Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

2008 10 ΧΡΟΝΙΑ 2018

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 13 Οκτωβρίου 2019 • Ετος 11ο • Αρ. φύλλου 578* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΗΠΑ και Ρωσία στη μοιρασιά δίνουν και ρόλο στην Τουρκία

Κοινή στρατηγική Αθήνας-Λευκωσίας για έκνομες ενέργειες Άγκυρας στην ΑΟΖ

Σαν έτοιμος από καιρό ο Ερντογάν εισέβαλε στη Συρία μόλις εμφανίστηκε το τουίτ του Ντόναλντ Τραμπ, ότι μετακινεί τους Αμερικανούς στρατιώτες από τη Συρία και την περιοχή που ήλεγχαν μέχρις εκείνης της στιγμής οι Κούρδοι του YPG. Η Ουάσιγκτον συμφώνησε με το σχέδιο για τη ζώνη ασφαλείας του Ερντογάν βάζοντας τρεις όρους: έλεγχο τζιχαντιστών, προσφυγικών ροών και της ιρανικής επιρροής. Από την πλευρά της, η Μόσχα βλέπει κέρδη στην αποδυνάμωση της δυτικής συμμαχίας, στον κίνδυνο οι 11.000 τζιχαντιστές που θα διαρρεύσουν από την κουρδική περιοχή θα εντείνουν το πρόβλημα των δυτικών, ενώ προσδοκά σε συνεργασία των Κούρδων με την κυβέρνηση της Δαμασκού. Την ίδια ώρα Λευκωσία και Αθήνα συντονίζουν τις κινήσεις τους προς αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων στην ΑΟΖ αλλά και ενόψει ενδεχόμενων μεταναστευτικών ροών. **Σελ. 4, 5, 18, 19**

Ναρκοθετημένος ο συριακός διάδρομος του Ερντογάν

Μετά την εισβολή στη Συρία, ασαφές παραμένει το μέχρι πού θα φτάσει ο Ερντογάν. Αν περιοριστεί στη ζώνη που ενώνει δύο μικρές κουρδικές πόλεις, το Ταλ Αμπιάντ και το Ρας αλ Αΐντ, θα μπορούσε ενδεχομένως να αποφύγει τα χειρότερα. Αλλά αν επιχειρήσει να καταλάβει ολόκληρη την περιοχή, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων πόλεων, όπως το Καμισλί και το Κομπανί, το ρίσκο θα είναι τεράστιο. Θα κινδυνεύσει να εγκλωβιστεί σε ένα είδος τουρκικού Αφγανιστάν, αντιμέτωπος με ένα αξιόμαχο κουρδικό αντάρτικο.

ΝΙΚΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Την Τουρκία την κοιτάμε στα ίσα

Εάν η Άγκυρα έχει την ψευδαίσθηση ότι αυτή είναι ισχυρή και απευθύνεται σε ανίσχυρο συνομιλητή κάνει τεράστιο λάθος, λέει ο Έλληνας ΥΠΕΞ στη συνέντευξή του στην «Κ». Επιπλέον τονίζει ότι θα επιθυμούσε ισχυρότερο σήμα καταδίκης των τουρκικών παραβιάσεων στην κυπριακή ΑΟΖ από τη Μόσχα, ενώ ενόψει Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, υπάρχει μεταξύ Αθηνών-Λευκωσίας στρατηγική έναντι των έκνομων τουρκικών ενεργειών. **Σελ. 17**

ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ ΠΙΝΤΣΕΡ

Καταδίκη της Τουρκίας για τη γεώτρηση στο 7

Οι σχέσεις Ην. Βασιλείου και Κύπρου θα εξακολουθήσουν να αναπτύσσονται και μετά το Brexit, τονίζει στην «Κ» ο Βρετανός υπουργός για την Ευρώπη και Αμερική Κρίστοφερ Πίντσερ. Καταδικάζει τις τουρκικές γεωτρήσεις στο τεμάχιο 7 και υπογραμμίζει ότι η ΔΔΟ με πολιτική ισότητα είναι η μόνη επιλογή στο τραπέζι. **Οικονομική, σελ.4**

ΓΕΝΣ ΣΤΟΛΤΕΝΜΠΕΡΓΚ

Στο ΝΑΤΟ ήξεραν για την εισβολή

Αυτοσυγκράτηση ώστε να αποφευχθεί ακόμη μεγαλύτερος ανθρώπινος πόνος και νέες προσφυγικές ροές, συστήνει ο γ.γ. του ΝΑΤΟ Γενς Στόλτενμπεργκ. Σχολιάζοντας τις τουρκικές δραστηριότητες στην Κυπριακή ΑΟΖ, λέει ότι το ΝΑΤΟ αναμένει από όλα τα κράτη να σέβονται το Διεθνές Δίκαιο. **Σελ. 18**

ΕΡΑΤΩ ΜΑΡΚΟΥΛΛΗ

Μη ικανοποιητική στάση Γαλλίας-Ιταλίας

Με έντονες απόψεις στο χειρισμό των τουρκικών προκλήσεων στην ΑΟΖ εμφανίζεται σε συνέντευξή της η Ερατώ Μαρκουλλή. Η πρώην ΥΠΕΞ θεωρεί πως η Κύπρος θα έπρεπε να είχε προσφύγει στο ΣΑ υποστηρίζοντας πως δεν πείσαμε την Ε.Ε. για την ανάγκη λήψης μέτρων. **Σελ. 9**

ΣΤΕΛΛΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

Τα δικαιώματα του πολίτη η πυξίδα μου

Την πρόθεσή της να παραιτηθεί από την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ αφότου αναλάβει καθήκοντα ως Ευρωπαία Επίτροπος εξέφρασε η Στέλλα Κυριακίδου, υπογραμμίζοντας πως θα μείνει κοντά στην πολιτική. Μιλάει για τις ενώπιόν της προκλήσεις αλλά και τις κύριες προτεραιότητές της. **Σελ. 10**

Οι νέες ροές των μεταναστών βραχνάς για Ε.Ε.

Ενώπιον τουρκικών προκλήσεων

Το μεταναστευτικό αποτελεί το μεγάλο αγκάθι στην όποια προσπάθεια της Ε.Ε. να απαντήσει δυναμικά στις τουρκικές προκλήσεις, τόσο στην κυπριακή ΑΟΖ, όσο και στην εισβολή στη Συρία. Ήδη μπροστά στη φημολογία ότι η Λευκωσία θα μπλοκάρει το κονδύλι της Τουρκίας για το μεταναστευτικό, αντέδρασαν έντονα τόσο η Αθήνα όσο και το Βερολίνο. **Σελ. 6**

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ

Οι ανησυχίες ΕΝΙ και τα μπαλώματα

Άρον-άρον και υπό τον φόβο ευρύτερων επιπτώσεων στα ενεργειακά η κυβέρνηση κάλυψε το θέμα που άνοιξε ο CEO της ΕΝΙ για το τεμάχιο 7 σε συνάρτηση με την παρουσία τουρκικών πολεμικών πλοίων. Πάντως, το σκηνικό έντασης στην περιοχή παραμένει αμετάβλητο. **Σελ. 7**

ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Χωρίς τριμερή πάει για σύνταξη η Λουτ

Ο Α. Γκουτιέρες ήθελε τριμερή για να διαμορφώσει με τους ηγέτες τον βασικό κορμό των όρων αναφοράς, ώστε να οριστικοποιηθούν στην άτυπη πενταμερή. Η Τζέιν Χολ Λουτ ευνοούσε, ως φαίνεται, τριμερή αφού συμφωνηθούν οι όροι, όμως τώρα μάλλον τρίζει η καρέκλα της. **Σελ. 8**

Βλέπει βουλευτικές εκλογές το ΔΗΚΟ

Αντιδράσεις στο παρασκήνιο

Η κίνηση της ηγεσίας του ΔΗΚΟ να ενισχύσει την ομάδα του γραφείου Τύπου του κόμματος με τις Κατερίνα Χριστοφίδου και Νικολέτα Λαδά, άνοιξε τον κύκλο των συζητήσεων για τις βουλευτικές εκλογές, ποιοι θα συμμετέχουν στο ψηφοδέλτιο, αλλά και αντιδράσεις για προώθηση συγκεκριμένων στελεχών. **Σελ. 15**

Στο μικροσκόπιο η ενσωμάτωση

Εκθεση Ε.Ε. για την εκπαίδευση

Τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, σκιαγραφεί η «Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης για το 2019». Ειδική αναφορά στην παρακολούθηση της ομαλής ενσωμάτωσης των αλλόγλωσσων μαθητών στα σχολεία. **Σελ. 15**

«Powergame» ΕΤΥΚ - τραπεζών

Τρεις νίκες πέτυχε μέχρι στιγμής η συνδικαλιστική πλευρά

Σε παιχνίδι επίδειξης δύναμης μεταξύ των συνδικαλιστικών οργανώσεων και ειδικά της ΕΤΥΚ με την εργοδοτική πλευρά για τα εργασιακά, εξελίσσεται η διαφορά στις τράπεζες. Ηδη η συνδικαλιστική πλευρά έχει πετύχει τρεις νίκες εξασφαλίζοντας ωφελήματα για τους υπαλλήλους. Η Ελληνική θα προχωρήσει εντός του μηνός με αυξήσεις στο προσωπικό της, μεγαλύτερες από ό,τι ζητάει η ΕΤΥΚ και θα καθιερώσει και κατώτατο μισθό 1.300 ευρώ. Η Τράπεζα Κύπρου βρίσκεται εκτός της κόντρας που έχει ξεσπάσει. Η αντιπαράθεση αναμένεται να κορυφωθεί καθώς συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις για τη συλλογική σύμβαση. **Οικονομική, σελ. 6**

«Οχι» της Ε.Ε. στο σχέδιο Τζόνσον

Ακόμη και τραπεζίτες βλέπουν ως «λύση» τον Κόρμπιν

Πρελούδιο για ναυάγιο ενός συντεταγμένου Brexit στις 31 Οκτωβρίου θεωρείται το βροντερό νάιν, που έλαβε αυτήν την εβδομάδα από την γερμανίδα καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον για τις εναλλακτικές προτάσεις που κατέθεσε στην Ε.Ε., αν και την ύστατη στιγμή άρχισε να αχνοφαίνεται η ελπίδα για μια συμφωνία μετά και την «εποικοδομητική» συνάντηση του Τζόνσον με τον Ιρλανδό ομόλογό του, Λίο Βαράντκαρ. Η τύχη της Βόρειας Ιρλανδίας είναι το μεγάλο «αγκάθι» ενώ γίνονται ύστατες προσπάθειες για συμφωνία έως τη Σύνοδο της ερχόμενης Πέμπτης. **Σελ. 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Αδυσώπητοι καιροί

Τι κι αν η επιστήμη ετοιμάζεται να στείλει άνθρωπο στον Άρη, η πληροφορία κυκλοφορεί με ταχύτητες φωτός και το προσδόκιμο ζωής έχει αυξηθεί πλέον θεαματικά. Η αξία της ίδιας της ζωής έχει υποτιμηθεί σε βαθμό χυδαιότητας με τις καθημερινές ανθρωποθυσίες να θεωρούνται αυτονόητη αναλώσιμη μονάδα. Η εισβολή της Τουρκίας στη Συρία και η επιχείρηση εξόντωσης του εκεί κουρδικού πληθυσμού, αντί καταδίκης από όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ, προσέκρουσε στο βέτο ΗΠΑ και Ρωσίας στο Σ.Α., απόδειξη πως τα συμφέροντα έχουν τον έσχατο λόγο στον πλανήτη. Η Ε.Ε. από την άλλη αποδεικνύεται αδύναμη να αντιμετωπίσει πιθανό τσουνάμι προσφυγικών ροών γι' αυτό θα πληρώσει επιπρόσθετη δόση δισεκατομμυρίων στην Άγκυρα για να κρατήσει τις πύλες κλειστές, μαζί της δυστυχώς και η Κύπρος. Αδυσώπητοι καιροί και σκότος.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΒΙΒΛΙΟ

Κατασκοπεία με φόντο το BREXIT

Η «Κ» προδημοσιεύει απόσπασμα από το νέο μυθιστόρημα του Τζον Λε Καρέ «Ενας έντιμος άνθρωπος». Πρόκειται για ένα απίστευτα διορατικό αλλά και συναισθηματικά φορτισμένο βιβλίο, καθώς αισθάνεται βαθιά σύνδεση με την ιστορία της Βρετανίας και της Ευρώπης. **Ζωή, σελ. 1**

ΙΣΤΟΡΙΑ

Pink Floyd, «The Dark Side of The Moon»

Με το άλμπουμ ορόσημο της διεθνούς δισκογραφίας το βρετανικό συγκρότημα επηρέασε καθοριστικά την πορεία της ροκ μουσικής. Σπάνια στη δισκογραφία υπήρξε μια τέτοια ταύτιση περιεχομένου με την εξωτερική εμφάνιση του άλμπουμ. **Ζωή, σελ. 4**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Scratch», η ταινία του Π. Ερωτοκρίτου

Ο σκηνοθέτης Πάρις Ερωτοκρίτου παρουσιάζει την πρώτη του ταινία μικρού μήκους με τίτλο «Scratch. «Πίστευα ότι μέχρι να γυριστεί η ταινία το θέμα της θα ήταν παρωχημένο, ότι θα αντιπαρερχόμασταν αυτή την κρίση, όχι τόσο σε οικονομικό αλλά κυρίως σε πνευματικό επίπεδο». **Ζωή, σελ. 9**

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Εν ψυχρώ

Παρατηρώντας τα διαδραματιζόμενα στη Συρία και τις απειλές Ερντογάν, ότι αν δεν τον χρηματοδοτήσει περαιτέρω η Ε.Ε., θα ανοίξει τα σύνορα και θα της στείλει 5,5 εκατ. πρόσφυγες και εισπράττοντας την υποκριτική αδράνεια-αδυναμία της Ευρώπης και της διεθνούς κοινότητας, θυμήθηκα κάτι που μου είπε ο αείμνηστος Μανώλης Ρασούλης, πριν από 10 χρόνια στη Λεμεσό: «Στην πολιτική εν ψυχρώ και στον έρωτα εν θερμώ»! Φυσικά μιλούσαμε για τη δημοσιογραφία, όταν ελέχθη αυτό κι αφού είχαμε ήδη διανύσει τρεις υπέροχες ώρες, με καύσιμο τη ζιβανία. Ας δούμε, λοιπόν, τα πράγματα εν ψυχρώ: Έχουμε έναν πλανήτη άρρωστο, να στροβιλίζεται σε μια χαώδη δίνη, με αναλώσιμο καύσιμο ανθρώπινες υπάρξεις που θυσιάζονται κατά χιλιάδες ημερησίως στο βωμό ιλιγγιωδών κερδών, ολίγων ανθρώπων που ούτε σε 100 ζωές μπορούν να τα ξοδέψουν. Δείτε λιμούς και λοιμούς που θερίζουν την καταληστευμένη από τους αποικιοκράτες Αφρική. Την Ασία που τα κράτη της βιοπορίζονται από την παιδική ή και την εξευτελιστική… εργασία. Τη Λατινική Αμερική που δικτατορίες και καρτέλ τη μετέτρεψαν σε καταγώγιο όπου μαστουρώνει, εκτονώνεται και αφοδεύει η Βόρεια Αμερική. Την Ευρώπη που μετεξελίχθηκε σε ξεπεσμένη εταίρα με νταβατζή τον Uncle Smith που της φόρτωσε και τα εξώγαμά του με τη Lehman Brothers και μια οικονομική κρισάρα που υποθήκευσε τα του ευρωπαϊκού πληθυσμού. Γι' αυτό και ενώ προκαλεί οργή η απάθεια που επιδεικνύεται από τη διεθνή κοινότητα για την εισβολή στη Συρία, τα συμφέροντα των εμπορικών συναλλαγών των 200 δισ. των ΗΠΑ και της Ε.Ε. αντίστοιχα, με την Άγκυρα, εξηγούν πολλά. Όπως και η στάση της Ρωσίας εξηγείται από τη θεαματική αναβάθμιση οικονομικών, στρατιωτικών κ.ά. σχέσεων με την Τουρκία. Εξ αυτού και το κοινό βέτο ΗΠΑ-Ρωσίας στο Σ.Α. στην πρόταση για καταδίκη της εισβολής. Όπου εισβάλλουν Νατοϊκοί και Ρώσοι μαζί δεν μπορεί να ενίσταται κανείς! Αυτό ήταν φανερό από τότε που ο Ερντογάν εμπορευόταν όπλα και πετρέλαιο στη Συρία με τους άρτια εξοπλισμένους και εκπαιδευμένους στο εξωτερικό τζιχαντιστές. Τώρα ο Ερντογάν, αφού έκανε συμφωνία με τον Τραμπ να δημιουργήσει στη Συρία ζώνη ασφαλείας, εισέβαλε για να αποτρέψει τη δημιουργία κουρδικού κράτους, που θα είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για την Τουρκία με τις πολυπληθείς κουρδικές συνοριακές περιοχές. Μάλιστα, για την εισβολή αυτή απαιτεί χρήματα από την Ε.Ε.: «Ε, Ευρώπη, αν σε αυτό τον αγώνα μας δεν μας δώσετε την απαραίτητη στήριξη, δεν θα μπορέσουμε να σταματήσουμε τους 3.650.000 πρόσφυγες από τη Συρία, αλλά και τους 2.000.000 ανθρώπους που θα φτάσουν στα σύνορά μας από το Ιντλίμπ», διακήρυξε την Πέμπτη. Πώς, όμως, του απάντησε από την Αθήνα ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ: «Πράγματι η κατάσταση είναι πολύ-πολύ μπερδεμένη. Πρέπει τουλάχιστον να διαχειριστούμε τα επείγοντα ζητήματα με την Τουρκία. Φυσικά, τη μεταναστευτική κρίση με το νέο κύμα ροών, ειδικά εδώ στην Ελλάδα. Αλλά υπάρχουν και οι παράνομες γεωτρήσεις στα ανοιχτά της Κύπρου. Είναι ένα μεγάλο δίλημμα για ολόκληρη την Ε.Ε. Πώς θα συνεχίσουμε δηλαδή τη συνεργασία με την Τουρκία στο μεταναστευτικό» […] «και θέλουμε και θα προστατεύσουμε την Κύπρο ως χώρα-μέλος της Ε.Ε.». Θέλετε κάτι ακόμα πιο ψυχρό; Δείτε τη δήλωση του CEO της ΕΝΙ, Κλάουντιο Ντεσκάλτσι: «Αν κάποιος εμφανίζεται με πολεμικά πλοία, δεν κάνω γεωτρήσεις». Τώρα εύχομαι να αντιληφθηκαν, όσοι των πολιτικών μας ηγετών επιμένουν να προκαλέσουμε κόστος στην Τουρκία, γιατί ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ορθώς δεν έστειλε τα F-16 την 1η Οκτωβρίου στην Κύπρο. Γιατί, όπως όλη η Ευρώπη, φοβάται μια πλημμυρίδα προσφύγων, αλλά και μια ανάφλεξη. Γι' αυτό προειδοποιείται η Λευκωσία να είναι ψύχραιμη και να μην προτρέχει η γλώσσα της διανοίας… Προφανέστατα για να μην την πληρώσουμε ξανά αν κάποιος κάνει πάλι λάθος. Γιατί δεν είναι αλήθεια ότι το '74 τα περιμέναμε, αλλά δεν ήλθαν τα αεροπλάνα από την Ελλάδα. Ήρθαν τα ΝΟΡΑΤΛΑΣ και τα καταρρίψαμε…

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Οι φόβοι για την τριμερή και την πενταμερή, το απευθείας εμπόριο και η καριέρα του Λιλλήκα

Μετά τα μέσα Νοεμβρίου θα πραγματοποιηθεί τελικά η τριμερής με Νίκαρο, Ακιντζί και Γκουτιέρες. Και μετά από αυτό θα ακολουθήσει η άτυπη πενταμερής. Ένα σενάριο το οποίο σας περιέγραψα παλαιότερα και φαίνεται να επαληθεύεται. Μαζί και οι πληροφορίες που σας είχα μεταφέρει πως τίποτε δεν είναι σίγουρο, αφού και η τριμερής και η άτυπη πενταμερής γίνονται με στόχο να πάρει μπροστά η διαδικασία και όχι επειδή υπάρχει στέρεο υπόβαθρο για επανέναρξη των συνομιλιών.

«Αν αποσυρθείς το πιο ενδιαφέρον είναι ότι θα μας παρακολουθείς και θα σπάζεις πλάκα».

Πηγή μου που ανεβοκατεβαίνει συχνά στον Λόφο μου έλεγε προχθές ότι οι συνθήκες, μετά την τουρκική εισβολή στη Συρία, μάλλον έχουν γίνει χειρότερες απ' ό,τι προηγουμένως. «Η Τουρκία θα επιμείνει να πάρει όλα όσα ζητάει στο τραπέζι των συνομιλιών και ίσως να αυξήσει και τις απαιτήσεις της. Παράλληλα, θα προσπαθήσει να εκδιώξει τον Ακιντζί και να τον αντικαταστήσει με τους επίδοξους σκληρούς δελφίνους που ήδη προωθεί η Άγκυρα, κάτι που σημαίνει πως η σκληρή γραμμή θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη», μου ανέφερε. Και συμπλήρωσε: «Με όλα αυτά ως ενδεχόμενα, τη ρευστή κατάσταση στα ελληνοτουρκικά και τις εξελίξεις στην περιοχή, το πιο πιθανό είναι η Τουρκία να κατευθύνει τις εξελίξεις προς παρατεταμένο αδιέξοδο από το οποίο θα προσπαθήσει να έχει οφέλη».

Στον Λόφο, όπως ακούω, επεξεργάζονται διάφορα σενάρια και η νέα εβδομάδα θα είναι η αρχή για δυναμική προώθηση των θέσεων της Λευκωσίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μια άλλη ανάγνωση των εξελίξεων υποβάλλει πως η Τουρκία ενδέχεται να περιέλθει σε δύσκολη θέση λόγω της επέμβασης στη Συρία και στη διεθνή κατακραυγή που αυτή θα προκαλέσει μόλις γίνουν γνωστά τα πρώτα θύματα. Όχι μόνο μεταξύ του κουρδικού πληθυσμού αλλά και των Τούρκων στρατιωτών.

«Πρόκειται για ένα παιχνίδι με γερά νεύρα που θα απαιτήσει τεράστια αποθέματα υπομονής, επιμονής και στοχοπροσήλωσης. Και ο Νίκαρος και οι συνεργάτες του αλλά και όλη η πολιτική ηγεσία θα δοκιμαστούν ξανά και οι αποφάσεις τους θα κρίνουν και το μέλλον του τόπου, αλλά και το μέλλον κάποιων από αυτούς τους ιδίους» μου ανέφερε η πηγή μου, η οποία ασχολείται με το Κυπριακό για δεκαετίες.

Κάποιες φήμες που έφθασαν στα αυτιά μου μιλάνε για δεύτερες σκέψεις του Γιώργου Λιλλήκα σε ό,τι αφορά την πολιτική του καριέρα. Όπως ο ίδιος είχε δηλώσει ήταν αποφασισμένος να αποχωρήσει από την ηγεσία της Συμμαχίας Πολιτών, αλλά και από την πολιτική με την ολοκλήρωση της βουλευτικής του θητείας. Στόχος του ήταν να ακολουθήσει νέα πορεία στη ζωή του μακριά από… κόμματα. Την εβδομάδα που μας πέρασε συνεδρίασε η Πολιτική Σύγκλητος της Συμμαχίας και συζήτησε το παρόν και το μέλλον του κινήματος και οι πιέσεις προς τον Λιλλήκα να παραμείνει στην ηγεσία ήταν αρκετές και έντονες. Ο ίδιος δεν φάνηκε να αλλάζει την απόφασή του αλλά δεν δεσμεύτηκε κιόλας πως η αποχώρησή του θα είναι οριστική…

Ακούστηκαν όμως και εισηγήσεις όπως η αποχώρησή του Λιλλήκα, σε περίπτωση που δεν υποκύψει στις πιέσεις των στελεχών του, να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιανουάριο, ώστε να δοθεί χρόνος για εκλογή νέου αρχηγού στο εκλογικό συνέδριο. Ο Λιλλήκας δεσμεύτηκε πως θα πάρει τις αποφάσεις του και θα ενημερώσει τους συνεργάτες του… Κάποιοι λένε πως από την περασμένη Τρίτη που έγινε η συνεδρία σκέφτεται όλο και περισσότερο να δοκιμάσει άλλη μια φορά να δυναμώσει το κίνημά που δημιούργησε.

Μάχη θα δοθεί για το απευθείας εμπόριο στην ΕΕ. Την ερχόμενη Τετάρτη το θέμα θα συζητηθεί στη Σύνοδο αρχηγών των πολιτικών δυνάμεων και αναμένεται να ξεκαθαρίσει το μέλλον της όλης υπόθεσης και το πως θα επηρεάσει την Κύπρο. Πηγή μου στις Βρυξέλλες μου έλεγε προχθές ότι ο Φούλης «τα έδωσε όλα» προκειμένου να πείσει τους 37 αρχηγούς αποστολών και πολιτικών ομάδων με τους οποίους συναντήθηκε για «δια παντός απόσυρση» του κανονισμού. Έλαβε μάλιστα και πολύ θετικές απαντήσεις κατά τις συναντήσεις που είχε.

Στο ίδιο πλαίσιο ενεργοποιήθηκαν και οι ευρωβουλευτές του ΔΗΣΥ αλλά και του ΔΗΚΟ και της ΕΔΕΚ και οι Νικόλας Παπαδόπουλος και ο Σιζό αλλά εκ του μακρόθεν. Το ΑΚΕΛ, ο Άντρος και οι ευρωβουλευτές του υποστήριξαν «σθεναρά» την παγοποίηση του κανονισμού. Ψευδοβουλευτές που βρέθηκαν στις Βρυξέλλες ζήτησαν να μην αποσυρθεί ο κανονισμός, να προωθηθεί ή τουλάχιστον να παγοποιηθεί. Προς μεγάλη χαρά του Φούλη και των υπολοίπων φαίνεται πως η θέση για διαγραφή του κανονισμού βρίσκει όλο και περισσότερο έδαφος, κάτι για το οποίο θα μάθουμε την Τετάρτη…

ΚΟΥΙΖ: Ποιο κόμμα κινδυνεύει με αφανισμό και κάνει ό,τι μπορεί να κρατηθεί στον αναπνευστήρα; Μήπως τα κόμματα δεν είναι ένα αλλά δύο τελικά;…

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

13.X.1939

ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ: Η Φινλανδία, ετοιμαζομένη διά παν ενδεχόμενον, έχει κινητοποιήσει εκατόν χιλιάδας ανδρών. […] Οι Φινλανδοί λαμβάνουν μέτρα εν τω εσωτερικώ της χώρας, διά την παρεμπόδισιν της κινήσεως των τανκς. Πολλαί γέφυραι υπονομεύθησαν. Εις Ελσίνκι

έχουν τοποθετηθή αντιαεροπορικά πυροβόλα επί στεγών. […] Πανταχού υπάρχουν σάκκοι άμμου διά την προστασίαν των κτιρίων. Σήμερον εκκλήθησαν υπό τα όπλα και άλλαι ηλικίαι. Η εθελουσία απομάκρυνσις του πληθυσμού εξ Ελσίνκι και Βίμποργκ επερατώθη ταχέως με ηρεμίαν και πλήρην τάξιν. Το Ελσίνκι έχει ουσιαστικώς εκκενωθή. 120.000 κατοίκων έχουν αναχωρήσει. Ολα τα σχολεία του Ελσίνκι και του Βίμποργκ έκλεισαν εν μέσω πατριωτικών σκηνών. Οι μαθηταί προ της αναχωρήσεώς των έψαλλον τον εθνικόν ύμνον. Ουδέ εν παιδίον ευρίσκεται ταύτην την στιγμήν εις Ελσίνκι. […] Ο σιδηροδρομικός σταθμός είναι υπερπλήρης και όλαι αι σιδηροδρομικαί γραμμαί χρησιμοποιούνται εντατικώς.

ΥΠΕΡ ΕΙΡΗΝΗΣ: Το άρθρον το οποίον εδημοσίευσεν ο Μπέρναρ Σω εις το περιοδικόν «Νέος Πολιτικός» εξακολουθεί να προκαλή ευρυτάτας συζητήσεις μεταξύ της αγγλικής δημοσίας γνώμης. Ο Αγγλος συγγραφεύς καταφέρεται εναντίον εκείνων οι οποίοι υποστηρίζουν την παράτασιν του πολέμου και συνιστά την ταχείαν σύναψιν ειρήνης. […]

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στην πρόβλεψη. Όποιος δεν προέβλεψε πως οι Ιταλοί είναι «κότες», είτε δεν τους ξέρει είτε δεν διάβασε ποτέ ιστορία. Οι μακαρονάδες της παρμεζάνας το μοναδικό που ξέρουν να κάνουν καλά είναι το αγαπημένο έδεσμα του Νίκαρου, Aglio e Olio. Σκόρδα στα μάτια του.

2 Στη διαφώτιση. Όσοι διαμαρτύρονται για το άνοιγμα γραφείου του συντρόφου Νιαζί στα Κατεχόμενα είναι απαράδεκτοι. Ο άνθρωπος όχι μόνο κάνει διαφώτιση για το Κυπριακό εκτός ελευθέρων περιοχών, την κάνει με δικά του λεφτά. Πρόταση: Να ενοικιάσει ελληνοκυπριακό σπίτι για πολιτικό γραφείο και να πληρώνει το νοίκι στους Ελληνοκύπριους νόμιμους ιδιοκτήτες.

3 Στον πόλεμο. Όχι της Συρίας βέβαια αλλά του πάρκινγκ. Το «να σου στείλω τον άντρα μου» πάντως δεν θα έπρεπε να θεωρείται ρατσιστική συμπεριφορά. Καλύτερη ατάκα φιλοξενίας δεν έχω ακούσει ποτέ. Συμπεριφορά αλτρουιστική, με υπέρβαση εγωισμού, βαθιά χριστιανική. Ο έχων δύο χιτώνες να δίνει τον έναν.

4 Στην τύχη. Το ότι ο Πετρίδης πήρε πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το μεταναστευτικό τώρα που φεύγει ο Αβραμόπουλος είναι τυχαίο; Δεν νομίζω.

Γιώργο δαγκωτό.

5 Στο ερώτημα. Όσοι τουιτάρουν για την αποτυχία του Νίκαρου και του Θείου Βρέφους να σταματήσουν τα γεωτρύπανα του Μουσταφά, θα ήθελα να ξέρω την πρότασή τους. Να μην αδειοδοτούσαμε οικόπεδα; Να τα βυθίσουμε τα γεωτρύπανα με τους έξοσετ μας; Να μην κάναμε τριμερείς και άλλες συνάξεις; Τι να κάναμε; Τους μοναδικούς που παραδέχομαι είναι αυτούς που λένε να δεχόμασταν το σχέδιο Ανάν. Και σε αυτούς όμως η απάντηση είναι πως ο νυν πρόεδρος ήταν ο μέγας μάγιστρος του σχεδίου. Όπου φτωχός και η μοίρα του.

6 Στον χρόνο. Πέρασε ένας χρόνος από τη διάλυσή του –μαζί τα φάγαμε– Συνεργατισμού. Ψάχνω να βρω τι κάνουν εκείνα τα παιδιά που λέγανε πως θα επαναστατήσουν τα χωριά, πως ξεπουλήσαμε τον πλούτο της Κύπρου στην Ελληνική Τράπεζα. Πως θα κατέρρεε το σύμπαν και θα εμφανίζονταν τα νεφελίμ να πλακώνονται με τον εωσφόρο πάνω στα πλακάκια της συνεργατικής Στρουμπιού.

7 Στη δίκη του αιώνα. Αμ η επιτροπή; Αυτή η αντικειμενική ομάδα κορυφαίων νομικών και τραπεζικών που θα έβαζαν το μαχαίρι στο κόκκαλο; Που τελικά δεν βρήκαν ποινικά αδικήματα παρά ατάκες δεύτερης χρήσης από τον Σάκη; Τα λέω αυτά για να τονίσω πως απλά δεν είμαστε σοβαρή χώρα.

8 Στη σοβαρότητα. Γιατί αν ήμασταν σοβαρή χώρα θα περνούσε ο εισαγγελέας από τα γραφεία μας να του δώσουμε τη λίστα που δημοσιεύσαμε με τα MINGοδάνεια 3 δισ. που έφυγαν από την Κύπρο δανεικά και αγύριστα. Και αν είχαμε σοβαρή Εισαγγελία η κουστωδία που έσφαξε την Κύπρο τη δεκαετία του 2000 στη Λαϊκή και την Τράπεζα Κύπρου δεν θα ήταν χαλαρή και όμορφη στα εξοχικά τους σε ελληνικά νησιά.

9 Στο γέλιο. Μέσα σε όλα αυτά, ο Κωστάκης που θέλει να πάει και πρόεδρος (σιγουράκι), θα είχε ψάξει τι έκανε η Κρύσταλ ως διοικήτρια της Κεντρικής για την έρευνα των διαχειριστών της Λαϊκής εναντίον του μακαρίτη. Βέβαια τότε ήταν σε διάσταση το κορίτσι και δεν ήθελε να τη στεναχωρήσει άλλο.

10 Στο ενδιαφέρον. Θα ήθελα να ευχαριστήσω και δημοσίως τον συναγωνιστή Γιώργο Παμπορίδη για τη στήριξη της στήλης στο λαοφιλές τουίτερ. Δηλώνω μεγάλος φαν της ρώμης και του ταμπεραμέντου του και με έχει σίγουρο ψηφοφόρο στις επερχόμενες προεδρικές.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Αλκης Ανδρεου • Υπεύθυνος Ύλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Τραπεζοασφαλιστικά Προϊόντα

ALPHA
ΠΛΑΝΟ ΖΩΗΣ

Κάνε τα χρήματά σου να δουλεύουν για το μέλλον σου!

Αποταμιευτικό – Ασφαλιστικό Σχέδιο νέας γενιάς που προσαρμόζεται στις δικές σας ανάγκες.

Από σήμερα έχετε πλάνο! Alpha Πλάνο Ζωής.
Η Alpha Bank σε συνεργασία με την Altius Insurance, σας προσφέρει ένα νέο τραπεζοασφαλιστικό προϊόν που αλλάζει τα δεδομένα. Το Alpha Πλάνο Ζωής είναι ένα ευέλικτο αποταμιευτικό - ασφαλιστικό σχέδιο νέας γενιάς, που απευθύνεται σε άτομα έως και 65 ετών και προσαρμόζεται απόλυτα στις δικές σας ανάγκες, με τα εξής βασικά χαρακτηριστικά:

- Αποταμίευση με σημαντική απόδοση
- Ασφαλιστική κάλυψη
- Φορολογική απαλλαγή
- Μηνιαία καταβολή **από €50**

Μπορείτε να ενημερωθείτε για το Alpha Πλάνο Ζωής, να υποβάλετε την αίτησή σας και να λάβετε το ασφαλιστήριο συμβόλαιό σας, σε οποιοδήποτε Κατάστημα της Alpha Bank.

Για περισσότερες πληροφορίες, όρους και προϋποθέσεις, επισκεφθείτε το www.alphabank.com.cy.

Ασφάλιση → Αποταμίευση → Φοροαπαλλαγή

DDB

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

ALPHA BANK

AltiusInsurance

Το παζάρι πίσω από την εισβολή στη Συρία

Οι όροι που έθεσε ο Τραμπ στον Ερντογάν για να δώσουν οι ΗΠΑ το πράσινο φως

Εισβάλλοντας στη Συρία, η Τουρκία αυτομάτως δεσμεύεται για τον έλεγχο των τζιχαντιστών και την καταπολέμηση κάθε προσπάθειας αναστήλωσης του ISIS.

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας, λίγο μετά την τηλεφωνική συνομιλία του Ντόναλντ Τραμπ με τον Τούρκο ομόλογό του, ανοίγοντας τον δρόμο για τη νέα τουρκική εισβολή στη Συρία, ο πρόεδρος των ΗΠΑ έσπευσε να καθησυχάσει τους υποστηρικτές του σχετικά με τον αντίκτυπο που θα έχουν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις της Τουρκίας στη Β.Α. Συρία στα αμερικανικά συμφέροντα στην ευρύτερη περιοχή. Για τον Ντόναλντ Τραμπ η νέα τουρκική εισβολή, σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί με βάση το προκαθορισμένο σχέδιο της Άγκυρας, δεν πρόκειται να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα για την Ουάσιγκτον. Άλλωστε, σε περίπτωση που η τουρκική πλευρά επιλέξει να απομακρυνθεί από το αρχικό σχέδιο και τις υποσχέσεις της, οι ΗΠΑ έχουν στο χέρι τους το όπλο των οικονομικών κυρώσεων, το οποίο ανά πάσα στιγμή θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να πλήξουν την τουρκική οικονομία.

Με την άποψη του προέδρου Τραμπ συμφωνούν διάφοροι Αμερικανοί συντηρητικοί αναλυτές, οι οποίοι σπεύδουν να εξηγήσουν το νέο σκεπτικό του Λευκού Οίκου. Από την δική τους σκοπιά, σε περίπτωση που τηρήσει τις υποσχέσεις της η Τουρκία, η αμερικανική πλευρά στο άμεσο μέλλον θα έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει τρεις σημαντικούς στόχους με το χαμηλότερο διπλωματικό και στρατιωτικό κόστος.

«Ήταν αποφασισμένοι»

Την προηγούμενη εβδομάδα, ένα από τα λιγοστά αμερικανικά κέντρα στρατηγικών μελετών και αναλύσεων, το οποίο στάθηκε στο πλευρό του προέδρου Τραμπ, υπήρξε το συντηρητικό «Heritage». Το αμερικανικό κέντρο εστίασε σε πιθανά διπλωματικά κέρδη από τη νέα εισβολή της Τουρκίας στη Συρία. Ο αναλυτής του «Heritage», Τζέιμς Καραφάνο, επισημαίνει ότι την προηγούμενη περίοδο οι ΗΠΑ, οι οποίες εδώ και καιρό δεν εμπιστεύονται τις προθέσεις του Τούρκου Προέδρου, δεν στηριζόντουσαν πλήρως στην σύμπραξη των Κούρδων. Σύμφωνα με τον κ. Καραφάνο, η συνεργασία με τους Κούρδους δεν ήταν τίποτα περισσότερο από μια υποχρεωτική σύμπραξη για την ήττα του Ισλαμικού Κράτους στα εδάφη της Συρίας. Με αυτήν τη σύμπραξη, οι πολεμιστές του Ισλαμικού Κράτους μετατράπηκαν από οραματιστές μιας ανεξάρτητης κρατικής δομής στα εδάφη του Ιράκ και της Συρίας σε ανθρώπους που σήμερα ψάχνουν μαζί με τις οικογένειές τους καταφύγιο στη Συρία και σε ξένα κράτη.

> *Η αμερικανική πλευρά συμβιβάζεται με την ιδέα της τουρκικής εισβολής, ξεκαθαρίζοντας ότι η Άγκυρα δεν έχει άλλη επιλογή παρά να εστιάσει σε μια λίστα «καθηκόντων» και «υποχρεώσεων».*

Για τον κ. Καραφάνο, εφόσον η συνεργασία των ΗΠΑ με τους Κούρδους δεν έμελλε να έχει μέλλον, τα νέα βήματα της Άγκυρας θα μπορούσαν να συνοδεύονται από θετικές εξελίξεις και να συμβάλλουν στην αμερικανοτουρκική συνεργασία στην ευρύτερη περιοχή, φυσικά υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Άλλωστε, σύμφωνα με τον Αμερικανικό αναλυτή, σε κάθε περίπτωση η τουρκική πλευρά ήταν αποφασισμένη να εισβάλει στη Συρία, και η αμερικανική πλευρά είχε βρεθεί αντιμέτωπη με ένα σημαντικό δίλημμα: Έλεγχος της τουρκικής επιθετικότητας ή παρακολούθηση της μετεξέλιξής της από θέση θεατή. Σύμφωνα με τον κ. Καραφάνο, ο πρόεδρος των ΗΠΑ επέλεξε την πρώτη, πιο ασφαλή επιλογή.

Οι τρεις αμερικανικοί όροι

Ο κ. Καραφάνο επιμένει στη σημασία της προσκόλλησης της Τουρκίας στο αρχικό επιχειρησιακό σχέδιό της για το βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας και αφήνει να εννοηθεί ότι ο πρόεδρος Τραμπ έδωσε τη συγκατάθεσή του για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου με βάση τρεις όρους.

Ποιοι είναι οι όροι που έθεσε η Ουάσιγκτον στην Άγκυρα για τη νέα εισβολή στη Συρία; Σύμφωνα με τον κ. Καραφάνο, παράλληλα με την περιορισμένη, προσυμφωνημένη εμβέλεια της τουρκικής εισβολής, το ζήτημα που έχει μεγάλη σημασία για την αμερικανική πλευρά είναι το μέλλον του Ισλαμικού Κράτους στα συριακά εδάφη και στην ευρύτερη περιοχή. Εισβάλλοντας στη Συρία, η Τουρκία αυτομάτως δεσμεύεται για τον έλεγχο των τζιχαντιστών και την καταπολέμηση κάθε είδους προσπάθειας αναστήλωσης του Ισλαμικού Κράτους.

Ο δεύτερος όρος της αμερικανικής πλευράς αφορά άμεσα την Ευρωπαϊκή Ένωση και όλες τις χώρες της περιοχής. Οι ΗΠΑ τάσσονται υπέρ τους άμεσου ελέγχου του προσφυγικού ρεύματος από τη Συρία προς τη Δύση. Στη νέα περίοδο λοιπόν, η Τουρκία μαζί με τον έλεγχο και την ασφάλεια της παραμεθόριας περιοχής αναλαμβάνει το δύσκολο έλεγχο της αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης στη Συρία.

Τέλος, για την αμερικανική πλευρά τίθεται και το ζήτημα του Ιράν, το οποίο αποτελεί απειλή για τον στενότερο σύμμαχο της Ουάσιγκτον στη Μέση Ανατολή. Στην αμερικανική πλευρά επικρατεί η άποψη ότι μακροπρόθεσμα, το Ιράν επιδιώκει να μετατρέψει ολόκληρη τη Συρία σε ζωτικό χώρο του σιτισμού, από τον οποίο θα εξαπολύσει νέες επιθέσεις κατά των ΗΠΑ, του Ισραήλ και των συμμαχικών δυνάμεων. Η Τουρκία, λοιπόν, έχει το καθήκον της παρεμπόδισης των νέων ιρανικών σχεδίων, πλήττοντας το σιιτικό στοιχείο στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας.

Τα όρια της Τουρκίας

Η αμερικανική πλευρά συμβιβάζεται με την ιδέα της τουρκικής εισβολής, ξεκαθαρίζοντας ότι η Άγκυρα δεν έχει άλλη επιλογή παρά να εστιάσει σε μια λίστα «καθηκόντων» και «υποχρεώσεων».

Τα ερωτήματα που προκύπτουν σχετικά με τους προαναφερόμενους αμερικανικούς όρους είναι αν η σημερινή Τουρκία, με το κλίμα οικονομικής και πολιτικής αστάθειας που επικρατεί το τελευταίο διάστημα στο εσωτερικό της, είναι σε θέση να εκπληρώσει τις νέες υποχρεώσεις της. Καθώς και αν μακροπρόθεσμα, η Άγκυρα θα καταφέρει να ελέγξει την παραμεθόρια περιοχή, το προσφυγικό κύμα, τους τζιχαντιστές και να περιορίσει την ιρανική ακτίνα δράσης;

Ο ίδιος ο κ. Καραφάνο δεν εμφανίζεται σίγουρος για την απάντηση του παραπάνω ερωτήματος. Ο ίδιος ολοκληρώνει την ανάλυσή του σημειώνοντας ότι θα προκύψουν σημαντικά προβλήματα σε περίπτωση που τελικά η Τουρκία αθετήσει τις υποσχέσεις της. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόμοια είναι και η άποψη των ανεξάρτητων, έμπειρων αναλυτών που τονίζουν ότι η κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν έχει αναλάβει ένα έργο, το οποίο ξεπερνά τις δυνατότητες της Τουρκίας.

Σε κέρδη στην πλάτη του Ερντογάν στοχεύει ο πρόεδρος Πούτιν

«Τα προβλήματα που παρατηρούνται στα βορειοανατολικά της Συρίας θα πρέπει να επιλυθούν μέσω του διαλόγου μεταξύ των συριακών αρχών και των εκπροσώπων της κουρδικής κοινότητας». Το συγκεκριμένο μήνυμα επέλεξε να στείλει στα μέσα της προηγούμενης εβδομάδας η Μόσχα, σε μια στιγμή που η Τουρκία ολοκλήρωνε τις προετοιμασίες της για μια τρίτη εισβολή στα εδάφη της γειτονικής Συρίας. Σε μια στιγμή που η τουρκική πλευρά επιχειρεί να προβάλει τη νέα στρατιωτική επιχείρηση της στη Συρία ως μια προσπάθεια για την αντιμετώπιση της «τρομοκρατίας» και την επιστροφή των προσφύγων στις εστίες τους, η Μόσχα επιλέγει να εστιάσει στη σημασία της συνεργασίας της Δαμασκού με τη δεύτερη μεγαλύτερη εθνική ομάδα της Συρίας. Το παραπάνω μήνυμα του Ρώσου υπουργού Εξωτερικών ρίχνει φως στη διπλωματική απομόνωση στην οποία έχει βρεθεί το τελευταίο διάστημα η Τουρκία. Σε μια στιγμή που παρατηρούνται προβλήματα στις σχέσεις της Άγκυρας με την Ουάσιγκτον και τις δυτικές πρωτεύουσες, Μόσχα και Τεχεράνη διαφοροποιούν τη στάση τους και επικεντρώνουν την προσοχή τους σε διαφορετικούς στόχους.

Σε σχετική τοποθέτηση του για τις εξελίξεις στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας, υπό τη σκιά της νέας τουρκικής εισβολής, ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Σεργκέι Λαβρόφ εστίασε στην προοπτική της συνεργασίας της επίσημης κυβέρνησης της Συρίας με τους Κούρδους, οι οποίοι τα τελευταία χρόνια ελέγχουν μεγάλες εκτάσεις της χώρας. Η εισήγηση του κ. Λαβρόφ ήρθε σε μια στιγμή που οι Κούρδοι διεξήγαγαν νέες διαπραγματεύσεις με τη Δαμασκό με απώτερο στόχο την κοινή αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής. «Η θέση μας βασίζεται σαφώς στην ανάγκη επίλυσης όλων των προβλημάτων αυτού του τμήματος της Αραβικής Δημοκρατίας της Συρίας (βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας, το οποίο βρίσκεται στο στόχαστρο της Τουρκίας) μέσω του διαλόγου μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης στη Δαμασκό και των εκπροσώπων της κουρδικής κοινότητας, η οποία κατοικεί στην περιοχή παραδοσιακά». Αυτό υπήρξε το μήνυμα της Μόσχας, την ώρα που η κουρδική αντιπροσωπεία συναντούσε τους αξιωματούχους της Δαμασκού. Στην συνέχεια της τοποθέτησης του, ο κ. Λαβρόφ πρόσθεσε ότι η θέση της αμερικανικής πλευράς στην κρίση της Συρίας χαρακτηρίζεται από μεγάλες αντιθέσεις. Με αυτόν τον τρόπο, η Μόσχα επεσήμανε σε όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές της κρίσης ότι οι ΗΠΑ δεν είναι ένας παράγοντας που εμπνέει εμπιστοσύνη. Η ρωσική πλευρά, η οποία δεν συμφωνεί με τις επεκτατικές βλέψεις της Άγκυρας στην περιοχή, προσεγγίζει τα σχέδια της τουρκικής πλευράς για τη Συρία ως ένα είδος «διπλωματικού εργαλείου», με το οποίο στο άμεσο μέλλον η ρωσική διπλωματία θα εξασφαλίσει νέα «κέρδη» στην περιοχή.

> *Ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας Σεργκέι Λαβρόφ εστίασε στη συνεργασία της Συρίας με τους Κούρδους.*

Τα κέρδη της Μόσχας

Σύμφωνα με τη Ρωσία οι Ντόναλντ Τραμπ και Ταγίπ Ερντογάν έρχονται σε συμφωνία κυρίως εξαιτίας των τελευταίων εξελίξεων στα πολιτικά πεδία των ΗΠΑ και της Τουρκίας. Στο συγκεκριμένο σημείο εστιάζει μια ανάλυση της ρωσικής εφημερίδας Κομμερσάντ, η οποία είδε το φως της δημοσιότητας την προηγούμενη εβδομάδα.

Έχοντας αποσύρει τις δυνάμεις των ΗΠΑ από τη Συρία, ο κ. Τραμπ ετοιμάζεται να ξεκινήσει την προεκλογική εκστρατεία του για τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές προβάλλοντας το μήνυμα ότι έχει εκπληρώσει την υπόσχεση που έδωσε στους ψηφοφόρους του πριν από λίγα χρόνια. Οι Αμερικανοί στρατιώτες επιστρέφουν στη χώρα τους. Ο δε πρόεδρος της Τουρκίας πραγματοποιεί ένα βήμα προς την κατεύθυνση του περιορισμού των πολιτικών διεκδικήσεων και αιτημάτων των Κούρδων. «Οι δύο ισχυροί πολιτικοί ηγέτες, ο Ντόναλτ Τραμπ και ο Ρετζέπ Ταγγίπ Ερντογάν, πραγματοποιούν βήματα στη Συρία κυρίως για να ενισχύσουν την θέση τους στο εσωτερικό των χωρών τους», τονίζει η ρωσική ανάλυση.

Στη συνέχεια της ανάλυσής της η Κομμερσάντ «αγγίζει» την ουσία των τελευταίων εξελίξεων στη Συρία για τη ρωσική πλευρά. Η ανάλυση προειδοποιεί ότι η ρωσική πλευρά ετοιμάζεται να βγει από τις νέες εξελίξεις με σημαντικά διπλωματικά οφέλη: Η συμμαχία που ηγείται η Ουάσιγκτον στη Συρία καταρρέει τη στιγμή που οι σύμμαχοι των ΗΠΑ καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι δεν μπορούν πλέον να στηριχτούν στον αμερικανικό παράγοντα. Το ρήγμα στους κόλπους της δυτικής συμμαχίας προκαλεί ικανοποίηση στη Μόσχα. Την ίδια στιγμή, η Ρωσία εστιάζει και στον αντίκτυπο που επιφυλάσσει μια άλλη εξέλιξη. Μετά την τουρκική εισβολή, χιλιάδες τζιχαντιστές ενδέχεται να προκαλέσουν μεγάλο πονοκέφαλο για την Τουρκία, τα αραβικά και τα ευρωπαϊκά κράτη.

Η Τεχεράνη υποψιάζεται

Σε αντίθεση με την Μόσχα, η Τεχεράνη δεν βιάζεται να εστιάσει σε διπλωματικά κέρδη. Η Ισλαμική Δημοκρατία συμμερίζεται την άποψη της Μόσχας σε ό,τι αφορά την προοπτική της συνεργασίας της Δαμασκού με τους Κούρδους. Μετά την διάλυση της συμμαχίας με τις ΗΠΑ, οι Κούρδοι πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους με τη συριακή κυβέρνηση. Αυτή είναι η επίσημη εισήγηση της Τεχεράνης.

Παράλληλα με το ενδεχόμενο της σύμπραξης Δαμασκού-Κούρδων, η ιρανική πλευρά εστιάζει και σε ακόμη δύο πεδία. Πρώτον, διά στόματος Χασάν Ρουχανί, το Ιράν διευκρινίζει στην Τουρκία ότι την παρούσα στιγμή στη Συρία το βασικό πρόβλημα δεν είναι το βορειοανατολικό κομμάτι της χώρας. Στην τελική φάση της εμφύλιας σύρραξης, οι τζιχαντιστές του Ιντλίμπ είναι το βασικό πρόβλημα, στο οποίο καλούνται να εστιάσουν όλοι οι πρωταγωνιστές στην κρίση της Συρίας.

Δεύτερον, παραμένοντας πιστή στην αντιαμερικανική ρητορική της, η Τεχεράνη υποψιάζεται για μια παρασκηνιακή συνεννόηση των ΗΠΑ με την Τουρκία για το ζήτημα της Συρίας. Χαρακτηριστική είναι η «ανάγνωση» της φιλοκυβερνητικής εφημερίδας «Καϊχάν», η οποία την προηγούμενη εβδομάδα προσέγγισε τις νέες εξελίξεις στη Συρία ως μια παγίδα της αμερικανικής ηγεσίας, μέσα στην οποία έχει πλέον «εγκλωβιστεί» η Τουρκία. «Το ίδιο το σενάριο, το είδαμε να επαναλαμβάνεται στην Υεμένη, όταν οι ΗΠΑ παγίδευσαν τη Σαουδική Αραβία», ισχυρίστηκε το ιρανικό μέσο, το οποίο πρόσθεσε οι ΗΠΑ καλούν την Τουρκία να πληρώσει το διπλωματικό αντίτιμο της αγοράς των ρωσικών πυραυλικών συστημάτων με «πολύ ακριβό νόμισμα».

jumpstart
Υποτροφίες Ελληνικής Τράπεζας
20 Υποτροφίες
για νέους φοιτητές
Μάθε περισσότερα
jumpstart.hellenicbank.com

Ο Ερντογάν χρησιμοποιεί πολιτικά τη Συρία

Η προπαγάνδα της τουρκικής κυβέρνησης και του ΑΚΡ δεν αντικατοπτρίζει τις πραγματικές προθέσεις της Άγκυρας

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την προηγούμενη εβδομάδα, τη στιγμή που ξεκινούσε η τρίτη εισβολή της Τουρκίας στα εδάφη της Συρίας, κύκλοι της κυβέρνησης του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν κατέβαλαν μεγάλες προσπάθειες για να προβάλουν το νέο στρατιωτικό εγχείρημα ως μια «εθνική ανάγκη και προτεραιότητα». Παράλληλα, οι άνθρωποι του «Προεδρικού» έσπευσαν να δηλώσουν ότι η επιχείρηση της Άγκυρας είχε ως απώτερο στόχο τη διαφύλαξη της εδαφικής ακεραιότητας της Συρίας και την αντιμετώπιση όλων των τρομοκρατικών οργανώσεων.

Ωστόσο, για μερικούς αναλυτές η προπαγάνδα αυτή της κυβέρνησης του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) δεν αντικατοπτρίζει τις πραγματικές προθέσεις και τους στόχους της Άγκυρας. Μπορεί όντως ένας από τους βασικούς στόχους της Τουρκίας να είναι η καταπολέμηση του κουρδικού αυτονομιστικού κινήματος, το οποίο η τουρκική πλευρά εκλαμβάνει ως «τρομοκρατική οργάνωση». Ωστόσο, αυτός ο στόχος δεν επεξηγεί από μόνος του τη μεγάλη επιχείρηση, η οποία ουσιαστικά έφερε αντιμέτωπη την Τουρκία με την παγκόσμια κοινή γνώμη.

Ο κ. Ερντογάν στρέφει το βλέμμα του στους πολιτικούς συμμάχους του και ελπίζει σε μια γρήγορη νίκη στη βορειοανατολική Συρία, η οποία θα ικανοποιήσει τους συνεργάτες του.

Το μέλλον του Ερντογάν

«Εδώ και χρόνια, εθνικιστικοί και κεμαλιστικοί κύκλοι στον γραφειοκρατικό και στρατιωτικό μηχανισμό της χώρας πίεζαν τον Ερντογάν και τους υπουργούς του για μια μεγάλη επιχείρηση κατά του PKK. Ο γραφειοκρατικός μηχανισμός της Τουρκίας, στην πλειοψηφία του, δεν είδε ποτέ με καλό μάτι τον διάλογο της κυβέρνησης με τους Κούρδους. Μετά το τέλος του διαλόγου σκέφτηκε ότι πλέον ήρθε η στιγμή για μια τελική αναμέτρηση με το κίνημα που καταπολεμεί το τουρκικό κράτος από τα μέσα της δεκαετίας του 1970». Την παραπάνω άποψη προβάλλει καλά ενημερωμένη πηγή, η οποία δεν επιθυμεί να κατονομαστεί και στο άμεσο μέλλον ετοιμάζεται να χωρίσει τους δρόμους της με την τουρκική κυβέρνηση για να λάβει θέση στο νέο πολιτικό κίνημα των Αλί Μπαμπατζάν και Αμπντουλάχ Γκιουλ. Η πηγή της «Κ» προσθέτει ότι το κλειδί των νέων εξελίξεων στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας κρύβεται στην πολιτική συμμαχία που δημιούργησε ο κ. Ερντογάν στον απόηχο του αποτυχημένου πραξικοπήματος. Αμέσως μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα, ο κ. Ερντογάν, με απώτερο στόχο τον έλεγχο του κρατικού μηχανισμού και των ενόπλων δυνάμεων και τη μετάβαση της χώρας στο προεδρικό σύστημα, συνήψε συμμαχία με τους εθνικιστικές, κεμαλιστές γραφειοκράτες, στρατιωτικούς και το κίνημα των Γκρίζων Λύκων, οι οποίοι ανέκαθεν υποστήριζαν σκληροπυρηνικές πρωτοβουλίες και στρατηγικές στο Κουρδικό Ζήτημα.

«Ο τέως επιτελάρχης και νυν υπουργός Εθνικής Άμυνας της Τουρκίας είναι ένθερμος υποστηρικτής των Γκρίζων Λύκων. Αυτή η παράταξη, μετά το τέλος της καταπολέμησης του κομμουνισμού έθεσε έναν νέο βασικό στόχο. Την παρεμπόδιση της δημιουργίας κουρδικού κράτους τόσο στα εδάφη της Τουρκίας όσο και στα εδάφη του Ιράν, του Ιράκ και της Συρίας. Αρχικά αυτή η ομάδα δεν ήθελε να ακούσει τίποτα που είναι κουρδικό. Θεωρούσε ότι η κουρδική ταυτότητα αποτελούσε μια υποκατηγορία του τουρκικού πολιτισμού. Μετά από έναν πόλεμο 40 ετών, έφτασε στο σημείο να αναγνωρίσει τα πολιτιστικά δικαιώματα των Κούρδων, όχι όμως τα πολιτικά», τονίζει η πηγή μας.

Το κλειδί των νέων εξελίξεων στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας κρύβεται στην πολιτική συμμαχία που δημιούργησε ο κ. Ερντογάν στον απόηχο του αποτυχημένου πραξικοπήματος.

Σύμφωνα με την πηγή της «Κ», στη νέα περίοδο, οι πολιτικοί συνεργάτες του κ. Ερντογάν πιέζουν την τουρκική κυβέρνηση για τη «στρατιωτική εξουδετέρωση» όλων των εστιών του κουρδικού αυτονομιστικού κινήματος. Την ίδια στιγμή, βάλλουν κατά της Δύσης με το σκεπτικό ότι στον πόλεμο του τουρκικού κράτους με το PKK έχει επιλέξει το στρατόπεδο της «τρομοκρατίας», δεν αποκλείουν κανένα ενδεχόμενο στο πεδίο της διπλωματίας και θεωρούν ότι το Κουρδικό μπορεί να επιλυθεί με την αναγνώριση μιας σειράς πολιτιστικών δικαιωμάτων των Κούρδων. «Την όλη εικόνα ολοκληρώνει το μεγάλο κεφάλαιο της Τουρκίας, το οποίο ενδιαφέρεται τόσο για τα ενεργειακά κοιτάσματα της περιοχής όσο και για το έργο της ανοικοδόμησης της Συρίας.

Οι κεφαλαιοκράτες υποστηρίζουν την συμμαχία του πολέμου στην Άγκυρα εξαιτίας των δικών τους, ιδιαίτερων οικονομικών συμφερόντων», συμπληρώνει η πηγή μας.

Ο αναβρασμός στο εσωτερικό της Τουρκίας

Σε σχέση με τη νέα στρατιωτική περιπέτεια της Τουρκίας στη Συρία, αναλύοντας κανείς τους πολιτικούς και οικονομικούς λόγους που οδήγησαν τον Τούρκο πρόεδρο στην απόφαση της νέας εισβολής, καλείται να λάβει υπόψη του ακόμη δύο άλλους παράγοντες, την πρόσφατη ήττα της κυβερνητικής παράταξης και την οικονομική κρίση. Ως γνωστόν, πριν από λίγο χρονικό διάστημα, η κυβέρνηση Ερντογάν, παρά το γεγονός ότι κατάφερε να κρατηθεί στην εξουσία, είχε δύο σημαντικές πολιτικές ήττες. Πρώτα στις βουλευτικές εκλογές ήλθε η κοινοβουλευτική ήττα, η οποία υποχρεώνει σήμερα τον κ. Ερντογάν να συνεχίσει την πορεία του, στηριζόμενος στην συνεργασία των Γκρίζων Λύκων. Ακολούθησε στη συνέχεια η ήττα στις δημοτικές εκλογές, όταν η κυβερνητική συμμαχία έχασε τον έλεγχο πολλών μεγάλων τουρκικών αστικών κέντρων. Την ίδια στιγμή, ήρθε στο προσκήνιο το ενδεχόμενο της τριχοτόμησης του ΑΚΡ, με τους κ. Μπαμπατζάν και Αχμέτ Νταβούτογλου να οδεύουν προς τη δημιουργία νέων πολιτικών φορέων. Οι παραπάνω εξελίξεις συνέβησαν σε μια περίοδο που η Τουρκία βιώνει μια βαθιά οικονομική ύφεση. Η κυβέρνηση Ερντογάν επιχειρεί να ξεπεράσει τη μεγάλη κρίση με τις τελευταίες διαθέσιμες δυνάμεις που διαθέτει (π.χ. αποθέματα εκτάκτου ανάγκης της τουρκικής οικονομίας) και με άλλα έκτακτα μέτρα. Οικονομολόγοι προειδοποιούν ότι αυτά τα μέτρα ενδέχεται να μην είναι αρκετά για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της μεγάλης κρίσης. Ο κ. Ερντογάν, λοιπόν, στρέφει το βλέμμα του στους πολιτικούς συμμάχους του και ελπίζει σε μια γρήγορη νίκη στη βορειοανατολική Συρία, η οποία θα ικανοποιήσει τους συνεργάτες του και ίσως να επισκιάσει το κλίμα πολιτικής και οικονομικής αβεβαιότητας που επικρατεί το τελευταίο διάστημα στο εσωτερικό της Τουρκίας.

CITRINE ESTATES

Επενδύστε στην κορυφαία πολυτελή οικιστική ανάπτυξη της Κύπρου. Το έργο Citrine Estates συνδυάζει στοιχεία της φύσης με μοντέρνο σχεδιασμό, προσφέροντας μια απαράμιλλη ολιστική εμπειρία στην καρδιά της κοσμοπολίτικης Λεμεσού. Φέροντας την υπογραφή του Ομίλου CNS, το έργο διαθέτει υπερπολυτελείς επαύλεις, κατοικίες και διαμερίσματα με εξατομικευμένες σχεδιαστικές λύσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες, στείλτε e-mail στο **info@citrineestates.com** ή επισκεφθείτε το **citrineestates.com**

Το μεταναστευτικό τροχοπέδη στη μάχη κατά της Αγκυρας

Η Ε.Ε. διχασμένη στην αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Την ώρα που το τουρκικό γεωτρύπανο «Γιαβούζ» έμπαινε στο αδειοδοτημένο οικόπεδο 7, η κυπριακή κυβέρνηση προσέφευγε στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για να καταγγείλει τις τουρκικές προκλήσεις στην περίκλειστη περιοχή της Αμμοχώστου. Αυτό που δεν αναμενόταν ήταν πως τη μέρα που θα ανακοινωνόταν η απάντηση του Συμβουλίου Ασφαλείας για τις τουρκικές ενέργειες στο Βαρώσι, όλοι θα παρακολουθούσαν αμήχανοι την εισβολή της Τουρκίας στη Συρία. Και λέμε όλοι αμήχανοι, καθώς η Ε.Ε. πιάστηκε στον ύπνο και οι δύο μεγάλες δυνάμεις, ΗΠΑ και Ρωσία, έστρεψαν συνειδητά το βλέμμα αλλού. Σε αυτό το γεωπολιτικό σκηνικό που στήνεται τίθεται το ερώτημα ποια θα είναι η στάση της διεθνούς κοινότητας απέναντι στην Τουρκία. Γιατί δεν είναι μόνο το Κυπριακό, οι προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και οι απειλές για εποικισμό της Αμμοχώστου. Πλέον προστίθεται και η εισβολή στη Συρία, εγείρονται συνεπώς συγκεκριμένα ερωτήματα μέχρι πού θα φτάσει η Άγκυρα. Το συριακό θα επισκιάσει το Κυπριακό ενόψει του πολέμου της Συρίας; Θα λάβει δυναμικά μέτρα ο διεθνής παράγοντας απέναντι στις τουρκικές προκλήσεις ή θα συνεχίσει να παρακολουθεί αμήχανος τις εξελίξεις; Το σίγουρο είναι πως το κεφάλαιο τού μεταναστευτικού είναι αυτό που δένει επί του παρόντος τα χέρια της Ε.Ε. να λάβει δυναμικά μέτρα απέναντι στην Τουρκία και ενισχυτικά υπέρ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ελλάδα και Γερμανία έχουν θέσει ως προτεραιότητα το μεταναστευτικό ζήτημα και έχουν διαμηνύσει στην κυπριακή κυβέρνηση πως εξαιτίας αυτού δεν υπάρχει ευχέρεια για σκληρά μέτρα.

Τα μέτρα

Τη Δευτέρα πραγματοποιείται η συνεδρία του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων και εκεί θα συζητηθούν τόσο οι προκλήσεις της Τουρκίας στην ΑΟΖ όσο και οι εξελίξεις στη Συρία. Σύμφωνα με έγκυρες πηγές της «Κ» μέχρι και την Παρασκευή το βράδυ, εξετάζονταν τρεις κατηγορίες μέτρων. 1) Παγοποίηση περιουσιακών στοιχείων σε πρόσωπα της Ε.Ε. που σχετίζονται με τις γεωτρήσεις και την εταιρεία ΤΡΑΟ. 2) Ταξιδιωτικοί περιορισμοί για την ίδια κατηγορία προσώπων και 3) περιορισμός πώλησης υλικών και τεχνολογίας που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τους σκοπούς των γεωτρήσεων εντός της κυπριακής ΑΟΖ από πλευράς χωρών μελών της Ε.Ε. προς την Τουρκία.

Υπάρχει, βεβαίως, το ενδεχόμενο να τύχει διαφοροποίησης μέχρι και τη Δευτέρα, ενώ επί του παρόντος συζητείται κατά πόσο θα ενεργοποιηθούν τα μέτρα με νέα απόφαση του Συμβουλίου ούτως ώστε να συμπληρώσουν και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία αφορούν τα μέτρα. Η στάση της Τουρκίας συζητήθηκε και στο Κολλέγιο των Επιτρόπων με την πλειοψηφία των Επιτρόπων να επισημαίνουν πως το μεταναστευτικό αποτελεί το κύριο πρόβλημα και τη Φεντερίκα Μογγερίνι να ζητάει πιο δυναμική αντίδραση. Μία σκληρή απάντηση στη στάση της Τουρκίας, όπως ανέφεραν οι Επίτροποι, θα προκαλέσει προβλήματα στη στάση της Άγκυρας απέναντι στο μεταναστευτικό. Καθόλου τυχαία άλλωστε και η πρόσφατη απειλή του Ταγίπ Ερντογάν για προσφυγικό κύμα στο ενδεχόμενο αντίδρασης της Ε.Ε. για το Συριακό.

Στοπ στο κονδύλι

Ελλάδα και Γερμανία είναι κυρίως οι χώρες οι οποίες επηρεάζονται από το προσφυγικό και το έχουν θέσει ως προτεραιότητα. Είναι γι' αυτό τον λόγο που όταν η Λευκωσία άφησε να εννοηθεί το προηγούμενο διάστημα ότι μπορεί να μπλοκάρει το κονδύλι της Τουρκίας για το μεταναστευτικό, τόσο η Αθήνα όσο και το Βερολίνο επικοινώνησαν και διαμήνυσαν σε αυστηρό τόνο τη σοβαρότητα της κατάστασης για τις δύο χώρες, με μία τέτοια εξέλιξη. Συγκεκριμένα ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας κατά τη σύντομη παρουσία του στο Προεδρικό τη Δευτέρα επανέλαβε πως η Ελλάδα έχει θέσει ως προτεραιότητα το μεταναστευτικό και ένα ενδεχόμενο μπλοκαρίσματος του κονδυλίου προς την Τουρκία από την Κύπρο θα προκαλέσει σοβαρές συνέπειες στην Ελλάδα. Στο ίδιο πλαίσιο και η τηλεφωνική επικοινωνία που είχε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας με τη Γερμανίδα Καγκελάριο Άγκελα Μέρκελ την περασμένη Πέμπτη. Η ίδια εξέφρασε μεν την ανησυχία της για τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, έστειλε, όμως, το μήνυμα να ξεχάσουν το ενδεχόμενο μπλοκαρίσματος από πλευράς της Κύπρου στο κονδύλι για την Τουρκία, καθώς θα δυσκολέψει ιδιαίτερα τη Γερμανία. Η Γερμανία έχει άλλωστε τον δικό της κώδικα επικοινωνίας με την Τουρκία και αυτό έχει τη δική της σημασία στο πώς θα αντιμετωπίσει την Άγκυρα. Δεν είναι μόνο οι δηλώσεις του Γερμανού υπουργού Εσωτερικών πως θα πρέπει να δοθεί περισσότερη στήριξη στην Τουρκία και Ελλάδα στο θέμα του προσφυγικού, αλλά και οι ευχαριστίες του προς την Τουρκία για την πολύτιμη βοήθειά της στο μεταναστευτικό. Είναι και η πρόσφατη συμφωνία Γερμανίας-Τουρκίας για εργοστάσιο της Volkswagen στην Τουρκία. Συμφωνία η οποία ωφελεί οικονομικά και τις δύο χώρες. Σε ό,τι αφορά τη στήριξη της Τουρκίας, πάντως, διπλωματικές πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως σε πρόσφατη συνάντηση που είχε ο Έλληνας Επίτροπος, αρμόδιος για θέματα Μετανάστευσης, Δημήτρης Αβραμόπουλος με την τουρκική κυβέρνηση, πρότεινε επιπρόσθετα κονδύλια ενός δισ. ευρώ σε μία προσπάθεια επιπλέον στήριξης.

Σε συνάντηση που είχε ο Έλληνας Επίτροπος, αρμόδιος για θέματα Μετανάστευσης, Δημήτρης Αβραμόπουλος με την τουρκική κυβέρνηση, πρότεινε επιπρόσθετα κονδύλια ενός δισ. σε μία προσπάθεια επιπλέον στήριξης της Τουρκίας.

Ευρωπαϊκό θέμα η Τουρκία

Η πρόταση του κ. Αβραμόπουλου έγινε βεβαίως πριν από την έλευση του «Γιαβούζ» στο οικόπεδο 7, αλλά και πριν από την εισβολή στη Συρία. Ζήτημα είναι ποια θα είναι η στάση της Ε.Ε. απέναντι στις νέες τουρκικές προκλήσεις. Ανώτατες πολιτικές πηγές της Λευκωσίας εκτιμούν πως τόσο με τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, όσο και με την εισβολή της Τουρκίας στη Συρία το κεφάλαιο Τουρκία μετατρέπεται σε ευρωπαϊκό ζήτημα με τα θετικά και αρνητικά. «Η Ευρώπη θα πρέπει να ζητήσει απαντήσεις από την Τουρκία για το τι κάνει στην Ανατολική Μεσόγειο και Συρία, από την άλλη, θα πρέπει να βρει λύση με την Τουρκία στο θέμα του μεταναστευτικού» αναφέρουν οι ίδιες πηγές. Όπως εκτιμάται η Τουρκία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στο σύνολό της από την Ε.Ε. πλέον και αυτό αναμένεται πως θα συζητηθεί στο επόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ανώτατο στέλεχος της αντιπολίτευσης, πάντως, εκτιμά πως οι εξελίξεις στη Συρία θα επισκιάσουν το κυπριακό πρόβλημα. Το τι θα γίνει τελικώς θα διαφανεί βεβαίως από την επόμενη βδομάδα. Πολιτικοί κύκλοι αναφέρουν πάντως πως η Γαλλία θα παίξει τον δικό της ρόλο μπροστά στις εξελίξεις που πραγματοποιούνται στην Ανατολική Μεσόγειο. Υπενθυμίζεται πως η κυβέρνηση Μακρόν επιδιώκει να παίξει στρατηγικό ρόλο στην περιοχή. Είχε παρέμβει για την έκρυθμη κατάσταση στη Λιβύη αλλά και στην περίπτωση της Συρίας, τόσο στο παρελθόν όσο και σήμερα. Ήδη τυγχάνει επεξεργασίας φόρμουλα με μέτρα από πλευράς της Γαλλίας, ενώ κινήσεις μελετά και η Αθήνα, ως αντιστάθμισμα της στάσης που τήρησε στη φημολογία μπλοκαρίσματος κονδυλίου της Τουρκίας από την Κύπρο. Όπως είχε αναφέρει η «Κ» στις 6 Οκτωβρίου, η Λευκωσία είχε ζητήσει παρουσία ελληνικού πλοίου κοντά στο οικόπεδο 7, για λόγους περισσότερο επικοινωνιακούς. Πρόταση την οποία αρνήθηκε ευγενικά η Αθήνα. Με δεδομένες τις σημερινές εξελίξεις φαίνεται πως μελετάται η παρουσία ενός πλοίου που θα παρακολουθεί τις εξελίξεις, τόσο από πλευράς της Ελλάδας όσο και της Γαλλίας.

Ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, κατά τη σύντομη παρουσία του την περασμένη Δευτέρα στη Λευκωσία, διαβίβασε στο Προεδρικό τη θέση ότι δεν θα πρέπει να υλοποιήσει πρόθεση για μπλοκάρισμα του κονδυλίου της Τουρκίας στο μεταναστευτικό. Το ίδιο έπραξε και η Άγκελα Μέρκελ στην τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον πρόεδρο Αναστασιάδη.

Με βαριά βαλίτσα στις Βρυξέλλες Αβ. Νεοφύτου και Αν. Κυπριανού

Στις Βρυξέλλες βρέθηκαν την εβδομάδα που πέρασε ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου και ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού. Η επίσκεψή τους δεν ήταν καθόλου τυχαία με τις εξελίξεις στο εσωτερικό, μετά την έλευση του «Γιαβούζ» στο οικόπεδο 7, αλλά και μετά την ανακίνηση του κεφαλαίου για το απευθείας εμπόριο. Ο Άντρος Κυπριανού, συνοδευόμενος από τη διευθύντρια του γραφείου του Μαρίνα Σάββα, είχε προκαθορίσει την επίσκεψή του στις Βρυξέλλες πριν από τις εξελίξεις στο αδειοδοτημένο οικόπεδο, με στόχο να μιλήσει σε Εκδήλωση της Ομάδας της Αριστεράς - ΕΕΑ/ΒΠΑ με θέμα «Το Κυπριακό, ομοσπονδιακή λύση και ευρωπαϊκές προεκτάσεις». Σε αυτή εξέφρασε τις ανησυχίες του για τη στασιμότητα στο Κυπριακό από το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και εντεύθεν. Κατήγγειλε και τις τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ. Είχε συναντήσεις με σειρά πολιτικών προσώπων και Ευρωπαίων αξιωματούχων. Ενδιαφέρον κυρίως για τις εξελίξεις στο Κυπριακό, είχε η συνάντησή του με την Φεντερίκα Μογγερίνι, όσο και με τον Κύπριο Επίτροπο, Χρίστο Στυλιανίδη.

Μετά και τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, αλλά και την αναμόχλευση του απευθείας εμπορίου, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου έσπευσε στις Βρυξέλλες, πραγματοποιώντας συναντήσεις με Ευρωπαίους αξιωματούχους. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου συνοδευόμενος από τους δύο ευρωβουλευτές του ΔΗΣΥ Λευτέρη Χριστοφόρου, Λουκά Φουρλά, τον αντιπρόεδρο του κόμματος Νίκο Νουρή και τον υπεύθυνο διεθνών σχέσεων Αλέξανδρο Σίνκα πραγματοποίησε επαφές με τους επικεφαλής των κοινοβουλευτικών ομάδων όλων των χωρών στο Ευρωκοινοβούλιο. Ο συναγερμικός πρόεδρος πραγματοποίησε και ομιλία στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, ενημερώνοντας για τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και τις παράνομες γεωτρήσεις στα αδειοδοτημένα τεμάχια της Δημοκρατίας. Μίλησε για τις προσπάθειες εποικισμού της Αμμοχώστου κατά παράβαση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Ζητήματα για τα οποία συζήτησε με Ευρωπαίους αξιωματούχους σε κατ' ιδίαν επαφές του. Το δικό του ενδιαφέρον βεβαίως έχει το γεγονός ότι ομιλία στην κοινοβουλευτική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος πραγματοποιούν οι αρχηγοί κρατών, ενώ σπάνια δίδεται το βήμα σε αρχηγούς κομμάτων.

Στις Βρυξέλλες συζήτησαν το απευθείας εμπόριο Άντρος Κυπριανού και Αβέρωφ Νεοφύτου με τον πρώτο να καλεί τον συναγερμικό πρόεδρο να αποφύγουν τα περί απόσυρσης του ζητήματος, καθώς ενέχει κίνδυνο αντίθετων αποτελεσμάτων.

Στο επίκεντρο η ανακίνηση του απευθείας εμπορίου και οι τουρκικές προκλήσεις.

Το κύριο ζήτημα που απασχόλησε τους Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρο Κυπριανού ήταν το απευθείας εμπόριο Ε.Ε. και Κατεχομένων. Υπενθυμίζεται πως οι ευρωβουλευτές Λουκάς Φουρλάς του ΔΗΣΥ και Στέλιος Κυμπουρόπουλος της Νέας Δημοκρατίας είχαν ζητήσει την απόσυρση του θέματος από την ατζέντα. Από το 2010 μέχρι και σήμερα το θέμα παρέμεινε παγοποιημένο, καθώς η Νομική Υπηρεσία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έκρινε πως ο Κανονισμός έχει βασιστεί σε λανθασμένη νομική βάση. Η κίνηση των δύο ευρωβουλευτών προκάλεσε την αντίδραση των Σοσιαλιστών και Φιλελευθέρων, με τους πρώτους να στέλνουν επιστολή, ζητώντας υιοθέτησή του. Όπως μαθαίνει η «Κ», ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού επικοινώνησε την περασμένη Τρίτη στις Βρυξέλλες με τον Αβέρωφ Νεοφύτου, ζητώντας του να μη θέσουν θέμα απόσυρσης, καθώς κάτι τέτοιο ενέχει κίνδυνο αντίθετων αποτελεσμάτων και υιοθέτησής του. Του ζήτησε να θέσουν ως πρόταση να παραμείνει κλειστό, όπως εδώ και μία περίπου δεκαετία. Ο πρόεδρος του ΔΗ.ΣΥ. υποστήριξε πως το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα θα ζητήσει απόσυρσή του και στο ενδεχόμενο που δεν επιτευχθεί πλειοψηφία τότε θα ζητήσουν να κλείσει το θέμα. Κίνηση που δεν άρεσε στον κ. Κυπριανού, βλέποντας πως κάτι τέτοιο ενέχει κινδύνους. Από τον ΔΗΣΥ, πάντως, θεωρούν απομακρυσμένο το σενάριο υιοθέτησης τού απευθείας εμπορίου, ιδιαίτερα σε μία τέτοια χρονική συγκυρία.

Κλίμα ανησυχίας από τον τουρκικό κλοιό

Από δυτικά της Πάφου μέχρι και το Κάβο Γκρέκο η Τουρκία έχει 15 πλοία εκ των οποίων τα 6 πολεμικά διαφόρων τύπων

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Με την Τουρκία να έχει βάλει φωτιά στα βορειοανατολικά σύνορά της με τη Συρία με στρατιωτικές δυνάμεις της να έχουν εισβάλει σε κουρδικές περιοχές, αμετάβλητο παραμένει το μέτωπο των προκλήσεων, στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου και εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Μια εικόνα που σύμφωνα με διπλωματικές εκτιμήσεις, όχι μόνο δεν αναμένεται να διαφοροποιηθεί δραματικά το επόμενο διάστημα ένεκα των εχθροπραξιών με τους Κούρδους, αλλά δημιουργεί ήδη και τις πρώτες αναταράξεις στα ενεργειακά εντός της ΑΟΖ. Ενδεικτικός είναι ο θόρυβος που προκάλεσαν δηλώσεις του επικεφαλής της ΕΝΙ, ο οποίος ούτε λίγο ούτε πολύ ήγειρε ζητήματα ασφάλειας του προσωπικού στις εξέδρες γεώτρησης από την παρουσία πολεμικών πλοίων στην περιοχή. Με βάση στοιχεία που έχει στην διάθεσή της η «Κ» για την τουρκική ναυτική δραστηριότητα στην περιοχή, φαίνεται ξεκάθαρα πως μεμονωμένες κινήσεις, όπως αυτή του «Γιαβούζ», που μετακινήθηκε για μικρό χρονικό διάστημα από την Καρπασία, ουδόλως μπορούν να εκληφθούν ως σημάδια εκτόνωσης του κλίματος έντασης που έχει προκαλέσει. Η επιστροφή του «Γιαβούζ» στην περιοχή και μάλιστα εντός αδειοδοτημένου τεμαχίου της ΑΟΖ, συνοδεύεται από την παρουσία μεγάλου αριθμού τουρκικών μέσων, πολεμικών και μη, που σε συνάρτηση με το άλλο τουρκικό γεωτρύπανο και το ερευνητικό «Μπαρμπαρός», χωρίς υπερβολή έχουν δημιουργήσει μια εικόνα που παραπέμπει σε ναυτικό κλοιό, νότια και ανατολικά της κυπριακής ΑΟΖ. Την εικόνα της ανατολικής Μεσογείου από πλευράς συνάθροισης ναυτικών δυνάμεων, με βάση τα στοιχεία που έχει στην διάθεσή της η «Κ», συμπληρώνει η ισχυρή παρουσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας στα ανατολικά της Κύπρου. Ωστόσο, θεωρείται βέβαιο πως στην περιοχή κινούνται ναυτικά μέσα και άλλων χωρών όπως της Γαλλίας και των ΗΠΑ, η θέση των οποίων παραμένει αδιευκρίνιστη, προφανώς για ευνόητους λόγους.

Η ανησυχία ΕΝΙ

Τα όσα είπε δυνατά ο CEO της ΕΝΙ Κλαούντιο Ντεσκάλτσι δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία για τη Λευκωσία, μιας και η ανησυχία που έχει προκληθεί, από τότε που η Άγκυρα κατέβασε εντός και εκτός ΑΟΖ 15 πλοία, για δημιουργία αρνητικού κλίματος στο κομμάτι των εργασιών, δεν κινείται στη σφαίρα του εξωπραγματικού. Μια κατάσταση που στην ουσία δεν απέχει και πολύ από την παρεμπόδιση του γεωτρύπανου και πάλι της ΕΝΙ, το Φεβρουάριο του 2018, να πραγματοποιήσει εργασίες στο τεμάχιο 3. Η άμεση αντίδραση της κυβέρνησης να καλέσει τους εκπροσώπους της εταιρείας να δώσουν εξηγήσεις, μπορεί να μετρίασε τον αρνητικό αντίκτυπο που δημιουργήθηκε, δεν έκλεισε, όμως, το θέμα που υπάρχει για το τι θα πράξουν οι εταιρείες, στο έκρυθμο κλίμα που έχει δημιουργήσει η Άγκυρα στην ΑΟΖ. Πηγές στη Λευκωσία, έλεγαν στην «Κ» πως αυτό που φαίνεται να ενόχλησε την κυβέρνηση ήταν περισσότερο η ουρά των δηλώσεων Ντεσκάλτσι, που άγγιξε έναν από τους βασικούς πυλώνες πολιτικής στα ενεργειακά. Την αποτροπή στρατικοποίησης, σε οποιοδήποτε βαθμό, των ενεργειακών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτό που φοβίζει τη Λευκωσία είναι πως ενδεχόμενη επανάληψη των γεγονότων του τεμαχίου 3, είτε με ενέργεια, μέσων της Τουρκίας είτε στη λογική του CEO της ΕΝΙ, θα αποτελούσε σοβαρό πλήγμα για το μέλλον των ενεργειακών, όχι μόνο του τεμαχίου 7. Εδώ πρέπει να υπενθυμίσουμε πως η ΕΝΙ μαζί με την TOTAL κατέχει για σκοπούς έρευνας, επτά από τα εννέα τεμάχια της ΑΟΖ που έχουν αδειοδοτηθεί.

Καθησυχαστική η αντίδραση της κυβέρνησης για ενδεχόμενο επηρεασμό των επικείμενων εργασιών εντός της ΑΟΖ.

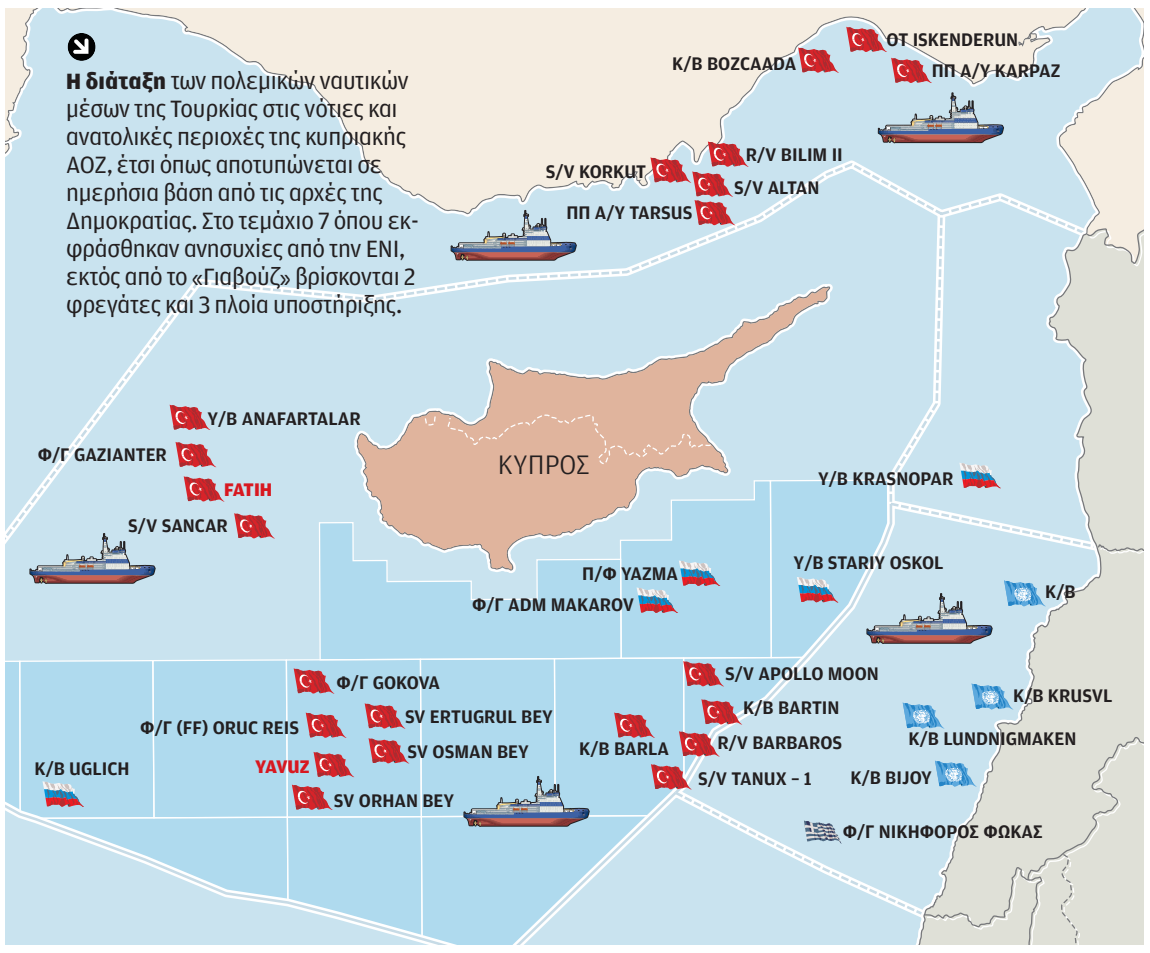

Η διάταξη των πολεμικών ναυτικών μέσων της Τουρκίας στις νότιες και ανατολικές περιοχές της κυπριακής ΑΟΖ, έτσι όπως αποτυπώνεται σε ημερήσια βάση από τις αρχές της Δημοκρατίας. Στο τεμάχιο 7 όπου εκφράσθηκαν ανησυχίες από την ΕΝΙ, εκτός από το «Γιαβούζ» βρίσκονται 2 φρεγάτες και 3 πλοία υποστήριξης.

Ο χάρτης της ΑΟΖ

Το πνεύμα των δηλώσεων του CEO της ΕΝΙ πηγάζει από την κατάσταση που επικρατεί στις νότιες και ανατολικές περιοχές της κυπριακής ΑΟΖ, περιοχές στις οποίες το τελευταίο διάστημα παρατηρείται αυξημένη συνάθροιση πολεμικών πλοίων της Τουρκίας. Μια εικόνα που είναι βέβαιο πως παρακολουθεί στενά η εταιρεία η οποία σημειωτέον προετοιμάζεται για την έναρξη εργασιών αρχές Ιανουαρίου του 2020. Με βάση στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η «Κ», την περασμένη Παρασκευή 11 Οκτωβρίου από δυτικά της Πάφου έως και στο ύψος του Κάβο Γκρέκο, υπήρχαν 15 τουρκικά πλοία. Από αυτά τα 6 είναι πολεμικά διαφόρων τύπων, 6 πλοία υποστήριξης συν τα δυο τρυπάνια και το ερευνητικό «Μπαρμπαρός». Στο παζλ θα πρέπει να προστεθούν και τα τουρκικά μέσα, 7 τον αριθμό, στα απέναντι από την Καρπασία παράλια.

Ο γαλλικός παράγοντας

Για τη Λευκωσία, καθοριστικός παράγοντας για τις εξελίξεις εντός της ΑΟΖ, την παρούσα φάση θεωρείται η γαλλική TOTAL και όχι η ιταλική ΕΝΙ. Χωρίς να παραγνωρίζονται τα ζητήματα ασφάλειας προσωπικού που έθεσε το στέλεχος της ιταλικής εταιρείας, η Λευκωσία πιστεύει πως η γαλλική παρουσία είναι αυτή που μπορεί να κάνει την διαφορά στις ενεργειακές δραστηριότητες που έπονται. Επί του προκειμένου δεν φαίνεται να είναι άσχετη και η αναφορά του Υπουργού Εθνικής Άμυνας Νικόλα Παναγιωτόπουλου, μετά τη συνάντησή του με τη Γαλλίδα ομόλογό του Φλοράνς Παρλί για γαλλικά και ιταλικά πολεμικά πλοία στην περιοχή που θα καταγράφουν τις τουρκικές προκλήσεις. Το σκηνικό, αναφορικά με τις επικείμενες δραστηριότητες από πλευράς Δημοκρατίας, αναμένεται να ξεκαθαρίσει πλήρως το επόμενο διάστημα. Επί του παρόντος η προσπάθεια που καταβάλλεται είναι να κοπάσει ο θόρυβος που προκλήθηκε και εδώ όπως εκτιμάται, η μετατόπιση του ζητήματος σε επίπεδο Ε.Ε. θα συμβάλει τα μέγιστα πρώτον για στήριξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και δεύτερον για διασκέδαση των όποιων ανησυχιών εκφράζονται.

Χωρίς τριμερή τρίζει η καρέκλα της Λουτ

Δεν υπάρχουν περιθώρια το νέο έτος λόγω «εκλογών» στα Κατεχόμενα και γεωτρήσεων

Ηνωμένα Εθνη-
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Οι αντιρρήσεις που πρόβαλε η Άγκυρα στη διεξαγωγή της τριμερούς συνάντηση των δύο ηγετών με το γ.γ. του ΟΗΕ στο Παρίσι, με την αιτιολογία ότι η Γαλλία είναι χώρα-μέλος της Ε.Ε. και δεν αποτελεί ουδέτερο έδαφος, έχουν δημιουργήσει την αίσθηση ότι η Τουρκία κωλυσιεργεί με στόχο να αποτρέψει την πραγματοποίησή της. Ο Αντόνιο Γκουτιέρες έχει καταλήξει ότι η τριμερής αποτελεί την καλύτερη λύση και έχει αναθέσει στη σύμβουλό του Τζέιν Χολ Λουτ να βρει λύση με τις διευθετήσεις (τόπο και ημερομηνίες). Λόγω των εβραϊκών γιορτών η κ. Λουτ δεν είχε την περασμένη εβδομάδα επαφές με τα ενδιαφερόμενα μέρη, κάτι που θα συμβεί αυτή την εβδομάδα. Το σενάριο που είχε κατά νου ο Αντόνιο Γκουτιέρες, μετά την ολοκλήρωση των επαφών του με όλα τα μέρη, στο περιθώριο της υπουργικής εβδομάδας της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, ήταν να συγκαλέσει την τριμερή, όπου μαζί με τους ηγέτες να διαμορφώσουν τον βασικό κορμό των όρων αναφοράς, οι οποίοι στη συνέχεια θα οριστικοποιηθούν στην άτυπη πενταμερή. Η κ. Λουτ, από την άλλη, φάνηκε να ευνοεί τη φόρμουλα, η τριμερής να συγκληθεί μετά τη συμφωνία πάνω στους όρους αναφοράς. Ωστόσο, στις συναντήσεις που πραγματοποίησε αρχές Σεπτεμβρίου στην Κύπρο δεν έδειξε την αναγκαία αποφασιστικότητα, με αποτέλεσμα να χαθεί η ευκαιρία μιας συμφωνίας, παρότι το κείμενο είχε σχεδόν κλείσει γρήγορα. Στη συνέχεια, όταν επέστρεψε στη Νέα Υόρκη και πραγματοποίησε τηλεφωνικές επαφές με τους εμπλεκόμενους, μετέφερε στην Ελλάδα και την ελληνοκυπριακή πλευρά την τουρκική πρόταση –χωρίς να δηλώσει ότι τη στηρίζει– να υπάρξει μια πιο αναλυτική αναφορά στον προσδιορισμό της πολιτικής ισότητας και της αποτελεσματικής συμμετοχής. Τη θέση αυτή απέρριψαν Λευκωσία και Αθήνα, αφού αποτελεί κομμάτι της ουσίας της διαπραγμάτευσης. Ο κ. Γκουτιέρες δεν έχει ακόμη λάβει τις οριστικές του αποφάσεις και το πιθανότερο, θα δώσει μια ακόμη ευκαιρία στη Τζέιν Χολ Λουτ. Όμως, είναι προφανές πως τα χρονικά περιθώρια στενεύουν, καθώς πλησιάζει η 15η Νοεμβρίου, που θα πρέπει να υποβάλει προς το Συμβούλιο Ασφαλείας την έκθεση των καλών του υπηρεσιών.

> *Πριν εξασφαλίσει ό,τι ζητάει στην πολιτική ισότητα και αποτελεσματική συμμετοχή, η Τουρκία δεν θα εμπλακεί σε οποιαδήποτε διαδικασία για το Κυπριακό, εκτιμούν διπλωματικές πηγές.*

Διπλωματικές πηγές αμφιβάλλουν κατά πόσο η Τουρκία θέλει να εμπλακεί σε οποιαδήποτε διαδικασία για το Κυπριακό πριν εξασφαλίσει αυτά που ζητάει στο κομμάτι της πολιτικής ισότητας και της αποτελεσματικής συμμετοχής. Ενισχυτικό προς τούτο είναι οι προκλήσεις της στην κυπριακή ΑΟΖ και οι απειλές για εποικισμό της Αμμοχώστου. Δεν αποκλείουν επίσης την πιθανότητα, ακόμη κι αν τελικά δεν μπορέσουν να αποφύγουν την τριμερή, εκεί να πιέσουν τον Ακιντζί να προσέλθει με μαξιμαλιστικές θέσεις, ώστε να μην υπάρξει συμφωνία στους όρους αναφοράς και να προταθεί από μέρους της οι συζητήσεις να διεξαχθούν στο επίπεδο της άτυπης πενταμερούς. «Δεν υπάρχουν περιθώρια μετά το νέο έτος, με δεδομένη την "εκλογική" διαδικασία στα κατεχόμενα, αλλά και τις πέντε γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ», είπε στην «Κ» καλά ενημερωμένη πηγή.

Η ανορθόδοξη κάλυψη του κενού που άφησε με την παραίτησή του ο ειδικός σύμβουλος για την Κύπρο, Έσπεν Μπαρθ Αϊντε, από το γ.γ. δημιούργησε ευθύς εξαρχής τριβές στη σχέση της Τζέιν Χολ Λουτ με το Συμβούλιο Ασφαλείας. Η Ρωσία δεν έκρυψε από την αρχή τη διαφωνία της με την επιλογή Αμερικανίδας και επέμεινε σε διορισμό κανονικού ειδικού συμβούλου. Η ρωσική αυτή αντίθεση, που φάνηκε σε αρκετά ψηφίσματα με το να μην κατονομάζεται η κ. Λουτ, αλλά να αποκαλείται ανώτερη αξιωματούχος, έλαβε νέα διάσταση την περασμένη εβδομάδα, στη συζήτηση της ανακοίνωσης του Σ.Α. για το Βαρώσι, καθώς η Ρωσία απαίτησε να αφαιρεθούν οι όποιες αναφορές στη Τζέιν Χολ Λουτ και την αποστολή της. Ενώ βρίσκεται στη θέση αυτή περισσότερο από έναν χρόνο, η κ. Λουτ δεν έχει ακόμη παρευρεθεί σε ενημέρωση του Συμβουλίου Ασφαλείας και οι σχέσεις της με την ειδική αντιπρόσωπο του γ.γ. στην Κύπρο, Ελίζαμπεθ Σπέχαρ, είναι ανύπαρκτες. Εικάζεται πως αν τελικά δεν γίνει δυνατή η σύγκληση της τριμερούς διάσκεψης, δεν πρόκειται να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά της.

Το σενάριο Γκουτιέρες ήθελε σύγκληση τριμερούς όπου μαζί με τους ηγέτες να διαμορφώσουν τον βασικό κορμό των όρων αναφοράς, οι οποίοι θα οριστικοποιηθούν στην άτυπη πενταμερή. Η κ. Λουτ ευνοούσε τριμερή μετά τη συμφωνία στους όρους αναφοράς, όμως τον Σεπτέμβριο έφυγε από τη Λευκωσία με άδεια χέρια.

Το παρασκήνιο για τα Βαρώσια

Η ρωσική απαίτηση να αφαιρεθούν οι όποιες αναφορές στην Τζέιν Χολ Λουτ από το κείμενο της ανακοίνωσης του Συμβουλίου Ασφαλείας ήταν ένας από τους λόγους που καθυστέρησε να κλείσει αμέσως το κείμενο. Την ίδια στιγμή υπήρξε μεγάλη κινητοποίηση της Τουρκίας, η οποία προσέγγισε την Ινδονησία και το Κουβέιτ ζητώντας να μη στηρίξουν τη δήλωση. Οι καλές σχέσεις της Κύπρου με τις δύο χώρες αφενός και η στήριξη των ΗΠΑ προς την έκδοση μιας ανακοίνωσης που θα επαναβεβαιώνει τα ψηφίσματα 550 και 789 αφετέρου, λειτούργησαν θετικά και δεν εκφράστηκε καμιά αντίρρηση. Αν και η κυπριακή κυβέρνηση, διά του μονίμου αντιπροσώπου, επιδίωξε να συμπεριληφθούν ένα-δύο ακόμη σημεία που θα το καθιστούσαν ακόμη πιο σαφές, το τελικό κείμενο θεωρείται πολύ ισχυρό και ικανοποιεί πλήρως τη Λευκωσία.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Η Τουρκία σε αναζήτηση των ορίων της επιρροής της στη Συρία

Η νέα τουρκική επιχείρηση στη Συρία είναι γεγονός. Αποτελεί την έμπρακτη προσπάθεια της ισχυρής Τουρκίας να καλύψει το γεωπολιτικό κενό που αφήνουν οι ΗΠΑ, αλλά και τα αποδυναμωμένα αραβικά καθεστώτα μετά τις εξεγέρσεις των λαών τους. Όπως επαναλαμβάνει ο πρόεδρος Τραμπ, οι ΗΠΑ δεν είναι διατεθειμένες να συνεχίσουν να εμπλέκονται σε πολέμους στη Μέση Ανατολή ως προστάτες των φιλοαμερικανικών καθεστώτων. Η ενεργειακή αυτάρκεια των ΗΠΑ, μετά και την ανακάλυψη σημαντικών κοιτασμάτων σχιστολιθικού πετρελαίου και αερίου, ενίσχυσε αυτή την απόφασή του. Με την επιχείρηση αυτή η Τουρκία επιδιώκει να καταστρέψει τις στρατιωτικές δυνατότητες των κουρδικών πολιτοφυλακών της Συρίας (YPG), οι οποίες αποτελούν προέκταση του PKK. Παράλληλα, στοχεύει και στη διάσπαση της κουρδικής ζώνης στη βορειοανατολική Συρία, η οποία δημιουργήθηκε μετά τη συνένωση των τριών κουρδικών καντονίων ως αποτέλεσμα των νικών των Κούρδων σε βάρος του Ισλαμικού Κράτους. Πέραν όμως της στρατιωτικής κατάκτησης μιας ζώνης μήκους 120 χιλιομέτρων και βάθους 30 χιλιομέτρων, η Τουρκία σκοπεύει να επανεγκαταστήσει εκεί σε πρώτη φάση τους εκδιωχθέντες από τους Κούρδους αραβικούς πληθυσμούς. Σε μία επόμενη φάση και στο βαθμό που θα εξασφαλίσει εξωτερική χρηματοδότηση θέλει να εγκαταστήσει και πέραν του ενός εκατομμυρίου από τους αραβικής καταγωγής Σύριους πρόσφυγες που σήμερα φιλοξενεί στο έδαφός της. Με τον τρόπο αυτό θα μειώσει την λαϊκή δυσαρέσκεια που καθημερινά ογκούται στις τουρκικές μεγαλουπόλεις. Αυτή, σε συνδυασμό με την οικονομική ύφεση, συνετέλεσε στα πρόσφατα αρνητικά για το ΑΚΡ εκλογικά αποτελέσματα.

Από πλευράς των ΗΠΑ είναι φανερό πως άλλαξαν πολιτική. Προηγουμένως είχαν αφήσει να νοηθεί πως στήριζαν τον κουρδικό στόχο για μία ενιαία αυτόνομη περιοχή εντός της Συρίας. Αυτό τους ήταν χρήσιμο ώστε να χρησιμοποιήσουν τους Κούρδους στη μάχη κατά του Ισλαμικού Κράτους. Μετά την ολοκλήρωση αυτού του στόχου και με την Τουρκία να διαμαρτύρεται και να φλερτάρει με την Ρωσία, οι ΗΠΑ αποφάσισαν να αλλάξουν πολιτική. Το πράσινο φως που έδωσαν στη νέα τουρκική επιχείρηση συνδυάστηκε και με την μερική εγκατάλειψη της στήριξης του κουρδικού σχεδιασμού και την αντίστοιχη μερική ικανοποίηση των τουρκικών απαιτήσεων. Τα περί ορίων που επαναλαμβάνουν οι ΗΠΑ έχουν να κάνουν με την αποδοχή από μέρους τους μιας τουρκικής ζώνης ασφάλειας 120 χιλιομέτρων και όχι 480 που ήταν η αρχική τουρκική απαίτηση. Ανάλογη στάση τηρούν και οι Ρώσοι. Όπως και οι ΗΠΑ επιδεικνύουν ανοχή στην τουρκική επιχείρηση, κάτι που φάνηκε με την άρνησή τους να καταδικάσουν την επιχείρηση στα πλαίσια του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Η Ρωσία αποσκοπεί στο να οδηγήσει την Τουρκία σε αποδοχή του Άσαντ και στο να εξαναγκαστούν κάτω από την πίεση του τουρκικού στρατού οι Κούρδοι να τα βρουν με τον Άσαντ. Ξεκάθαρα ενάντια στην τουρκική επιχείρηση έχουν ταχθεί οι πλείστες χώρες της Ε.Ε. και του αραβικού κόσμου. Ειδικότερα η Ε.Ε. δηλώνει απρόθυμη να χρηματοδοτήσει τα τουρκικά σχέδια για την εγκατάσταση Σύριων Αράβων στις περιοχές που θα καταλάβει ο τουρκικός στρατός. Σημειωτέον ότι κάτι τέτοιο υπολογίζεται να κοστίσει 25 δισ. ευρώ, ποσό που η Τουρκία δεν διαθέτει. Δεν είναι εύκολο να προβλέψουμε σε βάθος χρόνου την έκβαση της στρατιωτικής επιχείρησης της Τουρκίας. Τα πράγματα για τους Κούρδους είναι πολύ δύσκολα, αφού το πεδινό του εδάφους στην περιοχή των επιχειρήσεων ευνοεί τα μηχανοκίνητα τμήματα της Τουρκίας που υποστηρίζονται από ισχυρές δυνάμεις πυροβολικού και αεροπορίας. Σε ό,τι αφορά εμάς υπάρχουν πολλαπλά μαθήματα που θα πρέπει να εξαχθούν. Τέτοιες στιγμές φαίνεται το θεσμικό κενό που η απενεργοποίηση του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου έχει δημιουργήσει.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. την περίοδο 2014-2018.

Δεν πείσαμε την Ευρώπη για την Τουρκία

Η πρώην ΥΠΕΞ Ερατώ Μαρκουλλή αναλύει τις κινήσεις της Άγκυρας και βάζει στο τραπέζι τα μέτρα αντίδρασης της Λευκωσίας

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Ελλείματα στα μέτρα αντίδρασης της Λευκωσίας για τις τουρκικές προκλήσεις εντός της ΑΟΖ εντοπίζει η Ερατώ Μαρκουλλή. Η πρώην ΥΠΕΞ, σε συνέντευξή της στην «Κ», μιλά για τις κινήσεις που έπρεπε να γίνουν δηλώνοντας πως οι αντιδράσεις Γαλλίας και Ιταλίας δεν ικανοποιούν. Τοποθετείται θετικά στις δηλώσεις Πομπέο, ενώ θεωρεί πως η Λευκωσία δεν έπεισε την Ε.Ε. για τα μέτρα κατά της Τουρκίας.

Θα μπορούσε να κληθεί ο Τούρκος πρέσβης στο Παρίσι και στη Ρώμη από τους Υπ. Εξωτερικών για ένα ισχυρό διάβημα προς την Άγκυρα.

–Η Τουρκία μετακίνησε ένα από τα δύο γεωτρύπανά της σε αδειοδοτημένο τεμάχιο της ΑΟΖ. Μπορούσαν να είχαν γίνει προληπτικές κινήσεις και αν ναι ποιες είναι αυτές;

–Η Τουρκία εδώ και καιρό προειδοποιούσε ότι πέρα από τις έρευνες θα προχωρούσε σε γεωτρήσεις. Αρχικά δεν διέθετε γεωτρύπανα, στη συνέχεια όμως απέκτησε δύο που διεξάγουν γεωτρήσεις σε περιοχές της ΑΟΖ της ΚΔ, τις οποίες διεκδικεί η Τουρκία ως δική της υφαλοκρηπίδα ή σε τεμάχια που «αδειοδότησε» στην ΤΡΑΟ το ψευδοκράτος. Θα έπρεπε να είχαμε προβλέψει την πορεία που θα ακολουθούσε η Τουρκία και να προχωρούσαμε πιο δυναμικά τόσο προς την Ε.Ε. όσο και τον ΟΗΕ. Άποψη είναι ότι για ένα τόσο σοβαρό θέμα θα μπορούσαμε να είχαμε προσφύγει στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Δεν πρέπει να μας καταλαμβάνουν φοβίες όταν πρόκειται για προάσπιση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων, γιατί στη χειρότερη περίπτωση το Συμβούλιο Ασφαλείας θα καλούσε Τουρκία και Κύπρο, να προχωρήσουν σε διάλογο για οριοθέτηση της ΑΟΖ τους, κάτι που εμείς επιδιώκουμε, ενώ η Τουρκία απορρίπτει. Με μια πιο ευρεία εκστρατεία σε κράτη μέλη της Ε.Ε., θα μπορούσαμε επίσης να πετύχουμε μεγαλύτερη στήριξη και επιβολή πιο αποτελεσματικών κυρώσεων.

–Η πρόκληση στρέφεται μόνο κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας ή θέλει να δώσει και ένα μήνυμα στις δύο εταιρείες;

–Η Τουρκία επιδιώκει να αμφισβητήσει στην πράξη τα κυριαρχικά δικαιώματα της ΚΔ και να σφραγίσει τις δικές της διεκδικήσεις και τα «δικαιώματα» των Τουρκοκυπρίων, όπως απορρέουν από τις παράνομες «αδειοδοτήσεις». Σφυγμομετρεί, επίσης, τις αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας και των εταιριών για το σχεδιασμό των περαιτέρω ενεργειών της. Τέλος, επιδιώκει συμπερίληψη του θέματος του φυσικού αερίου στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί νέα τετελεσμένα για παρεμπόδιση των προσπαθειών για επίλυση του Κυπριακού. Στις εταιρείες το μήνυμα είναι σαφές, ότι τα συμφέροντα τους διακυβεύονται με τις συνεργασίες τους με την Κυπριακή Δημοκρατία.

–Τι όπλα έχει στα χέρια της η Κυπριακή Δημοκρατία να αντιδράσει; Είναι αποτελεσματικά;

–Η Κυπριακή Δημοκρατία, ως μικρό κράτος, δεν έχει τη δυνατότητα αποτροπής των Τουρκικών παρανομιών. Επομένως, μόνο με διπλωματικά μέσα μπορεί να κινηθεί. Ο χώρος της Ε.Ε. θα μπορούσε να είναι πιο αποτελεσματικός, αν γινόταν έγκαιρα κατάλληλος σχεδιασμός και εξασφαλιζόταν ουσιαστική στήριξη από εταίρους μας. Οι μέχρι σήμερα αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποτελούν φραστικές καταδίκες, με επιδερμικές, όμως, κυρώσεις», που δεν ενεργούν αποτρεπτικά. Οι στοχευμένες κυρώσεις, δυστυχώς, δεν έχουν από τον Ιούλιο προωθηθεί. Προφανώς, δεν φαίνεται να έχουμε πείσει τους εταίρους μας για τη σοβαρότητα της όλης κατάστασης και τον επηρεασμό ευρύτερων ευρωπαϊκών συμφερόντων από τις έκνομες ενέργειες της Τουρκίας.

Οι μέχρι σήμερα αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποτελούν φραστικές καταδίκες, με επιδερμικές, όμως, κυρώσεις», που δεν ενεργούν αποτρεπτικά, τονίζει στην «Κ» η Ερατώ Μαρκουλλή.

–Η Ε.Ε. μπορεί να είναι αποτελεσματική για άρση των παρανομιών της Τουρκίας;

–Ασφαλώς, με πιο αυστηρές κυρώσεις που να στοχεύουν σε άτομα και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην υλοποίηση των τουρκικών ενεργειών. Υπενθυμίζω τις άμεσες και ευρείες κυρώσεις που επιβλήθηκαν στην Ρωσία, για τις ενέργειές της σε βάρος της Ουκρανίας. Επομένως, η Ε.Ε. μπορεί και επιβάλει κυρώσεις, θα πρέπει όμως να πεισθεί με τα επιχειρήματα και την όλη στάση μας ότι θα πρέπει να κινηθεί προς αυτή την κατεύθυνση.

–Πώς είδατε τις αντιδράσεις των δύο εταιρειών του τεμαχίου 7;

–Η TOTAL δεν αντέδρασε, ενώ οι δηλώσεις του διευθυντή της ΕΝΙ προκαλούν έντονες ανησυχίες, λαμβάνοντας υπόψη και τα διαδραματισθέντα τον Φεβρουάριο του 2018 στο τεμάχιο 3. Πρόκειται για δηλώσεις που η Τουρκία θα τις ερμηνεύσει ως ανοχή/αδυναμία και αυτό είναι εξαιρετικά επικίνδυνο.

–Σε διπλωματικό επίπεδο η αντίδραση Γαλλίας και Ιταλίας ήταν ικανοποιητική;

–Δεν ήταν ικανοποιητική, ιδιαίτερα λόγω του ότι εταιρείες τους έχουν αδειοδοτηθεί από την ΚΔ για διεξαγωγή ερευνών και γεωτρήσεων σε τεμάχια της Κυπριακής ΑΟΖ. Πέρα από φραστικές καταδίκες και έκφραση ανησυχίας, θα ανέμενα από τις δύο χώρες να προβούν σε πιο δραστικές ενέργειες για έκφραση της έντονης αντίθεσής τους στις επιδρομικές ενέργειες της Τουρκίας.

–Πώς θα έπρεπε να είχαν κινηθεί σε πολιτικό επίπεδο οι δύο χώρες προς την Τουρκία;

–Θα μπορούσε, για παράδειγμα, να κληθεί ο Τούρκος πρέσβης στο Παρίσι και στη Ρώμη από τους Υπουργούς Εξωτερικών για ένα ισχυρό διάβημα προς την Άγκυρα, προειδοποιώντας για το ενδεχόμενο αυστηρότερων κυρώσεων εναντίον της Τουρκίας, σε περίπτωση μη συμμόρφωσής της, συνδράμοντας έτσι ενεργά στις προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης. Δυστυχώς, δεν είδαμε κάτι τέτοιο, παρά μόνο φραστικές καταδίκες μέσω ανακοινώσεων. Ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας η Γαλλία θα μπορούσε επίσης να δραστηριοποιηθεί πιο ενεργά στο χώρο του ΟΗΕ και να συνδράμει στις προσπάθειες της ΚΔ.

–Μετά και την εισβολή της Τουρκίας στη Συρία τα της περιοχής πέφτουν σε δεύτερη μοίρα κυρίως από πλευράς διεθνούς παράγοντα;

–Ήταν επόμενο η προσοχή της διεθνούς κοινότητας να στραφεί προς την αιμάσσουσα περιοχή των επιδρομικών ενεργειών της Τουρκίας. Δυστυχώς, και σε αυτή την περίπτωση, πέραν των φραστικών καταγγελιών, δεν είδαμε ενέργειες που να δράσουν αποτρεπτικά, κυρίως λόγω της στάσης των ΗΠΑ και της Ρωσίας, που έστειλαν, μέσω και του βέτο που άσκησαν στο Συμβούλιο Ασφαλείας, λανθασμένα μηνύματα στην Τουρκία, εξυπηρετώντας η κάθε μια τα δικά της συμφέροντα. Αυτές οι εξελίξεις δημιουργούν ένα νέο επικίνδυνο πλαίσιο στρατηγικών ισορροπιών στην περιοχή, που θα εκτραχύνουν την συμπεριφορά της Τουρκίας και θα μπορούσαν να αποτελέσουν την απαρχή νέων μετακινήσεων και συμμαχιών, που να πλήξουν τα συμφέροντα της Κύπρου.

–Η τοποθέτηση των ΗΠΑ διά του Μάικ Πομπέο στην Αθήνα πώς μπορεί να ερμηνευθεί;

–Είναι θετική η φραστική καταδίκη και η δηλωθείσα πρόθεση για λήψη διπλωματικών ενεργειών για διασφάλιση ότι οι ενέργειες της Τουρκίας θα είναι νόμιμες! Είδαμε όμως, λίγα εικοσιτετράωρα αργότερα, να δίνεται το πράσινο φως από τον Πρόεδρο Τραμπ στον Πρόεδρο Ερντογάν για εισβολή στην ΒΑ Συρία και αυτό κατέρριψε το μύθο. Ο ΥΠΕΞ Πομπέο ήταν, όμως, σαφής ότι οι ΗΠΑ θα προστατέψουν τα αμερικανικά οικονομικά και επιχειρηματικά συμφέροντα, υπονοώντας τις δραστηριότητες της EXXON MOBIL στο τεμάχιο 10, το οποίο στην πραγματικότητα βρίσκεται εκτός των διεκδικήσεων της Τουρκίας.

–Η Τουρκία για τον οποιοδήποτε λόγο μπορεί να εγκαταλείψει την περιοχή έχοντας επενδύσει τεράστια ποσά για αγορά μέσων.

–Η Τουρκία θα συνεχίσει να επενδύει και να παρανομεί, για όσο καιρό οι αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας παραμένουν επιδερμικές.

Η ΣΤΕΛΛΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Φεύγω από την ηγεσία του ΔΗΣΥ, αλλά μένω δίπλα στο κόμμα

Τα δικαιώματα των ασθενών θα αποτελούν πυξίδα για το πώς θα ενεργώ, τονίζει η Ευρωπαία Επίτροπος

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Αφότου αναλάβω καθήκοντα ως Ευρωπαία Επίτροπος, πρόθεσή μου όντως είναι να παραιτηθώ από την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει πως θα πάψω να είμαι μέλος της πολιτικής μου οικογένειας, τόσο σε κυπριακό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο», αναφέρει στη συνέντευξή της στην «Κ» η ορισθείσα Κύπρια Επίτροπος Στέλλα Κυριακίδου, υπογραμμίζοντας πως θα κρατήσει την επαφή της με την κυπριακή πραγματικότητα. Μιλάει για τις προκλήσεις του χαρτοφυλακίου της και το κεφάλαιο των φυτοφαρμάκων, θέτοντας ως προτεραιότητα τη μείωση της εξάρτησης στα φυτοφάρμακα και τη χρήση εναλλακτικών, λιγότερο ζημιογόνων ουσιών, τόσο για τον άνθρωπο, όσο και για το περιβάλλον. Επιβεβαιώνει τη φημολογία περί ύπαρξης προβλήματος στην Κύπρο γύρω από την χρήση των φυτοφαρμάκων.

–Η είδηση πως διεκδικείτε το χαρτοφυλάκιο Υγείας, θεωρήθηκε για πολλούς στην Κύπρο ένας εύκολος περίπατος δεδομένου και του ιστορικού σας στον τομέα της υγείας. Είναι όντως ένα χαρτοφυλάκιο στα μέτρα σας;

–Είναι σίγουρα ένα χαρτοφυλάκιο που είναι πολύ κοντά στην καρδιά μου. Έχω αφιερώσει πολλά χρόνια δουλειάς και προσφοράς στα θέματα της δημόσιας υγείας στην Κύπρο και τώρα έχω την μεγάλη πρόκληση να συνεχίσω το έργο αυτό σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Βέβαια, το χαρτοφυλάκιο της Υγείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολύ ευρύτερο και καλύπτει μια τεράστια γκάμα θεμάτων. Από τη χρήση φυτοφαρμάκων και γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, την τροφική αλυσίδα, μέχρι την υγεία και την ευημερία των ζώων. Τα θέματα υγείας επεκτείνονται σε σχεδόν όλους τους τομείς της ευρωπαϊκής πολιτικής. Όπως οι προσωπικές επιλογές μπορούν να καθορίσουν την υγεία του καθενός, έτσι και οι πολιτικές αποφάσεις επηρεάζουν την υγεία του γενικότερου πληθυσμού, καθώς και κάθε πολίτη ατομικά. Η υγεία και η τροφική ασφάλεια είναι οι δύο όψεις του ιδίου νομίσματος. Έχουμε σαφώς καθήκον να διασφαλίσουμε ότι η υγεία και η τροφική ασφάλεια είναι στο επίκεντρο της δουλειάς μας. Όχι μόνο στο δικό μου χαρτοφυλάκιο, αλλά ως οριζόντια προτεραιότητα στο νέο κολλέγιο των Επιτρόπων. Συνεπώς, οι προκλήσεις είναι τεράστιες και θα χρειαστεί –πιστεύω– σκληρή δουλειά για να ανταποκριθούμε στους στόχους που έχουμε θέσει.

–Η αυξημένη χρήση φυτοφαρμάκων αποτελεί ένα από τα κύρια ζητήματα που απασχολούν διεθνείς οργανώσεις αλλά και κράτη μέλη, καθώς θέτουν σε κίνδυνο την υγεία. Κατά την ακρόαση, ευρωβουλευτές ζήτησαν τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων. Πώς σκοπεύετε να το αντιμετωπίσετε;

–Αδιαμφισβήτητα πρόκειται για ένα από τα κορυφαία θέματα που απασχολούν όχι μόνο διεθνείς οργανώσεις, αλλά και κράτη μέλη, τον Ευρωπαίο πολίτη, και τον καθένα από εμάς. Οι Ευρωπαίοι πολίτες, ως ενημερωμένοι πολίτες, μάς τονίζουν διαρκώς τις ανησυχίες τους για την αυξημένη χρήση φυτοφαρμάκων. Ας μην ξεχνάμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ένα από τα πιο αυστηρά ρυθμιστικά πλαίσια σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό ανά το παγκόσμιο. Ταυτόχρονα, έχει μεγάλη σημασία να παρακολουθούμε στενά την εφαρμογή του, αλλά και εκεί που προκύπτουν νέα επιστημονικά στοιχεία, να το αναθεωρούμε, να το βελτιώνουμε και να το ανανεώνουμε. Μία από τις βασικές μου προτεραιότητες θα είναι η μείωση της εξάρτησης στα φυτοφάρμακα και η χρήση εναλλακτικών, λιγότερο ζημιογόνων ουσιών, τόσο για τον άνθρωπο, όσο και για το περιβάλλον. Όπως έχετε άλλωστε δει πρόκειται για ένα ζήτημα που απασχολεί ιδιαίτερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το οποίο ήδη είχα θέσει ψηλά στην ατζέντα των προτεραιοτήτων μου, μέσω του προγράμματος που κατέθεσα.

> *Είναι αποτέλεσμα ισχυρών ευέλικτων καθώς και σωστά εφαρμοσμένων κανόνων η υγεία και η ασφάλεια των τροφίμων.*

Η χρήση φυτοφαρμάκων

–Στην Κύπρο υπάρχουν δημοσιεύματα που κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τα φυτοφάρμακα. Γίνεται όντως αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων; Τίθεται ζήτημα γκρίζας ζώνης εξαιτίας των Κατεχομένων;

–Το ζήτημα αυτό είναι εις γνώση μου, τόσο σε ό,τι αφορά την Κύπρο, καθώς επίσης και άλλα κράτη μέλη. Η πλήρης εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας είναι εξαιρετικά σημαντική για όλους ανεξαιρέτως τους Ευρωπαίους πολίτες, αφού αφορά και αγγίζει άμεσα την υγεία όλων μας. Σε σχέση με τα Κατεχόμενα υπάρχει ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής, ο οποίος ρυθμίζει τους φυτοϋγειονομικούς ελέγχους για τα προϊόντα που περνούν στις ελεύθερες περιοχές. Από τον μελλοντικό μου ρόλο ως Επιτρόπου θα παρακολουθώ στενά τα θέματα ασφάλειας των τροφίμων και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων ως μια προτεραιότητα. Η εμπιστοσύνη των πολιτών εξαρτάται από το πόσο κοντά τους αισθάνονται την παρουσία και την προστασία της Ευρώπης σε αυτά τα ζητήματα της καθημερινής τους ζωής.

–Η Κομισιόν έχει θέσει ως προτεραιότητα την αντιμετώπιση του Καρκίνου. Είστε έτοιμη να τα βάλετε με μεγάλα οικονομικά συμφέροντα και βιομηχανίες στη μάχη κατά του καρκίνου και για την εύκολη πρόσβαση των πολιτών στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη;

–Ο καρκίνος είναι η δεύτερη πιο συχνή αιτία θανάτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ένας στους τέσσερεις θανάτους το 2015 π.χ. οφειλόταν στον καρκίνο. Είναι, λοιπόν, απολύτως φυσιολογικό να βρίσκεται στην κορυφή της ευρωπαϊκής ατζέντας για την επόμενη πενταετία. Επιπλέον, η εύκολη πρόσβαση των πολιτών στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη είναι βασικό αλλά και αναφαίρετο δικαίωμα κάθε Ευρωπαίου πολίτη και ασθενή. Για εμένα προσωπικά είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι η νεοεκλεγείσα πρόεδρος Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει βάλει στις κορυφαίες προτεραιότητες της νέας Κομισιόν την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Καταπολέμησης του Καρκίνου. Για να το πετύχουμε αυτό, αλλά και για να αναπτύξουμε αυτή την Ευρωπαϊκή Στρατηγική, είναι απαραίτητο να εργαστούμε με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Να μην ξεχνάμε, επίσης, ποτέ ότι όσον αφορά τον καρκίνο, η πρόληψη είναι η καλύτερη θεραπεία. Δεν περισσεύει κανείς στον αγώνα κατά του καρκίνου, μια ασθένεια που οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε σε όλα τα στάδια. Από τη διάγνωση, μέχρι τη θεραπεία και την ανακουφιστική φροντίδα. Για μένα τα δικαιώματα των ασθενών και η προστασία αυτών των δικαιωμάτων, θα είναι πάντα η πυξίδα, βάσει της οποίας θα αποφασίζω και θα ενεργώ ως Επίτροπος Υγείας.

–Ποια πιστεύετε ότι θα πρέπει να είναι η θέση της Ε.Ε. στις απαιτήσεις των ΗΠΑ και Βρετανίας (εκτός Ε.Ε.) για να εισάγονται στην Ευρώπη τρόφιμα χαμηλότερων ποιοτικών απαιτήσεων;

–Η υγεία και η ασφάλεια των τροφίμων μας στην Ευρώπη δεν είναι διαπραγματεύσιμες. Επίσης, δεν επιτυγχάνονται τυχαία. Είναι αποτέλεσμα ισχυρών ευέλικτων, καθώς και σωστά εφαρμοσμένων κανόνων. Σε όλες μας τις εμπορικές συμφωνίες, η διατήρηση των ευρωπαϊκών προτύπων ασφαλείας είναι ζήτημα κεφαλαιώδους σημασίας. Οι Ευρωπαίοι πολίτες είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε αυτά τα ζητήματα, ειδικά όταν τα τρόφιμα έχουν προέλευση εκτός χωρών Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι επίσημοι έλεγχοι ολόκληρης της τροφικής αλυσίδας, που διεξάγονται με ευθύνη των κρατών μελών μας, είναι αναπόσπαστο μέρος της τροφικής ασφάλειας –τόσο για το φαγητό που παράγεται στην Ευρώπη, όσο και όταν αυτό εισάγεται. Οφείλουμε, λοιπόν, να αρθούμε στο ύψος των απαιτήσεων των πολιτών μας. Χωρίς την εμπιστοσύνη των πολιτών μας, η εσωτερική μας αγορά δεν μπορεί να λειτουργήσει.

ΝΤΕΜΗΣ ΖΕΙΡΑΝΙΔΗΣ

Ως Επίτροπος Υγείας, στόχος μου είναι να είμαι κοντά σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες – πόσω μάλλον στους πολίτες της ίδιας μου της χώρας. Συνεπώς, σίγουρα θα είμαι σε επαφή και με την κυπριακή πραγματικότητα, λέει στη συνέντευξή της στην «Κ» η Στέλλα Κυριακίδου.

Τεχνοκράτες στο καμπινέ του Υγείας

–Ποιοι θα απαρτίζουν την ομάδα σας και με ποια κριτήρια επιλέχθηκαν;

–Σημαντικό για μένα είναι η ομάδα μας να απαρτίζεται από άτομα τα οποία να κατέχουν εμπειρογνωμοσύνη αλλά και τεχνογνωσία σε μια σειρά θεμάτων της ευρωπαϊκής πολιτικής ατζέντας, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι το χαρτοφυλάκιο που μας έχει ανατεθεί καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων. Ζητήματα, τα οποία ενώ μπορεί να φαίνονται τεχνοκρατικής φύσεως, αποκτούν αστραπιαία τεράστια πολιτική σημασία, ένεκα του γεγονότος ότι αγγίζουν άμεσα την καθημερινότητα του κάθε Ευρωπαίου πολίτη. Είναι επόμενο λοιπόν η ομάδα που δημιουργούμε να είναι σε θέση να συνδυάζει την τεχνογνωσία με την πολιτική οξυδέρκεια. Μεγάλη σημασία έχει πιστεύω επίσης να γίνεται ομαδική, συλλογική δουλειά. Αυτή για μένα ήταν πάντοτε η δική μου θέση απέναντι στα πράγματα, αν θέλει κάποιος να επιτύχει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

–Έχετε αναφέρει πως θα παραιτηθείτε από την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ στο ενδεχόμενο διορισμού σας. Τελειώνει έτσι και η επαφή με την κυπριακή πολιτική πραγματικότητα;

–Αφότου αναλάβω καθήκοντα ως Ευρωπαία Επίτροπος, πρόθεσή μου όντως είναι να παραιτηθώ από την αντιπροεδρία του ΔΗΣΥ. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως θα πάψω να είμαι μέλος της πολιτικής μου οικογένειας, τόσο σε κυπριακό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ως Επίτροπος Υγείας, στόχος μου είναι να είμαι κοντά σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες – πόσω μάλλον στους πολίτες της ίδιας μου της χώρας. Συνεπώς, ναι σίγουρα θα είμαι σε επαφή και με την κυπριακή πραγματικότητα.

ΑΡΘΡΟ / *Της δρος* **ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥ**

Γενοκτονία του κουρδικού λαού

Εδώ και χρόνια, η Τουρκία θέλει να πραγματοποιήσει την συγκεκριμένη επίθεση στη Συρία. Η Τουρκία με αυτή την κίνηση, που μάλιστα την ονόμασε «Πηγή της Ειρήνης», αποσταθεροποιεί ολόκληρη την περιοχή και θέλει να ματαιώσει κάθε κίνδυνο δημιουργίας Κουρδικού Κράτους, που θα μπορούσε να ξεκινά από το Βόρειο Ιράκ (Μοσούλη), θα συνδεόταν με τα επίσης κουρδικά εδάφη εντός της Τουρκίας και θα μπορούσε να φτάνει μέχρι και την Μεσόγειο, από την οποία θα διοχετεύονταν τα πετρέλαια των Κούρδων. Τώρα, τα πετρέλαια θα μπορούν να διοχετευτούν μόνο μέσω Τουρκίας.

Στόχος της Τουρκίας είναι να εγκαταστήσει τώρα στα εδάφη που θα καταλάβει, εποίκους, πραγματοποιώντας μία γενοκτονία του κουρδικού λαού. Επίσης, θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι θα διατηρεί εκατομμύρια προσφύγων στα εδάφη αυτά, τα οποία θα διοχετεύει προς την Ευρώπη, όποτε θέλει να ασκήσει πίεση ή όποτε θέλει να παίξει το παιχνίδι του εκβιασμού και της κυριαρχίας.

Όλα αυτά γίνονται με την ανοχή των υπερδυνάμεων, της Ρωσίας που δήλωσε ότι δεν θα λάβει θέση αλλά και τις συγκεχυμένες θέσεις του Ντόναλντ Τραμπ.

Ο Αμερικανός πρόεδρος αρχικά φάνηκε να αφήνει ελεύθερο το πεδίο στην Άγκυρα, όμως αργότερα φάνηκε να άλλαξε γνώμη, κυρίως όταν είδε τις αντιδράσεις στο εσωτερικό της χώρας του, ακόμα και από το δικό του κόμμα. Εκτιμώ ότι ο Ντόναλντ Τραμπ θα κάνει κι άλλες κινήσεις υπαναχώρησης από την αρχική του θέση, ο οποίος σε μια προεκλογική επίδειξη πυγμής υπέρ των Αμερικανών στρατιωτών είπε ότι θα φύγουν από τη Συρία και θα σταματήσουν να πολεμούν σε πολέμους που δεν είναι δικοί τους, αλλά λαμβάνοντας υπόψη και τις μετέπειτα αντιδράσεις έκανε νέες δηλώσεις όπου είπε ότι αν περάσουν οι Τούρκοι τις κόκκινες γραμμές και εξοντώσουν πληθυσμούς και μειονότητες θα καταστρέψει την Τουρκική οικονομία.

Η Τουρκία, με αυτή την επίθεση, εκτιμά ότι θα ανεβάσει το κύρος της ως περιφερειακή υπερδύναμη, εκτείνοντας τον άξονα επιρροής της προς τις ισλαμικές χώρες, στις εμπλεκόμενες χώρες αλλά και προς την Ευρώπη και την Ασία. Αυτή όμως, είναι μία λανθασμένη προσέγγιση εκ μέρους τους. Ο λόγος είναι ότι ο πόλεμος αυτός δεν θα είναι μία εύκολη υπόθεση για την Τουρκία. Οι Κούρδοι δεν είναι λαός που παραδίδονται. Έχουν μάθει σε κάθε επίθεση να ενώνονται και να δυναμώνουν, όπως είδαμε παλαιότερα και στο Κομπάνι. Έχουν μάθει να μη λυγίζουν και για χρόνια γνωρίζουν ποιος είναι ο εχθρός και εκπαιδεύονται γι' αυτό τον πόλεμο.

Οι Κούρδοι, σε αυτό το στάδιο, εξωθούνται να συμμαχήσουν με τον Άσσαντ, ο οποίος θα είναι πρόθυμος να υπερασπιστεί ξανά την πατρίδα αλλά και τους Κούρδους συμπατριώτες του. Επιπλέον, αναμένεται οι σύμμαχοι μας, κυρίως το Ισραήλ, να υποβοηθά υπόγεια τους Κούρδους, όπως έπραξε και στο παρελθόν.

Η Τουρκία πραγματοποιεί τώρα μία επιχείρηση με πολλές προβλεπόμενες απώλειες, όπως έγινε και με την Αμερική και το Βιετνάμ, αλλά και τη Ρωσία με το Αφγανιστάν, που παρόλο που υπερείχαν στρατιωτικά, οι απώλειες που είχαν, έμψυχες και άψυχες, ήταν πολύ οδυνηρές.

Η επίθεση αυτή πλήττει άμεσα την Ευρωπαϊκή Ένωση, γιατί ενώ εκεί που όλοι οι λαοί ήταν οργανωμένοι στον αγώνα ενάντια στον ISIS, βρίσκονται σήμερα προ τετελεσμένων που δημιουργεί η Τουρκία, με νέες προσφυγικές ορδές προς την Ευρώπη και ένα αμφίβολο μέλλον για τον πυρήνα των μαχητών του Ισλαμικού κράτους που κρατιούνται αυτή τη στιγμή εκεί.

Αναμένουμε τώρα, να δούμε πόσο έτοιμος είναι ο κουρδικός λαός να αντιμετωπίσει μία τέτοιας έντασης επίθεση από τη Τουρκία, με πόσες χαμένες ανθρώπινες ζωές θα λήξει ο πόλεμος αυτός, αλλά και πώς θα διαμορφωθεί το νέο ισοζύγιο δυνάμεων στην ήδη επιβαρυμένη περιοχή.

Η δρ Ελένη Σταύρου είναι βουλευτής ΔΗΣΥ Λεμεσού.

Και ύστερα λένε πως μόνο οι Τούρκοι δεν έχουν μπέσα

Τι κόμισε ο Δένδιας;

Τώρα πρέπει να είμαστε ήσυχοι ή να ανησυχούμε από το ταξίδι αστραπή του ΥΠΕΞ της Ελλάδας, Νίκου Δένδια στη Λευκωσία μόλις ο Μάικ Πομπέο πήρε το αεροπλάνο της επιστροφής; Επίσημα αποδόθηκε στο τετριμμένο, περί συντονισμού Αθηνών – Λευκωσίας. Ανεπίσημα αυτό που λέγεται είναι πως ο Έλληνας Υπουργός μετέφερε μήνυμα του Αμερικανού ομολόγου του, στη Λευκωσία. Και σε τέτοιες περιπτώσεις, συνήθως, τα μαντάτα που κομίζονται δεν είναι ευχάριστα. Αν κρίνουμε από τα πρόσωπα που συνόδευαν τον κ. Δένδια, πως αναχώρησε από Αθήνα το απόγευμα Δευτέρας και επέστρεψε το βράδυ της ίδιας μέρας, η συνάντηση στο κυπριακό ΥΠΕΞ κράτησε πάνω από δυο ώρες, συν μια ώρα κατ' ιδίαν συνάντηση με Αναστασιάδη, τότε κάτι σημαντικό είχε στις αποσκευές του ο Έλληνας ΥΠΕΞ. Διαφορετικά θα μπορούσε να αναμένει τη συνάντηση του Κυριάκου Μητσοτάκη, με τον Νίκο Αναστασιάδη στο Κάιρο, την επομένη.

Το πράσινο φως

Απορία. Ο Ντόναλντ Τραμπ άναψε το πράσινο φως στον Ερντογάν χωρίς παζάρια; Τον έκανε Χαλίφη στη θέση του Χαλίφη και ο Νετανιάχου παρακολουθεί εκ του μακρόθεν, δίνοντας σιωπηλά πόντους στον ορκισμένο εχθρό του, ή μήπως ο Τραμπ πήρε ανταλλάγματα από τον τούρκο πρόεδρο για λογαριασμό του ισραηλινού προέδρου, στα της ανατολικής Μεσογείου που αγγίζουν και την Κύπρο; Γιατί στο παζάρι ακούγεται πως ο Δένδιας για αυτό ήλθε άρον-άρον στη Λευκωσία. Πάντως, εδώ κάποιοι ήδη στοιχηματίζουν πως η επόμενη φυγή τουρκικού γεωτρύπανου θα συμπέσει, όλως τυχαίως, με το επικείμενο ραντεβού για το Κυπριακό, εκτός Κύπρου. Όπως όταν έφυγε το «Γιαβούζ» από την Καρπασία, πριν τη Γενική Συνέλευση και επέστρεψε μετά το πέρας αυτής.

Από λόγια...

Περιμένουμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση να καθαρίσει για μας με τους Τούρκους. Στα λόγια όλοι είναι Κύπριοι, όπως είπε ο συμπαθής Ζαν Κλοντ Γιούνκερ. Όταν έρχεται η ώρα των έργων όλοι το παίζουν κινέζοι. Η Κυπριακή Διπλωματία, την ερχόμενη εβδομάδα θα κινηθεί στο μοτίβο της ρουμάνικης προεδρίας. Να επαναβεβαιωθούν τα μέτρα που ετοιμάσθηκαν από την Κομισιόν τα οποία ωστόσο στη συνέχεια αγνοούνται. Άντε να προσθέσουν και άλλα δυο. Αλήθεια ο Μακρόν που πήρε και τηλέφωνο τον Νίκο Αναστασιάδη να του συμπαρασταθεί, φώναξε τον τούρκο πρέσβη στο Παρίσι να του σφυρίζει δυο «γαλλικά»;

«Νικ (Δένδιας) ευτυχώς που ο Μάικ (Πομπέο) στην Αθήνα δεν είπε ότι θα διώξουν τους τούρκους από την ΑΟΖ. Το «Γιαβούζ» θα έκανε γεωτρήσεις στο Τρόοδος».

Λίφτινγκ με δόσεις

Δυο σενάρια κυκλοφορούν στο πολιτικό παζάρι, για τον επερχόμενο κυβερνητικό ανασχηματισμό, και τα δυο αφορούν το πότε από πλευράς χρόνου και όχι προσώπων. Το πρώτο θέλει το φρεσκάρισμα στα υπουργεία Παιδείας και Μεταφορών να είναι προ το πυλών, η δε τοποθέτηση νέου υπουργού Οικονομικών να μετατίθεται για τον ερχόμενο Δεκέμβριο, μετά τη ψήφιση του προϋπολογισμού. Εάν επιβεβαιωθούν τα όσα λέγονται για τον ΥΠΟΙΚ, το δεύτερο σενάριο δίνει πιθανότητες ο ανασχηματισμός στο σύνολό του, να καθυστερήσει για δυο περίπου μήνες και να γίνει μια και καλή. Ούτως η άλλως οι δυο, υπό αναδόμηση Υπουργοί Χαμπιαούρης και Αναστασιάδου, έχουν συμπληρώσει το 18μηνο προκειμένου ο χρόνος θητείας τους, στη κυβέρνηση να τους καταστήσει δικαιούχους υπουργικής σύνταξης.

Πονοκέφαλοι

Το Προεδρικό θέλει να χρησιμοποιήσει συναγερμικά στελέχη στη κυβέρνηση, αυτό που δεν είναι βέβαιο είναι εάν η Πινδάρου μπορεί να ικανοποιήσει τα θέλω του «λόφου». Και εξηγούμαστε, όπως λέει πηγή κοντά στο κυβερνητικό κόμμα. Αν επιβεβαιωθούν τα ονόματα προς υπουργοποίηση (Νίκου Τορναρίτη και Νίκου Νουρή), το κόμμα θα αντιμετωπίσει πρακτικά προβλήματα στην ομάδα που πλαισιώνει την ηγεσία του κόμματος. Ως παράδειγμα δίδεται η κένωση της θέσης του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του κόμματος εάν ο Νίκος Τορναρίτης μετακινηθεί στο υπουργείο Παιδείας.

Οι νουθεσίες για LNG

Λέγεται ευρέως στα πηγαδάκια των Βρυξελλών, μετά το τουρκικό ντου στην κυπριακή ΑΟΖ. Η μεγάλη εικόνα των προκλήσεων δεν είναι άλλη από το να βάλει η Τουρκία χέρι στους ενεργειακούς διαδρόμους προς Ευρώπη, λες και δεν μας φθάνουν μόνο οι Ρώσοι. Στις Βρυξέλλες εκτιμούν πως τα τουρκικά όνειρα ξεκινούν από τους αγωγούς των κοιτασμάτων Αζερμπαϊτζάν και Τουρκμενιστάν και επεκτείνονται στην ανατολική Μεσόγειο με έναν αγωγό από τα κοιτάσματα, κυπριακά και μη, μέσα από την Τουρκία για Ευρώπη. Στη λογική αυτή η συστάσεις που γίνονται προς την κυπριακή πλευρά αναδεικνύουν την εναλλακτική επιλογή δημιουργίας υποδομών υγροποίησης Φυσικού Αερίου (LNG) επί κυπριακού εδάφους.

Αναζητείται Ιεράρχης

Τέσσερις μήνες, η Χωρεπισκοπή Αρσινόης παραμένει χωρίς ποιμενάρχη. Από τη φυγή του πρώην Αρσινόης και νυν μητροπολίτη Κιτίου Νεκτάριου, έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα. Αυστηρά ομιλούντες και με βάση το Καταστατικό της Εκκλησίας, ο οικείος μητροπολίτης Γεώργιος θα έπρεπε μέσα σε διάστημα σαράντα ημερών να είχε αποφασίσει για τον διάδοχο του Νεκταρίου και βοηθό του. Πηγές από την Πάφο λένε ότι ουδείς γνωρίζει πότε ο Γεώργιος θα το αποφασίσει. Σκέψεις για κατάργηση της θέσης δεν γίνονται επ' ουδενί. Εξάλλου, όπως ορθώς σημείωνε εκκλησιαστική πηγή εκ Πάφου, θα αποτελούσε και ασέβεια προς τον νυν αρχιεπίσκοπο ο οποίος προχώρησε στη σύσταση της Χωρεπισκοπής Αρσινόης.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ντόναλντ Τραμπ

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, πρώτα έδωσε το ΟΚ στον Ταγίπ Ερντογάν να σφάξει τους Κούρδους συμμάχους του, μετά τον προειδοποίησε ότι θα του καταστρέψει την οικονομία, εάν ξεπεράσει τα όρια στη σφαγή και στο τέλος θυμήθηκε ότι οι Κούρδοι δεν ήταν σύμμαχοί τους στην απόβαση της Νορμανδίας το 1944. Αν έχεις τέτοιους φίλους τι να τους κάνεις τους εχθρούς.

Φουστανελάδες - Φραγκοφορεμένοι: ο νιοστός γύρος

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

Ο ήλιος και το τσίπουρο είναι οι παράγοντες που εμποδίζουν τη θεσμοθέτηση της ψήφου των ομογενών. Μιλώ μεταφορικά, αλλά δεν αστειεύομαι καθόλου και θα το αποδείξω.

Ας αναρωτηθούμε, πρώτα, για ποιο λόγο ο ΣΥΡΙΖΑ φοβάται τόσο πολύ την ψήφο των ομογενών. Διότι φόβος είναι το αίσθημα που εκφράζεται πίσω από αστείες θέσεις που υιοθετούν οι εκπρόσωποί του, προκειμένου να εμποδίσουν τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση. Είναι θλιβερό και γελοίο να τους ακούς να ισχυρίζονται ότι, εφόσον στην Ελλάδα ισχύει το δίκαιο του αίματος, η θεσμοθέτηση της ψήφου των ομογενών θα επιτρέψει σε ανθρώπους «που δεν έχουν πατήσει το πόδι τους στην Ελλάδα» (διατύπωση του Δ. Τζανακόπουλου) να ψηφίζουν. Είναι και κατάφωρα ψευδές, επίσης, διότι έχει γίνει σαφές ότι δεν μιλούμε για αναγνώριση εκλογικού δικαιώματος σε ανθρώπους που δεν το είχαν, αλλά για διευκόλυνση άσκησης του δικαιώματος από ανθρώπους που ήδη το έχουν. Το ζήτημα αφορά μόνον όσους έχουν ΑΦΜ, διατηρούν περιουσία στην Ελλάδα και πληρώνουν φόρους.

Μιλώ συγκεκριμένα για φόβο του ΣΥΡΙΖΑ, επειδή εκτός από ανοησίες και ψεύδη, η υπόθεση αυτή τους φέρνει στην κατάσταση να παίρνουν θέσεις, οι οποίες (φαινομενικά τουλάχιστον) είναι ασύμβατες με ένα κόμμα της υποτιθέμενης δημοκρατικής Αριστεράς, όπως η θεσμοθέτηση ψήφων δύο κατηγοριών, την οποία προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ: της κανονικής για τους εντός Ελλάδος και της συμβολικής (της τζούφιας, αν προτιμάτε) για τους εκτός Ελλάδος.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Για να καταλάβουμε τι τρομοκρατεί τόσο τον ΣΥΡΙΖΑ με την υπόθεση αυτή, πρέπει πρώτα να δούμε τι αντιπροσωπεύουν εκείνοι που θα ευεργετηθούν από το μέτρο. Κατά κύριο λόγο, είναι εκείνοι που επέλεξαν να σταδιοδρομήσουν επαγγελματικά στο εξωτερικό και όχι μόνο κατά την περίοδο της κρίσης ή εξαιτίας της. Πρόκειται για ανθρώπους που έφυγαν, επειδή την πρόοδό τους εμπόδιζαν οι βαθύτεροι λόγοι που προκάλεσαν την κρίση προτού ακόμη αυτή εκδηλωθεί. Είναι εκείνοι που δεν φοβούνται την αξιοκρατία, δεν φοβούνται να μετρηθεί η αξία τους έναντι των άλλων. Είναι εκείνοι που δεν θέλουν να εξαρτώνται από το κράτος-πατερούλη και τολμούν να επεκτείνουν τους ορίζοντες του κόσμου τους. Είναι, με άλλα λόγια, οι αντίπαλοι του ΣΥΡΙΖΑ. Οχι απαραιτήτως πολιτικά, γιατί πολλοί από αυτούς είναι κεντροαριστεροί· είναι αντίπαλοί του πολιτισμικά.

Ας θυμηθούμε, λ.χ., την πολιτική τους στην Παιδεία, που αποσκοπούσε στην απομόνωση του εκπαιδευτικού συστήματος και ιδίως των ΑΕΙ από τη διεθνή πραγματικότητα. Να, λοιπόν, γιατί η πολιτική αποκλεισμού του πιο δυναμικού τμήματος του πληθυσμού από την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι μια πολιτική συμβατή εντέλει με τον ΣΥΡΙΖΑ και τις αντιλήψεις της Αριστεράς περί κοινωνικής μηχανικής. (Συνιστά μάλιστα απόδειξη εκδημοκρατισμού της Αριστεράς, διότι ενώ κάποτε τους κοινωνικούς αντιπάλους τους σκότωνε, τώρα απλώς τους εμποδίζει να ψηφίζουν...)

Αν εξετάσουμε το θέμα υπό το πρίσμα της επερχόμενης επετείου των 200 ετών από τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας, οι λόγοι για τους οποίους ο ΣΥΡΙΖΑ αποστρέφεται την ιδέα της ψήφου των ομογενών δεν διαφέρουν πολύ από τους λόγους για τους οποίους οι φουστανελάδες οπλαρχηγοί εχθρεύονταν και ανταγωνίζονταν τους φραγκοφορεμένους πολιτικούς. Οι μεν εκπροσωπούσαν τις εγχώριες πολιτικές παραδόσεις –τη «σχολή του Αλή Πασά», όπως το λέω εγώ. Ηθελαν μια Ελλάδα ελεύθερη από οθωμανούς, αλλά μοιρασμένη σε αυτόνομες επαρχίες-καπετανάτα, υπό την απόλυτη κυριαρχία των ιδίων. Οι δε εκπροσωπούσαν τις ιδέες του εκσυγχρονισμού κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα και ήθελαν μια Ελλάδα ελεύθερη, αλλά οργανωμένη ως σύγχρονο κράτος, σύμφωνα με τις αρχές του Διαφωτισμού.

Η αντίθεση και συχνά η σύγκρουση ανάμεσα στα συμφέροντα και στις επιδιώξεις αυτών των δύο τάσεων, είναι, νομίζω, ένα από τα κύρια ρεύματα που διατρέχουν τη σύγχρονη Ιστορία μας, ξεκινώντας από τον πρώτο Εμφύλιο του 1824 και φθάνοντας αισίως μέχρι τον πρόσφατο διχασμό μεταξύ μνημονιακών και αντιμνημονιακών. Δείτε πόσο καίρια το θέτει ο σημαντικός ελληνιστής Ρόντερικ Μπίτον, στο βιβλίο του «Byron's War: Romantic Rebellion, Greek Revolution»: «Είναι ένας φόβος (σ.σ.: αναφέρεται στον φόβο των οπλαρχηγών για τους φραγκοφορεμένους) που έκτοτε στοιχειώνει την ελληνική κοινωνία και την πολιτική ζωή – και τα γεγονότα έχουν συχνά αποδείξει ότι δεν ήταν αβάσιμος. Πράγματι, η δυσπιστία έναντι των ξένων συμφερόντων και ακόμη περισσότερο έναντι εκείνων των συμπατριωτών τους που υποτίθεται ότι έχουν ξεπουληθεί σε αυτά, έχει συμβάλει πιθανόν περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον μεμονωμένο παράγοντα για να εμποδίσει την ανάπτυξη και την αυτοπεποίθηση του ελληνικού κράτους».

Ο φόβος που περιγράφει ο Μπίτον είναι ακριβώς ο φόβος του ΣΥΡΙΖΑ. Ο φόβος για τον οποίον δεν θέλει την ελληνική κοινωνία να ανοίξει και πέρα από τον «ήλιο και το τσίπουρο». Παρότι αυτά τα δύο δεν θα μας τα πάρουν ποτέ – για να συμφωνήσω και εγώ μία φορά, επιτέλους, με κάτι που έχει πει ο Τσίπρας.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ**

Στις παρυφές του 700 π.Χ.

Ποια είναι τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ένας άνθρωπος για να ενεργεί ως αντιπρόσωπος άλλων ανθρώπων; Θα πρέπει να εντέλλεται να εκπληρώσει συγκεκριμένη αποστολή και μάλιστα ενδεχομένως να καθορίζονται και συγκεκριμένες πράξεις και τακτικές προς αυτό. Το πλέον σημαντικό, όμως, είναι ότι ο αντιπρόσωπος/εντολοδόχος είναι ανά πάσα στιγμή ανακλητός, εφόσον ο εντολέας το αποφασίσει. Βρίσκεται υπό τον συνεχή έλεγχο του εντολέα του και μπορεί να φέρει υποχρέωση προς αποζημίωση του εντολέα του, αν οι πράξεις του αντιπροσώπου/εντολοδόχου προκαλέσουν βλάβη και ζημιά στον εντολέα. Ποιος μπορεί να ισχυριστεί σοβαρά σήμερα στο πολιτικό μας σύστημα ότι μιλά εξ ονόματος της κοινωνίας ως αντιπρόσωπος της σύμφωνα με τον ορισμό όπως τέθηκε πιο πάνω; Σήμερα στον δυτικό κόσμο έχουμε φιλελεύθερες ολιγαρχίες σε ένα προ αντιπροσωπευτικό σύστημα, ζούμε στην εποχή του Δράκοντα και είμαστε πολιτικά στις παρυφές του 700 π.Χ.

Το 700 π.Χ. στην αρχαία Αθήνα ολόκληρο το πολιτικό σύστημα ανήκε εξ ολοκλήρου στην ολιγαρχία που το έλεγχε και η κοινωνία δεν συμμετείχε θεσμικά, αλλά λειτουργούσε ως ιδιώτης. Επίσης, υπήρχε η δανειοδότηση υπό τον όρο της υποθήκευσης της ατομικής σου ελευθερίας! Σήμερα βρισκόμαστε επακριβώς σε αυτό το ιστορικό σημείο! Ιδιώτες χωρίς θεσμικό ρόλο φορτωμένοι με δάνεια που υποθηκεύουν την ατομική μας ελευθερία. Τι είναι αυτό που καθιστά όλους εμάς σήμερα ανελεύθερους και ανήμπορους να γίνουμε πολίτες; Μα φυσικά η οικονομική μας εξάρτηση, τα ατέρμονα ατελείωτα οικονομικά βάρη, τρέχουμε γύρω από την ουρά σε ένα φαύλο κύκλο που δεν τελειώνει ποτέ. Η Σεισάχθεια ήταν ένα τεράστιο βήμα προς τη Δημοκρατία. Ο Σόλων δεν καθιέρωσε τη Δημοκρατία αλλά την αντιπροσώπευση. Η κοινωνία πλέον ήταν εντολέας και το πολιτικό προσωπικό ο εντολοδόχος που εκτελούσε τις εντολές του Δήμου, που δεν ήταν πια ιδιώτης αλλά πολίτης. Το πολιτικό προσωπικό ήταν υπό τον άμεσο έλεγχο του Δήμου που μπορούσε ανά πάσα στιγμή να τον ανακαλέσει να τον ελέγξει, να τον δικάσει, να τον τιμωρήσει! Αυτή ήταν η αντιπροσώπευση! Ακόμα και αυτό το κορυφαίο πολιτικό σύστημα σε μεγάλο βαθμό αυτοκυβέρνησης, όμως, δεν είχε ολοκληρωθεί. Έτσι φτάνουμε στον Κλεισθένη και στο 500 π.Χ. όταν ο Δήμος πλέον ενδύθηκε την καθολική ελευθερία με πρώτιστη την πολιτική, αφού κατέκτησε την κοινωνική και την ατομική ήδη! Πλέον, όλες οι αρμοδιότητες ανεξαιρέτως ασκούνταν από τον Δήμο, οι πολίτες αποφάσιζαν για όλα! Οι δικαστές ήταν πολίτες που διορίζονταν με κλήρο, οι οποίοι πληρώνονταν για τις υπηρεσίες τους! Καθιερώθηκε η πολιτική μισθοφορία, δηλαδή πληρώνονταν για να είναι πολίτες και να συμμετέχουν στις συνελεύσεις του Δήμου. Από το ιδεώδες της δουλείας περάσαμε στο ιδεώδες της σχόλης. Δηλαδή στο δεδομένο ότι όταν ζεις για να δουλεύεις δεν μπορείς να είσαι εκ των πραγμάτων πολίτης επί της ουσίας! Τότε φυσικά υπήρχε η ώνια εργασία, δηλαδή οι δούλοι παρήγαγαν, σήμερα πολύ εύκολα μπορεί η παραγωγή να αντικατασταθεί από τις μηχανές και την ίδια την τεχνολογία. Σήμερα βρισκόμαστε στο 700 π.Χ. και αυτό δεν είναι σχήμα λόγου. Η κοινωνία δεν λαμβάνει μέρος σε καμιά διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Δεν έχουμε απολύτως κανένα θεσμικό ρόλο. Τι μπορώ να κάνω εγώ, εσύ ή οποιοσδήποτε υπήκοος αυτού του κράτους για να τους εξαναγκάσω να εφαρμόσουν το νόμο; Τίποτα απολύτως. Δεν έχω απολύτως κανένα θεσμικό ρόλο παρέμβασης ακόμα και όταν παραβιάζεται ασύστολα μπροστά στα μάτια μας διαπιστωμένα από ένα αρμόδιο κρατικό όργανο. Είναι δυνατή σήμερα η κατευθείαν μετάβασή μας στη Δημοκρατία, η οποία απαιτεί ελεύθερους πολίτες, οι οποίοι κατέχουν την καθολική ελευθερία και φυσικά όχι απλά δεν έχουν οικονομικές εξαρτήσεις αλλά να πληρώνονται για να ασκούν τα πολιτικά τους καθήκοντα; Η απάντηση είναι προφανώς και όχι. Η πραγματικότητα είναι αδυσώπητη. Σήμερα είμαστε κυριολεκτικά μισθωτοί σκλάβοι. Το πρώτο που θα πρέπει να διεκδικήσουμε είναι η ελάφρυνση της οικονομικής εξάρτησης που έχουμε. Για να μπορέσει να γίνει αυτό θα πρέπει να μπορέσουμε να αποκτήσουμε θεσμικό ρόλο και να μπορέσουμε πλέον να ανακτήσουμε δύναμη επιβολής αυτής της οικονομικής απεξάρτησης! Η λογική πάνω από όλα.

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος.

EPA / ANTONIO SILVA

Η υποψήφια κυβερνήτης του Μαπούτο Γιολάντα Τσιντούρα από το κόμμα Απελευθερωτικό Μέτωπο (Frelimo) σε προεκλογική της εκστρατεία στο Μαπούτο της Μοζαμβίκης.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΑΝΟΥ ΛΟΪΖΟΥ ΠΑΡΡΑ**

Όραμα και τόλμη και πολιτικός ρεαλισμός

Προφανώς και παρανομεί η Τουρκία. Έστειλε γεωτρύπανο σε θαλάσσια ζώνη που πρωτίστως αφορά σε διεθνή ύδατα. Σύμφωνα με το Δίκαιο της Θάλασσας, για να τρυπήσει οποιοσδήποτε σε διεθνή ύδατα απαιτείται ο προκαθορισμός της ΑΟΖ από τα κράτη που τη διεκδικούν. Το συγκεκριμένο σημείο έχουν διαχωρίσει η Κυπριακή Δημοκρατία και η Αίγυπτος με διμερείς συμφωνίες. Παρόλα αυτά, η Τουρκία διεκδικεί ένα μεγάλο μέρος του οικοπέδου αυτού, κάτι που δεν ελήφθη υπόψη κατά τις συμφωνίες με την Αίγυπτο. Για να αποκτήσει διεθνή υπόσταση η συμφωνία Κύπρου-Αιγύπτου και να αποφευχθεί οποιαδήποτε αμφισβήτηση στο μέλλον, θα πρέπει στα σημεία που εμφανίζεται να διεκδικεί και η Τουρκία, να γίνει και αυτή μέρος της συμφωνίας. Αν αυτό δεν γίνει, δεν μπορεί κανείς να την εμποδίσει να το διεκδικήσει με την πολεμική της μηχανή. Γνωρίζουμε πολύ καλά τι εστί Ερντογάν και ποια είναι η δύναμη της Τουρκίας στη διεθνή πολιτική σκηνή. Η εισβολή της στο συριακό έδαφος φέρει την έγκριση ΗΠΑ και Ρωσίας. Είναι γι' αυτόν τον λόγο που όσο υπάρχει ανοικτή πληγή με την Τουρκία λίγα μέτρα/χιλιόμετρα από τα σπίτια μας, πάντα θα μας κατατρώει ο φόβος κι η ανασφάλεια.

Τα απανωτά λάθη της δικής μας πλευράς, τα μικροπολιτικά συμφέροντα, οι παλινωδίες επί των συγκλίσεων, και η απροθυμία να προχωρήσουν σε οριστική συμφωνία, έφερε το αέριο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, δυστυχώς πριν από τη λύση.

Είναι γι' αυτό τον λόγο, που ζητούνται απεγνωσμένα δύο Κύπριοι ηγέτες, οι οποίοι θα καθίσουν συνειδητά και με αυτοπεποίθηση στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης, για να φέρουν την πολυπόθητη συμφωνία επανένωσης της χώρας. Μια συμφωνία που θα τερματίζει τις παράλογες εγγυήσεις από τρίτες χώρες, μια συμφωνία που θα απομακρύνει τον τουρκικό στρατό από τα εδάφη μας. Μόνη μας ασπίδα, το διεθνές δίκαιο. Ούτε τα πολυβόλα της Εθνικής Φρουράς ούτε οι ανούσιες και κοντόφθαλμες τριμερείς του Νίκου Αναστασιάδη με τις διάφορες γειτονικές χώρες.

Κάποτε ήταν η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας το κίνητρο να προσέλθει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Πολύ φοβάμαι ότι σήμερα είναι το φυσικό αέριο. Τα απανωτά λάθη της δικής μας πλευράς, τα μικροπολιτικά συμφέροντα, οι παλινωδίες επί των συγκλίσεων, και η απροθυμία να προχωρήσουν σε οριστική συμφωνία, έφερε το αέριο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, δυστυχώς πριν από τη λύση.

Δεν είναι τόσο οι ανεπιβεβαίωτες ποσότητες του αερίου που ενδιαφέρουν την Τουρκία, αλλά η εξασφάλιση της δικής της ΑΟΖ και η ελευθερία κινήσεων. Αν, λοιπόν, βρεθεί το αέριο στο τραπέζι, υποχρεωτικά θα πάμε σε καθορισμό της ΑΟΖ με την Τουρκία εντός του πλαισίου λύσης. Ο καθορισμός της ΑΟΖ με την Τουρκία, όμως, προϋποθέτει ότι θα καθίσει στο τραπέζι και η Ελλάδα, για τον καθορισμό της δικής της ΑΟΖ που συνορεύει με την αντίστοιχη τουρκική. Όπως διαφαίνεται, η ΑΟΖ που θα προκύψει μετά απ' όλα αυτά δεν θα είναι ίδια με αυτήν που ξέρουμε σήμερα. Ήδη πληθαίνουν οι ψύχραιμες φωνές, που θεωρούν το Καστελόριζο και την υφαλοκρηπίδα του, χαμένη υπόθεση. Δύσκολες αποφάσεις, που δυστυχώς, όμως, χωρίς αυτές, δεν αναμένεται να προσέλθει η Τουρκία στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Ως εκ τούτου, αντιλαμβάνομαι πλήρως γιατί ο Κυριάκος Μητσοτάκης αποφεύγει όπως ο διάβολος το λιβάνι τις εξελίξεις στο Κυπριακό, αλλά βεβαίως και ο Νίκος Αναστασιάδης. Ο πρώτος δεν επιθυμεί να ανοίξει κανένα εθνικό μέτωπο, μιας και την έβγαλε καθαρή με το Μακεδονικό. Εξάλλου δεν θα είναι δα και τόσο εύκολο, με τόσους εθνόπληκτους που μάζεψε γύρω του. Ο δεύτερος προτιμά να ροκανίζει τον χρόνο παρά να λάβει τολμηρές αποφάσεις, όντας φανερά κατώτερος των περιστάσεων και των εθνικών συμφερόντων, έναντι βεβαίως του δικού του μικροπολιτικού οφέλους.

Ο κ. Πάνος Λοΐζου Παρράς είναι οικονομολόγος.

ΒΟΛΕΣ / *Του* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Χουβαρντάς ο Θεός

Το θαύμα της αληθινής παρηγοριάς, από την απώλεια αγαπημένων προσώπων, αποκαλύφθηκε από τον τρελάρα τραγουδιστή και τραγουδοποιό Πάνο Μουζουράκη, κατά τη διάρκεια του «The Voice». Μια κοπελίτσα είπε το τραγούδι: «Αχ, η αγάπη που χάθηκε στη σκόνη, Αχ, η ζωή, η ζωή που χάθηκε στη σκόνη…» του μακαρίτη Λαυρέντη Μαχαιρίτσα, προκαλώντας ρίγη συγκίνηση σε όλους. Ο Μουζουράκης αποκάλυψε μια στιχομυθία που είχε με τον αείμνηστο φίλο του. «Ο Λαυρέντης μού είχε πει για μια εμπειρία που είχε πάει στο Άγιο Όρος. Μπήκε μέσα στο κελί του γέροντα, χωρίς να ξέρει ο γέροντας ποιος είναι. Ήθελε να λύσει ένα θέμα μιας απώλειας και ενός πόνου. Του είπε ο γέροντας, χωρίς να ξέρει, να μη στεναχωριέσαι, το κοριτσάκι απλώς κρέμασε το παλτό του και πέρασε στο διπλανό δωμάτιο. Επειδή μου είχε περιγράψει πόσο βάλσαμο ήταν στην απώλεια αυτή η ιστορία και πως ο γέροντας το είδε και το περιέγραψε, έτσι κι εγώ αισθάνομαι ότι δεν χάθηκε τίποτα στη σκόνη. Ίσα ίσα έχει αφήσει μια τεράστια κληρονομιά, υπέροχα τραγούδια που θα μας ταξιδεύουν για πάντα. Και κρέμασε το παλτουδάκι του κι ο Λαυρέντης και πέρασε στο διπλανό δωμάτιο κι εκεί μας περιμένει όλους».

Πριν από μερικές ημέρες έφυγε από τη ζωή, ένας άλλος σπουδαίος άνθρωπος, ένα ανήσυχο πνεύμα, ένας αγωνιστής της ελευθερίας, ένας ταπεινός άνθρωπος του Θεού, ο Λάκης Πίγγουρας. Μαζί με τον ήρωα Θεόφιλο Γεωργιάδη συνέλαβαν και υλοποίησαν, με τίμημα τη ζωή του Θεόφιλου, την ιδέα της στήριξης του κουρδικού αγώνα για ελευθερία. Ιδέα η οποία στηρίζονταν στη λογική ότι ο εχθρός του εχθρού μου αποτελεί τον καλύτερο σύμμαχό μου. Διέβλεψαν από τη δεκαετία του 1980, όταν όλοι νόμιζαν ότι θα απελευθερώσουμε την Κύπρο, με τα χαρτιά των ψηφισμάτων, ότι πάνω από τις αρχές και τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα βρίσκεται η δύναμη του ισχυρού. Διέβλεψε πριν από δεκαετίες τις γεωστρατηγικές ισορροπίες και ανακατατάξεις, οι οποίες αποτελούν ίσως τη μόνη ελπίδα για απελευθέρωση της Κύπρου. Και αυτό επιβεβαιώνεται από τις ατέλειωτες συνομιλίες και τις ατέλειωτες αποτυχίες των διαπραγματεύσεων. Διέβλεψε πριν από πολλές δεκαετίες αυτό το οποίο έλεγε και ο μέγας Θουκυδίδης: «Ο ισχυρός προχωρά όσο του επιτρέπει η δύναμή του και ο αδύναμος υποχωρεί όσο του επιβάλλει η αδυναμία του».

Ο Λάκης Πίγγουρας με προίκα τον πόνο της προσφυγιάς και την πίκρα του πολέμου, στο πηγαιμό για τη δική του Ιθάκη, ο δρόμος του ήταν μακρύς, γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις, χωρίς να φοβηθεί ούτε τους Λαιστρυγόνες, ούτε τους Κύκλωπες, ούτε και τον θυμωμένο Ποσειδώνα. Οικονομολόγος, δημοσιογράφος, βιοκαλλιεργητής, συντονιστής μεγάλων έργων στο Τρόοδος, αλλά πάνω από όλα αγωνιστής, ξεδίπλωσε τα χαρίσματά του, είτε ως διευθυντής του ραδιοφώνου του Λόγου, είτε ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα «Πολίτης», είτε ως καθηγητής οικονομικών, είτε ως οικονομικός σύμβουλος της Μητρόπολης Μόρφου, είτε ως οικολόγος ακτιβιστής, είτε με πολλές άλλες ιδιότητες. Πέραν όμως από τους αγώνες, ευτύχισε να έχει και μια σπουδαία οικογένεια με δύο λεβέντες.

Ο μητροπολίτης Μόρφου Νεόφυτος, στον επικήδειο λόγο του, κατά τη διάρκεια της εξοδίου ακολουθίας, μίλησε για τον αείμνηστο Λάκη, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι ο Θεός είναι χουβαρντάς και πρόσφερε πολλά χαρίσματα στον Λάκη. Μίλησε για τη συνάντηση του Λάκη με τον Χριστό, για την καλή αλλοίωση της ψυχής και της ζωής του, για την οικογενειακή εκκλησιαστική του ζωή, ακόμη και για τη μεγάλη περιπέτεια με δυστύχημα, το οποίο τελικά τον οδήγησε στην άλλη ζωή. Μια περιπέτεια, η οποία στην πρόνοια του Θεού, λαμπίκαρε την ψυχή του και οδήγησε στον παράδεισο τον Λάκη. Τα λόγια του πνευματικού του πατέρα, του μητροπολίτη Νεόφυτου, ότι πάει στη χώρα των ζώντων, στην οποία δεν υπάρχει πόνος, ούτε λύπη, ούτε στεναγμός, ήταν βάλσαμο παρηγοριάς, αλλά και πηγή μυστικής χαράς για όλους. Χουβαρντάς είναι σίγουρα ο Θεός και σε αυτή και στην άλλη ζωή, όχι μόνο γι' αυτούς που φεύγουν, αλλά και γι' αυτούς που μένουν.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Και μετά το βίντεο τι;

Ντραπήκαμε; Ναι, ντραπήκαμε. Γιατί ήταν τόσο δάπεδο το επίπεδο που δεν μας άφηνε άλλη επιλογή παρά μια αντανακλαστική ντροπή. Και μετά; Μετά γίναμε όλοι τιμωροί, πληκτρολογώντας «ποινές» στα σόσιαλ μίντια και σπεύδοντας να διαχωρίσουμε τη θέση μας από την κατάντια που συμπυκνωνόταν σαν παχύρρευστο βρώμικο υγρό στη λεκτική και σωματική γλώσσα των δύο γυναικών. Ναι, σωστά καταλάβατε.

Αναφέρομαι στο επίμαχο βίντεο. Και στα όσα επακολούθησαν της ανάρτησής του με όλες τις βάιραλ προεκτάσεις του. Δεν θα επικεντρωθώ στο περιεχόμενο, γιατί ήδη λέχθηκαν όσα ήταν απαραίτητο να λεχθούν. Εκείνο στο οποίο θα εστιάσω είναι στο ερώτημα της επόμενης μέρας: «Τι ακριβώς έχουμε καταλάβει από όλη αυτή την υπόθεση;». Και εννοώ επί της ουσίας. Σε ό,τι αφορά τις δύο γυναίκες δεν ελπίζω ότι υπήρξε οποιαδήποτε μετακίνηση της «πεποίθησής» τους ότι υπερέχουν έναντι οποιουδήποτε ξένου. Το αντίθετο μάλιστα. Έχω την υποψία, ότι μετά όλο αυτό τον διασυρμό που υπέστησαν θα «ενισχυθεί» το ρατσιστικό τους μένος. Σε ό,τι όμως αφορά εμάς, τους υπολοίπους, που έχουμε σπεύσει στην «καταδίκη» τους με την ακλόνητη βεβαιότητα ότι επιτελέσαμε το καθήκον μας, είμαστε όντως πράγματι τόσο άμοιροι ευθυνών; As το θέσουμε αλλιώς: Αυτές οι «κυρίες» δεν έπεσαν από τον ουρανό και ούτε αποτελούν μια τρανταχτή εξαίρεση του κανόνα. Με πιο απλά λόγια εκείνο που τις κάνει αυτό που είναι, είναι η δική μας ανοχή απέναντι σε ένα σωρό σάπια, στα οποία δεν αντιδρούμε με τον ίδιο ζήλο που αντιδράσαμε στο εν λόγω βίντεο και ούτε ζητούμε την κεφαλήν επί πίνακι ανθρώπων και «θεσμών» που συντηρούν αυτή τη σαπίλα. Θέλετε μήπως παραδείγματα: Ιδού λοιπόν: Πότε αντιδράσαμε τόσο κάθετα και καταλυτικά απέναντι στον αρχιεπίσκοπο όταν εκείνος εξαπολύει (επανειλημμένα μάλιστα) τα ρατσιστικά του παραληρήματα; Γιατί δεν τον διασύραμε με τον ίδιο ζήλο ώστε να διαχωρίσουμε το σάπιο τρόπο σκέψης από τον υγιή και να απαιτήσουμε να μην έχει λόγο στην παιδεία και στον πολιτισμό μας, αντί να ανεχόμαστε να κόβει και να ράβει τα της παιδείας μέσα από τον εκάστοτε υπουργό που επιβάλλει; Πότε αντιδράσαμε τόσο κάθετα και καταλυτικά απέναντι σε όλο αυτό το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης, η οποία μας σερβίρεται μάλιστα και σαν εκσυγχρονισμός, ενώ στην ουσία δεν έχει κανένα υπόβαθρο πολιτισμού, αφού το μόνο που υπαγορεύει είναι να αναγάγουμε όλοι το χρήμα σαν την ύψιστη αξία και να σκύβουμε το κεφάλι σε όποιον έρχεται να μας χρηματοδοτήσει, παραχωρώντας ελαφρά τη καρδία τις εναπομείνασες πραγματικές αξίες του τόπου; Με αποτέλεσμα αυτό το σύστημα να ανατρέφει ανθρώπους που θεωρούν ότι όποιος έχει ένα ακριβό αμάξι ή δύο μπακίρες παραπάνω είναι αυτομάτως και παιδί ενός ανώτερου Θεού. Πότε αντιδράσαμε τόσο καταλυτικά για να υπερασπιστούμε όλες αυτές τις οικιακές βοηθούς που έρχονται και ξεσκατίζουν τα παιδιά και τους πατεράδες μας και τις βρίζει η κάθε «κυράτσα», που θεωρεί τον κάθε σκουρόχρωμο δούλο της; Ακόμα και όταν οι ρατσισμός μας είχε σαν αποτέλεσμα να επιτρέψουμε σε ένα σίριαλ κίλλερ να αλωνίζει σκοτώνοντάς τες, επειδή οι μπάτσοι μας δεν έδωσαν σημασία στην καταγγελία της «κάθε αλλοδαπής», πόσο αλλάξαμε επί της ουσίας; Συγκλονιστήκαμε για κανένα μήνα και μετά πίσω στα βραστά μας; Γιατί δεν αντιδράσαμε τόσο καθοριστικά ως «τιμωροί» όταν η κοινότητα στο Ζύγι δεν ήθελε τα παιδιά των προσφύγων στην περιοχή της; Γιατί δεν αντιδράσαμε τόσο καταλυτικά όταν οι Ελαμίτες μοίραζαν μπουφάν μόνο στα ελληνόπουλα αλλά αντ' αυτού τους «τιμήσαμε» και με ψήφους; Μήπως συντηρούμε την πλάνη ότι δεν είναι η ύπαρξη όλων αυτών και άλλων πολλών παραδειγμάτων που φανερώνουν τη ρίζα του κακού; Ναι, τα παραδείγματα είναι πολλά. Και το ερώτημα παραμένει το ίδιο; Αλλάζουμε μυαλά ή απλώς παριστάνουμε τους εξοργισμένους μέχρι να εμφανιστεί το επόμενο περιστατικό το οποίο θα μας «αναγκάσει» να ξεσκονίσουμε το πληκτρολόγιο μας;

elenixenou11@gmail.com

Καθαρές γραμμές επικοινωνίας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Διάβασα τις δηλώσεις του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης για το πώς χειρίζεται η κυβέρνηση τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Θα χρειασθεί μεγάλη προσοχή για να μη μετατρέψουμε ένα πολύ ευαίσθητο, και εξαιρετικά επικίνδυνο, θέμα σε επίκεντρο της κεντρικής πολιτικής αντιπαράθεσης. Το έχουμε πληρώσει πάρα πολύ ακριβά διαχρονικά και δεν αντέχουμε να το ξαναπληρώσουμε τώρα.

Αυτή την ώρα βρίσκεται σε εξέλιξη ένα έντονο και επικίνδυνο παιχνίδι γύρω από την Κύπρο. Θα χρειασθούν αποφασιστικές αλλά και συνετές κινήσεις για να μην κλιμακωθεί ή στρατιωτικοποιηθεί η κρίση περαιτέρω, χωρίς κανείς να γνωρίζει ποιος είναι ο τελικός στόχος. Κρίσιμο ρόλο στον σχεδιασμό θα παίξει ασφαλώς το τι θα κάνει η Γαλλία. Ελλάδα και Κύπρος οφείλουν να ζυγίσουν τα δεδομένα και να δώσουν από κοινού μάχη για να δημιουργηθεί ένα μέτωπο άσκησης πίεσης στην Αγκυρα.

Στα θέματα των σχέσεων με την Τουρκία και στο τι συμβαίνει στην Κύπρο ο διαγωνισμός επικοινωνιακού πατριωτισμού δεν καταλήγει ποτέ σε καλό.

Εχουμε ξαναπεράσει στην ιστορία μας περιόδους όπου η αντιπολίτευση στην Ελλάδα και κάποιοι κύκλοι από την Κύπρο έπαιξαν το εύκολο παιχνίδι, κατηγορώντας την Αθήνα ότι δεν έκανε αρκετά για να βοηθήσει τη Λευκωσία. Οι κυβερνώντες στις δύο πρωτεύουσες έχουν ευτυχώς τη σύνεση και την ιστορική μνήμη για να αποφύγουν την επανάληψη των λαθών του παρελθόντος. Η Κύπρος έχει άλλωστε ένα μεγάλο όπλο και πλεονέκτημα, το οποίο δεν πρέπει ποτέ να υποτιμάμε. Είναι ένα ισότιμο μέλος της Ε.Ε. Οι επόμενες εβδομάδες θα αναδείξουν πόση σημασία έχει αυτό, με τα όποια οριά του.

Ο κ. Τσίπρας ακολούθησε μια συνετή πολιτική απέναντι στην Αγκυρα. Ακόμη και την εποχή που ο υπουργός Αμυνας ανέβαζε τους τόνους, εκείνος διατηρούσε ανοικτά τα παρασκηνιακά κανάλια με την Τουρκία και διευκρίνιζε ότι «το γάβγισμα δεν είναι δάγκωμα». Θα ήταν τουλάχιστον ανακόλουθο να αλλάξει τώρα γραμμή και να αρχίσει την κριτική από τα... δεξιά για τους χειρισμούς της κυβέρνησης έναντι της Τουρκίας. Θα μπορούσε βέβαια κάποιος να αντιτείνει ότι και ο κ. Μητσοτάκης ανέβασε παραπάνω από όσο έπρεπε τους τόνους στην υπόθεση των Σκοπίων. Σωστά, μόνο που άλλο το θέμα της ονομασίας και άλλο οι σχέσεις μας με την Τουρκία και το τι συμβαίνει στην Κύπρο. Σε αυτά τα συγκεκριμένα ζητήματα ο διαγωνισμός επικοινωνιακού πατριωτισμού δεν καταλήγει ποτέ σε καλό. Θέλω να ελπίζω ότι σε αυτή τη συγκυρία λειτουργούν καθαρές ή, μάλλον, πεντακάθαρες γραμμές επικοινωνίας. Κατ' αρχάς μεταξύ Αθήνας και Λευκωσίας. Και κατόπιν μεταξύ του πρωθυπουργού και του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Είναι προφανής η ανάγκη να λειτουργούν συνεχώς και πολύ καθαρά αυτές οι δύο γραμμές επικοινωνίας.

Μεταναστευτικός εφιάλτης

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Για ακόμη μία φορά η Ευρώπη κατατρύχεται από τον εφιάλτη του μεταναστευτικού προβλήματος –όχι ότι εξέλιπε ποτέ– και εκ παραλλήλου το όλο θέμα αναδεικνύεται σε μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της κυβερνήσεως του Κυριάκου Μητσοτάκη. Είναι σαφές βεβαίως ότι η διαχείριση του μεταναστευτικού, από εμφανίσεώς του, προκάλεσε εντονότατη κομματική αντιπαράθεση – δίκαιη ή άδικη, κατά περίπτωση. Αλλά κοινός τόπος όλων των παρατάξεων που άσκησαν την εξουσία υπήρξε πως το πρόβλημα ήταν ευρωπαϊκό και ως εκ τούτου αδύνατον να αντιμετωπισθεί με ίδια μέσα από οιαδήποτε ελληνική κυβέρνηση. Μόνον που η Ε.Ε. δεν είναι εκ των πραγμάτων ικανή να αναλάβει δράση επί θεμάτων γεωστρατηγικής διαστάσεως. Μία από τις παθογένειες της Ενώσεως –σαφώς η μεγαλύτερη– είναι η αδυναμία αντιδράσεως στα νέα δεδομένα που προκύπτουν σε διεθνές επίπεδο. Με άλλα λόγια, αντί οι ανατροπές που συντελούνται να εκλαμβάνονται ως ευκαιρία δημιουργικής διειδύσεως, αντιμετωπίζονται αρχικώς με αμηχανία και, έπειτα από μακρά περίοδο ενδοσκοπήσεως, αρχίζει να κινείται το ευρωπαϊκό σύστημα, όταν έχει επέλθει πλέον μια σχετική σταθεροποίηση. Εως την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων το 1989 στην Ανατολική Ευρώπη και στην ΕΣΣΔ, η Ευρώπη έπασχε από «το σύνδρομο της τροφού», με τις ΗΠΑ να εγγυώνται την ασφάλειά της έναντι της σοβιετικής απειλής και αξιοποιώντας το νέο περιβάλλον που είχε δημιουργηθεί, εδραίωνε διαρκώς τη θέση της και στη διεθνή σκηνή.

Σε μια άφρονα απόπειρα προώρου πολιτικής «ενηλικιώσεως», η Ενωση, με προεξάρχουσα τη Γαλλία του Νικολά Σαρκοζί, εισέβαλε τον Μάρτιο του 2011 στη Λιβύη. Και ο μεν δικτάτωρ αυτής της χώρας Μουαμάρ Καντάφι ανετράπη, αλλά άνοιξαν οι πύλες μεταναστευτικών ροών προς την Ευρώπη.

Το ιδεολόγημα της Αραβικής Ανοίξεως, που πυροδότησε η επίθεση στη Λιβύη, διεσπάρη στη Μεσόγειο, και από το 2012 προσέλαβε μορφή ανηλεούς εμφύλιου πολέμου στη Συρία, με τη Γαλλία του Φρανσουά Ολάντ αυτήν τη φορά να πρωτοστατεί. Και άνοιξαν οι πύλες μεταναστευτικών ροών προς την Ευρώπη και τη φορά αυτή διά της Ελλάδος, εν μέσω της μεγαλυτέρας οικονομικής κρίσεως που πέρασε η χώρα από το τέλος του πολέμου.

Το πρόβλημα που απειλεί την Ε.Ε. και κυριότατα τη χώρα μας είναι αποτέλεσμα πρωτοβουλίας των Ευρωπαίων ηγετών και όχι των Αμερικανών.

Το πρόβλημα που απειλεί την Ενωση και κυριότατα τη χώρα μας είναι αποτέλεσμα πρωτοβουλίας των Ευρωπαίων ηγετών και όχι των Αμερικανών, που έσπευσαν να συνδράμουν τους συμμάχους τους όταν εντέλει οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο. Ενδεχομένως η κατάσταση να ήταν διαφορετική εάν, με την άνοδο της Αγκελα Μέρκελ στην εξουσία το 2005 στη Γερμανία και του Νικολά Σαρκοζί δύο χρόνια αργότερα στη Γαλλία, για λόγους διαφορετικούς, οι ηγέτες των δύο μεγαλυτέρων κρατών της Ενώσεως δεν καθιστούσαν σαφή την πρόθεσή τους να αποκλείσουν την πλήρη ενσωμάτωση της Τουρκίας στην ενωμένη Ευρώπη. Το μόνο που επέτυχαν ήταν να εφοδιάσουν την Τουρκία με το «προσφυγικό όπλο» και να εξανίστανται διότι η Αγκυρα έσπευσε να καλύψει το κενό που δημιουργείται με την απόφαση του προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ να αποσύρει τους Αμερικανούς από τη βόρεια Συρία. Και, φυσικά, σκόπιμα παραβλέπουν ότι οι ίδιοι αρνήθηκαν να στείλουν επιτόπου στρατιωτικές δυνάμεις. Αυτή είναι εν ολίγοις η κατάσταση.

Το σχοινί του Ερντογάν

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Υπάρχει μέθοδος στην τρέλα του Αμερικανού προέδρου. Ή, να το πούμε αλλιώς, εάν ξεχάσουμε όσα γνωρίζαμε για το πώς οι χώρες δρουν με γνώμονα το συμφέρον τους και πάρουμε απόφαση ότι ο Ντόναλντ Τραμπ εξυπηρετεί μόνο τα δικά του προσωπικά συμφέροντα, τότε η ερμηνεία των πράξεών του είναι απλή. Παρομοίως, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν έχει μοναδικό στόχο να παραμείνει κυρίαρχος στην πολιτική σκηνή της Τουρκίας. Οταν πριν από λίγες εβδομάδες ο νέος δήμαρχος Κωνσταντινούπολης πέρασε τον πρόεδρο σε δημοτικότητα, ήταν αναμενόμενο ότι ο Ερντογάν θα επεδίωκε κάποια θεαματική κίνηση για να ενισχύσει την εικόνα του ως παντοδύναμου προστάτη των Τούρκων. Ετσι, η εγκατάλειψη των Κούρδων της Συρίας από τις ΗΠΑ και η τουρκική εισβολή φαίνεται να ήταν αναπόφευκτες. Αυτό, όμως, δεν καθιστά τις συνέπειες λιγότερο επικίνδυνες.

Ο Ντόναλντ Τραμπ βρίσκεται σε δεινή θέση, αντιμετωπίζοντας καθημερινή φθορά από τη ροή αποκαλύψεων για το πώς εκμεταλλεύεται τη θέση του για προσωπικό όφελος και για να αποδυναμώσει τους πολιτικούς του αντιπάλους. Ισως η πλειοψηφία των Ρεπουμπλικανών στη Γερουσία να αποτρέψει την καθαίρεσή του, αλλά για έναν άνθρωπο που δεν αντέχει να στερείται τη λατρεία και τη δόξα ούτε για ένα λεπτό, αναμενόμενο ήταν να αναζητήσει τρόπο να ξεσπάσει, να πάρει μια πρωτοβουλία που θα άλλαζε το θέμα της συζήτησης στα τηλεοπτικά κανάλια. Οι σύμβουλοί του όφειλαν να αναμένουν την απόφαση του προέδρου να εγκρίνει την τουρκική εισβολή, στο πρόσφατο τηλεφώνημα με τον Τούρκο ομόλογό του. Ο Τραμπ είχε προαναγγείλει την απόφαση τον Δεκέμβριο. Τότε το διπλωματικό και στρατιωτικό κατεστημένο είχε σπεύσει να μετριάσει τις συνέπειες, αλλά είναι προφανές ότι όταν μια κακή ιδέα εισχωρήσει στο μυαλό του προέδρου, δεν την ξεχνάει.

Ενδίδοντας στην πίεση του Ερντογάν, ο Τραμπ μπορούσε να εφαρμόσει και την πρωτόγονη και προσφιλή του τακτική του παζαριού – «αφού είσαι τόσο μάγκας, τότε κάνε το εσύ»– και να δηλώνει πομπωδώς ότι θέτει τέρμα στους «αέναους πολέμους» των ΗΠΑ. Το ότι εγκαταλείπει συμμάχους και καταρρακώνει την αξιοπιστία της χώρας του είναι πρόβλημα για όσους νοιάζονται γι' αυτό. Για τον ίδιο, σημαντικότερο είναι να φαίνεται ότι έχει την πρωτοβουλία κινήσεων, να συνεννοείται με ανθρώπους σαν κι αυτόν που δρουν εκτός θεσμικών ορίων και να φροντίζει τα οικονομικά του συμφέροντα. Ο Ερντογάν, από την άλλη, επενδύει στον ολοένα πιο έντονο εθνικισμό των οπαδών του για να αποσπάσει την προσοχή τους από την απώλεια των μεγαλύτερων πόλεων στις δημοτικές εκλογές και από την επιδείνωση της οικονομίας. Γι' αυτό ο Ερντογάν συντηρεί την έχθρα με τους Κούρδους, εντείνει την επιθετικότητα εναντίον της Ελλάδας και της Κύπρου, απειλεί την Ε.Ε. με την «αποστολή» 3,6 εκατ. προσφύγων, ενώ εντός συνόρων δρα ολοένα πιο αυταρχικά.

Το μεγάλο πρόβλημα του Ερντογάν τώρα, όμως, είναι ότι εξαρτάται απολύτως από τον κυκλοθυμικό Τραμπ. Κατέβηκε στο πηγάδι κρατώντας το σχοινί που του έδωσε ο Αμερικανός πρόεδρος, όπως σημείωσε ο αναλυτής Κεμάλ Κιριστσί. Ενώ τα τουρκικά στρατεύματα εισβάλλουν στη Συρία, το Κογκρέσο ετοιμάζει σοβαρές κυρώσεις που ίσως να αδυνατεί να αποτρέψει ο πρόεδρος (ο οποίος, ούτως ή άλλως, τη μία απειλεί την τουρκική οικονομία με αφανισμό και την άλλη προσκαλεί τον Ερντογάν στην Ουάσιγκτον). Η Τουρκία τώρα χρεώνεται και την επιδείνωση της κατάστασης στη Συρία, με τον εκτοπισμό 100.000 ανθρώπων μόνο τις πρώτες ημέρες της εισβολής, και την απόδραση οπαδών του Ισλαμικού Κράτους από στρατόπεδα που φρουρούσαν Κούρδοι. Οι Κούρδοι της Συρίας αντιστέκονται, ενώ η αντίδραση των Κούρδων της Τουρκίας αναμένεται. Το Ισραήλ ανησυχεί, το Ιράν καταδικάζει, η Ρωσία και η κυβέρνηση της Συρίας μελετούν πώς θα εκμεταλλευθούν την κατάσταση.

Οι κίνδυνοι και η απομόνωση που αντιμετωπίζει η Τουρκία ίσως οδηγήσουν σε κάποια ύφεση στο μέτωπο με την Ελλάδα και την Κύπρο. Βλέποντας, όμως, ότι ο Ερντογάν συνεχώς βάζει το δικό του πολιτικό συμφέρον πάνω από αυτό της χώρας του, ουδείς μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο ότι τυχόν αδιέξοδο στη Συρία δεν θα τον ωθήσει σε άλλες περιπέτειες.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Τι θα έκανε ένας Ντε Γκωλ

Μια φορά κι έναν καιρό υπήρχαν ιδεολογίες. Οχι σε πολύ μακρινό παρελθόν. Ορόσημο της εξαφάνισης ήταν η κατάρρευση της Σοβιετικής Ενωσης, το 1991 – μόλις πριν από είκοσι ένα χρόνια. Ενας κάποιος αριθμός ανθρώπων αρνείται (ψυχολογικά) την εξαφάνιση – υπάρχει ακόμα Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, Κομμουνιστικό Μ-Λ και Κομμουνιστικό Λ-Μ, Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό, Αντικαπιταλιστική Αντιπολίτευση, Ριζοσπαστική Αριστερά και πάμπολλες ακόμα σέκτες του μαρξισμού. Προσπαθούν να επικαιροποιήσουν τα απολιθωμένα ιδεολογικά τους στερεότυπα προσθέτοντας στις ονομασίες τους «πράσινες» αποχρώσεις οικολογίας ή τη στερεότυπη πανάκεια «προοδευτικός» – όλοι οι παλαιοημερολογίτες ζήτουλες της εξουσίας, καθηλωμένοι στα στερεότυπα του Ψυχρού Πολέμου, αυτοχαρακτηρίζονται «της προόδου»!

Η «ελευθερία των Αγορών» είναι παγκοσμιοποιημένος μονόδρομος, ακόμα και η Ρωσία και η Κίνα υποτάσσονται στη διεθνοποιημένη απολυταρχία προτεραιότητας του ιδιωτικού κέρδους και όχι της κοινωνικής ανάγκης. Αντιστέκονται σε αυτή την απολυταρχία μόνο κοινωνίες που σώζουν πατριωτισμό, γι' αυτό και ο πατριωτισμός είναι ο πιο μισητός αντίπαλος των προνομιούχων της «ελεύθερης» αγοράς. Μαίνονται λυσσαλέα οι προνομιούχοι ενάντια στον πατριωτισμό, τον κατασυκοφαντούν ασύστολα σαν «Ακρα Δεξιά», «Φιλοναζισμό», «Εθνικισμό», «Νεοφασισμό». Επιβεβαιώνει το μένος τους, το προφανές: Οτι ο πατριωτισμός είναι το μόνο και τελευταίο όπλο της ανθρωπιάς απέναντι στην εφιαλτική απανθρωπία της ασυδοσίας των «Αγορών».

Αυτή είναι η καινούργια πόλωση που ζει η ανθρωπότητα: Οχι οι κεφαλαιούχοι ενάντια στους προλετάριους, όχι το κομματικό κράτος ενάντια στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Αλλά, τώρα, ο πατριωτισμός, άπευθος κοινωνιοκεντρισμός, απέναντι στην ξέφρενη εγωπάθεια του χρηματολάγνου παίκτη, στην ψυχοπαθολογική υστερία του μηδενισμού. Που απολιθώνει την ύπαρξη στο cogito, καθηλώνει τη συνύπαρξη στην ασκεψία των «εντυπώσεων», ταυτίζει την «πρόοδο» με την καταναλωτική εξηλιθίωση. Μετρήστε, πόσος τηλεοπτικός χρόνος διατίθεται για να διαφημιστεί (έντεχνα, σαν δήθεν αυτονόητη) η αυτοκαταστροφική παράνοια των τατουάζ – είναι εσκεμμένα ανθρωποφάγος ο καπιταλισμός.

Η ιστορία του ανθρώπου πάνω στον πλανήτη γη ήταν, και πριν από τον «Διαφωτισμό», χρονικό εκρήξεων τυφλού μίσους, απάνθρωπης δοξομανίας, αχαλίνωτης απληστίας, κτηνωδών απαιτήσεων κυριαρχίας – τα στίφη έρμαια των ενστίκτων τους ποδηγετημένα από μανιακούς. Παρεμβλήθηκαν κάποιες απίστευτες εξαιρέσεις, όπως ο «μέγας κόσμος» της ελληνικής «οικουμένης» και μετά, για χίλια χρόνια, η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης. Δεν άντεξε η ελληνοχριστιανική πρόταση, την απέκλεισε από τον ιστορικό στίβο η οθωμανική πλημμυρίδα.

Αυτό το λέμε για ψευτοπαρηγόρια. Αλλά έναν πολιτισμό δεν τον εξαλείφει η βαρβαρότητα, ο πολιτισμός μόνο αυτοκαταργείται. Με τους Ελληνες συνέβη και συμβαίνει κάτι μοναδικό ή σπάνιο στο ιστορικό πεδίο: Να αρνείται ένας λαός τα ιστορικά του προικιά, δηλαδή τις προϋποθέσεις μετοχής του στην Ιστορία, γιατί προτιμάει να μιμείται, να εκτιμάει μόνο το εισαγόμενο, να του γυαλίζει ο «Διαφωτισμός» όπως οι χάντρες και τα καθρεφτάκια στις φυλές της ζούγκλας.

Ο Διαφωτισμός εξωράισε την απανθρωπία του ατομοκεντρισμού (την κατάλυση του κοινωνικού γεγονότος) με τα παραισθησιογόνα φούμαρα της «προστασίας των Δικαιωμάτων», της καθολικής ψηφοφορίας, της «ανεξέλεγκτης» πληροφόρησης, των διεθνών οργανισμών για την παγκόσμια «συνεννόηση» – τόσο ψέμα, τόση απάτη, τόσο άψογα στιλβωμένες προσόψεις της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο δεν είχε γνωρίσει, σε παγκόσμιες διαστάσεις, η Ιστορία. Και το απελπιστικότερο είναι ότι για να φτάσουν οι μεγάλες μάζες των «καθολικών ψηφοφοριών» να αντιληφθούν την απανθρωπία του «Δικαιώματος», χρειάζονται χρόνια (αιώνες) καλλιέργειας και ανάπτυξης – ενώ η απανθρωπία τρέχει σαν τη φωτιά στο ξερόδασος.

Ζητιανεύουν, οι κωμικοί σήμερα ηγήτορες των πανάσχετων με την ελληνικότητα Ελληνωνύμων, να μαλώσει ο κρυόμπλαστος, επαγγελματίας «ειρηνοποιός» κ. Πομπέο τους Τούρκους, επειδή ξεκινάνε τρίτη γεώτρηση στη θαλάσσια επικράτεια της Κύπρου. Ας μη μιλάμε για αξιοπρέπεια, είναι «άγνωστη λέξη» πια – όμως ίχνος σοβαρότητας έχουν οι ελλαδικοί πολιτικοί; Είναι τουλάχιστον γελοίο να νομίζουν ότι ασκούν πολιτική στο διεθνές πεδίο προσφέροντας τα πάντα (Σούδα, Αλεξανδρούπολη, Λάρισα) στη μία Υπερδύναμη, για να εξαγοράσουν (ανύπαρκτη επί χρόνια) παρέμβασή της για περιορισμό της ακόρεστης βουλιμίας των γειτόνων μας Τούρκων.

Με τους πυραύλους S-400, οι Τούρκοι καθιστούν τετελεσμένη την απόλυτη κυριαρχία τους σε ολόκληρο το Αιγαίο, ολόκληρη την ελλαδική επικράτεια ώς και το Ιόνιο, ολόκληρη τη θαλάσσια περιοχή από την Κύπρο ώς την Κρήτη. Αραγε, κατά την εκτίμηση του Ελληνα πρωθυπουργού, η σημερινή πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εξωτερικών έχει τις προϋποθέσεις (το ανάστημα) να αντιμετωπίσει τέτοιου μεγέθους προβλήματα; Επέλεξε ο πρωθυπουργός τους υπουργούς του έχοντας συνείδηση των απαιτήσεων του υπουργείου ή με κριτήρια μικροευτελέστατων σκοπιμοτήτων, κριτήρια που ντρέπεται να τα πει;

Δεν έχει πια η ελλαδική κοινωνία ένστικτο αυτοσυντήρησης, κριτήρια για να επιλέξει τρόπο σωτηρίας. Οταν φτάνει να εναποθέτει τις ελπίδες της στον τυχαίο Μάικ Πομπέο ή στα τσακάλια των «Αγορών» που ηγεμονεύουν στις Βρυξέλλες, οι εξελίξεις είναι προδιαγεγραμμένες. Νεκρανάσταση και σωτηρία θα προμηνούσε μόνο, αν, «εξαίφνης» πρώτη προτεραιότητα γινόταν η γλώσσα, αρχαία ελληνικά από το Δημοτικό, άλλο σχολειό, άλλο πανεπιστήμιο, άλλο Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο, ριζοσπαστικός μετασχηματισμός της οργάνωσης του κράτους.

Σκεφθείτε έναν Ντε Γκωλ στη θέση του Παυλόπουλου!

Συλλυπητήρια αντί χρόνια πολλά

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Την 1η Οκτωβρίου γιορτάσαμε την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Γιορτάσαμε την επέτειο της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας της 16ης Αυγούστου του 1960 ως αποτέλεσμα των συμφωνιών Ζυρίχης - Λονδίνου που υπεγράφησαν στις 19 Φεβρουαρίου του 1959. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, με παρελάσεις και άλλες πανηγυρικές εκδηλώσεις, γιορτάσαμε τη δημιουργία του κυπριακού κράτους και ανταλλάξαμε τα «Χρόνια πολλά» όπως είθισται σε εθνικές επετείους.

Πριν από τη στρατιωτική παρέλαση κατατέθηκαν στεφάνια στο μνημείο της δημοκρατίας, στα φυλακισμένα μνήματα και ακολούθως στον ανδριάντα του αρχιεπισκόπου Μακαρίου, του πρώτου προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Συνεχίζοντας τις εθνικές αμνησίες, την ημέρα της εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας αποτίουμε φόρο τιμής στον άνθρωπο που πρώτος αμφισβήτησε την Κυπριακή Δημοκρατία. Στον άνθρωπο που τον Νοέμβριο του 1963 με τα δεκατρία σημεία ουσιαστικά κα-

Αντί να μας γίνουν μαθήματα τα τραγικά παθήματα συνεχίζουμε τις παλινδρομήσεις και την πολιτική των πολιτικών ασυναρτησιών.

τέλυσε την Κυπριακή Δημοκρατία με αποτέλεσμα την πρώτη διχοτόμηση της μαρτυρικής μας πατρίδας. Στον άνθρωπο που ενώ στις 19 Φεβρουαρίου του 1959 υπέγραψε την σύσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας και ορκίστηκε πίστη στο σύνταγμά της, στις 4 Ιανουαρίου του 1962 έλεγε σε ομιλία του στο σωματείο ΟΧΕΝ στη Λευκωσία: «Οι συμφωνίες αποτέλεσαν σταθμό του αγώνος μας αλλά συγχρόνως και αφετηρία και έπαλξη διά περαιτέρω αγώνας με σκοπό την αξιοποίηση των κτηθέντων και περαιτέρω διεκδικήσεις». Μια αφετηρία και έπαλξη νέων αγώνων που είχε αποτέλεσμα την κατοχή της μισής μας πατρίδας. Στον άνθρωπο που αν και στις 16 Αυγούστου του 1960 παρέλαβε κράτος, στις 3 Αυγούστου του 1977 (ημερομηνία του θανάτου του), παρέδωσε κοινότητα.

Ο ΠτΔ με το πέρας της παρέλασης δήλωσε ότι επιδιώκει λύση χωρίς εγγυήσεις, χωρίς ξένα στρατεύματα και χωρίς υπερπρονόμια της μιας κοινότητας έναντι της άλλης. Μετά την ευχάριστη ανάπαυλα με τη ομιλία του στα Η.Ε. και τη συνέντευξή του στην έδρα του οργανισμού, απέφυγε και πάλι να αναφερθεί στη μορφή της λύσης. Ουσιαστικά επανήλθε στο πνεύμα της ομιλίας του στο Λονδίνο, λίγες μέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση, όπου έλεγε: «Αυτό το οποίο αξιώνει η Τουρκία μέσω των Τουρκοκυπρίων για θετική ψήφο εφ' όλης της ύλης, σε όλους τους θεσμούς, στο Υπουργικό Συμβούλιο και αλλού δεν είναι παρά εν τη ουσία δικαίωμα βέτο, δηλαδή η ισότιμη πολιτεία, η οποία πληθυσμιακά είναι ολιγότερη –και δεν μιλώ για πλειοψηφίες και μειοψηφίες αλλά μιλώ για το δικαίωμα που διεκδικούν– δεν μπορεί το 21,5% να καθορίζει την τύχη του 78,5%».

Όσο και αν προσπαθούμε να το κρύψουμε ακόμα να απαλλαγούμε από το σύνδρομο της πλειοψηφίας – μειοψηφίας. Αν και πληρώσαμε πολύ ακριβά αυτές τις εμμονές συνεχίζουμε στον ίδιο δρόμο. Μιλούμε για ομοσπονδιακή λύση και παράλληλα επιμένουμε στην πληθυσμιακή αναλογία του 78,5% έναντι του 21,5%. Κάτι παρόμοιο με αυτά έλεγε ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης το 1962: «Δεν θα έπρεπε να θίγονται οι Τ/κ όταν αποκαλούνται μειονότης. Μια κοινότητα δυνατόν να είναι μικρά και να αποκαλείται μειονότης, ενώ μια άλλη να είναι μεγάλη και κατ' ακολουθία να αποκαλείται πλειονότης».

Γιορτάζουμε την ίδρυση του δικοινοτικού μας κράτους και αποφεύγουμε, όπως ο διάβολος το λιβάνι, να αναφερθούμε στη δικοινοτικότητα της λύσης που υποτίθεται επιδιώκουμε.

Αντί η 1η Οκτωβρίου να είναι μέρα περισυλλογής και προβληματισμού για να μην επαναλάβουμε τα λάθη του παρελθόντος, ακάθεκτοι προχωρούμε προς την ολοκληρωτική καταστροφή. Αντί να μας γίνουν μαθήματα τα τραγικά παθήματα συνεχίζουμε τις παλινδρομήσεις και την πολιτική των πολιτικών ασυναρτησιών για εσωτερική κατανάλωση, αδιαφορώντας ότι η διεθνής κοινότητα δεν έχει πεισθεί για την πολιτική μας βούληση για λύση και επανένωση. Χρόνια πολλά μας είπαν οι πλείστοι των πολιτικών μας φωστήρων. Και εμείς αποχαυνωμένοι δεν έχουμε το θάρρος να ρωτήσουμε επιτέλους τι είναι αυτό που πανηγυρίζουμε; Τι είναι αυτό που γιορτάζουμε; Προς τι τα «Χρόνια πολλά»; Προς τι όλες αυτές οι πανηγυρικές εκδηλώσεις; Μήπως γιορτάζουμε την ίδρυση του σημερινού μας κράτους που αν και αναγνωρισμένο δεν παύει να είναι μισή πατρίδα; Είναι καιρός να αφήσουμε κατά μέρος τα «Χρόνια πολλά» και τις άλλες γελοιότητες και να αρκεστούμε στα συλλυπητήρια, όπως αρμόζει σε θλιβερά γεγονότα, δηλαδή στην κατοχή της μισής μας πατρίδας. Να αφήσουμε τα «Χρόνια πολλά» για την επέτειο της επανένωσης, εάν και εφόσον ζήσουμε να το δούμε. Μόνο τότε οι πανηγυρισμοί και οι άλλες εκδηλώσεις θα έχουν νόημα.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

EPA / M.A.PUSHPA KUMARA

Υποστηρικτές του Ενωμένου Εθνικού Μετώπου σε προεκλογική εκδήλωση στο Galle Face Green στο Κολόμπο της Σρι Λάνκα, για τις προεδρικές εκλογές της 17ης Νοεμβρίου.

Ε.Ε. ή επτά φορές Σίσι;

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Οι μικρές χώρες δεν μπορούν να κάνουν τα πάντα –εδώ δεν μπορούν οι μεγάλες, γι' αυτό ο Γάλλος πρόεδρος απέλυσε τον ΥΠΕΞ του για να διατηρήσει σε καλό επίπεδο τις σχέσεις του με τις ΗΠΑ. Οι μικρές χώρες οφείλουν να κάνουν αξιολογήσεις, να επιλέγουν το προνομιακό τους πεδίο, να αξιοποιήσουν τις μικρές του δυνάμεις για να μεγιστοποιούν τις δυνατότητές τους.

Η Κύπρος σπαταλά πολύτιμο χρόνο και διπλωματικό κεφάλαιο σε αμφιβόλου σημασίας δραστηριότητες-τριμερείς, πενταμερείς κ.λπ. Οι συναντήσεις αυτές παράγουν, κυρίως, εσωτερική κατανάλωση. Ο προνομιακός χώρος για την κυπριακή διπλωματία είναι ο ευρωπαϊκός. Ως πλήρες-μέλος της Ε.Ε. συναντάς κατανόηση και στήριξη, εφόσον προωθείς ένα σχέδιο που σε ενδιαφέρει και ταυτόχρονα υπηρετεί το ευρύτερο κοινοτικό συμφέρον, όπως είναι η επίλυση του Κυπριακού. Ελάχιστοι εταίροι ενδιαφέρονται για καταδίκες και καταγγελίες- αυτά αφορούν τη φυσιογνωμία του ΟΗΕ. Κινητοποιείς το «ευρωσύστημα» μόνο με θετική δράση, με πρωτοβουλίες που αλλάζουν τα δεδομένα και φέρνουν τη σταθερότητα στην περιοχή. Η «σταθερότητα» που ευαγγελίζεται ο Κύπριος ΥΠΕΞ Ν. Χριστοδουλίδης ταυτίζεται με τη «διπλωματία του ποδαριού» που ασκεί. Δεν γίνεσαι εξαγωγέας σταθερότητας στην περιοχή σου, με το 37% του εδάφους σου υπό στρατιωτική κατοχή. Ποιον πείθεις για τη σοβαρότητά σου, όταν κάνεις βόλτες γύρω από το νησί για να συλλέγεις ανακοινωθέντα; Για τον προσεκτικό παρατηρητή των εξελίξεων, συχνά πετυχαίνεις το ακριβώς αντίθετο, γιατί, επιτείνεις τα ήδη μεγάλα

Χωρίς επίλυση του Κυπριακού, οι έρευνες θα παραμένουν διαρκώς στα αρχικά στάδια, ή και στα καθόλου, ενώ εταιρείες παίρνουν τον δρόμο για την Μοζαμβίκη.

αδιέξοδα, στα οποία βρίσκεσαι μόνον εσύ.

Ζητούμενο είναι η επίλυση του Κυπριακού να καταστεί κορυφαίο ζήτημα στο «ευρωσύστημα». Δύσκολο έργο, πολύπλευρο διπλωματικό εγχείρημα, ωστόσο, απείρως προτιμότερο από την 7η , κατά σειρά, συνάντηση με τον Σίσι! Το πρώτο σημείο του έργου αφορά τη θέληση της Λευκωσίας να πείσει ότι μιλά σοβαρά, ότι αντιλαμβάνεται τη βαρύτητα της συμμετοχής του νησιού στην Ε.Ε. Με επίκεντρο μια διπλωματική προσπάθεια για επίλυση με την Ε.Ε. να παίζει ισχυρό ρόλο. Απαιτείται μεγάλη διπλωματική κινητοποίηση καθότι με τους χειρισμούς Τ. Παπαδόπουλου και Ν. Αναστασιάδη η ε/κ ηγεσία κατασπατάλησε το ηθικό πλεονέκτημα των Ε/κ –θύμα εισβολής από μια υπέρτερη δύναμη, με πληγές που διαρκούν. Οι χειρισμοί των δύο συνέβαλαν στην εξαφάνιση του φιλοκυπριακού λόμπι στην Ε.Ε. (όπως η Μ. Ρότε), και ώθησαν σημαντικούς παίκτες στην απομάκρυνση από τις διαδικασίες (όπως ο πρόεδρος Γιούνκερ).

Θυμίζω πως όταν υπήρχε εν εξελίξει προσπάθεια για την επίλυση, ο πρόεδρος Γιούνκερ ήταν παρών στη «Σύνοδο για την Κύπρο» στη Γενεύη, (Ιανουάριος 2017) και ανακοίνωσε πώς η Ε.Ε. θα συνεισέφερε το ποσόν των 2,5 δισ. ευρώ ως στήριξη στη διαδικασία επίλυσης – κάτι που η ε/κ ηγεσία απέκρυψε από την κοινή γνώμη.

Ένα τέτοιο διπλωματικό έργο δεν πάει ερήμην της κατεύθυνσης που ακολουθεί η ευρωτουρκική σχέση. Αυτή η εξαιρετικά ασταθής σχέση στην ουσία βρίσκεται σε στρατηγικό κενό. Ευθύνες γι' αυτό έχουν και οι δύο πλευρές (από τη μία πλευρά η απουσία στρατηγικής, από την άλλη, οι τρόποι αντιμετώπισης του γκιουλενικού κινήματος). Ο Ζ. Κ. Γιούνκερ μιλώντας στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 9 Οκτωβρίου άνοιξε τα κρίσιμα θέματα της σχέσης αυτής με την εξής δήλωση: «οι σχέσεις της Ε.Ε. με την Τουρκία είναι περίπλοκες και σημαντικές όπως πάντοτε. Η Τουρκία είναι εταίρος- κλειδί για την Ε.Ε., ειδικά σε ό,τι αφορά το μεταναστευτικό. Η στέρεη δέσμευσή μου, αυτή της Κομισιόν και εκτιμώ και αυτή της Ένωσης είναι ότι η εφαρμογή της δήλωσης Ε.Ε. – Τουρκίας του 2016 παραμένει ξεκάθαρη. Η διευκόλυνση για τους πρόσφυγες στην Τουρκία, συνεχίζει και αποδίδει συγκεκριμένα αποτελέσματα επί του εδάφους και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε».

Τα ενεργειακά ζητήματα έχουν ευκρινέστερο χαρακτήρα το τελευταίο διάστημα. Ο διευθύνων σύμβουλος της ιταλικής ΕΝΙ στις 10 Οκτωβρίου δήλωσε ότι η εταιρεία από τη μια «θα προσπαθήσει να μείνει μακριά από την όποια διαμάχη ανάμεσα στην Κύπρο και την Τουρκία», αλλά, έσπευσε να ενημερώσει όλους ότι «εάν κάποιος εμφανιστεί με πολεμικά πλοία, δεν θα προχωρήσω στη γεώτρηση. Σίγουρα δεν θέλω να προκαλέσω πόλεμο για τις γεωτρήσεις». Οι δηλώσεις αυτές δείχνουν τον δρόμο της κοινής λογικής. Χωρίς επίλυση του Κυπριακού, οι έρευνες θα παραμένουν διαρκώς στα αρχικά στάδια, ή και στα καθόλου, ενώ εταιρείες παίρνουν τον δρόμο για την Μοζαμβίκη.

Η νέα Επιτροπή διαθέτει το πλεονέκτημα της πρώτης φοράς. Ο Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν δείχνει να θέλει να κάνει τη διαφορά –πιο δραστήρια, πιο αποτελεσματική από τον Γιούνκερ. Ο αντιπρόεδρος Μ. Σχοινάς διαθέτει στρατηγική σκέψη, γνωρίζει τα κατατόπια στην ευρωτουρκική σχέση και το Κυπριακό, συνεπώς μπορεί να προσφέρει πολύτιμη ύλη στη διαμόρφωση μιας ευρύτερης, ευρωπαϊκής στρατηγικής για την περιοχή. Η Ελλάδα θα μπορούσε να παίξει έναν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των όρων της, αλλά βλέπω ότι ο ΥΠΕΞ της Ν. Δένδιας εσχάτως «κυπροποιείται» κανονικά.

Εκτιμώ ότι είναι σημαντικό η Ε.Ε. μέσα στο 2020 να διαμορφώσει μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την περιοχή: έναν «Οδικό Χάρτη», που θα περιλαμβάνει, την κεντρική κατεύθυνση (πώς επιλύονται τα ζητήματα, ποιο το συνολικό σχέδιο), επί μέρους στόχους (όπως κατεύθυνση «Χάγη» για την υφαλοκρηπίδα στο Αιγαίο, όπως η διαμόρφωση νέας ευρωτουρκικής σχέσης, όπως η δραστήρια συμβολή στην ολοκλήρωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο κυπριακό. Το σημερινό θολό τοπίο δεν εξυπηρετεί κανέναν. Η «ανατολική πολιτική» της Ε.Ε., είναι ένα μεγάλο project μπροστά στην νέα Επιτροπή. Μπορεί να φέρει την αλλαγή σε σχέση με την, σχετικά άτολμη, απερχόμενη;

www.larkoslarkou.org.cy

Κυπριακό: εξελίξεις και συμπεράσματα

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ**

Είχαμε, λοιπόν, και την αντίδραση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. (Σ.Α.) στο θέμα της Αμμοχώστου, που δήλωσε τα αυτονόητα σχετικά με το καθεστώς των Βαρωσίων και την ανάγκη να γίνονται σεβαστά τα σχετικά ψηφίσματα. Σημαντικά τα μηνύματα. Για να καταλήξει, όμως, στο πιο ουσιαστικό μήνυμα: το Σ.Α. κάλεσε και πάλι τα μέρη να εμπλακούν εποικοδομητικά και με αίσθηση επείγουσας ανάγκης στην προσπάθεια για λύση, στη βάση της δικοινοτικής, διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα όπως αυτή καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Το Σ.Α. δεν δήλωσε κάτι καινούργιο. Απλώς επανέλαβε τη θέση του για την ανάγκη και το επείγον επίλυσης το Κυπριακού. Παρόμοια θέση κατά καιρούς και σε διαφορετικούς τόνους επανέλαβαν όλοι οι σημαντικοί παίκτες του διεθνούς παράγοντα, περιλαμβανομένης και της Ε.Ε. Με φόντο τις έκνομες ενέργειες της Τουρκίας στον χώρο της κυπριακής ΑΟΖ όλοι στη διεθνή σκακιέρα δηλώνουν: «Λύστε το Κυπριακό».

Μετά το Κραν Μοντάνα αντί η κυβέρνηση να επικεντρωθεί σ' αυτό τον ζωτικό στόχο, προτίμησε να κάνει πολιτική εσωτερικής κατανάλωσης, χαϊδεύοντας τα αφτιά των πολιτών και της πλειοψηφίας των κομμάτων, τα οποία καλωσόριζαν και χειροκροτούσαν την κυβερνητική πολιτική. Μόνο το ΑΚΕΛ στεκόταν κριτικά και σημείωνε ότι αυτή η στάση της κυβέρνησης όχι μόνο δεν θα έχει αποτελέσματα, αλλά θα διευκολύνει την Τουρκία να προωθεί την πολιτική της για δημιουργία νέων τετελεσμένων.

Η κυβέρνηση αρχικά καθησύχαζε ότι η Τουρκία δεν έχει τη δυνατότητα να προβεί σε γεωτρήσεις και ότι δεν θα μπορέσει να εξασφαλίσει τα μέσα για να το κάνει. Ακολούθως δήλωνε ότι δεν πρέπει

Ο κ. Γκουτιέρες μερικές φορές επισήμανε ότι δεν πείστηκε ότι οι δύο ηγέτες έχουν την πολιτική βούληση να εμπλακούν σε μια ουσιαστική διαπραγμάτευση.

να ανησυχούμε από τις σχετικές δηλώσεις Τούρκων αξιωματούχων, ότι η Τουρκία κάνει επικοινωνιακή πολιτική. Αξιοποιούσε δε τις τριμερείς συναντήσεις και τις αμυντικές συμφωνίες με τρίτες χώρες για να περάσει το μήνυμα ότι η Κύπρος είναι οχυρωμένη από τις απειλές της Τουρκίας.

Όταν όλα τα πιο πάνω διαψεύστηκαν από τις εξελίξεις, η κυβέρνηση επένδυσε στην αντίδραση, τα μέτρα και τις κυρώσεις που υποτίθεται θα έπαιρναν η Ε.Ε. και οι χώρες των οποίων τα συμφέροντα επηρεάζονται από τις παρανομίες της Τουρκίας. Και σ' αυτό οι προσδοκίες που καλλιεργούσε η κυβέρνηση δεν επιβεβαιώθηκαν. Παταγωδώς διαψεύστηκαν! Όλο αυτό το διάστημα η κυβέρνηση δεν ασχολήθηκε σοβαρά, με την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Περιπλανήθηκε σε διάφορες φαεινές ιδέες με αποτέλεσμα ο γ.γ. του ΟΗΕ να θεωρεί την ελληνοκυπριακή πλευρά συνυπεύθυνη για το παρατεταμένο αδιέξοδο. Ο κ. Γκουτιέρες μερικές φορές επισήμανε ότι δεν πείστηκε ότι οι δύο ηγέτες έχουν την πολιτική βούληση να εμπλακούν σε μια ουσιαστική διαπραγμάτευση. Και στο μεταξύ η Τουρκία εκμεταλλευόταν το αδιέξοδο για να δημιουργεί νέα σοβαρά τετελεσμένα που δυσχεραίνουν τις προοπτικές για επίτευξη λύσης.

Τα όσα εκτυλίχθηκαν από το Κραν Μοντάνα μέχρι και σήμερα ανέδειξαν –ξανά– μερικά πολύ σημαντικά συμπεράσματα:

(1) Χωρίς λύση στο Κυπριακό η Τουρκία θα συνεχίσει να προκαλεί προβλήματα, ένταση και κινδύνους.

(2) Χωρίς λύση η Τουρκία θα συνεχίσει να αμφισβητεί και να εμποδίζει την άσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(3) Κανένας τρίτος δεν πρόκειται να συγκρουστεί με την Τουρκία για το χατίρι της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(4) Η μοναδική οδός για να επιλυθούν τα προβλήματα και να πάψει η Τουρκία να απειλεί και να προκαλεί είναι η επίτευξη λύσης στο Κυπριακό.

(5) Η λύση του Κυπριακού, εκτός από τον τερματισμό των προβλημάτων που προκαλεί η Τουρκία, θα ανοίξει προοπτικές στο ερευνητικό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και στην αξιοποίηση του φυσικού της πλούτου.

(6) Το Κυπριακό και η εξωτερική πολιτική δεν εξυπηρετούνται με τακτικισμούς και επικοινωνιακές τακτικές για ικανοποίηση μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων. Τέτοιες πολιτικές δεν αντέχουν στο χρόνο και καταρρέουν.

Ελπίζουμε αυτά τα συμπεράσματα ο πρόεδρος και οι συνεργάτες του να τα έχουν κατανοήσει και να επικεντρωθούν στην προσπάθεια για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Με συνέπεια και χωρίς αμφισημίες θα πρέπει να συνεχίσουν να υποστηρίζουν αυτό που έστω και τώρα έχουν υιοθετήσει: επανέναρξη των διαπραγματεύσεων από το σημείο που διακόπηκαν, στη βάση του κοινού ανακοινωθέντος του 2014 και του πλαισίου του γ.γ. του ΟΗΕ, διαφυλάσσοντας τις επιτευχθείσες συγκλίσεις. Αυτός είναι ο δρόμος. Αυτόν θα πρέπει να ακολουθήσουν.

Ο κ. Στέφανος Στεφάνου είναι βουλευτής, εκπρόσωπος Τύπου ΑΚΕΛ.

Το ΔΗΚΟ μπήκε στον προεκλογικό από νωρίς

Διαμορφώνει ήδη το ψηφοδέλτιο των βουλευτικών, προκαλώντας αντιδράσεις

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η κίνηση της ηγεσίας του Δημοκρατικού Κόμματος να ενισχύσει την ομάδα του γραφείου Τύπου του κόμματος με τις Κατερίνα Χριστοφίδου και Νικολέττα Νικολαΐδου Λαδά πέρασε μεν απαρατήρητη για το ευρύ κοινό, όχι, όμως, για τους ΔΗΚΟϊκούς, που το είδαν ως μήνυμα για το ποιους θα «σπρώξει» η ηγεσία στις βουλευτικές εκλογές που έρχονται. Το Δημοκρατικό Κόμμα ξεκίνησε ήδη τις διαδικασίες διαμόρφωσης του ψηφοδελτίου και η παρουσία των δύο γυναικών στο συγκεκριμένο πόστο κάθε άλλο από τυχαία είναι. Κατέδειξε πως εκτός από σίγουρες υποψηφιες στις επικείμενες εκλογές, αποτελούν και την κύρια επιλογή της ηγεσίας, σε επαρχία Λεμεσού και Αμμοχώστου αντίστοιχα, κόβοντας, όπως λένε ΔΗΚΟϊκά, στελέχη άλλους. Κίνηση, βεβαίως, που δεν θα μείνει αναπάντητη από μερίδα στελεχών, όταν έλθει βεβαίως η ώρα. Στελέχη που βλέπουν τον παραγκωνισμό τους και εύνοια συγκεκριμένων στελεχών, τόσο σε θέσεις στα συλλογικά όργανα όσο και σε θέμα προβολής.

Μία θέση, πολλοί δελφίνοι

Η θέση του αναπληρωτή εκπροσώπου Τύπου δεν είναι οποιαδήποτε θέση. Υπήρξε διαχρονικά μήλον της έριδος στο ΔΗΚΟ, με πολλούς να τη διεκδικούν εδώ και καιρό. Τη διεκδικούσαν ο Χρίστος Σενέκης, ο Μιχάλης Δαμιανός, ο οποίος μετέπειτα έγινε αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ, ο δημοτικός σύμβουλος Λεμεσού Νεόφυτος Χαραλαμπίδης, ενώ ακούστηκε και το όνομα της πρώην εκπροσώπου Τύπου των Οικολόγων Ελένης Χρυσοστομίδου, όταν αποχώρησε από το κόμμα των Πρασίνων και συντάχθηκε με το ΔΗΚΟ το 2016. Είναι γι' αυτό που η είδηση προκάλεσε σε άλλους έκπληξη και σε άλλους ενόχληση εντός του ΔΗΚΟ. Η αξιοποίηση της Κατερίνας Χριστοφίδου θεωρείτο αναμενόμενη στο ΔΗΚΟ. Όχι μόνο για την απόφασή της να κατέλθει τελικώς με το ψηφοδέλτιο του ΔΗΚΟ –και όχι με την ΕΔΕΚ, με την οποία συζητούσε μέχρι την υστάτη– στις ευρωεκλογές, αλλά και για το καλό ποσοστό που έλαβε. Ήλθε τέταρτη, με μικρή διαφορά από τον βουλευτή Λευκωσίας Μαρίνο Μουσιούττα και άφησε πίσω της, την παλιά καραβάνα του Δημοκρατικού Κόμματος Ζαχαρία Κουλία. Ήταν βεβαίως και χρόνια στα ΜΜΕ, που θεωρήθηκε ως επιπλέον προσόν για την θέση. Περισσότερο ως κεραυνός εν αιθρία για τους ΔΗΚΟϊκούς υπήρξε η απόφαση διορισμού και της Νικολέττας Νικολαΐδου Λαδά στην εν λόγω θέση. Η κα Λαδά ήταν από τα πρώτα στελέχη που αποχώρησαν από τη Συμμαχία Πολιτών και συντάχθηκε με τον Νικόλα Παπαδόπουλο στις προεδρικές εκλογές του 2018. Στις βουλευτικές εκλογές του 2016, μάλιστα, είχε έλθει δεύτερη σε σταυρούς προτίμησης με μικρή διαφορά από την Άννα Θεολόγου.

Αντιμοσπονδιακή ομάδα

Με αυτό τον τρόπο, η ομάδα του γραφείου Τύπου του ΔΗΚΟ αποτελείται από καθαρά νέα πρόσωπα. Πρόσωπα που δεν προέρχονται από τον κομματικό σωλήνα και αυτό έχει τη δική του διττή σημασία. Κομματικοί κύκλοι επισημαίνουν πως με αυτό τον τρόπο διευρύνεται η ομάδα και θα πρέπει αυτό να επικροτείται, ενώ άλλοι υπογραμμίζουν το παράξενο της υπόθεσης, πρόσωπα δηλαδή χωρίς τους όποιους κομματικούς δεσμούς και προϊστορία, να υπερασπίζονται με σθένος τις θέσεις και αρχές του ΔΗΚΟ. Υπενθυμίζεται πως ο εκπρόσωπος Τύπου Παύλος Μυλωνάς και η αναπληρώτρια εκπρόσωπος Τύπου Νικολέττα Λαδά προέρχονται από τη Συμμαχία Πολιτών όπου τάσσονταν εναντίον της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας. Στο ΔΗΚΟ, πάντως, φαίνεται να επιχειρούν πως με αυτό τον τρόπο θα αφομοιώσουν πλήρως το ακροατήριο της Συμμαχίας Πολιτών, το κατά πόσο αυτό σημαίνει πως θα σκληρύνει η θέση του κόμματος θα διαφανεί το επόμενο διάστημα. Για την ιστορία, και οι δύο αποχώρησαν από τη Συμμαχία Πολιτών μπροστά στη φημολογία του φλερτ Λιλλήκα με ΑΚΕΛ. Ενδιαφέρον θα προκαλέσει και ποια θα είναι η θέση τους σε ένα ενδεχόμενο συμμαχίας ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ, δεδομένων και των τελευταίων δηλώσεων Ν.Παπαδόπουλου ότι είναι ανοικτός σε συμμαχίες.

Παραγκωνισμό φαίνεται να νιώθουν αρκετά στελέχη, με τον Μαρίνο Μουσιούττα να αποστέλλει επιστολή στο ΡΙΚ, ζητώντας να μάθει ποιοι αποφασίζουν για το ποια στελέχη θα εκπροσωπούν το κόμμα στην τηλεόραση.

Τα πάνελ και οι επιστολές

Αυτές οι αλλαγές βέβαια άνοιξαν εκ νέου το ζήτημα παραγκωνισμού στελεχών. Ζήτημα που υποβόσκει εδώ και καιρό στο κόμμα του Κέντρου με παραδοσιακά στελέχη, όπως ο αντιπρόεδρος Αλέκος Τρυφωνίδης, ο Χρίστος Σενέκης, ο βουλευτής Λευκωσίας Μαρίνος Μουσιούττας, ο βουλευτής Λεμεσού Άγγελος Βότσης, ο βουλευτής Λάρνακας Γιώργος Προκοπίου να εκφράζουν διαφωνίες. Αλησμόνητες οι αναρτήσεις με νόημα στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης κάποιων εξ αυτών, όπως των Σενέκη, Μουσιούττα, Τσίγκη και Τρυφωνίδη για υπερπροβολή στενών συνεργατών του Νικόλα Παπαδόπουλου, όπως των Άθου Αντωνιάδη, Χρύση Παντελίδη και Γιώργου Σολωμού και παραγκωνισμό των ιδίων. Καθόλου τυχαία η κίνηση του Μαρίνου Μουσιούττα να αποστείλει επιστολή στο κρατικό κανάλι, ζητώντας να μάθει ποιος αποφασίζει εντός καναλιού για το ποια στελέχη εκπροσωπούνται στα τηλεοπτικά πάνελ. Ζήτημα για την εκπροσώπηση στα ΜΜΕ έχει θέσει πολλές φορές και ο Αλέκος Τρυφωνίδης στον Νικόλα Παπαδόπουλο. Αυτές οι αντιδράσεις βέβαια δεν είναι καθόλου τυχαίες με την απόφαση του Χρύση Παντελίδη να κατέλθει στην επαρχία Λευκωσίας ως υποψήφιου βουλευτή και προβλέπεται να κλιμακωθούν. Όπως υποστηρίζεται, η εκλογή του στενού συνεργάτη του ΔΗΚΟϊκού προέδρου είναι κάτι που επιδιώκεται από την ηγεσία. Το ανέφερε και ο Νικόλας Παπαδόπουλος στον Μαρίνο Μουσιούττα, όταν του είχε προτείνει να κατέλθει ως υποψήφιος στις ευρωεκλογές. Ότι δηλαδή, αν ο ίδιος κατέβαινε υποψήφιος βουλευτής, ο κομματικός μηχανισμός θα τον στήριζε πλήρως, σε μία προσπάθεια να επέλθει αναχωχή μεταξύ Νικόλα-Μουσιούττα, μετά το ρήγμα που προκλήθηκε στις εσωκομματικές εκλογές, να ανακόψει ψήφους που θα έφευγαν προς τη Δημοκρατική Παράταξη, αλλά και γιατί με την εκλογή του, θα άνοιγε ο δρόμος στον Χρύση Παντελίδη να διεκδικήσει με αξιώσεις στην επαρχία Λευκωσίας.

Εκτός από σίγουρες υποψήφιες, αποτελούν και την κύρια επιλογή της ηγεσίας, σε επαρχία Λεμεσού και Αμμοχώστου αντίστοιχα οι νέες αναπληρώτριες εκπρόσωποι Τύπου, Κατερίνα Χριστοφίδου και Νικολέττα Νικολαΐδου Λαδά.

Επικοινωνιακό προβάδισμα

Όμως η σφαγή δεν θα περιοριστεί στην επαρχία Λευκωσίας. Ο Πανίκος Λεωνίδου δεν είναι αδιάφορος για το γεγονός ότι δύο νέα πρόσωπα (Μυλωνάς – Χριστοφίδου) τα οποία θα διεκδικήσουν μαζί του στην επαρχία Λεμεσού το 2021, θα έχουν επικοινωνιακό προβάδισμα λόγω του πόστου τους. Υπάρχουν, βεβαίως, και οι κύκλοι εντός του κόμματος που υπογραμμίζουν πως ο κ. Λεωνίδου ανέλαβε τη θέση του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου κατόπιν επιλογής της ηγεσίας, ενώ, όπως λέγεται, έχει τον πλήρη έλεγχο της επαρχίας, ως επαρχιακός γραμματέας που εξακολουθεί να είναι. Ερώτημα είναι κατά πόσο ο Άγγελος Βότσης θα διεκδικήσει ακόμη μία θητεία ή αν θα διεκδικήσει τελικώς τη δημαρχία Λεμεσού. Και ο Άθως Αντωνιάδης δεν φαίνεται προς το παρόν να ενδιαφέρεται για έδρα, φλερτάροντας με το ενδεχόμενο υποψηφιότητας ως δήμαρχος Λεμεσού. Έντονος αναβρασμός φαίνεται να υπάρχει και στην επαρχία Αμμοχώστου. Στους δυσαρεστημένους φαίνεται να εντάσσεται ο Ζαχαρίας Κουλίας λόγω του αποτελέσματος των ευρωεκλογών. Το αν θα διεκδικήσει επανεκλογή το 2021 είναι αβέβαιο, ωστόσο, ο πρώην συνεργάτης του Χρίστος Σενέκης φέρεται να ενδιαφέρεται και για το '21. Στον ίδιο σίγουρα δεν πέρασε απαρατήρητη η επιλογή της ανταγωνίστριάς του Νικολέττας Νικολαΐδου Λαδά για το '21, στην εν λόγω θέση, που διεκδικούσε άλλωστε ο ίδιος. Ήταν μάλλον το κερασάκι στην τούρτα, σε μία σχέση που βρίσκεται ήδη εδώ και καιρό σε ψυχροπολεμικό κλίμα. Το πώς θα συνεχίσει βέβαια είναι ένα ζήτημα που θα διαφανεί με την πάροδο του χρόνου. Με όσα διαμείβονται εστάλη και το μήνυμα πως όσους κι αν διαγράψουν στο ΔΗΚΟ, οι εσωκομματικές αντιδράσεις και διενέξεις δεν πρόκειται να εκλείψουν στο κόμμα του Κέντρου.

Πρόκληση οι ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στη Μέση Εκπαίδευση

Ενδεικτική η ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αρχική αξιολόγηση και παρακολούθηση αλλόγλωσσων μαθητών

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Η αύξηση των μεταναστευτικών ροών τα τελευταία χρόνια προς την Ευρώπη αποτελεί ζήτημα που απασχολεί έντονα τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και θεσμούς. Οι προκλήσεις που εγείρονται ως προς την προσαρμογή των ατόμων αυτών στην κοινωνία, αλλά και την ομαλή ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο μονοπωλούν τον δημόσιο διάλογο ολοένα και περισσότερο. Αναπόφευκτα η συζήτηση επεκτείνεται και στους ανήλικους, με το ζητούμενο να εστιάζεται στην ενσωμάτωση των ατόμων αυτών στις εκπαιδευτικές δομές των διαφόρων κρατών. Με αφορμή την ετήσια έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα, το όλο ζήτημα επανέρχεται στην επικαιρότητα υπό το πρίσμα τόσο των προκλήσεων όσο και των δεδομένων που υπάρχουν στα δημόσια σχολεία. Το Υπουργείο κατατάσσει το κεφάλαιο των μαθητών με μεταναστευτικό προφίλ ψηλά στις προτεραιότητες, εκπονώντας στρατηγικό σχέδιο, τη στιγμή που τα σχολεία είναι αντιμέτωπα με λειτουργικές αδυναμίες.

Σύμφωνα, μάλιστα, με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat το 2018 υποβλήθηκαν 7.765 νέες αιτήσεις ασύλου, σε σύγκριση με 4.600 το 2017. Από τα στοιχεία του 2018, οι 1.090 αιτήσεις υποβλήθηκαν από άτομα κάτω των 18 ετών. Μέσα σε όλο αυτό πρέπει να προστεθεί και ο αριθμός των αλλόγλωσσων παιδιών από οικογένειες οικονομικών μεταναστών εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης που ζουν στην Κύπρο εδώ και κάποια χρόνια. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα διαθέσιμα στοιχεία στη δημοτική εκπαίδευση τη σχολική χρονιά 2018-2019 φοιτούσαν 9.662 παιδιά με μεταναστευτικό προφίλ και στη μέση εκπαίδευση (γυμνάσια, λύκεια, τεχνικές σχολές) 741 παιδιά.

Εκπόνηση στρατηγικής

Ήδη από τον Μάιο του 2016, το Υπουργείο Παιδείας έχει εκπονήσει στρατηγικό σχέδιο, με τον ορισμό Διατμηματικής Επιτροπής, η οποία, σύμφωνα με τους όρους εντολής της, έχει συντάξει Κείμενο Πολιτικής για την ένταξη των παιδιών με μεταναστευτικό προφίλ στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα. Στην Επιτροπή συμμετέχουν όλες οι διευθύνσεις σχολικής εκπαίδευσης και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το οποίο και συντονίζει το έργο. Πέραν αυτού τον Μάρτιο του 2019 επισκέφθηκαν το Υπουργείο Παιδείας εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα ένταξης παιδιών με μεταναστευτικό προφίλ σε μια προσπάθεια να διαγνωσθούν οι αδυναμίες που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό σύστημα και να εξευρεθούν οι καλύτερες δυνατές λύσεις.

Επιπρόσθετα το Υπουργείο αξιοποιεί και ευκαιρίες ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης για την προώθηση των δράσεων αυτών μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Προγράμματος Erasmus Plus. Ενδεικτικό παράδειγμα, το πρόγραμμα ΔΡΑ.Σ.Ε. (Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης) που καλύπτει την αξιοποίηση βοηθού εκπαιδευτικού στην τάξη ή τη δωρεάν προσφορά απογευματινών μαθημάτων, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Στη Μέση Γενική Εκπαίδευση εφαρμόζεται το «Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας», το οποίο λειτουργεί σε 18 σχολεία παγκύπρια.

Αναγκαίες οι μεταρρυθμίσεις

Ένα σημαντικό κεφάλαιο, το οποίο προκαλεί ανησυχίες σε εκπαιδευτικούς αφορά τη δημιουργία τάξεων υποδοχής στα σχολεία, κάτι που αποτελεί και επίσημο αίτημα της ΟΕΛΜΕΚ ειδικότερα το τελευταίο διάστημα. Ο αυξημένος αριθμός μαθητών που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα δημιουργεί εκ των πραγμάτων δυσκολίες ως προς τη δυνατότητα ανταπόκρισης στις απαιτήσεις των μαθημάτων. Ως εκ τούτου βρίσκεται σε ισχύ ένα ειδικό πρόγραμμα στήριξης των παιδιών αυτών το οποίο παρόλα αυτά φαίνεται να αντιμετωπίζεται με σκεπτικισμό από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς.

Όσον αφορά τα γυμνάσια όπου δίνεται ειδικό βάρος στην προσπάθεια για ομαλή ενσωμάτωση, βρίσκεται σε λειτουργία το «Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας», το οποίο εφαρμόζεται σε 18 σχολεία σε παγκύπρια βάση. Συγκεκριμένα τρία σχολεία στην επαρχία Λευκωσίας και από πέντε στις υπόλοιπες επαρχίες.

Σύμφωνα με το συγκεκριμένο πρόγραμμα, οι αλλόγλωσσοι μαθητές παρακολουθούν 19 ώρες την εβδομάδα εξεταζόμενα μαθήματα σε τάξεις υποδοχής, ενώ τις υπόλοιπες 19 διδακτικές ώρες βρίσκονται σε τάξεις με ελληνόφωνους μαθητές. Στις τάξεις υποδοχείς οι μαθητές διδάσκονται τα εξεταζόμενα μαθήματα των Νέων Ελληνικών, Μαθηματικών, Φυσικής, Βιολογίας και Χημείας, ενώ στις τελικές εξετάσεις, οι μαθητές αυτοί εξετάζονται στο ίδιο γραπτό δοκίμιο με τους ελληνόφωνους μαθητές, με εξαίρεση το μάθημα των Νέων Ελληνικών.

«Η συγκεκριμένη κατάσταση είναι προβληματική» σημείωσε με δηλώσεις του στην «Κ» ο πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ Κώστας Χ΄΄Σάββας, σημειώνοντας πως «με τον τρόπο αυτό οι μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία εισέρχονται στις κανονικές αίθουσες διδασκαλίας χωρίς να γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα με όλα τα συνεπακόλουθα προβλήματα που ακολουθούν». Με τη συγκεκριμένη εφαρμογή του Προγράμματος όπως σημειώνει ο κ. Χ΄΄Σάββας αδικούνται πρωτίστως οι ίδιοι οι αλλόγλωσσοι μαθητές «καθόσον καλούνται να εξεταστούν επί ίσοις όροις με τα ελληνόφωνα παιδιά χωρίς να γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα, γεγονός που δημιουργεί τεράστιες δυσκολίες ως προς την κατανόηση του ίδιου του γνωστικού αντικειμένου».

Κατάρτιση εκπαιδευτικών

Στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνεται παράλληλα και η ανάγκη ενδυνάμωσης των ίδιων των εκπαιδευτικών ως προς την κατάρτιση διαχείρισης του σημαντικού αυτού φαινομένου. Αναφέρεται συγκεκριμένα πως το 19,6% των κύπριων εκπαιδευτικών αναγνωρίζουν αυτή την ανάγκη, τη στιγμή που ο μέσος όρος στην υπόλοιπη Ευρώπη ανέρχεται στο 13,4% σύμφωνα πάντα με τα επίσημα στοιχεία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ασφάλειας (ΟΟΣΑ) για το 2019.

Ο κ. Χ΄΄Σάββας για το συγκεκριμένο θέμα σημείωσε πως προκύπτουν σημαντικές δυσκολίες και για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, καθώς σε μια αίθουσα διδασκαλίας μπορεί να συνυπάρχει μεγάλος αριθμός αλλόγλωσσων μαθητών προερχόμενος από διαφορετικές χώρες «και είναι αδύνατο να μπορεί να διδάξει σε τρεις ή τέσσερεις διαφορετικές γλώσσες» όπως χαρακτηριστικά ανέφερε. «Μη λησμονούμε πως η συγκεκριμένη διαδικασία αποβαίνει εις βάρος και των υπολοίπων μαθητών, οι οποίοι πρέπει σε συγκεκριμένο χρόνο να καλύψουν συγκεκριμένη ύλη, γεγονός αδύνατο με τις υφιστάμενες συνθήκες» είπε χαρακτηριστικά.

Κατά την ΟΕΛΜΕΚ, θεωρείται απαραίτητη η δημιουργία τάξεων υποδοχής στις οποίες οι μαθητές πρέπει να διδάσκονται την ελληνική γλώσσα επαρκώς προτού εισέλθουν σε αίθουσα διδασκαλίας με ελληνόφωνα παιδιά, αλλά όπως επισημαίνει ο κ. Χ΄΄Σάββας «οι συγκεκριμένες αίθουσες υποδοχής πρέπει να είναι εντός του σχολικού χώρου για να κοινωνικοποιούνται και να εξοικειώνονται τα παιδιά με το σχολείο». Σημαντικό, επίσης, για τον πρόεδρο της ΟΕΛΜΕΚ είναι οι μαθητές αυτοί να διδάσκονται ταυτόχρονα την ιστορία και την κουλτούρα της Κύπρου, γεγονός που θα οδηγεί στην ουσιαστική ενσωμάτωσή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου.

Ασκήσεις συναίνεσης από Μητσοτάκη

Προσέγγιση με όλους τους αρχηγούς πλην Τσίπρα για αποδήμους – Ο διάλογος με Γεννηματά για τον Πρόεδρο

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Ο αρχικός στόχος επετεύχθη. Στα χθεσινά τετ α τετ του Κυριάκου Μητσοτάκη με τους πολιτικούς αρχηγούς βρέθηκε κοινός τόπος επί της αρχής στο βασικό και αδιαπραγμάτευτο για την κυβέρνηση σημείο: η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού να προσμετρείται ισότιμα στο εκλογικό αποτέλεσμα. Ως προς αυτό φαίνεται να υπήρξε συναίνεση όλων, πλην του Αλέξη Τσίπρα, ο οποίος φαίνεται να απομονώνεται από τους υπόλοιπους αρχηγούς, καθώς μίλησε για «αλλοίωση των πολιτικών συσχετισμών στο εσωτερικό της χώρας».

Οσο για το ΚΙΝΑΛ, στο τετ α τετ του κ. Μητσοτάκη με τη Φώφη Γεννηματά έγινε συζήτηση και για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, με τον πρωθυπουργό να αφήνει να εννοηθεί ότι παρότι θα επιμείνει στην εκλογή με 151 ψήφους, θα επιδιώξει το πρόσωπο που θα προτείνει να πετύχει ευρύτερη συναίνεση.

Οπως είχε προαναγγελθεί από το Μαξίμου, ο πρωθυπουργός προσήλθε στις συναντήσεις για να παρουσιάσει τους βασικούς άξονες της ρύθμισης και όχι την τελική μορφή του νομοσχεδίου, αφού στόχευσή του είναι να εξαντλήσει τις δυνατότητες συγκλίσεων για να πετύχει ευρύτερη συναίνεση. Το πρώτο βήμα έγινε χθες, καθώς η βασική προϋπόθεση που είχε θέσει η κυβέρνηση, «η παραδοχή της συνταγματικής αρχής της ισότητας της ψήφου, που σημαίνει ότι η ψήφος των Ελλήνων που διαμένουν στο εξωτερικό προσμετρείται στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα, δίχως διαχωρισμούς σε πολίτες α΄ και β΄ κατηγορίας», όπως αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση, συνάντησε τη συμφωνία του ΚΙΝΑΛ, του ΚΚΕ και της Ελληνικής Λύσης. Τα περαιτέρω που αφορούν τη διαδικασία άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, αλλά και το πώς θα εκλέγονται οι αντιπρόσωποι των εκτός επικρατείας εκλογέων, στα οποία εμφανίστηκαν διαφορετικές απόψεις, είναι προς διαβούλευση, την οποία θα αναλάβει το υπουργείο Εσωτερικών με εκπροσώπους των κομμάτων, ώστε σε ένα μήνα να κατατεθεί η σχετική ρύθμιση. Προφανώς η κυβέρνηση ρίχνει το γάντι στον ΣΥΡΙΖΑ: η τελική απόφαση για το αν θα μείνει στο παιχνίδι για να συναινέσει ή αν θα πει όχι και θα απομονωθεί βαραίνει τον ίδιο.

«Δεν είναι μόνο θέμα διαδικασίας, είναι και θέμα προσώπου», φέρεται να απάντησε ο πρωθυπουργός, όταν η πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ επισήμανε πως δεν πρέπει να υπάρχει εκλογή με 151 ψήφους.

Ο πρωθυπουργός στα χθεσινά τετ α τετ δεν άνοιξε τα χαρτιά του για να μην «κάψει» προκαταβολικά τις δυνατότητες συγκλίσεων. Στη συνάντησή του με την κ. Γεννηματά επισήμανε ότι η κυβέρνηση συζητεί για τους ψηφοφόρους που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, ενώ σκέφτεται να μπορούν να ψηφίσουν όσοι έχουν ΑΦΜ. Ως προς την επιστολική ψήφο, στην οποία επιμένει το ΚΙΝΑΛ, φέρεται να είπε ότι ο ίδιος θεωρεί πως είναι «μάλλον ο προσφορότερος τρόπος». Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και το γεγονός ότι ο ίδιος φέρεται να άνοιξε και το θέμα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

«Αν θυμάμαι καλά, είχατε κι εσείς θέσει θέμα αποσύνδεσης εκλογής ΠτΔ από τη διάλυση της Βουλής», φέρεται να είπε ο κ. Μητσοτάκης με αφορμή τη διαδικασία της συνταγματικής αναθεώρησης. «Καλά θυμάστε, το έχουμε πει από το 2016. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι συμφωνούμε να πάμε στο άλλο άκρο και να εκλέγεται μονοκομματικός Πρόεδρος με 151 ψήφους», απάντησε η κ. Γεννηματά, η οποία επέμεινε στο ότι η διαδικασία πρέπει να φέρει ευρύτερο συμβολισμό και, πάντως, να μην εκπέμπει μονοκομματική επιλογή. «Δεν είναι μόνο θέμα διαδικασίας, είναι και θέμα προσώπου», φέρεται να απάντησε ο πρωθυπουργός, ο οποίος ερωτηθείς αν έχει κάποιον στο μυαλό του απάντησε αρνητικά. Ωστόσο, όπως είπε στην κ. Γεννηματά, «θα ξεκλέψω λίγο χρόνο τον Δεκέμβρη να σκεφτώ με καθαρό αέρα στο βουνό και θα καταλήξω στον Πρόεδρο». «Εγώ τις κρίσιμες αποφάσεις τις παίρνω στη θάλασσα», ήταν η απάντηση της προέδρου του ΚΙΝΑΛ, που είπε ότι είναι ανοικτή σε συναινέσεις εάν «προταθεί το κατάλληλο πρόσωπο».

Επιμονή Τσίπρα σε ψηφοφόρους δύο ταχυτήτων

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Σε κορυφαίο μπρα ντε φερ της πολιτικής σκακιέρας μεταξύ Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ εξελίσσεται η υπόθεση της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού. Η συνάντηση Μητσοτάκη - Τσίπρα απλά επιβεβαίωσε πως τα δύο μεγάλα κόμματα απέχουν παρασάγγας από την περίπτωση συναίνεσης με τον πρόεδρο της αξιωματικής αντιπολίτευσης, που γνωρίζει πως πρόκειται για ένα ευαίσθητο θέμα, να παίζει ένα blame game για τη μη συναίνεση. Στο πλαίσιο αυτό η γραμμή του κ. Τσίπρα τόσο πριν όσο και μετά τη συνάντηση με τον πρωθυπουργό ήταν πως από πλευράς του υπάρχει διάθεση συναίνεσης αρκεί να μην ενσωματώνεται η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού στο γενικό αποτέλεσμα, κάτι που αποτελεί όμως τον πυρήνα της κυβερνητικής πρότασης. Ως εκ τούτου, οποιαδήποτε συναίνεση μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων στο θέμα μοιάζει με όνειρο θερινής νυκτός.

Κατηγόρησε την κυβέρνηση ότι επιχειρεί την αλλοίωση των πολιτικών συσχετισμών, ενώ ζήτησε την επιβολή κυρώσεων στην Τουρκία.

Ο κ. Τσίπρας, με δήλωσή του μετά τη συνάντηση με τον πρωθυπουργό, επιχείρησε να τεκμηριώσει τη στάση του. «Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ υπήρξε η πρώτη από τη Μεταπολίτευση που επιχείρησε να δώσει απάντηση σε ένα σύνθετο ζήτημα, όπως η διευκόλυνση ψήφου των Ελλήνων πολιτών που διαμένουν στο εξωτερικό» σημείωσε αρχικά. Θυμίζοντας πως σύστησε ειδική επιστημονική επιτροπή στο υπ. Εσωτερικών «λαμβάνοντας υπ' όψιν όλες τις κρίσιμες παραμέτρους», ανέφερε πως κατέθεσε στον κ. Μητσοτάκη τη συγκεκριμένη πρόταση, που έχει στόχο «να μπορούν να ψηφίζουν στον τόπο διαμονής τους, όλοι όσοι έχουν ή μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους». Η τελική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ προβλέπει να εκλέγονται «από τρεις έως δώδεκα βουλευτές Επικρατείας, αναλόγως με τον αριθμό των εγγεγραμμένων στους καταλόγους του εξωτερικού». Ο κ. Τσίπρας αρνήθηκε, ωστόσο, να συζητήσει στη βάση που θέτει ο κ. Μητσοτάκης, δηλαδή στην ενσωμάτωση της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού στο εκλογικό αποτέλεσμα, καθώς κάτι τέτοιο «επιχειρεί [...] με κρυφό και δόλιο στόχο την αλλοίωση των εκάστοτε πολιτικών συσχετισμών στο εσωτερικό της χώρας». Πηγές της αντιπολίτευσης εστίαζαν στη λέξη «αλλοίωση», λέγοντας πως ο τέως πρωθυπουργός δεν την είπε τυχαία. Ο κ. Τσίπρας πρόσθεσε πως η κυβερνητική πρόταση διακινδυνεύει «την ενότητα στον κοινό εθνικό στόχο της στήριξης των εθνικών συμφερόντων αλλά και της θετικής προβολής της πατρίδας μας στο εξωτερικό», προσθέτοντας πως θα μετατρέψει «τους Ελληνες του εξωτερικού σε αντικείμενο ψηφοθηρίας». Είναι βέβαιο πως το εν λόγω θέμα είναι μόνο στην αρχή, καθώς διακυβεύεται το μείζον: το εκλογικό αποτέλεσμα των επόμενων αναμετρήσεων.

Κατά τα λοιπά, ο κ. Τσίπρας σημείωσε πως στο τετ α τετ με τον πρωθυπουργό του έθιξε το θέμα των ελληνοτουρκικών, καλώντας τον «να ζητήσει επιτέλους την εφαρμογή των κυρώσεων εναντίον της Τουρκίας, που από κοινού με τον πρόεδρο Αναστασιάδη πετύχαμε ως απόφαση στο προηγούμενο Συμβούλιο Κορυφής». Η αναφορά στον Κύπριο πρόεδρο δεν ήταν τυχαία, καθώς στην Κουμουνδούρου θεωρούν πως υπάρχει «απόσταση» Αθήνας - Λευκωσίας στον τρόπο που αντιμετωπίζουν την κοινή απειλή της γείτονος.

ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΟΡΕΣΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ο Αλ. Τσίπρας, μετά τη συνάντησή του με τον Κυρ. Μητσοτάκη, δήλωσε μεταξύ άλλων ότι η κυβερνητική πρόταση για την ψήφο των αποδήμων θα μετατρέψει «τους Ελληνες του εξωτερικού σε αντικείμενο ψηφοθηρίας».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

Στη συνάντηση του πρωθυπουργού με την πρόεδρο του ΚΙΝΑΛ Φώφη Γεννηματά δεν συζητήθηκε το θέμα του εκλογικού νόμου, το οποίο φαίνεται πως έχει «παγώσει» μετά τις εκατέρωθεν τοποθετήσεις στη ΔΕΘ.

Λιώνουν οι πάγοι μεταξύ ΚΙΝΑΛ και Μαξίμου

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΔΑΝΗΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Η επιβεβαίωση του συναινετικού κλίματος που είχε διαφανεί το τελευταίο διάστημα μεταξύ Κινήματος Αλλαγής και κυβέρνησης στο πεδίο της ψήφου των αποδήμων και η «διερευνητική» συζήτηση για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ήταν τα δύο σημεία που ξεχώρισαν από τη χθεσινή συνάντηση της Φώφης Γεννηματά με τον πρωθυπουργό.

Σύμφωνα με πηγές από τη Χαριλάου Τρικούπη, ως προς το πρώτο ζήτημα, από τη στιγμή που οι θέσεις των δύο πλευρών συμπίπτουν σχετικά με το μείζον θέμα της ισοτιμίας της ψήφου, ο Κυριάκος Μητσοτάκης εξέφρασε την πρόθεσή του να υπάρξει συνεννόηση και ως προς τους υπόλοιπους άξονες που έθεσε ως βάση συζήτησης το Κίνημα Αλλαγής, τονίζοντας συγκεκριμένα προς την κ. Γεννηματά, κατά τις ίδιες πηγές, ότι «έχει κάποιες σκέψεις» για το πώς αυτό θα δρομολογηθεί. «Οχι άλλη χαμένη ευκαιρία, όλα τα κόμματα να αναλάβουν τις ευθύνες τους», ήταν το μήνυμα που εξέπεμψε, από την πλευρά της, η πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ εξερχόμενη της συνάντησης.

Οσον αφορά το θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, σύμφωνα με συνεργάτες της, η Φώφη Γεννηματά, ερωτηθείσα από τον πρωθυπουργό για τις προθέσεις της, επανέλαβε τη θέση της για υποψηφιότητα προσωπικότητας από τον προοδευτικό χώρο. Από τον διάλογο των δύο πλευρών, κατά πληροφορίες, διαφαίνεται ότι η κυβέρνηση αφήνει περιθώρια να κινηθεί συναινετικά, εφόσον βρεθεί το κατάλληλο πρόσωπο.

Αντίθετα, όπως διευκρινίζεται από τη Χαριλάου Τρικούπη, στη συνάντηση δεν τέθηκε επί τάπητος το θέμα του εκλογικού νόμου, το οποίο, άλλωστε, φαίνεται πως έχει «παγώσει» μετά τις εκατέρωθεν τοποθετήσεις στη ΔΕΘ.

Παράλληλα, η Φώφη Γεννηματά έθεσε ψηλά στην ατζέντα της συνάντησης τόσο τα ελληνοτουρκικά όσο και το μεταναστευτικό. Η πρόεδρος του ΚΙΝΑΛ, σύμφωνα με κομματικές πηγές, τόνισε προς τον κ. Μητσοτάκη ότι η κυβέρνηση οφείλει να κινηθεί ενεργά κατά της κλιμακούμενης τουρκικής προκλητικότητας και, μέσω της πίεσης προς την Ευρωπαϊκή Ενωση, για πραγματικά μέτρα με συγκεκριμένο αντίκρισμα κατά της Αγκυρας, ενόψει της επερχόμενης Συνόδου Κορυφής.

Στο μέτωπο του μεταναστευτικού, η Χαριλάου Τρικούπη καταλογίζει στο Μαξίμου ότι πιάστηκε απροετοίμαστο απέναντι στην όξυνση του προβλήματος και τώρα επιχειρεί με καθυστέρηση να εφαρμόσει τα ισχύοντα μέτρα, αλλά αποφεύγει κάθε πρωτοβουλία πίεσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην τελευταία πτυχή της κριτικής στάθηκε η κ. Γεννηματά διαμηνύοντας στον πρωθυπουργό ότι η κυβέρνηση πρέπει να κινηθεί προς την αλλαγή της κοινής δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας.

Κατ' αρχήν προσέγγιση για την ψήφο των Ελλήνων εξωτερικού, αλλά και κριτική για τους χειρισμούς στο προσφυγικό από Φ. Γεννηματά.

Τέλος, από την πλευρά της προέδρου του Κινήματος Αλλαγής τέθηκε και το ζήτημα της αμυντικής συμφωνίας με τις ΗΠΑ, ζητώντας αναλυτική ενημέρωση, μιας και η Χαριλάου Τρικούπη κατηγορεί την κυβέρνηση ότι την υπέγραψε χωρίς να προηγηθούν διαβουλεύσεις, υποστηρίζοντας παράλληλα ότι η Ελλάδα «έδωσε πολλά και δεν πήρε τίποτα».

«Ναι», αλλά υπό τρεις προϋποθέσεις από τον Δημ. Κουτσούμπα

Θετικός έναντι του πυρήνα της κυβερνητικής πρότασης, δηλαδή του σχεδίου να προσμετρείται η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού στο συνολικό αποτέλεσμα, ήταν ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ, Δημήτρης Κουτσούμπας, μετά τη συνάντησή του με τον πρωθυπουργό, δημιουργώντας εν δυνάμει τις προϋποθέσεις να βρεθούν τελικά οι 200 ψήφοι –εάν υπερψηφίσουν ΚΙΝΑΛ, Ελληνική Λύση και ΜεΡΑ25– που χρειάζονται για να εγκριθεί το νομοσχέδιο. Ο κ. Κουτσούμπας, βεβαίως, έβαλε τρεις κρίσιμες παραμέτρους, δηλώνοντας πως θα περιμένει να δει την τελική στάση της κυβέρνησης στα ζητήματα που έθεσε και ακολούθως θα αποφασίσει το κόμμα του πώς θα κινηθεί. Οι τρεις προϋποθέσεις είναι: Πρώτον, οι εκλογείς εξωτερικού να έχουν φορολογικές υποχρεώσεις στην Ελλάδα και αυτό να εκφράζεται με τον ΑΦΜ, «ο οποίος βεβαίως δεν θα πρέπει να είναι γενικά και αφηρημένα, αλλά να αφορά φορολογητέα περιουσία, περιουσιακά στοιχεία, να υπάρχει κάποια κατοικία στην Ελλάδα».

Δεύτερον, να απουσιάζουν από τη χώρα ένα εύλογο χρονικό διάστημα, αναφέροντας ενδεικτικά τα 30 έτη, και, τρίτον, να ψηφίζουν στα κατά τόπους εκλογικά τμήματα με αυτοπρόσωπη παρουσία, όπως συμβαίνει αν βρίσκονταν στη χώρα, απορρίπτοντας την επιστολική ψήφο. «Αν αυτές οι προϋποθέσεις ισχύσουν», είπε ο κ. Κουτσούμπας, τότε συζητά το μείζον –που δεν δέχεται επ' ουδενί ο ΣΥΡΙΖΑ– που είναι να προσμετρείται η ψήφος στο συνολικό αποτέλεσμα. Ακολούθησε η συνάντηση του κ. Μητσοτάκη με τον κ. Βελόπουλο. Η Ελληνική Λύση είχε ταχθεί ανοιχτά υπέρ της ψήφου των Ελλήνων ομογενών, κάτι που φάνηκε και με το «καλημέρα» της συνάντησης. «Τι να σου προσφέρω;» ρώτησε ο κ. Μητσοτάκης, για να πάρει την απάντηση: «Τίποτα. Εναν καλό εκλογικό νόμο και να ψηφίζουν οι ομογενείς», είπε ο πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης. Ο κ. Βελόπουλος σύμφωνα με πληροφορίες έθεσε, όπως το ΚΚΕ, το θέμα της επιστολικής ψήφου.

Θετικοί και ανοικτοί σε περαιτέρω διάλογο για τους Ελληνες του εξωτερικού οι κ. Βελόπουλος και Βαρουφάκης.

Η τελευταία συνάντηση του πρωθυπουργού ήταν με τον πρόεδρο του ΜεΡΑ25 Γιάνη Βαρουφάκη, ο οποίος επίσης ήταν θετικός με αστερίσκους. «Συμφωνήσαμε πολύ περισσότερο από ό,τι διαφωνήσαμε», είπε ο κ. Βαρουφάκης, ζητώντας «τουλάχιστον σε δεύτερη φάση να υπάρξει κίνηση προς τη δημιουργία εκλογικών περιφερειών αποδήμων Ελλήνων».

Από τις παραπάνω συναντήσεις προκύπτει πως ο «μαγικός αριθμός» 200, που χρειάζεται για να εγκριθεί το νομοσχέδιο, δεν είναι απίθανο να βρεθεί, από τη στιγμή που τα μικρότερα κόμματα συμφωνούν στη βασική κυβερνητική λογική που είναι να προσμετρείται η ψήφος στο τελικό αποτέλεσμα. Υπάρχει, βεβαίως, δρόμος να διανυθεί ακόμη και η κυβέρνηση πρέπει να ικανοποιήσει μέρος των αιτημάτων που έθεσαν οι πολιτικοί αρχηγοί. Στο αμιγώς αριθμητικό κομμάτι, οι ψήφοι των βουλευτών ΚΚΕ, Ελληνικής Λύσης και ΜεΡΑ25 είναι απαραίτητες –αν θεωρηθεί δεδομένο πως το ΚΙΝΑΛ κινείται προς τη θετική κατεύθυνση– για να περάσει το νομοσχέδιο. Η αριθμητική έχει ως εξής: 158 της Ν.Δ. συν 22 του ΚΙΝΑΛ φτάνουν τους βουλευτές στο 180. Με τους 10 της Ελληνικής Λύσης και τους 9 του κ. Βαρουφάκη πάμε στο οριακό 199. Σε αυτή την περίπτωση, το ΚΚΕ με τους 15 βουλευτές του αναδεικνύεται σε βασικό ρυθμιστή.

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Βλέπουμε την Τουρκία ως ίσος προς ίσο

Ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας μιλάει στην «Κ» για τις εξελίξεις στην περιοχή και τον ρόλο της Ελλάδας

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟ**

Η Ελλάδα κοιτάζει την Τουρκία ως ίσος προς ίσο, τονίζει στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας. Επισημαίνει ότι η Τουρκία θα κάνει λάθος αν αντιμετωπίσει την Ελλάδα ως ανίσχυρο συνομιλητή, καθώς κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Ο κ. Δένδιας αποκαλύπτει ότι ήδη έχει συναντηθεί με τον Λίβυο ομόλογό του στη Νέα Υόρκη, εξηγώντας του ότι οι προσπάθειες της Τουρκίας για οριοθέτηση ΑΟΖ με τη Λιβύη είναι εν ου παικτοίς, γι' αυτό και, όπως λέει, «δεν έχει πιθανότητες επιτυχίες η προσπάθεια» της Αγκυρας. Επιπλέον, περιγράφει τη συμφωνία για τις βάσεις με τις ΗΠΑ ως παράγοντα ισορροπίας, καθώς αυξάνει το αμερικανικό αποτύπωμα στην Ελλάδα, ενώ εγγυάται τη μεταφορά τεχνογνωσίας. Ο κ. Δένδιας τονίζει ακόμα ότι θα επιθυμούσε ένα ισχυρότερο σήμα καταδίκης των τουρκικών παραβιάσεων στην κυπριακή ΑΟΖ από τη Μόσχα, επισημαίνοντας, ωστόσο, ότι η Ελλάδα επιθυμεί ειλικρινείς σχέσεις με τη Ρωσική Ομοσπονδία.

– Την επόμενη εβδομάδα υπάρχουν δύο πολύ σημαντικές συναντήσεις, σε επίπεδο ηγετών και υπουργών Εξωτερικών της Ε.Ε. Περιμένετε συγκεκριμένη δέσμη μέτρων για τη συμπεριφορά της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ; Εχετε συζητήσει γι' αυτά με τον Κύπριο ομόλογό σας;

– Προφανώς έχουμε συζητήσει το ενδεχόμενο λήψης μέτρων αλλά και τη στρατηγική. Γι' αυτό μεταξύ άλλων πήγα και στη Λευκωσία τη Δευτέρα, γι' αυτό έγινε η διμερής, πέραν της τριμερούς συνάντησης με την Αίγυπτο, ανάμεσα στον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη, παρουσία και των δύο υπουργών Εξωτερικών. Εχουμε μια στρατηγική ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Μια στρατηγική υλοποίησης, σε μεγάλο βαθμό, προηγουμένων αποφάσεων της Ε.Ε. που θέτουν το θέμα των κυρώσεων στην Τουρκία για έκνομες ενέργειες. Ομως, ακριβώς επειδή είμαστε σε φάση διαβουλεύσεων με τους εταίρους, δεν θα επιθυμούσα να προβώ σε μια περισσότερο αναλυτική περιγραφή των ενεργειών που κάνουμε και των στόχων που έχουμε. Πάντως είναι μια απολύτως συμπεφωνημένη στρατηγική από τις δύο πλευρές, η οποία βασίζεται σε ιδέες που υπηρετούν το εθνικό συμφέρον.

– Με τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Μάικ Πομπέο υπογράψατε την τροποποίηση της αμυντικής συμφωνίας Ελλάδας - ΗΠΑ. Πόσο σημαντική είναι για την Ελλάδα; Τι πλεονεκτήματα έχει;

– Κατ' αρχάς είναι μια συμφωνία που θεσμοθετεί κάτι που ώς ένα βαθμό υπήρχε. Η χρήση των στρατιωτικών εγκαταστάσεων στο Στεφανοβίκειο και της Λάρισας δεν είναι κάτι νέο, όπως βεβαίως και η Σούδα. Ομως, η νέα συμφωνία δημιουργεί το θεσμικό πλαίσιο στις σχέσεις μας με τις ΗΠΑ, ενώ και από τις δύο πλευρές αναλαμβάνονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις για συγκεκριμένους κανόνες λειτουργίας αυτών των εγκαταστάσεων. Δεν ακολουθείται το παράδειγμα της Σούδας. Πρόκειται για εγκαταστάσεις οι οποίες λειτουργούν μέσα σε ελληνικό πλαίσιο και με ελληνική διοίκηση. Επίσης, υπάρχει αναλυτική περιγραφή των επιχειρήσεων και καταγραφή του είδους των επιχειρήσεων που θα διεξάγονται. Και, τελευταίο, αλλά με κανένα τρόπο έλασσον, διασφαλίζεται η αμερικανική παρουσία στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης, με όλες τις γεωστρατηγικές προεκτάσεις που ο καθένας αντιλαμβάνεται ότι αυτό έχει. Κάτι που, δεν σας κρύβω, υπήρξε στόχος της ελληνικής πλευράς και της κυβέρνησης Μητσοτάκη.

> *Η συμφωνία με τις ΗΠΑ δεν στρέφεται κατά κάποιου άλλου. Με αυτήν αυξάνεται το αμερικανικό αποτύπωμα στην Ελλάδα.*

> *Ο κ. Πομπέο πήγε ένα βήμα παραπέρα. Κατονόμασε ποιος είναι ο «ζαβολιάρης», ποιος παραβαίνει τους κανόνες. Και το εκδήλωσε ευθέως, χωρίς υποσημειώσεις.*

Η συμφωνία αυτή δεν στρέφεται κατά κάποιου άλλου. Είναι μια συμφωνία που διαθέτει πολλαπλά επίπεδα. Το ελληνικό επίπεδο συνίσταται στη μεταφορά τεχνογνωσίας από την αμερικανική πλευρά μέσω της χρήσης και λειτουργίας προηγμένων οπλικών συστημάτων, τη δημιουργία υποδομών και τη δημιουργία επίσης οικονομικών ωφελημάτων για τις τοπικές κοινωνίες από τη λειτουργία των εγκαταστάσεων. Δεν έχει έννοια η απόκτηση ενός οπλικού συστήματος, ακόμη και αν υπήρχε η οικονομική δυνατότητα, καθώς η τεχνογνωσία και οι υποδομές κοστίζουν πολύ περισσότερο από το ίδιο το σύστημα. Στο επίπεδο που αφορά τις ΗΠΑ αυξάνεται το αμερικανικό αποτύπωμα στην Ελλάδα. Σε περιφερειακό επίπεδο η στρατιωτική αμερικανική παρουσία αποτελεί παράγοντα ισορροπίας στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι μετά και την ενημέρωση των κομμάτων, η οποία ήδη πραγματοποιήθηκε, η συμφωνία θα κατατεθεί στη Βουλή.

INTIME NEWS

«Δεν οδηγεί πουθενά την Τουρκία η πολιτική των κανονιοφόρων. Και απευθύνομαι ειλικρινά και προς την ελληνική κοινωνία. Πρέπει να έχουμε τεράστια αυτοπεποίθηση γι' αυτό που είμαστε και αυτό το οποίο εκπέμπουμε», λέει ο κ. Δένδιας στον συντάκτη της «Κ» Βασίλη Νέδο.

– Το καλοκαίρι μιλήσατε με τον κ. Πομπέο, όπως και με άλλους Αμερικανούς θεσμικούς παράγοντες. Είχατε μιλήσει τότε για στρατηγικές διασφαλίσεις για την Ελλάδα. Θεωρείτε ότι οι ΗΠΑ μπορεί να παράσχουν στρατηγικές διασφαλίσεις στην Ελλάδα; Ή η αμφισημία που εκπέμπεται από την Ουάσιγκτον σε σχέση με μέτωπα στην ευρύτερη περιοχή προβληματίζει για τη στάση που θα τηρήσει σε πιθανή αναταραχή στο Αιγαίο ή στην Ανατολική Μεσόγειο;

– Θα σας απαντήσω ευθέως. Η Ελλάδα προσλαμβάνει τη σχέση της με τις ΗΠΑ ως μια σχέση που εκπέμπει προς όλες τις κατευθύνσεις έναν δεδομένο τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων στην περιοχή μας. Ποιοι είναι αυτοί; Η ειρηνική επίλυση των διαφορών, οι όροι του διεθνούς δικαίου και η εφαρμογή του. Οι παίκτες στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου πρέπει να ενεργούν σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες. Και οι ΗΠΑ παρεμβαίνουν στην περιοχή και διακηρύσσουν ότι η ορθή συμπεριφορά εμπεριέχει την εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου τασσόμενες υπέρ της αποστρατιωτικοποίησης. Μάλιστα, πρέπει να σας πω ότι ο κ. Πομπέο πήγε ένα βήμα παραπέρα. Κατονόμασε ποιος είναι ο «ζαβολιάρης», ποιος, με τον τρόπο που λειτουργεί, παραβαίνει τους κανόνες. Και το εκδήλωσε ευθέως, χωρίς υποσημειώσεις. Ουδείς από το 1974 και μετά είχε κάνει αντίστοιχες δηλώσεις προς την ελληνική πλευρά. Η τοποθέτηση του κ. Πομπέο είναι μια υπηρεσία στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, όχι απλώς μια τοποθέτηση υπέρ της Ελλάδας. Δεν φωνάξαμε τον «μεγάλο μας αδελφό επειδή ο συμμαθητής μας στο σχολείο είναι άτακτος και μας απειλεί». Αντιθέτως, κατέστη σαφές ότι στην «τάξη» αυτή πρέπει να εφαρμόζεται το διεθνές δίκαιο. Σε αυτό το επίπεδο η Ελλάδα είναι εξαιρετικά ισχυρή. Και τηρεί τους κανόνες και συμμετέχει στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, το οποίο αποτελεί τον κατ' εξοχήν παράγοντα σταθερότητας και εφαρμογής των κανόνων του διεθνούς δικαίου.

– Η Ελλάδα είναι μια χώρα status quo. Στην Τουρκία καταγράφεται μια συμπεριφορά η οποία, ολοένα και περισσότερο, ρέπει κατ' αρχάς στον αναθεωρητισμό και, όπως έχετε πει, στη διπλωματία των κανονιοφόρων. Αυτές οι δύο αντιλήψεις πώς μπορεί να συγκεραστούν; Πώς μπορούν οι δύο χώρες να επιλύσουν τις διαφορές τους;

– Η Ελλάδα είναι ένας ισχυρός παίκτης ο οποίος διαθέτει αυτοπεποίθηση. Εμείς βλέπουμε την Τουρκία ως ίσος προς ίσο. Εάν η Τουρκία έχει την ψευδαίσθηση ότι αυτή είναι ισχυρή και απευθύνεται σε ανίσχυρο συνομιλητή, κάνει τεράστιο λάθος. Η Ελλάδα είναι μια χώρα που έχει βγει από την οικονομική κρίση, αναπτύσσεται, μετέχει στο πιο εξελιγμένο σύστημα κρατών στην ιστορία της ανθρωπότητας, με πάρα πολλούς συνομιλητές, και επανέρχεται στα Βαλκάνια με δυνατότητες επιρροής. Εχει τη διάθεση να βοηθήσει άλλες χώρες να επιτύχουν ό,τι η Ελλάδα έχει ήδη πετύχει, δηλαδή τη συμμετοχή στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Η Ελλάδα είναι μια χώρα πραγματικά ισχυρή και που εύχεται το καλύτερο για την Τουρκία, δηλαδή, να μπορέσει να φτάσει στο ίδιο επίπεδο. Σε αυτό τον τρόπο συνεννόησης, τον οποίο η χώρα μας καταθέτει, η Τουρκία απαντά με έναν τρόπο ο οποίος ήταν αποδεκτός πριν από 150 χρόνια. Αλλά σήμερα, στον διαγκωνισμό αυτών των δύο αντιλήψεων, είναι απολύτως προφανές ποια θα επικρατήσει. Αλλωστε, εάν η λογική της ανθρωπότητας βασιζόταν στη λογική των κανονιοφόρων, θα ήμασταν ακόμα στον 19ο αιώνα. Εμείς, λοιπόν, εξηγούμε στην Τουρκία το αυτονόητο. Οτι οφείλει να εγκαταλείψει τη λογική που ίσχυε πριν από 150 χρόνια. Είναι γεγονός ότι η τουρκική κοινωνία χαρακτηρίζεται από ανομοιογένεια λόγω διαφορετικών επιπέδων εξέλιξης. Η ηγεσία της πιέζεται. Ομως, δεν οδηγεί πουθενά την Τουρκία η πολιτική των κανονιοφόρων. Και απευθύνομαι ειλικρινά και προς την ελληνική κοινωνία. Πρέπει να έχουμε τεράστια αυτοπεποίθηση γι' αυτό που είμαστε και αυτό το οποίο εκπέμπουμε. Την Τουρκία την κοιτάμε στα ίσα, προσπαθώντας να την πείσουμε για το τι είναι καλό και γι' αυτήν και για την περιοχή. Αν η Τουρκία δεν το κατανοεί, τόσο το χειρότερο και για την Τουρκία.

Οι σχέσεις με Ρωσία - Κίνα

– Η Ελλάδα έχει παραδοσιακές σχέσεις με χώρες όπως η Κίνα και η Ρωσία. Πώς μπορεί να τις διατηρήσει με βάση τον σταθερό προσανατολισμό της στη Δύση;

- Η Ελλάδα είναι μια χώρα φιλική και προς την Κίνα και προς τη Ρωσία. Η Κίνα ήρθε και επένδυσε στην Ελλάδα. Ανέλαβε το ρίσκο να επενδύσει στον Πειραιά, όταν άλλες εταιρείες, κακώς, δεν το τόλμησαν. Οι επενδύσεις στον τομέα των υποδομών είναι θεμιτές δεδομένης της αποεπένδυσης την οποία υπέστη η Ελλάδα την περίοδο της κρίσης. Ως προς τη Ρωσία, θα συναντηθώ με τον υπουργό κ. Λαβρόφ. Θα επιθυμούσα, δεν σας κρύβω, μια πιο καθαρή ρωσική τοποθέτηση στα θέματα των παραβιάσεων της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν είδαμε από τη Ρωσία κάτι ανάλογο με αυτό που είπε ο κ. Πομπέο. Θα επιθυμούσα να έχει γίνει. Είναι σαφές επίσης ότι δεν είμαστε ευτυχείς για την πώληση των S-400 στην Τουρκία. Παρά ταύτα, επιθυμούμε να έχουμε ειλικρινείς σχέσεις με τη Ρωσική Ομοσπονδία και θα το επιδιώξουμε. Θα ήθελα να προσθέσω και ότι θα είμαστε παρόντες στον Καύκασο, μέσω της τριμερούς με την Αρμενία και των σχέσεών μας με τη Γεωργία και το Αζερμπαϊτζάν. Επιτρέψτε μου με την ευκαιρία να σας αναφέρω ακόμα ότι η χώρα μας επιδιώκει την ανάπτυξη σχέσεων με χώρες από διαφορετικά σημεία της υφηλίου, πέραν της Ευρώπης και των ΗΠΑ, όπως με τα κράτη της Αφρικής και την Ινδία.

Η Ελλάδα έχει μεγάλο και θετικό ρόλο να παίξει στα Βαλκάνια

– Ως προς τον αγωγό EastMed, αναμένουμε κυβέρνηση στο Ισραήλ, υπάρχει μια νέα κυβέρνηση στην Ιταλία. Βλέπετε να προχωράει το σχέδιο;

– Δεν είναι ένα χαμηλού κόστους έργο, αλλά υπηρετεί πολλούς σημαντικούς στόχους της Ε.Ε., όπως η διαφοροποίηση των πηγών. Είναι ένα έργο που δεν αναλύεται με στενά οικονομικά κριτήρια. Επισκέφθηκα και για αυτόν τον λόγο πρόσφατα τη Λευκωσία, ενώ ήδη έχω επισκεφθεί και το Ισραήλ. Πιστεύω ότι και με τους Ισραηλινούς και με τους Ιταλούς θα μπορέσουμε να καταλήξουμε σε κοινό τόπο. Είχα ήδη επαφές με την προηγούμενη ιταλική κυβέρνηση. Το ερώτημα ήταν η απόληξη των αγωγών στην Ιταλία. Είμαι αισιόδοξος ότι τελικά θα βρούμε ένα modus operandi.

– Στη Λιβύη υπάρχει ένας πολύ σκληρός εμφύλιος πόλεμος, η Τουρκία προσπαθεί να στηρίξει τη μία πλευρά. Ενδεχομένως υπάρχουν υπόγειες συνεννοήσεις ανάμεσα στη Λιβύη και την Τουρκία για αποφάσεις στην Ανατολική Μεσόγειο που επηρεάζουν την Ελλάδα. Είναι διασφαλισμένη η Ελλάδα στην περιοχή. Αυτό ισχύει τόσο για τη Συρία όσο και για τη Λιβύη. Εχω συμμετάσχει ήδη σε συζητήσεις, με τον κ. Πέντερσεν όσον αφορά τη Συρία και με τον κ. Σαλαμέ όσον αφορά τη Λιβύη. Εχουμε εκδηλώσει στους Ευρωπαίους εταίρους τη διάθεσή μας να αναμειχθούμε ενεργά στην προσπάθεια επίλυσης των δύο αυτών προβλημάτων. Οσον αφορά τη Λιβύη, πολύ γρήγορα διαγνώσαμε ότι η Τουρκία προσπαθεί πάλι να κάνει άλλη μια μη αποδεκτή και κατά παράβαση του Διεθνούς Δικαίου ενέργεια. Δηλαδή, να πείσει την κυβέρνηση της Τρίπολης να οριοθετήσουν ΑΟΖ αγνοώντας την ύπαρξη της Κρήτης, ωσάν τα νησιά να μην είχαν καμία επήρεια. Δεν υπάρχει χάρτης στον οποίο μπορεί να διαλάθει της προσοχής οποιουδήποτε η Κρήτη. Αντιδράσαμε ταχύτατα. Μιλήσαμε με τους Γάλλους φίλους μας, μιλήσαμε με τους Ιταλούς φίλους μας, μιλήσαμε με την ίδια την κυβέρνηση της Λιβύης. Συνάντησα τον ίδιο τον υπουργό Εξωτερικών της Λιβύης στη Νέα Υόρκη. Και τους εξηγήσαμε ότι αυτά είναι εν ου παικτοίς. Αυτή η μη σοβαρή προσέγγιση από την πλευρά της Τουρκίας δεν έχει μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας.

> *Δεν υπάρχει χάρτης στον οποίο μπορεί να διαλάθει της προσοχής οποιουδήποτε η Κρήτη. Συνάντησα τον υπουργό Εξωτερικών της Λιβύης στη Νέα Υόρκη. Τους εξηγήσαμε ότι αυτά είναι εν ου παικτοίς.*

– Στο ζήτημα των θαλάσσιων ζωνών έχουν γίνει από πολλές κυβερνήσεις προσπάθειες για προσδιορισμό τους. Είμαστε κοντά σε κάποια εξέλιξη με οποιαδήποτε χώρα στον περίγυρό μας;

– Μιλούμε με τις φιλικές μας χώρες, την Ιταλία, την Αίγυπτο. Με την Αίγυπτο έχουν γίνει πολλές συνομιλίες, θα ξαναρχίσουν. Εχω ορίσει μια νέα επιτροπή, η οποία θα συνεχίσει τις συνεννοήσεις με τους Αιγυπτίους. Ηδη ειπώθηκε το αντίστοιχο προς τον πρωθυπουργό και σε εμένα, από τον πρόεδρο Σίσι και τον Αιγύπτιο υπουργό Εξωτερικών, Σούκρι. Με τους Ιταλούς υπάρχει μια κατ' αρχήν συνεννόηση. Με την Αλβανία τα πράγματα είναι λίγο πιο πολύπλοκα. Δεν είναι όμως εκτός των δυνατοτήτων μας να ευρεθεί μια λύση. Με την Τουρκία το θέμα είναι ενταγμένο στο πλαίσιο των συνολικών ελληνοτουρκικών διαφορών. Γενικά, επειδή ορισμένες επιλογές οδηγούν σε παρενέργειες σε άλλα μέτωπα, είμαστε εξαιρετικά προσεκτικοί. Αλλά είμαστε και αισιόδοξοι.

– Από τις πρώτες κινήσεις σας ήταν για μια πιθανή συμφωνία καθορισμού ΑΟΖ ανάμεσα σε Λιβύη και Τουρκία;

– Επί της αρχής η κυβέρνηση Μητσοτάκη έχει δηλώσει ότι η χώρα μας επανέρχεται σε όλες τις περιοχές όπου επηρεάζονται τα εθνικά και ευρωπαϊκά συμφέροντά της. Εμείς βλέπουμε τον εαυτό μας όχι μόνο ως Ελλάδα, αλλά και ως εκπρόσωπο της Ε.Ε., υπό την έννοια της μεταφοράς μιας ευρωπαϊκής αντίληψης **να ταξιδέψετε στα Βαλκάνια...**

– Οπως ανέφερα και προηγουμένως, η Ελλάδα μετά την κρίση επανέρχεται. Η χώρα μας έχει μεγάλο και θετικό ρόλο να παίξει στα Βαλκάνια. Να βοηθήσει τους εταίρους μας στην Ε.Ε., τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, που είναι εκτός Σένγκεν και θέλουν να ενταχθούν σε αυτή. Θέλουμε να είμαστε χρήσιμοι. Και στα Δυτικά Βαλκάνια η Ελλάδα έχει να παίξει έναν ρόλο ηγετικό και σταθεροποιητικό, ώστε να μπορέσει αυτή η περιοχή να αποκτήσει ευρωπαϊκή προοπτική. Και προς αυτόν τον στόχο θα ασκήσουμε όλη την επιρροή μας. Λάβετε υπόψη ότι το ελληνικό ΑΕΠ είναι πολλαπλάσιο των χωρών της Βαλκανικής. Αυτό που απαιτείται για τη χώρα μας, που βγαίνει από την κρίση και εκπέμπει ήπια ισχύ, είναι η δημιουργία θετικής επιρροής.

– Η Ελλάδα επιθυμεί την ένταξη των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στην Ε.Ε.;

– Ως προς την κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας, είναι σαφές ότι πρέπει να τηρηθούν αυστηρά και επακριβώς οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμφωνία των Πρεσπών. Σε αυτό εμπεριέχεται και η ορθή ερμηνεία της. Διότι κάθε νομικό κείμενο, ακόμα και το τελειότερο και πιο αναλυτικό νομικό κείμενο, έχει ένα περιθώριο ερμηνείας. Θέλουμε να συμφωνήσουμε με την κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας την ορθή ερμηνεία της συμφωνίας. Να λύσουμε τα προβλήματα των προϊόντων. Να κατοχυρώσουμε τα συμφέροντα των ελληνικών επιχειρήσεων με τρόπο θετικό για όλη την περιοχή. Να τηρηθούν όλα όσα προβλέπονται για το θέμα της πολιτιστικής κληρονομιάς της αρχαίας Ελλάδας. Και στην Αλβανία μιλούμε ειλικρινά. Ζητούμε την προστασία των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας. Δεν έχουμε καμία διεκδίκηση έναντι της Αλβανίας. Η Ελλάδα είναι παράγοντας σταθερότητας και διασφάλισης των συνόρων. Η Αλβανία, όμως, πρέπει να κατανοήσει ότι η ευρωπαϊκή πορεία της περιλαμβάνει την προστασία του ευρωπαϊκού κεκτημένου, που διασφαλίζει την προστασία στις μειονότητες. Προϋποθέτει επίσης τον σεβασμό των περιουσιών. Δεν μπορεί οι περιουσίες στο ευρύτερο θαλάσσιο μέτωπο της Χειμάρρας να μην είναι αντικείμενο προστασίας.

Οι ανησυχίες της Ελλάδας με το βλέμμα στη Συρία

Χαμηλοί τόνοι και εγρήγορση

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η επιχείρηση «Πηγή Ειρήνης», όπως έχει ονομαστεί από την Αγκυρα η εισβολή στη βόρεια Συρία, αποτελεί πηγή ανησυχίας για την Ε.Ε., τις ΗΠΑ και τους περιφερειακούς παίκτες, κυρίως, όμως, αντανακλά την αυτοπεποίθηση που αισθάνεται ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ώστε να προχωρήσει σε μια κίνηση που ουσιαστικά εμπλέκει την Τουρκία σε ένα ενεργό μέτωπο. Αυτή η γεωπολιτική «επιστροφή» της Αγκυρας στη Μέση Ανατολή αποτελεί ακόμη ένα βήμα «χειραφέτησής» της από τη Δύση και, τουλάχιστον έτσι, γίνεται αντιληπτό από τη συντριπτική πλειονότητα της κοινής γνώμης στην Τουρκία. Η οπτική γωνία από την Αθήνα, ευρισκόμενη όχι τόσο κοντά, αλλά όχι και τόσο μακριά, από τη συριακή κρίση, είναι παρόμοια.

Το μήνυμα

Η Τουρκία, πρακτικά, ανοίγει το σύνολο της στρατηγικής ατζέντας της για την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή ταυτόχρονα και δίχως καμία αναβολή, προωθώντας όλους τους περιφερειακούς στόχους της. Το σήμα που δίνει η έναρξη των τουρκικών επιχειρήσεων στη βόρεια Συρία, λίγο αφότου ελήφθη το πράσινο φως από τον Ντόναλντ Τραμπ, αποθαρρύνει όλους όσοι εκτιμούσαν ότι ο αμερικανικός παράγοντας είναι ικανός να αποτρέψει μια πολεμική αναμέτρηση ή ένα θερμό επεισόδιο στην περιοχή. Οι ΗΠΑ, βέβαια, ενισχύουν παράλληλα την παρουσία τους στη Σαουδική Αραβία, με περισσότερα μαχητικά αεροσκάφη, αντιαεροπορικούς πυραύλους, με προσωπικό σχεδόν 2.000 ατόμων, διατηρώντας την πίεση έναντι του Ιράν. Η στροφή των ΗΠΑ προς τον Περσικό αποτελεί, αν μη τι άλλο, μία ακόμη ένδειξη της ουσιαστικής απόσυρσής τους από τη Συρία, όπου τον πρωτεύοντα λόγο έχουν πια η Μόσχα και σταδιακά αυξανόμενα η Αγκυρα.

Η εισβολή των Τούρκων, καλά σχεδιασμένη και κοινοποιημένη στους εταίρους στο ΝΑΤΟ τις προηγούμενες ημέρες, προσφέρει λογικοφανή επιχειρήματα σε όλους τους εμπλεκομένους. Εισβάλλει μεν σε περιοχή ελεγχόμενη από τους Κούρδους, αλλά δεν προχωράει στις μεγάλες πόλεις που βρίσκονται νοτιότερα. Υποδηλώνει τη μεταφορά Σύρων προσφύγων εκεί, δηλαδή, εμμέσως πλην σαφώς, υπόσχεται ότι αυτοί δεν θα καταλήξουν στην Ευρώπη, ενώ την ίδια στιγμή εκμεταλλεύεται και την κόπωση της τουρκικής κοινής γνώμης από την παρουσία των Αράβων στην Τουρκία. Παράλληλα, μένει μακριά από τις περιοχές που ελέγχει το καθεστώς του Μπασάρ αλ Ασαντ, το οποίο στηρίζεται από τη Ρωσική Ομοσπονδία. Προξενεί ιδιαίτερη εντύπωση η μάλλον υποτονική αντίδραση του Ισραήλ, το οποίο, ωστόσο, υπόσχεται ανθρωπιστική βοήθεια στους κουρδικούς πληθυσμούς που πλήττονται από την τουρκική επιχείρηση. Η υποτονική αντίδραση του Τελ Αβίβ οφείλεται, αφενός, στην πολιτική κρίση που διανύει η χώρα, αφετέρου στον παραδοσιακό φόβο ότι η αποσταθεροποίηση της Συρίας θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στην ασφάλεια του κράτους του Ισραήλ.

Σε επιφυλακή η ελληνική διπλωματία λόγω και των έντονων πιέσεων της Αγκυρας στην ευρισκόμενη σε πολιορκία κυβέρνηση της Λιβύης για την οριοθέτηση ΑΟΖ.

Ο προβληματισμός

Ευλόγως η τρίτη και πιο εκτεταμένη τουρκική εισβολή στη Συρία προκαλεί ανησυχία στην Αθήνα, καθώς αποτελεί ένα ακόμη πλήγμα στο απαραβίαστο των συνόρων, όπως αυτό γινόταν αντιληπτό και από τη συνθήκη της Λωζάννης. Για την Αθήνα, η οποία μόλις προ μιας εβδομάδας αποφάσισε να ενισχύσει σημαντικά την αμυντική συνεργασία της με τις ΗΠΑ, η νέα κρίση στη Συρία, σε συνδυασμό και με τις παράνομες ενέργειες της Αγκυρας στην κυπριακή ΑΟΖ, επιτείνει τον προβληματισμό σχετικά με τον ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η Ελλάδα σε αυτήν τη συγκυρία. Παρά τις δημόσιες, σαφείς δηλώσεις καταδίκης της νέας τουρκικής εισβολής στη Συρία, η Αθήνα προτιμά τους χαμηλούς τόνους, ιδιαίτερα ενόψει των συνεδριάσεων των ευρωπαϊκών οργάνων αυτή την εβδομάδα, σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών και Κορυφής.

Στην Αθήνα και στη Λευκωσία γνωρίζουν καλά ότι στο μυαλό των επιτελών της Αγκυρας παραμένει αποτυπωμένο το δόγμα των «δυόμισι πολέμων», βάσει του οποίου η Τουρκία πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κρατήσει ανοιχτά μέτωπα στα ανατολικά και τα δυτικά της. Αυτό σημαίνει ότι ο σχεδιασμός γεωτρήσεων στο οικόπεδο 7 της κυπριακής ΑΟΖ δεν πρόκειται να καθυστερήσει, ενώ στην Αθήνα παραμένουν σε επιφυλακή για τις διαρκείς και έντονες πιέσεις της Αγκυρας με την ευρισκόμενη υπό καθεστώς πολιορκίας κυβέρνηση της Λιβύης για την οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα σε Τουρκία και Λιβύη, εις βάρος της Ελλάδας.

EPA / SEDAT SUNA

Η τουρκική εισβολή προσφέρει λογικοφανή επιχειρήματα σε όλους τους εμπλεκομένους. Εισβάλλει μεν σε περιοχή ελεγχόμενη από τους Κούρδους, αλλά δεν προχωράει στις μεγάλες πόλεις που βρίσκονται νοτιότερα. Ταυτόχρονα, υποδηλώνει τη μεταφορά Σύρων προσφύγων εκεί, δηλαδή εμμέσως υπόσχεται ότι αυτοί δεν θα καταλήξουν στην Ευρώπη (φωτ. από τον βομβαρδισμό της πόλης Ρας αλ Αϊν στη βόρεια Συρία).

Παρίσι καλεί Αθήνα στον Περσικό Κόλπο

Η γεωπολιτική κρίση έχει εκ των πραγμάτων ενεργοποιήσει τους πλέον ισχυρούς ευρωπαϊκούς δρώντες στα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής. Η Αθήνα και το Παρίσι έρχονται κοντά με διάφορους τρόπους, κυρίως μέσω της συμφωνίας για απόκτηση δύο φρεγατών Belh@rra, αλλά και της υποστήριξης των μαχητικών Μιράζ και των ελικοπτέρων ΝΗ-90.

Ωστόσο, το Παρίσι ζητεί τη συνδρομή της Ελλάδας και για ευρωπαϊκές περιπολίες στα Στενά του Ορμούζ. Η Γαλλίδα υπουργός Αμυνας Φλοράνς Παρλί με επιστολή στις 3 Οκτωβρίου ζήτησε συμμετοχή του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας ναυτικής ασφαλείας στον Περσικό, η οποία λειτουργεί συμπληρωματικά της αμερικανικής. Το θέμα αυτό θα συζητηθεί σε στρατιωτικό επίπεδο την ερχόμενη εβδομάδα, στις 17 Οκτωβρίου, ωστόσο η απάντηση της Ελλάδας αναμένεται να είναι αρνητική σε αυτή τη φάση, λόγω των αυξημένων υποχρεώσεων του Π.Ν. στο Αιγαίο για το προσφυγικό. Αντιθέτως, η Αθήνα συζητεί να στείλει στη γαλλική ναυτική βάση Ερον στο Τζιμπουτί μία πυραυλάκατο για περιπολίες στο Κέρας της Αφρικής.

Η Λευκωσία

Είναι σαφές ότι η Λευκωσία θα ήθελε περισσότερα από τη Γαλλία στο οικόπεδο 7 της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπου βρίσκεται το «Γιαβούζ». Η Γαλλία και η Ιταλία αρνήθηκαν να συμμετάσχουν σε κοινή άσκηση με την Κυπριακή Δημοκρατία στην ΑΟΖ της, ωστόσο μία γαλλική φρεγάτα πλέει στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Προς το παρόν, δεν αναμένεται κάποιο άλλο δραστικότερο μέτρο, ιδιαίτερα όσο βρίσκεται σε εξέλιξη και το μέτωπο στη βόρεια Συρία.

Το ΝΑΤΟ περιμένει από όλα τα κράτη να σέβονται το διεθνές δίκαιο

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟ**

Το ΝΑΤΟ αναμένει ότι όλα τα κράτη πρέπει να σέβονται το διεθνές δίκαιο, αλλά δεν αποτελεί οργανισμό έκφρασης νομικών εκτιμήσεων, τονίζει στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» ο γ.γ. του Βορειοατλαντικού Συμφώνου Γενς Στόλτενμπεργκ, σχολιάζοντας τις τουρκικές δραστηριότητες στην κυπριακή ΑΟΖ. Επισημαίνει ότι η δράση του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο για την αντιμετώπιση των προσφυγικών ροών θα συνεχιστεί. Επίσης, τονίζει ότι όλοι οι σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ ενημερώθηκαν για την τουρκική επιχείρηση στη βόρεια Συρία, πριν αυτή εκδηλωθεί την περασμένη Τετάρτη.

– Η Τουρκία εισέβαλε στη Συρία πριν από λίγες ημέρες. Εντείνεται η ανησυχία για την ασφάλεια στην περιοχή, αλλά και την πιθανότητα αύξησης των προσφυγικών ροών;

– Πρέπει να υπογραμμίσω τη σημασία της αυτοσυγκράτησης ώστε να αποφύγουμε ακόμη μεγαλύτερο ανθρώπινο πόνο, διότι κανείς δεν θέλει να δει νέες ροές μεταναστών. Και γι' αυτό το ΝΑΤΟ έχει υποστηρίξει τόσο σθεναρά τις προσπάθειες για την εξεύρεση πολιτικής λύσης υπό την αιγίδα του ΟΗΕ στη Συρία. Καλωσορίζουμε την πρόοδο που έχουμε δει, αλλά έχουμε ακόμα να διανύσουμε πολύ δρόμο ώστε να βρούμε βιώσιμη και ανθεκτική πολιτική λύση για τις προκλήσεις και τις συγκρούσεις που αντιμετωπίζουμε στη Συρία γενικότερα, αλλά και στη βόρεια Συρία ειδικότερα. Το ΝΑΤΟ βοηθάει στην αντιμετώπιση του μεταναστευτικού και του προσφυγικού. Φυσικά το ΝΑΤΟ δεν είναι η μόνη απάντηση στις προκλήσεις αλλά είναι μέρος της απάντησης. Εκείνο που κάνουμε είναι τμηματικά να αντιμετωπίσουμε τις πηγές του προβλήματος, βοηθώντας χώρες όπως το Αφγανιστάν. Ξέρετε ότι πολλοί από τους πρόσφυγες που φθάνουν ώς τις ακτές του Αιγαίου έρχονται από το Αφγανιστάν. Με την παρουσία μας στο Αφγανιστάν αλλά και στο Ιράκ βοηθάμε στη σταθεροποίησή τους αλλά και στη μείωση των προσφυγικών ροών. Πρέπει να θυμόμαστε ότι η Τουρκία φιλοξενεί πάνω από 3 εκατ. Σύρων προσφύγων. Κανένας άλλος σύμμαχος στο ΝΑΤΟ δεν φιλοξενεί περισσότερους από την Τουρκία. Οπότε είναι μια πρόκληση που αντιμετωπίζουμε όλοι και πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε.

«Δεν έχουμε εντολή να σταματάμε τις βάρκες στο Αιγαίο. Η δική μας εντολή είναι να φέρουμε την Ελλάδα, την Τουρκία και την Ε.Ε. πιο κοντά.

– Ησασταν προετοιμασμένοι για την τουρκική εισβολή στη Συρία;

– Οι προθέσεις της Τουρκίας ήταν δημόσιες. Ο πρόεδρος Ερντογάν είχε κάνει σαφείς τις προθέσεις του από το βήμα του ΟΗΕ, έδειξε ακόμα και έναν χάρτη γι' αυτή τη ζώνη ασφαλείας που θέλουν να δημιουργήσουν. Πρόκειται για κάτι για το οποίο εργάστηκαν για αρκετό καιρό. Αρχικά προσπάθησαν να το κάνουν με τις ΗΠΑ. Καλωσορίσαμε το γεγονός ότι οι ΗΠΑ και η Τουρκία εργάζονταν από κοινού με περιπολίες και επιχειρήσεις. Οπότε ήταν ένα θέμα για αρκετό καιρό. Αλλά η Τουρκία και οι ΗΠΑ δεν κατάφεραν να συνεχίσουν τη συνεργασία και βλέπουμε ότι πλέον η Τουρκία κάνει επιχειρήσεις στη βόρεια Συρία χωρίς τη στήριξη των ΗΠΑ. Η Τουρκία επίσης ειδοποίησε όλα τα κράτη-μέλη της Συμμαχίας χθες (σ.σ. Τετάρτη) λίγο πριν από την έναρξη της επιχείρησης. Ηταν, επίσης, ένα θέμα που είχε συζητηθεί και νωρίτερα εντός του πλαισίου του ΝΑΤΟ.

– Θα λέγατε ότι η διαφορά προσέγγισης ΗΠΑ και Τουρκίας, δύο από τις ισχυρότερες στρατιωτικές δυνάμεις του ΝΑΤΟ και, παράλληλα, η πολύ στενή σχέση της Αγκυρας με τη Μόσχα, όπως αποδείχθηκε από την προμήθεια των S-400, επηρεάζει την αποτελεσματικότητα της Συμμαχίας;

– Είναι προφανές σε όλους ότι έχουμε διαφορετικές απόψεις για την κατάσταση στη βόρεια Συρία ανάμεσά μας. Ως γ.γ. του ΝΑΤΟ πάντα προτιμώ μια κοινή προσέγγιση ανάμεσα στους συμμάχους για προκλήσεις, όπως, π.χ. η βόρεια Συρία. Αλλά αυτή τη φορά δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε. Το ΝΑΤΟ δεν είναι «παρών» στη βόρεια Συρία, αλλά είναι ορισμένοι σύμμαχοι, ειδικά οι ΗΠΑ και η Τουρκία. Το ΝΑΤΟ είναι μέρος του διεθνούς συνασπισμού κατά του ISIS και είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για αντιμετώπιση αυτού του κοινού εχθρού. Εχουν χάσει όλη την περιοχή που ήλεγχαν. Αλλά είναι ακόμα εκεί στο Ιράκ και στη Συρία και προσπαθούν να επεκταθούν και σε άλλες χώρες, περιλαμβανομένου του Αφγανιστάν.

Γενς Στόλτενμπεργκ, γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ.

– Υπάρχει στο Αιγαίο ήδη η δράση του ΝΑΤΟ, SNMG-2, για την παρακολούθηση των προσφυγικών ροών. Θα συνεχιστεί;

– Η Ελλάδα είναι στην πρώτη γραμμή της προσφυγικής κρίσης. Εχετε υποδεχθεί πολλούς πρόσφυγες και παράνομους μετανάστες που πέρασαν το Αιγαίο, ιδιαίτερα το 2015. Οπότε καλωσορίζω τη συμφωνία ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ε.Ε. Η παρουσία του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο, με έξι πλοία αυτή τη στιγμή, αφορά την εφαρμογή της συμφωνίας ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ε.Ε. Τα προβλήματα δεν έχουν λυθεί. Αλλά σε σχέση με το 2015 έχουμε κάνει μεγάλη πρόοδο. Θεωρώ ότι η σημασία παρουσίας του ΝΑΤΟ στο Αιγαίο είναι στην πράξη η δημιουργία μιας πλατφόρμας που επιτρέπει την προσέγγιση της Ελλάδας και της Τουρκίας, αλλά και της Τουρκίας με την Ε.Ε., ώστε να εργαστούν στενότερα για να αντιμετωπίσουν αυτή την κοινή πρόκληση. Επίσης, μοιράζονται πληροφορίες με την τουρκική ακτοφυλακή, το ελληνικό Λιμενικό και τον Frontex και πολύ συχνά τα πλοία του ΝΑΤΟ είναι τα πρώτα που παρατηρούν βάρκες με πρόσφυγες που προσπαθούν να περάσουν το Αιγαίο. Αλλά δεν έχει εντολή το ΝΑΤΟ να σταματήσει τις βάρκες. Η δική μας εντολή είναι να φέρουμε την Ελλάδα, την Τουρκία και την Ε.Ε. πιο κοντά.

– Αύριο (σ.σ. η συνέντευξη παραχωρήθηκε την Πέμπτη) μεταβαίνετε στην Τουρκία. Υποθέτω θα συζητήσετε για όσα συμβαίνουν στην κυπριακή ΑΟΖ...

– Πάντα προσέχω και δεν υποθέτω το περιεχόμενο των συζητήσεών μου. Ξέρω, όμως, ότι το ζήτημα της Κύπρου είναι ευαίσθητο και υπάρχουν διαφωνίες. Φυσικά το ΝΑΤΟ περιμένει πάντα από όλα τα κράτη να σέβονται το διεθνές δίκαιο. Παράλληλα, το ΝΑΤΟ δεν μπορεί να κάνει νομικές κρίσεις. Υπάρχουν άλλοι θεσμοί που κάνουν αυτές τις νομικές κρίσεις.

– Τον περασμένο Αύγουστο οριστικοποιήθηκε το τέλος της Συνθήκης για τις Πυρηνικές Δυνάμεις Μεσαίας Εμβέλειας (INF). Πρόκειται για ακόμα ένα πλήγμα το οποίο δημιουργεί προβλήματα στη σχέση του ΝΑΤΟ με τη Ρωσία. Πώς μπορεί να βρεθεί μια νέα λύση για τα πυρηνικά;

– Η Συνθήκη INF ήταν εξαιρετικά σημαντική για την ευρωπαϊκή ασφάλεια. Κατήργησε μια τεράστια κατηγορία όπλων. Τώρα η Ρωσία έχει αναπτύξει ξανά αυτά τα οπλικά συστήματα. Είναι κινητά, δύσκολο να ανιχνευθούν και μπορεί να φέρουν πυρηνικές κεφαλές. Λυπούμαστε που η Ρωσία παραβίασε την INF. Ολοι οι σύμμαχοι του ΝΑΤΟ θεωρούν ότι πρόκειται για ευθύνη της Ρωσίας. Εμείς δεν θα αντιγράψουμε τη Ρωσία. Δεν θα αναπτύξουμε πυραύλους με πυρηνικά στην Ευρώπη. Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια για έλεγχο των εξοπλισμών ώστε να είμαστε όλοι πιο ασφαλείς. Γι' αυτό και θέλουμε να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε ώστε να βρούμε νέες διευθετήσεις για τα πυρηνικά.

– Η Βόρεια Μακεδονία θα είναι σύντομα πλήρες μέλος του ΝΑΤΟ. Θεωρείτε ότι μπορεί να αποτελέσει προηγούμενο για τις υπόλοιπες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που βρίσκονται εκτός της Συμμαχίας;

– Το ΝΑΤΟ είναι ανοιχτό για όσους ενδιαφέρονται και πληρούν τα κριτήρια που θέτουμε. Το Μαυροβούνιο εισήλθε στο ΝΑΤΟ πριν από λίγο καιρό, η Βόρεια Μακεδονία είναι πολύ κοντά, ενώ εργαζόμαστε και με τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Το ΝΑΤΟ σέβεται, επίσης, τις αποφάσεις των κρατών που δεν θέλουν να γίνουν μέλη του. Για παράδειγμα σεβόμαστε τη δήλωση της Σερβίας ότι δεν θέλει να γίνει κράτος-μέλος του ΝΑΤΟ. Θέλουν ουδετερότητα και γι' αυτό δεν θέλουν να μπουν στο ΝΑΤΟ. Εχουμε εξαιρετικές εταιρικές σχέσεις με χώρες που δεν είναι μέλη του ΝΑΤΟ, όπως η Σουηδία, η Φινλανδία ή η Αυστρία, μπορούμε να έχουμε καλές σχέσεις και με τη Σερβία.

Αρχίζουν τα δύσκολα για τον Ερντογάν

Εκμεταλλεύθηκε την πισώπλατη μαχαιριά του Τραμπ στους Κούρδους, αλλά ο συριακός διάδρομος είναι ναρκοθετημένος

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Οι Κούρδοι συνηθίζουν να λένε ότι ο μόνος σταθερός τους σύμμαχος είναι τα βουνά τους. Τους το δίδαξε η Ιστορία, με σκληρό τρόπο. Η Αντάντ τους υποσχέθηκε κράτος με τη Συνθήκη των Σεβρών, το 1920, για να τους αφήσει απροστάτευτους απέναντι στον στρατό του Κεμάλ. Ο Στάλιν τους ενθάρρυνε να ανακηρύξουν αυτόνομη Λαϊκή Δημοκρατία στο Ιράν, τον Δεκέμβριο του 1945, αλλά τους άφησε στα κρύα του λουτρού όταν απέσυρε τα στρατεύματά του, καθώς ο Τρούμαν κήρυξε τη ζώνη Ελλάδα -Τουρκία - Ιράν άβατο για τη σοβιετική επιρροή. Ο πατέρας Τζορτζ Μπους ενθάρρυνε με τη σειρά του κουρδική εξέγερση, αυτή τη φορά στο Ιράκ, το 1991, αλλά δεν έκανε τίποτα για να εμποδίσει τη συντριβή της από τον Σαντάμ Χουσεΐν.

Ετυχε στον Ντόναλντ Τραμπ ο κλήρος να ολοκληρώσει τον κύκλο της προδοσίας, στην τέταρτη χώρα που στεγάζει αυτό το ιστορικό έθνος χωρίς κράτος, τη Συρία. Η αλήθεια είναι ότι ο Αμερικανός πρόεδρος ξεπέρασε κατά πολύ τους προκατόχους του, συνδυάζοντας τον κυνισμό με την παράνοια. Προσπαθώντας να δικαιολογήσει την πισώπλατη μαχαιριά στους Κούρδους, βασικούς συμμάχους της Αμερικής στον αγώνα κατά του Ισλαμικού Κράτους, δήλωσε ότι πολεμούν μόνο για την πάρτη τους, απόδειξη ότι δεν βοήθησαν την Αμερική στην απόβαση της Νορμανδίας. Ηταν άλλη μια εκδήλωση της «μεγάλης και απαράμιλλης σοφίας» του, όπως ο ίδιος έγραψε, σε μια δήλωση που δεν αφήνει περιθώριο για σχόλια.

Το τι έχει στο μυαλό του ο Τραμπ για τη Συρία είναι μάλλον απλό. Το μόνο που πραγματικά τον απασχολεί είναι οι προεδρικές εκλογές του 2020. Εκτιμά ότι η κοινή γνώμη έχει απαυδήσει με τους πολέμους στη Μέση Ανατολή και θα χειροκροτήσει την αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από την περιοχή, αδιάφορο για το ποιος θα πληρώσει τη νύφη. Επιπλέον, ήλπιζε ότι λίγος θόρυβος για τη Συρία θα μπορούσε να τραβήξει τα φώτα της δημοσιότητας από την επώδυνη και απειλητική για τον ίδιο υπόθεση της παραπομπής του με το ερώτημα της καθαίρεσης.

Πολύ δυσκολότερο είναι το ερώτημα για το τι ακριβώς σχεδιάζει ο Ταγίπ Ερντογάν με την τρίτη κατά σειράν εισβολή του στη βόρεια Συρία (είχαν προηγηθεί εκείνες στην Τζαραμπλούς, τον Αύγουστο του 2016 και στο Αφρίν, τον Ιανουάριο του 2018). Ο διακηρυγμένος στόχος του είναι η δημιουργία «ασφαλούς ζώνης» σε βάθος τουλάχιστον 30 χιλιομέτρων από τα τουρκικά σύνορα και σε μήκος 480 χιλιομέτρων, από τον Ευφράτη μέχρι τα σύνορα Συρίας-Ιράκ. Αν το κατάφερνε, θα έβαζε ταφόπλακα στο όνειρο μιας αυτόνομης, ημικρατικής οντότητας των Κούρδων, σε γεωγραφική συνέχεια με το συριακό Κουρδιστάν, κάτι που θα έδινε φτερά στις αλυτρωτικές διαθέσεις των ομοεθνών τους στην Τουρκία.

Επιπλέον, ο Ερντογάν διακηρύσσει ότι θα εγκαταστήσει σε αυτές τις περιοχές μεγάλο μέρος από τα 3,7 εκατομμύρια Σύρων προσφύγων της Τουρκίας, εκτονώνοντας το εκρηκτικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα του, σε καιρούς οικονομικής δυσπραγίας. Ωστόσο, ο δρόμος για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι ναρκοθετημένος, τόσο στο καθαρά στρατιωτικό όσο και στο πολιτικό επίπεδο.

Αν επιχειρήσει να καταλάβει μεγάλες κουρδικές πόλεις, το σκηνικό στη Συρία κινδυνεύει να εξελιχθεί σε τουρκικό Αφγανιστάν, με την Τουρκία σε διεθνή απομόνωση.

Υστερα από τους από αέρος και ξηράς βομβαρδισμούς σειράς κουρδικών πόλεων και χωριών, ο τουρκικός στρατός ξεκίνησε την εισβολή χερσαίων δυνάμεων, βάζοντας μπροστά τους άνδρες (στην πραγματικότητα μισθοφόρους) του λεγόμενου «Εθνικού Συριακού Στρατού». Οι Κούρδοι ισχυρίζονται ότι πρόκειται κυρίως για τζιχαντιστές του Ισλαμικού Κράτους και άλλων ακραίων οργανώσεων που απλώς άλλαξαν στολή. Αλλωστε, η ιστορική εφημερίδα «Τζουμχουριέτ» είχε αποκαλύψει ήδη από το 2015 ότι η τουρκική υπηρεσία πληροφοριών MIT έστελνε φορτηγά με όπλα στους ισλαμιστές που πολεμούσαν τον Ασαντ.

Η τουρκική εισβολή στη βόρεια Συρία

Τουρκικά αεροπλάνα βομβαρδίζουν κουρδικές πόλεις, ενώ χερσαίες δυνάμεις και σύμμαχοί τους εισβάλλουν στη βόρεια και ανατολική Συρία με στόχο τους Κούρδους συμμάχους των ΗΠΑ.

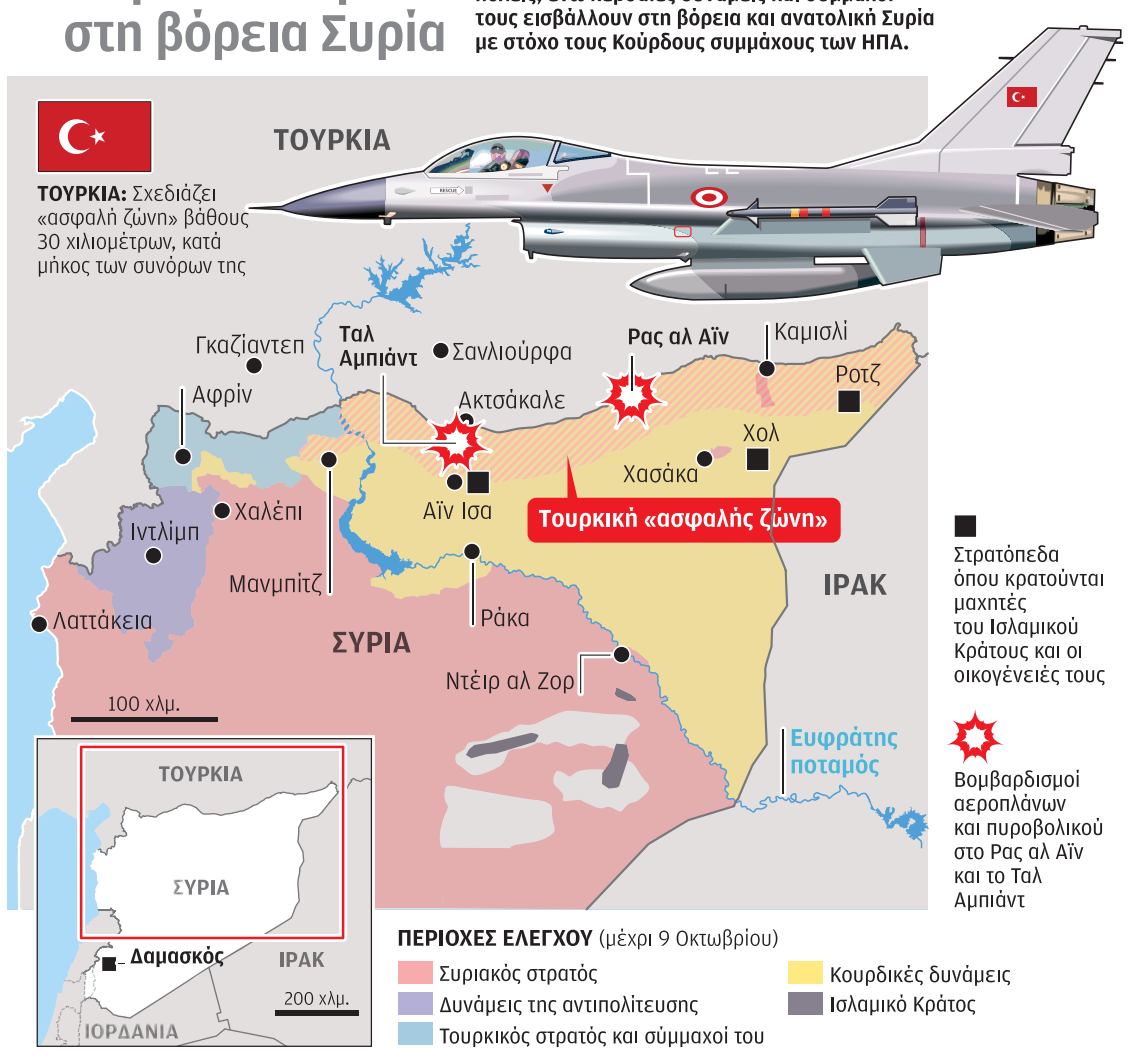

ΠΗΓΕΣ: Παρατηρητήριο Συγκρούσεων IHS, Reuters, BBC, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι δύο δρόμοι

Εκείνο που παραμένει ασαφές είναι μέχρι πού θα φτάσει ο Ερντογάν. Αν περιοριστεί στη ζώνη που ενώνει δύο μικρές κουρδικές πόλεις, το Ταλ Αμπιάντ και το Ρας αλ Αϊντ, θα μπορούσε ενδεχομένως να αποφύγει τα χειρότερα. Αλλά αν επιχειρήσει να καταλάβει ολόκληρη την περιοχή, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων πόλεων, όπως το Καμισλί και το Κομπανί, το ρίσκο θα είναι τεράστιο. Θα χρεωθεί, πιθανότατα, τη σφαγή πολλών μαχητών και αμάχων, προκαλώντας διεθνείς αντιδράσεις που θα ξεφεύγουν από τις πλατωνικές διαμαρτυρίες και θα πλήξουν καίρια την ευάλωτη τουρκική οικονομία. Επιπλέον, θα κινδυνεύσει να εγκλωβιστεί σε ένα είδος τουρκικού «Αφγανιστάν», αντιμέτωπος με ένα αξιόμαχο κουρδικό αντάρτικο, εξοπλισμένο με αμερικανικά όπλα και τροφοδοτούμενο από τα έσοδα των σημαντικών πετρελαιοπηγών που ελέγχει, πολύ μακριά από τη ζώνη των επιχειρήσεων. Σε αυτή την περίπτωση, είναι πολύ πιθανή η αναζωπύρωση του ένοπλου αγώνα του PKK στο εσωτερικό της Τουρκίας.

Εξίσου ακανθώδη είναι τα ερωτήματα γύρω από τη θρυλούμενη μεταφορά ενός τόσο μεγάλου αριθμού προσφύγων. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ξεγράψει από καιρό την προοπτική να γυρίσουν στη φλεγόμενη Συρία και το μόνο που επιθυμούν είναι να φύγουν από την Τουρκία για Γερμανία ή Σουηδία, επομένως το μόνο επιχείρημα που θα μπορούσε να τους μεταπείσει βρίσκεται στην άκρη της ξιφολόγχης. Η βίαιη, μαζική εγκατάσταση Αράβων και Τουρκμένων σε κουρδικές περιοχές θα μεταφραζόταν από τη διεθνή κοινότητα ως επιχείρηση δημογραφικής αλλοίωσης για τη συντριβή της κουρδικής ταυτότητας, ενώ θα έφερνε σε μόνιμη αντιπαλότητα τις διαφορετικές κοινότητες με τον κίνδυνο για νέες Σρεμπρένιτσα στην ημερήσια διάταξη.

Επιπλέον, η εγκατάσταση δύο εκατομμυρίων ανθρώπων σε μια έκταση όσο το μισό της Πελοποννήσου θα απαιτήσει τη δημιουργία ολόκληρων πόλεων και τεράστια κονδύλια, δεκάδων δισ. ευρώ. Ενδεχομένως, ο Ερντογάν ελπίζει ότι θα εκβιάσει τους Ευρωπαίους, που τρέμουν ένα νέο προσφυγικό κύμα, να χρηματοδοτήσουν μια ακήρυκτη εθνοκάθαρση εις βάρος των Κούρδων. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς, όμως, ότι η πολιτική ζωή στη Γηραιά Ηπειρο έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο εκφυλισμού ώστε να επιτρέψει κάτι τέτοιο.

Τραύμα για ΗΠΑ, κέρδη για Ρωσία

Το πρώτο θύμα από την «Πηγή Ειρήνης», όπως με περίσσεια κυνισμού ονόμασε την επιχείρηση του τουρκικού στρατού ο Ερντογάν, είναι η διεθνής αξιοπιστία της Αμερικής. Ολοι οι σύμμαχοί της στη Μέση Ανατολή και στην Ανατολική Μεσόγειο θα αναρωτηθούν γιατί άραγε θα έχουν καλύτερη τύχη από τους Κούρδους στην πρώτη αναποδιά. Αντίθετα, η Ρωσία έχει κάθε λόγο να αισθάνεται ισχυρότερη, καθώς οι Αμερικανοί δεν θα έχουν καμία θέση στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης για την τελική λύση του Συριακού, ενώ οι Κούρδοι θα αναγκαστούν να στραφούν προς τον Ασαντ για να διασώσουν ό,τι μπορεί να διασωθεί. Ο μόνος παράγοντας που θα μπορούσε, αυτή τη στιγμή, να αλλάξει τα δεδομένα φαίνεται να είναι το αμερικανικό Κογκρέσο, όπου Ρεπουμπλικανοί και Δημοκρατικοί προσπαθούν να ακυρώσουν τον ματωμένο γάμο Τραμπ - Ερντογάν με θύμα τους Κούρδους. Απομένει να αποδειχθεί ότι δεν έρχονται κατόπιν εορτής.

Η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ έχει γίνει προσωπική υπόθεση

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Σε προσωπική υπόθεση ενός παρορμητικού προέδρου έχει εξελιχθεί η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ σύμφωνα με τον ναύαρχο ε.α. Τζέιμς Σταυρίδη, υψηλόβαθμο στέλεχος του Carlyle Group και πρώην ανώτατο διοικητή Ευρώπης του ΝΑΤΟ. Μιλώντας στην «Κ» ο Σταυρίδης αναφέρεται σε βεβιασμένες κινήσεις του Ντόναλντ Τραμπ σε μία σειρά από μέτωπα, με πιο πρόσφατη την ξαφνική ανακοίνωση αποχώρησης των ΗΠΑ από τη βόρεια Συρία. Αυτή η «έλλειψη συνέπειας και σταθερότητας επηρεάζει ολοένα και περισσότερο το πώς ο υπόλοιπος κόσμος βλέπει τις ΗΠΑ», τονίζει.

– Σε τι βαθμό μπορούν το Κογκρέσο, το Πεντάγωνο και η γραφειοκρατία εθνικής ασφάλειας να περιορίσουν τη ζημιά της απόφασης του προέδρου Τραμπ για αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη βόρεια Συρία;

– Η παρορμητική απόφαση του προέδρου να αποσύρει ξαφνικά τα αμερικανικά στρατεύματα από τα ρευστά σύνορα Τουρκίας - Συρίας έχει προκαλέσει αγανάκτηση σε όλο το πολιτικό φάσμα στις ΗΠΑ. Καταδικάστηκε απερίφραστα τόσο από την πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων Νάνσι Πελόσι, επικεφαλής των Δημοκρατικών, και τον ηγέτη της ρεπουμπλικανικής πλειοψηφίας στη Γερουσία, Μιτς Μακόνελ – πρόκειται για τη μοναδική φορά που οι δυο τους έχουν συμφωνήσει σε οτιδήποτε. Στο Πεντάγωνο επικρατεί σοκ και εναντίωση στην απόφαση, την οποία η ηγεσία του θα προσπαθήσει να αναστείλει. Το Κογκρέσο πιθανότατα θα ψηφίσει μέτρα που θα περιορίζουν την ελευθερία του προέδρου να την εφαρμόσει. Μεταξύ των ενστάσεων είναι η αίσθηση ότι πρόκειται περί προδοσίας αφοσιωμένων συμμάχων μας (των Κούρδων)· το γεγονός ότι ανοίγει την πόρτα για να κυριαρχήσει το Ιράν στη διαφιλονικούμενη περιοχή· ότι θα οδηγήσει στην απελευθέρωση των αιχμαλώτων του ISIS τους οποίους φυλούσαν οι Κούρδοι· και ότι θα προκαλέσει αμφιβολίες για την ειλικρίνεια και τις δεσμεύσεις των ΗΠΑ σε άλλους συμμάχους μας ανά τον κόσμο, από το ΝΑΤΟ ώς τον Ειρηνικό.

Τόσο οι σύμμαχοι όσο και οι αντίπαλοι των ΗΠΑ λαμβάνουν το μήνυμα ότι η πολιτική μας είναι εύθραυστη και ότι μπορεί να αλλάξει με ένα tweet.

– Τι δείχνει για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής επί προεδρίας Τραμπ ο τρόπος με τον οποίο ανακοινώθηκε;

– Η ξαφνική απόφαση, που φαίνεται ότι ελήφθη χωρίς καμία διαβούλευση με στρατιωτικούς συμβούλους ή τις αρμόδιες υπηρεσίες, είναι ενδεικτική μιας εξωτερικής πολιτικής που αυξανόμενα εκφράζει τα προσωπικά καπρίτσια του προέδρου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ένα τηλεφώνημα με τον Τούρκο πρόεδρο φαίνεται να έπεισε τον πρόεδρο Τραμπ να διατάξει την άμεση αλλαγή μιας προσεκτικά διαμορφωμένης πολιτικής στη Συρία – εκπλήσσοντας το σύνολο της ηγεσίας εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ και τη διεθνή κοινότητα. Με την αποχώρηση πολλών επονομαζόμενων «ενήλικων στο δωμάτιο», ο πρόεδρος Τραμπ φαίνεται ότι έχει αναλάβει προσωπικά τον έλεγχο όλων των σημαντικών αποφάσεων στην εξωτερική πολιτική, αλλάζοντας συχνά γνώμη από τη μια στιγμή στην άλλη. Πέρα από τη Συρία, έχει κάνει απότομα μπρος-πίσω στο θέμα της Β. Κορέας (από τις αναφορές σε «πυρ και μανία» σε διαπραγματεύσεις, που συνεχίζονται παρά τις διογκούμενες προκλήσεις από τον Κιμ Γιονγκ Ουν)· στο Ιράν (τη μία ετοιμάζεται «να συντρίψει» τη χώρα, την επόμενη προσφέρεται να συναντηθεί με τον πρόεδρό της)· και στην Κίνα (επιβάλλοντας δασμούς σε κινεζικά προϊόντα και καταργώντας τους μία εβδομάδα αργότερα). Αυτή η έλλειψη συνέπειας και σταθερότητας επηρεάζει ολοένα και περισσότερο το πώς ο υπόλοιπος κόσμος βλέπει τις ΗΠΑ.

Τζέιμς Σταυρίδης, πρώην ανώτατος διοικητής Ευρώπης του ΝΑΤΟ, νυν υψηλόβαθμο στέλεχος του Carlyle Group.

– Τι σήμα στέλνει ο πρόεδρος Τραμπ προς ζωτικούς σύμμαχους στην περιοχή, όπως το Ισραήλ, και μείζονες αντιπάλους, όπως το Ιράν;

– Τόσο οι σύμμαχοι όσο και οι αντίπαλοι των ΗΠΑ λαμβάνουν το μήνυμα ότι η πολιτική μας είναι εύθραυστη και ότι μπορεί να αλλάξει με ένα tweet· ότι μία συμφωνία που συνάπτεται σήμερα μπορεί να ισχύει μία εβδομάδα, μπορεί και όχι· και ότι η αμερικανική πολιτική δεν καθοδηγείται από βασικούς στόχους. Πρόκειται για μία εξαιρετικά ασταθή κατάσταση δεδομένου του επιπέδου της επιρροής των ΗΠΑ διεθνώς. Οι πιο πολλές χώρες λαμβάνουν τα μέτρα τους και διστάζουν ολοένα και περισσότερο να κάνουν μακροπρόθεσμες διευθετήσεις με τις ΗΠΑ. Πολλά μικρότερα έθνη στρέφονται προς την Κίνα ως πιθανό αντικαταστάτη των ΗΠΑ στο διεθνές σύστημα – κάτι το οποίο το Πεκίνο ενθαρρύνει μέσω ενός εκτεταμένου προγράμματος χρηματοδοτικών και εμπορικών κινήτρων.

– Η αποχώρηση των ΗΠΑ θα ενισχύσει περισσότερο τον ρόλο της Ρωσίας στην περιοχή;

– Η επιρροή της Ρωσίας στη Μέση Ανατολή μάλλον έχει φτάσει στο ζενίθ της. Δεν είναι πολύ πιθανό να αυξηθεί, εξαιτίας των οικονομικών ορίων που επιβάλλουν οι υψηλού κόστους επεμβάσεις στην Ουκρανία (συμπεριλαμβανομένης της προσάρτησης της Κριμαίας), στη Συρία (όπου ο λογαριασμός της ανοικοδόμησης θα είναι τεράστιος) και στη Βενεζουέλα. Οι κυρώσεις που έχει επιβάλει η Δύση στη Ρωσία μετά την εισβολή στην Ουκρανία συνεχίζουν να καθηλώνουν την οικονομία της, μειώνοντας το περιθώριο ελιγμών του Πούτιν. Η Ρωσία πιθανότατα θα επιχειρήσει να συνεργαστεί με άλλους περιφερειακούς παίκτες, όπως το Ιράν και η Τουρκία, ώστε να μοιραστούν το κόστος, και ελπίζει ότι με την πάροδο του χρόνου η Δύση θα χαλαρώσει τις κυρώσεις. Ο πρόεδρος Τραμπ εξακολουθεί να στηρίζει το καθεστώς των κυρώσεων, αλλά διατηρεί μία προσωπική σχέση με τον Βλαντιμίρ Πούτιν που ίσως, συν τω χρόνω, να συμβάλει στην άμβλυνση των εντάσεων μεταξύ των δύο πυρηνικών δυνάμεων.

– Προβλέπετε μία μακροχρόνια σύρραξη μεταξύ της Τουρκίας και των Κούρδων; Τι συνέπειες θα έχει αυτό για τις προσφυγικές ροές; Τι θα σημάνει για το ISIS;

– Αν η Τουρκία όντως προχωρήσει σε μία μεγάλης κλίμακας εισβολή στη Συρία, αυτό θα οδηγήσει σε σημαντικής έκτασης συγκρούσεις με το SDF και κουρδικές πολιτοφυλακές. Η Τουρκία έχει ισχυρές και ικανές ένοπλες δυνάμεις (δεύτερες σε μέγεθος στο ΝΑΤΟ μετά τις ΗΠΑ). Ωστόσο, οι Τούρκοι στρατιώτες είναι λιγότερο έμπειροι στο πεδίο της μάχης από πολλούς από τους Κούρδους. Ο πόλεμος μπορεί να διαρκέσει πολύ και να είναι αιματηρός, επιτείνοντας το χάος στην περιοχή. Επιπλέον, δίνεται στο ISIS μία νέα ευκαιρία να απελευθερώσει κάποιους από τους αιχμάλωτους μαχητές του και ενδεχομένως να ανακτήσει τον έλεγχο ορισμένων περιοχών. Ολα αυτά θα οδηγήσουν σε αύξηση των προσφυγικών ροών. Η ελπίδα είναι ότι οι Τούρκοι θα κινηθούν προσεκτικά, θα επιβάλουν μία στενή «ζώνη ασφαλείας» και θα αποφύγουν μία ευρύτερη σύρραξη. Οι ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ πρέπει να εξηγήσουν στην Τουρκία ότι μια ευρύτερη σύρραξη θα είχε αρνητικές συνέπειες όχι μόνο για τη Συρία, αλλά και τη Βορειοατλαντική Συμμαχία γενικότερα, λόγω της αύξησης των προσφυγικών ροών και της αναβίωσης του ISIS.

«Οχι» από την Ε.Ε. στο σχέδιο Τζόνσον

Η τύχη της Βόρειας Ιρλανδίας, το μεγάλο «αγκάθι» – Υστατες προσπάθειες για συμφωνία έως τη Σύνοδο της ερχόμενης Πέμπτης

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Πρελούδιο για ναυάγιο ενός συντεταγμένου Brexit στις 31 Οκτωβρίου θεωρείται το βροντερό «νάιν», που έλαβε αυτήν την εβδομάδα από την καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον για τις εναλλακτικές προτάσεις που κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Ενωση, αν και την ύστατη στιγμή άρχισε να αχνοφαίνεται η ελπίδα για μια συμφωνία μετά και την «εποικοδομητική» συνάντηση του Τζόνσον με τον Ιρλανδό ομόλογό του, Λίο Βαράντκαρ. Μόλις προχθές ο επικεφαλής διαπραγματευτής εκ μέρους των Βρυξελλών, Μισέλ Μπαρνιέ, εγκαινίασε εντατικές συνομιλίες για τις προτάσεις του Λονδίνου, σε μία ενέργεια που θεωρείται ενισχυτική της βρετανικής κυβέρνησης.

Το πράσινο φως για εσπευσμένες διαπραγματεύσεις δόθηκε από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. προκειμένου να υπάρξει συμφωνία πριν από τη Σύνοδο Κορυφής της προσεχούς Πέμπτης. Ωστόσο, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, εμφανίστηκε ιδιαίτερα επιφυλακτικός, υπογραμμίζοντας ότι ο χρόνος έχει παρέλθει, αλλά ότι πρέπει οι δύο πλευρές να εκμεταλλευθούν και την παραμικρή ευκαιρία.

Η επιχειρηματολογία του Βερολίνου στο τηλεφώνημα Μέρκελ - Τζόνσον ήταν πως, αν δεν παραμείνει στην τελωνειακή ένωση και στην ενιαία αγορά η Βόρεια Ιρλανδία, το Λονδίνο θα πρέπει να ξεχάσει τη συμφωνία. Η αντίδραση του Τζόνσον ήταν άμεση: Οι Βρυξέλλες καθιστούν αδύνατο ένα συναινετικό διαζύγιο. Πρόκειται για μια κυνική προσπάθεια του Βρετανού πρωθυπουργού να μεταθέσει τις ευθύνες στην Ε.Ε., κατήγγειλε το Εργατικό Κόμμα του Τζέρεμι Κόρμπιν.

A.R / DPA / JORG CARSTENSEN

Η επιχειρηματολογία του Βερολίνου στο τηλεφώνημα Μέρκελ - Τζόνσον (στιγμιότυπο από την κοινή συνέντευξη Τύπου που είχαν δώσει τον Αύγουστο) ήταν πως, αν δεν παραμείνει στην τελωνειακή ένωση και στην ενιαία αγορά η Βόρεια Ιρλανδία, το Λονδίνο θα πρέπει να ξεχάσει τη συμφωνία.

Η δήλωση Τουσκ

Η απόρριψη του σχεδίου Τζόνσον από την Ε.Ε. επισφραγίστηκε και από τη δήλωση του Τουσκ, ο οποίος τού είπε ότι το ζητούμενο δεν είναι ποιος θα μείνει στο τέλος με τον μουντζούρη, οι Βρυξέλλες ή το Λονδίνο, αλλά το μέλλον της Ευρώπης και της χώρας του. Ηδη, δημοσιεύματα φέρουν την Ε.Ε. έτοιμη να προσφέρει στο Ηνωμένο Βασίλειο νέα προθεσμία έως το καλοκαίρι, παρόλο που ο Τζόνσον διαρρηγνύει τα ιμάτιά του ότι η χώρα του θα έχει εγκαταλείψει την Ε.Ε. στα τέλη του μήνα. Η δέσμευσή του αντιβαίνει, ωστόσο, στον νόμο που έχει ψηφίσει η Βουλή των Κοινοτήτων και κρίνει παράνομη οιαδήποτε έξοδο χωρίς συμφωνία.

Ηδη, δημοσιεύματα φέρουν τις Βρυξέλλες έτοιμες να προσφέρουν στο Ηνωμένο Βασίλειο νέα προθεσμία έως το καλοκαίρι.

Πολιτικοί αναλυτές θεωρούν ότι είναι πιθανό ο Τζόνσον να ζητήσει τελικά παράταση, αλλά στη συνέχεια να οδηγήσει τη χώρα του σε πρόωρες εκλογές και να διενεργήσει προεκλογική εκστρατεία, εμφανιζόμενος ως όμηρος του κοινοβουλευτισμού στη χώρα του, όπως μόνον ένας λαϊκιστής του δικού του βελνεκούς θα μπορούσε να ισχυριστεί. Ολοι τον κατατρέχουν, η Ε.Ε., η Μέρκελ, η Βουλή και τα δικαστήρια στη χώρα του, θα μπορούσε να ισχυριστεί ενώπιον του εκλογικού σώματος και να εξασφαλίσει μεγαλύτερη πλειοψηφία διά της αυτοθυματοποίησής του.

Ο Τζόνσον υπέθετε ότι η εναλλακτική πρότασή του για την αποφυγή του μισητού –για το Λονδίνο– backstop (του μηχανισμού εγγυήσεων, δηλαδή, που ζητάει η Ε.Ε. μεταξύ Ιρλανδίας και Βόρειας Ιρλανδίας, ανεξάρτητα από την τύχη του Ηνωμένου Βασιλείου) δεν επρόκειτο να γίνει δεκτή. Η αγωνία του είναι ότι ενδεχόμενες υποχωρήσεις προς τις Βρυξέλλες θα στοιχίσουν την υποστήριξη των οπαδών του Brexit στο κόμμα του. Στο πλαίσιο αυτό, έχει επιλέξει να αυτοσκηνοθετηθεί ως σκληροπυρηνικός υπέρμαχος του Brexit ενόψει μιας νέας αναμέτρησης. Ίσως η σαφέστερη ένδειξη ότι η χώρα οδεύει σε εκλογές ήταν η απόφαση του πρωθυπουργού να δώσει το πράσινο φως στους Εργατικούς να πραγματοποιήσουν συνομιλίες με αξιωματούχους των δημοσίων υπαλλήλων. Πρόκειται για συνήθη πρακτική πριν από τις εκλογές, προκειμένου η αντιπολίτευση να ενημερώσει στελέχη του δημοσίου τομέα για τις σχεδιαζόμενες αλλαγές σε περίπτωση που ανέλθει στην εξουσία.

Πολιτικοί αναλυτές εκτιμούν πως ο Βρετανός πρωθυπουργός δεν θα οδηγήσει τη χώρα του άμεσα σε άτακτο Brexit, αλλά σε πρόωρες εκλογές.

Πάντως, σοβαρά προβλήματα αντιμετωπίζουν και οι Εργατικοί στο εσωτερικό τους, καθώς μία πτέρυγα του κόμματος πιέζει τον ηγέτη Τζέρεμι Κόρμπιν να επιμείνει, από κοινού με άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης, πρώτα σε νέο δημοψήφισμα για το Brexit προτού εκτεθεί σε νέα αναμέτρηση. Την άποψη αυτή εκφράζει και ο πρώην πρωθυπουργός Τόνι Μπλερ, και το βασικό σκεπτικό είναι πως οι Εργατικοί θα χάσουν τις επόμενες εκλογές. Ο ίδιος ο Κόρμπιν δηλώνει έτοιμος να πάει στις κάλπες μόλις φύγει από το τραπέζι η προοπτική ενός Brexit χωρίς συμφωνία. Η βασική ένσταση της εσωκομματικής αντιπολίτευσης προς τον Κόρμπιν είναι ότι οι Εργατικοί δεν έχουν καταφέρει να επαναπατρίσουν τις ψήφους των υποστηρικτών της παραμονής στην Ε.Ε. από το Κόμμα των Φιλελεύθερων Δημοκρατών. Ενας δεύτερος λόγος που δεν ευνοεί το κόμμα σε μια νέα αναμέτρηση είναι η πάγια τάση των ψηφοφόρων των Εργατικών να απέχουν από τις εκλογικές διαδικασίες τον χειμώνα.

Οι δημοσκοπήσεις

«Ιστορικά δεν ευνοούμε την πραγματοποίηση εκλογών τον Νοέμβριο ή τον Δεκέμβριο, επειδή έχει κρύο και υγρασία. Οι ψηφοφόροι των Εργατικών δεν βγαίνουν από τα σπίτια τους. Γι' αυτό προτιμούμε την άνοιξη», εξήγησε στους Financial Times μέλος του σκιώδους υπουργικού συμβουλίου. Πράγματι, στις τελευταίες δημοσκοπήσεις οι Τόρις φέρεται να έχουν διευρύνει την ψαλίδα στις 15 μονάδες με 38% έναντι 23% για τους Εργατικούς. Στον αντίποδα, οι Φιλελεύθεροι Δημοκράτες χάνουν διαρκώς δυνάμεις κι έχουν φτάσει το 15%, σημειώνοντας πτώση 5%. Οι τελευταίοι έχουν χάσει μεγάλο μέρος της φιλοευρωπαϊκής ψήφου, καθώς οι οπαδοί του Remain (της παραμονής στην Ε.Ε.) έχουν μειωθεί κατά 7% μέσα σε μία εβδομάδα, ενώ οι Εργατικοί έχουν κερδίσει 9% στην αντίστοιχη δεξαμενή ψήφων, αποτελούμενη δηλαδή από όσους τάχθηκαν κατά του Brexit στο δημοψήφισμα το 2016. Την ίδια στιγμή, όμως, το Εργατικό Κόμμα έχει απολέσει ίδιο ποσοστό οπαδών του Brexit: μόλις 8% όσων είχαν ταχθεί υπέρ της εξόδου από την Ε.Ε. πριν από τρία χρόνια σκοπεύουν να ψηφίσουν υπέρ των Εργατικών στην επόμενη αναμέτρηση. Αυτές οι μετρήσεις δικαιολογούν εν μέρει την αμφιθυμία, για δεύτερη φορά μετά το δημοψήφισμα, του ηγέτη του κόμματος, Τζέρεμι Κόρμπιν, απέναντι σε ένα νέο δημοψήφισμα και τη στάση που θα τηρήσει σε αυτήν την περίπτωση.

Βουλή, εκτάκτως, ημέρα Σάββατο

Η βρετανική κυβέρνηση ανακοίνωσε τα σχέδιά της για μια έκτακτη συνεδρίαση της Βουλής των Κοινοτήτων στις 19 Οκτωβρίου, το επόμενο Σάββατο δηλαδή, ακριβώς μετά την ολοκλήρωση της κρίσιμης Συνόδου Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Είναι η πρώτη σαββατιάτικη σύγκληση του σώματος εδώ και 37 χρόνια, παρά τις μέχρι τώρα απαισιόδοξες προβλέψεις για την πιθανότητα μιας συμφωνίας με τις Βρυξέλλες ώς τα τέλη του μηνός. Κυβερνητικό στέλεχος ανέφερε, μάλιστα, ότι η έκτακτη συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα από την έκβαση της Συνόδου Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η τελευταία φορά που συνεδρίασε η Βουλή Σάββατο ήταν στη διάρκεια του πολέμου με την Αργεντινή στα νησιά Φόκλαντ, το 1982, και πριν από αυτό κατά την κρίση στο Σουέζ, το 1956.

Ακόμη και τραπεζίτες αρχίζουν να βλέπουν ως «λύση» τον Κόρμπιν

Του **BENJAMIN MUELLER**
THE NEW YORK TIMES

Ο Τζέρεμι Κόρμπιν είναι η Νέμεσις των τραπεζιτών – ένας γενειοφόρος σοσιαλιστής, που δεν πίνει ούτε σταγόνα οινόπνευμα και συχνά επικρίνεται από τις εφημερίδες για τον τρόπο που συμπεριφέρεται στην εσωκομματική μειοψηφία και για τα ριζοσπαστικά σχέδιά του περί αναμόρφωσης της βρετανικής οικονομίας.

Ομως, στο χάος του Brexit, ο επικεφαλής των Βρετανών Εργατικών προσπαθεί να εμφανιστεί ως η ασφαλής επιλογή των αγορών που πανικοβάλλονται από τα σχέδια του πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον για απότομο διαζύγιο με την Ευρωπαϊκή Ενωση. Και, παραδόξως, η εικόνα αυτή λειτουργεί.

«Το ερώτημα είναι τι μέθοδο εκτέλεσης προτιμάμε», είπε ο πρώην υπουργός των Συντηρητικών και πρώην βοηθός της Μάργκαρετ Θάτσερ, Ντέιβιντ Γουίλετς. «Υπό φυσιολογικές συνθήκες, ο Κόρμπιν θα έμοιαζε με ασύλληπτα ριψοκίνδυνη επιλογή. Ομως, το Brexit είναι η μεγαλύτερη αλλαγή των τελευταίων 40 χρόνων στις οικονομικές και πολιτικές σχέσεις της Βρετανίας, άρα το ίδιο το Brexit είναι ασύλληπτα ριψοκίνδυνο».

Την ώρα που οι πρόωρες εκλογές βρίσκονται όλο και πιο κοντά, οι Συντηρητικοί του Μπόρις Τζόνσον έχουν «κάψει» τη μία σύμβαση μετά την άλλη, ερχόμενοι σε προστριβές με τη βασίλισσα Ελισάβετ, με το Ανώτατο Δικαστήριο και τη Βουλή. Η συμφωνία αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε. που πρότεινε ο Τζόνσον προξένησε τόσο αρνητικές εντυπώσεις, που οι περισσότεροι αναλυτές θεωρούν ότι ο Τζόνσον έχει ήδη διαλέξει την αποχώρηση χωρίς συμφωνία.

Ετσι ο Κόρμπιν, ένας από τους πιο αριστερούς ηγέτες στην εκατονταετή ιστορία των Βρετανών Εργατικών, έχει μετατραπεί σε προσωποποίηση της αυτοσυγκράτησης. Ο Κόρμπιν αρνείται κατηγορηματικά την έξοδο χωρίς συμφωνία και υπόσχεται δεύτερο δημοψήφισμα που θα μπορούσε ακόμη και να ακυρώσει τη βρετανική έξοδο.

Ανάμεσα στον ακροαριστερό ηγέτη των Εργατικών και στην αναταραχή μιας εξόδου χωρίς συμφωνία, πολλοί προτιμούν τον πρώτο.

Ξαφνικά, οι τράπεζες έχουν απομείνει να ζυγίζουν τα οφέλη ενός κόμματος νεομαρξιστών ριζοσπαστών ηγετών και βουλευτών που στο παρελθόν υποστήριζαν κομμουνιστικά καθεστώτα. Την ίδια ώρα, κάποια στελέχη των Εργατικών, που έχει γίνει αντισυστημικό κόμμα υπό τον Κόρμπιν, δυσανασχετούν με το γεγονός ότι, σε μια εκλογική αναμέτρηση στην οποία κυριαρχεί η διάθεση αλλαγών, το κόμμα τους θα εμφανίζεται ως η λιγότερο ριζοσπαστική επιλογή.

REUTERS / PETER NICHOLLS

Ο Τζέρεμι Κόρμπιν προσπαθεί να εμφανιστεί ως η ασφαλής επιλογή των αγορών που πανικοβάλλονται από τα σχέδια Τζόνσον για άτακτο Brexit.

«Οι Συντηρητικοί υπόσχονται την πλέον ριζοσπαστική και ακραία οικονομική αναταραχή των τελευταίων 200 ετών», είπε ο διευθυντής του Ινστιτούτου Ερευνας στη Δημόσια Πολιτική Τομ Κιμπάσι. Κατά τον Κιμπάσι, μια έξοδος από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία μπορεί να συγκριθεί μόνο με τις οικονομικές αναταράξεις που έφερε η κατάργηση της δουλείας από τη βρετανική αυτοκρατορία τη δεκαετία του 1830. «Μπροστά στο μέγεθος του οικονομικού χάους που υπόσχονται οι Συντηρητικοί, ωχριά κάθε πολιτική των Εργατικών», τόνισε.

«Στην τωρινή συγκυρία, η βρετανική κοινή γνώμη έχει ξεκάθαρα διάθεση για αλλαγές. Τι αλλαγές όμως; Θετικές αλλαγές ή αλλαγές που θα φέρουν χάος και αναταραχή;», συνέχισε. Η μετριοπαθής θέση του Κόρμπιν για το Brexit (υπόσχεση νέου δημοψηφίσματος χωρίς να δεσμευθεί ότι θα υποστηρίξει τη μία ή την άλλη πλευρά) έχει αποξενώσει και τους υπέρμαχους της παραμονής στην Ε.Ε. και τους υπέρμαχους της εξόδου. Και για όσο διάστημα οι ψηφοφόροι ασχολούνται κατά βάση με το Brexit, δεν είναι σίγουρο ότι θα δώσουν προσοχή στα σχέδια του Κόρμπιν για ριζική ανάταξη της βρετανικής οικονομίας. Εξάλλου, στο εσωτερικό του κόμματός του, κάποιοι εξακολουθούν να τον μέμφονται για την πλημμελή αντιμετώπιση του αντισημιτισμού στους κόλπους των Εργατικών. Οι βουλευτές αυτοί δεν συμφωνούν με τις προσπάθειες ανατροπής της κυβέρνησης Τζόνσον και σχηματισμού κυβέρνησης με υπηρεσιακό πρωθυπουργό τον Κόρμπιν.

Τα εκλογικά σενάρια

Ομως, στο πλειοψηφικό βρετανικό εκλογικό σύστημα, οι Εργατικοί παραμένουν το κόμμα με τις περισσότερες πιθανότητες να εκθρονίσει τους Συντηρητικούς. Αυτό μειώνει τις επιλογές που έχει ενώπιόν της η Βρετανία: είτε μια κυβέρνηση Τζόνσον, που οδεύει προς Brexit χωρίς συμφωνία, είτε μια κυβέρνηση Κόρμπιν, που θα σταματήσει αυτή την πορεία.

Αυτό καθιστά την επιλογή εύκολη, ακόμη και για τους χειρότερους εχθρούς του Κόρμπιν. «Και οι δύο προοπτικές είναι φρικτές, αλλά νομίζω ότι μια έξοδος από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία θα προξενήσει πολύ σοβαρότερη ζημιά στις μελλοντικές οικονομικές προοπτικές μας απ' ό,τι ο Κόρμπιν», είπε ο πρώην υπουργός Οικονομικών των Συντηρητικών Κεν Κλαρκ.

Ακόμη και στο Σίτι του Λονδίνου υπάρχει η αίσθηση ότι ο χρηματοπιστωτικός κλάδος θα αντέξει το σοκ των ακροαριστερών οικονομικών πολιτικών του Κόρμπιν, αν αυτό πρέπει να κάνει για να αποφύγει το Brexit χωρίς συμφωνία. Τίποτα δεν λειτουργεί πιο καθησυχαστικά σε όσους φοβούνται τα σχέδια του Κόρμπιν για αναδιανομή του πλούτου από την προοπτική του αποκλεισμού από μια εξαγωγική αγορά μισού δισεκατομμυρίου ανθρώπων.

«Ανάμεσα σε μια κυβέρνηση Κόρμπιν που θα μας οδηγήσει σε δεύτερο δημοψήφισμα με κόστος κάποιες πολιτικές που δεν μας ικανοποιούν στον οικονομικό τομέα και σε μια κυβέρνηση Τζόνσον που είναι γενικά υπέρ των επιχειρήσεων, αλλά θα προξενήσει την ανήκεστο βλάβη της εξόδου χωρίς συμφωνία, προτιμώ το πρώτο», είπε ο αναλυτής της Citi Κρίστιαν Σουλτς.

Ο Κόρμπιν θέλει να αντιστρέψει την κληρονομιά της Μάργκαρετ Θάτσερ, αλλά οι αγορές θεωρούν καθησυχαστικό το γεγονός ότι όσο καλά και αν πάει στις επόμενες εκλογές, θα χρειαστεί να συγκυβερνήσει με κάποιον πιο κεντρώο εταίρο. Εξάλλου, ένα από τα πλεονεκτήματα υπέρ του Κόρμπιν για τους τραπεζίτες είναι ότι θεωρούν ότι θα μπορέσουν σε λίγα χρόνια να αντιστρέψουν τις πολιτικές του.

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney
έρχονται με την υπογραφή ενός θρύλου
του παγκόσμιου κόμικ.

Την Κυριακή 20 Οκτωβρίου μαζί με την Καθημερινή

Ο Μακρόν και η «Λερναία Υδρα του ισλαμισμού»

Σε δύσκολη θέση μετά τις αποκαλύψεις για το φονικό με δράστη αστυνομικό

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Το μεσημέρι της Πέμπτης 3 Οκτωβρίου, ένας εργαζόμενος στη μηχανοργάνωση της υπηρεσίας πληροφοριών της γαλλικής αστυνομίας σηκώθηκε από τη θέση του, πήρε ένα μαχαίρι και άρχισε να επιτίθεται στους συναδέλφους του στα κεντρικά γραφεία της αστυνομικής διεύθυνσης του Παρισιού. Τέσσερις αστυνομικοί έπεσαν νεκροί, ενώ μια γυναίκα αστυνομικός σώθηκε χάρη στην επείγουσα αερομεταφορά στο νοσοκομείο. Το ίδιο απόγευμα, ο Γάλλος υπουργός Εσωτερικών Κριστόφ Καστανέρ δήλωσε ότι ο δράστης ήταν ένας απολύτως φυσιολογικός υπάλληλος και ότι δεν ήταν γνωστά τα κίνητρά του.

Η δήλωση αυτή θα καταδιώκει για καιρό τον Καστανέρ, ενώ το όλο περιστατικό μπορεί να αποτελέσει σημείο καμπής για την κυβέρνηση του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν. Μια επίθεση ισλαμιστή τρομοκράτη στην καρδιά του γαλλικού κρατικού μηχανισμού, στο πιο ιστορικό κομμάτι της γαλλικής πρωτεύουσας, το Ιλ ντε λα Σιτέ, στη σκιά της Νοτρ Νταμ, αρχικά αποσιωπήθηκε ως περίεργη ενέργεια με άγνωστα κίνητρα. Το γεγονός ότι ο

Ο Γάλλος πρόεδρος έχει ξεκινήσει περιοδεία για συζητήσεις με απλούς ανθρώπους σχετικά με την ασφαλιστική μεταρρύθμιση που προωθεί.

άνδρας είχε ασπασθεί το Ισλάμ εδώ και μια δεκαετία, ότι το 2015 είχε επιδοκιμάσει την επίθεση τζιχαντιστών στο περιοδικό Charlie Hebdo και ότι ο ιμάμης του τζαμιού στο οποίο προσευχόταν είχε κριθεί άξιος απέλασης επειδή καλούσε τους πιστούς σε τζιχάντ, δεν φαίνεται να χτύπησε κάποιο καμπανάκι στις γαλλικές αρχές.

Στην πρώτη σελίδα της, η εφημερίδα Figaro έκανε λόγο για «σκανδαλώδη λάθη», ασκώντας δριμύτατη κριτική στην επιλογή του Εμανουέλ Μακρόν να μεταθέσει τις ευθύνες στην κοινωνία. Στην ομιλία του μερικές ημέρες μετά την επίθεση, ο Μακρόν μίλησε για «Λερναία Υδρα του ισλαμισμού», υποστηρίζοντας ότι οι θεσμοί του γαλλικού κράτους δεν επαρκούν για να την αντιμετωπίσουν, αν οι πολίτες δεν έχουν τα μάτια τους ανοικτά. «Το να μιλάμε για δυσλειτουργίες είναι εκτός τόπου και χρόνου, όταν πρόκειται για σκανδαλώδη σφάλματα ενός γραφειοκρατικού μηχανισμού που απέτυχε», σχολίασε στο κύριο άρθρο της η Figaro. «Δεν ευθύνεται η κοινωνία που δεν ήταν αρκετά προσεκτική, αλλά αυτοί που λειτουργούν τον κρατικό μηχανισμό».

Στην πραγματικότητα, θα ήταν αδύνατον για τον Μακρόν να επιρρίψει ευθύνες στην αστυνομία, γιατί έχει επίγνωση ότι, προστατεύοντας την προεδρία του, οι Γάλλοι αστυνομικοί έχουν ήδη φθάσει στα όριά τους. Την παραμονή της επίθεσης, 27.000 αστυνομικοί (σε αυτή την περίπτωση, τα νούμερα των διαδηλωτών και τα νούμερα της αστυνομίας ήταν ίδια...) διαδήλωσαν στο Παρίσι διαμαρτυρόμενοι για την πίεση που δέχονται από τις συνεχιζόμενες διαδηλώσεις των «Κίτρινων Γιλέκων», για τον αριθμό-ρεκόρ αυτοκτονιών στο σώμα και για τον κίνδυνο μείωσης των συντάξεών τους με την ασφαλιστική μεταρρύθμιση.

Είναι, λοιπόν, πιθανό, το δεύτερο ήμισυ της προεδρίας Μακρόν να χαρακτηριστεί από μια στροφή σε ρητορική που έως τώρα ακουγόταν μόνο από την πιο σκληρή Δεξιά, με την προεδρική εντολή για γενικευμένη καχυποψία να δηλητηριάζει τους κοινωνικούς δεσμούς και με την ανάδειξη των αρχών ασφαλείας σε βασικά στηρίγματα της προεδρίας. Ο Μακρόν έχει ξεκινήσει μεγάλη περιοδεία ανά τη χώρα, για συζητήσεις με απλούς ανθρώπους σχετικά με την αμφιλεγόμενη ασφαλιστική μεταρρύθμιση, αλλά η δυσπιστία προς την κυβέρνηση δεν παύει να διογκώνεται. Το πιο πρόσφατο κρούσμα (πριν από τις παραπλανητικές δηλώσεις σχετικά με την επίθεση) ήταν η διαχείριση της φοβερής έκρηξης της 26ης Σεπτεμβρίου στο χημικό εργοστάσιο της εταιρείας Lubrizol στην πόλη Ρουέν. Μετά τη γιγάντια μπάλα φωτιάς, που κάλυψε τον νυχτερινό ουρανό σαν σκηνή από ταινία, στον αέρα της πόλης διαχύθηκαν πάνω από 5.000 τόνοι φλεγόμενων χημικών ουσιών ενώ οι Αρχές διαβεβαίωναν όσους παραπονιούνταν για πρησμένα μάτια και «καμένους» λαιμούς ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Πριν από το περιστατικό αυτό, οι μετρήσεις έδειχναν ότι μόλις 30% των πολιτών εμπιστεύονταν το γαλλικό κράτος σε περίπτωση ατυχήματος σε χημικό ή πυρηνικό εργοστάσιο – μετά τη Ρουέν το ποσοστό αυτό δεν αποκλείεται να είναι πλέον μονοψήφιο.

Η απόρριψη της επιτρόπου

Για τον Γάλλο πρόεδρο δεν υπάρχει ούτε η παρηγοριά «έξω πάμε καλά», αφού το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέρριψε την Πέμπτη τον διορισμό της Σιλβί Γκουλάρ στο αξίωμα της επιτρόπου, υποχρεώνοντάς τον σε αναζήτηση νέου υποψηφίου. Για ένα ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε. όπως η Γαλλία, η απόρριψη της υποψηφίας για την Κομισιόν με το αιτιολογικό ότι ως ευρωβουλευτής εισέπραττε αμοιβές από αμερικανικό ινστιτούτο δεν είναι πολύ τιμητική.

Τέλος, η βασική εξέλιξη της τελευταίας εβδομάδας εκτός των γαλλικών συνόρων, η πολεμική επιχείρηση της Τουρκίας στη βόρεια Συρία, φέρνει νέα μαύρα σύννεφα στον ουρανό της Ευρώπης, καθώς η αποδυνάμωση των Κούρδων ουσιαστικά εγγυάται τη νεκρανάσταση του ISIS και την αναζωπύρωση του τζιχαντισμού. Κάποιες επιλογές, όπως η παθητικότητα που επέδειξαν πολλές ευρωπαϊκές δυνάμεις το 2011 απέναντι στη διολίσθηση της Συρίας σε έναν εμφύλιο πόλεμο, που κατέληξε να θρέφει τους τζιχαντιστές, είχαν τελικά πολύ σοβαρότερες επιπτώσεις απ' ό,τι εκτιμάτο τότε.

EPA / IAN LANGSDON

Ο Εμανουέλ Μακρόν σκουπίζει τα δάκρυά του κατά την εκφώνηση λόγου στην κηδεία των αστυνομικών που έπεσαν νεκροί από το χέρι συναδέλφου τους.

Ο τζιχαντιστής και ο ακροδεξιός

Πέρα από τα επιμέρους χαρακτηριστικά, το κοινό σημείο του τζιχαντιστή του Παρισιού αλλά και του 27χρονου Γερμανού ακροδεξιού, ο οποίος την Τετάρτη αποπειράθηκε να αιματοκυλίσει συναγωγή στην πόλη Χάλε, ήταν ότι δρούσαν μεν μόνοι τους, αλλά απευθύνονταν σε μια ευρύτερη «κοινότητα» που τους ενθάρρυνε και διαμόρφωσε τον δολοφονικό τρόπο σκέψης τους. Ο Γερμανός, του οποίου το όνομα δεν αναφέρεται για να μην κερδίσει αναγνωρισιμότητα, φορούσε κάμερα στο κεφάλι και σχολίαζε τις απόπειρές του σαν να έπαιζε βιντεοπαιχνίδι, ζητώντας ακόμη και συγγνώμη από τους θεατές για το γεγονός ότι σκότωσε «μόνο» δύο ανθρώπους. Ο 27χρονος ήταν σαφώς επηρεασμένος από τον δολοφόνο του Κράισττσερτς, στη Νέα Ζηλανδία, ενώ μετά τη σύλληψή του παραδέχθηκε ότι τα κίνητρά του ήταν ρατσιστικά και αντισημιτικά. «Με δεδομένη την ιστορία της χώρας μας, τέτοια πράγματα δεν πρέπει να συμβαίνουν», δήλωσε ο Γερμανός υπουργός Εσωτερικών Χορστ Ζεεχόφερ, χαρακτηρίζοντας την επίθεση «ντροπή για όλη τη χώρα».

Ενισχυμένος ο Αντόνιο Κόστα στην Πορτογαλία

Επανεξελέγη με 20 επιπλέον έδρες

«Η Πορτογαλία μετά τις εκλογές της περασμένης Κυριακής είναι μία χώρα πολύ διαφορετική, που παραμένει ωστόσο η ίδια», ήταν η περιγραφή του βετεράνου δημοσιογράφου Χοσέ Ροντρίγκο ντος Σάντος στο τέλος της εκλογικής βραδιάς. Η φαινομενικά αντιφατική αποφώνηση σκιαγραφεί με ακρίβεια την πολιτική κατάσταση στη σύγχρονη Πορτογαλία, που αντιστέκεται στην πανευρωπαϊκή τάση, προσφέροντας μία ακόμη θητεία στον Σοσιαλιστή πρωθυπουργό Αντόνιο Κόστα. Εκ πρώτης όψεως, το εκλογικό σώμα μοιάζει να εγκρίνει τη «συνεννόηση» (geringonca) που επέτρεψε στον Κόστα να κυβερνήσει με την ανοχή του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Αριστερού Μπλοκ, μετά τις αμφίρροπες εκλογές του 2015, όπως εξηγεί σε άρθρο της στο περιοδικό New Statesman η Ζοάνα Ραμίρο. Η κυβέρνηση των Σοσιαλιστών ψήφισε πιο δημοσιονομικό πακέτο και ενίσχυσε τα κοινωνικά προγράμματα, ανατρέποντας την καταστροφική πολιτική λιτότητας της προηγούμενης συντηρητικής κυβέρνησης. Οι πολίτες μοιάζουν έτσι ικανοποιημένοι με τον Κόστα, προσφέροντας στο Σοσιαλιστικό Κόμμα ποσοστό 37% των ψήφων και 20 επιπλέον έδρες στο Κοινοβούλιο. Λιγότερο ικανοποιημένοι είναι οι άτυποι κυβερνητικοί εταίροι του Κόστα, με το Αριστερό Μπλοκ να διατηρεί τις έδρες του, χάνοντας όμως ψήφους, ενώ ο συνασπισμός Κομμουνιστών και Πράσινων να υποχωρεί στο 6,5%.

Η επιτυχία των αριστερών κομμάτων παραμένει, όμως, εντυπωσιακή σε μία εποχή ανόδου του δεξιού λαϊκισμού και της ξενοφοβίας σε όλη την Ευρώπη. Το αποτέλεσμα αντικατοπτρίζει την ίδια ώρα τη βαθιά απογοήτευση του εκλογικού σώματος, με την αποχή να φθάνει στο 45,5%. Ενδεικτική της στάσης αυτής των ψηφοφόρων είναι η ανάδειξη νέων κομμάτων, όπως του PAN που αγωνίζεται για τα δικαιώματα των ζώων ή του Τσέγκα του Αντρέ Βεντούρα, το πρώτο υπερήφανα φασιστικό κόμμα στο πορτογαλικό Κοινοβούλιο μετά την Επανάσταση των Γαριφάλων το 1974.

Πρόσκληση συνεργασίας

Στην ομιλία του μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, ο Κόστα απηύθυνε πρόσκληση συνεργασίας στο φιλοζωικό κόμμα PAN, καθώς και στο οικολογικό φιλοευρωπαϊκό Λίβρε, που είναι το πρώτο με ηγέτη μαύρη γυναίκα, την Ζοασίν Κατάρ Μορέιρα. Η συμμετοχή των δύο αυτών κομμάτων στον άτυπο κυβερνητικό συνασπισμό μπορεί να μεταβάλει την ισορροπία δυνάμεων στη Βουλή, ενισχύοντας τους Σοσιαλιστές και υποσκάπτοντας την ισχύ των Κομμουνιστών. Για τους περισσότερους Πορτογάλους, όμως, το status quo δεν είναι πια ανεκτό, με τις φιλελεύθερες οικονομικές απόψεις των Σοσιαλιστών να είναι ικανές να οδηγήσουν σε ανατροπή του εύθραυστου συνασπισμού. Η νέα Βουλή και η ιδιότυπη συνεννόηση μεταξύ Κόστα, Κομμουνιστών, Αριστερού Μπλοκ και μικρότερων προοδευτικών κομμάτων έχει πάλι τη δυνατότητα να ικανοποιήσει την απαίτηση του εκλογικού σώματος για απομάκρυνση από το φιλελεύθερο δημοσιονομικό πρότυπο, που τόσο στοίχισε στους Πορτογάλους.

REUTERS

EPA / ANTONIO COTRIM

Ο επανεκλεγείς Σοσιαλιστής Πορτογάλος πρωθυπουργός Αντόνιο Κόστα με τη γενική γραμματέα του Αριστερού Μπλοκ Καταρίνα Μάρτινς.

Ενα Νομπέλ Ειρήνης για τον «Μαντέλα» της Αιθιοπίας

Ο 43χρονος Αμπι Αχμέτ Αλι, μέσα σε λίγους μήνες, προχώρησε σε τεράστιες πολιτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ**

Ο πρωθυπουργός της Αιθιοπίας κέρδισε το Νομπέλ Ειρήνης, για τις προσπάθειές του να ξαναρχίσει τις συνομιλίες με τη γειτονική Ερυθραία, δίνοντας έτσι τέλος σε μια εικοσαετή διαμάχη μεταξύ των δύο χωρών. Ο 43χρονος Αμπι Αχμέτ Αλι από το 2018, που ανέλαβε τα ηνία της χώρας, ξεκίνησε έντονες ειρηνευτικές συνομιλίες με την Ερυθραία, καθώς για περίπου δύο δεκαετίες οι «παγωμένες» διπλωματικές σχέσεις των δύο χωρών είχαν ως αποτέλεσμα χωρισμούς οικογενειών, εσωτερικές μεταναστεύσεις, καθώς και τον θάνατο 80.000 ανθρώπων, που βρέθηκαν παγιδευμένοι στα σύνορα των δύο χωρών.

Από την απελευθέρωση χιλιάδων πολιτικών κρατουμένων, την άρση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που επικρατούσε τα τελευταία χρόνια στη χώρα, την επιστροφή στην Αιθιοπία πολιτικών αντιφρονούντων, που ζούσαν επί χρόνια στην εξορία, μέχρι την υπογραφή συμφωνίας ειρήνης με τη γειτονική Ερυθραία, στην οποία η χώρα του παραχώρησε το αμφισβητούμενο συνοριακό

Ο Αμπι Αχμέτ Αλι ανέλαβε τα ηνία της χώρας το 2018 και έδωσε τέλος στην 20χρονη διαμάχη της χώρας του με την Ερυθραία.

έδαφος, ο Αμπι έχει κάνει περισσότερα μέσα σε επτά μήνες από όλους όσοι κράτησαν τα ηνία της χώρας τα τελευταία 27 χρόνια.

Η «Κ» είχε βρεθεί πριν από λίγους μήνες στην Αιθιοπία, μαζί με τον επίτροπο Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ενωσης, Χρήστο Στυλιανίδη, ο οποίος είχε τότε παράσχει ανθρωπιστική βοήθεια σε χιλιάδες Αιθίοπες που είχαν χάσει σπίτια και περιουσίες εξαιτίας των φυλετικών παθών που μαστίζουν τη χώρα. Μαζί με τις ελευθερίες που έδωσε ο Αμπι τον τελευταίο χρόνο, πάθη και φυλετικά μίση δεκαετιών βγήκαν στην επιφάνεια και μέσα σε μερικούς μήνες η Αιθιοπία αντιμετώπιζε την ταχύτερα αυξανόμενη εσωτερική προσφυγική κρίση στον πλανήτη, με 1,4 εκατομμύριο ανθρώπους να έχουν αφήσει τα σπίτια τους.

Ωστόσο, παρά την κρίση, η δημοτικότητα του Αμπι στη χώρα βρίσκεται στα ύψη. Δεν είναι τυχαίο ότι οι συμπολίτες του αναφέρονταν σε αυτόν ως «Ομπάμα», «Τριντό» ή ακόμη και «Μαντέλα» της Αιθιοπίας. Ο ίδιος, μέσα σε λίγους μήνες, προχώρησε σε τεράστιες πολιτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, τόσο πολλές και τόσο γρήγορα, ώστε πολλοί, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, μας έλεγαν ότι η αφρικανική χώρα των 108 εκατομμυρίων κατοίκων είχε γίνει ήδη αγνώριστη.

«Είμαι πολύ χαρούμενος που έχουμε τον Αμπι πρωθυπουργό, επιτέλους πιστεύω ότι μπορεί να γίνουν σπουδαία πράγματα στην Αιθιοπία», έλεγε στην «Κ» ο 25χρονος Μάμι. «Ο Αμπι Αχμέντ έχει ξεκινήσει σημαντικές μεταρρυθμίσεις, που δίνουν σε πολλούς πολίτες ελπίδα για μια καλύτερη ζωή και ένα πιο λαμπρό μέλλον», ανέφερε στην ανακοίνωσή της η επιτροπή των βραβείων Νομπέλ, προσθέτοντας ότι ίσως μερικοί θεωρήσουν πως το Νομπέλ τού δόθηκε πολύ νωρίς, αλλά «οι προσπάθειες του κ. Αμπι αξίζουν αναγνώριση και χρειάζονται ενθάρρυνση», καταλήγει η ανακοίνωση.

Ενα Νομπέλ Ειρήνης δεν θα μπορούσε παρά να αποτελεί τη μεγαλύτερη αναγνώριση ότι ο νέος πρωθυπουργός της Αιθιοπίας βρίσκεται σε καλό δρόμο.

Ο πρωθυπουργός της Αιθιοπίας, Αμπι Αχμέντ, έχει πετύχει μέσα σε επτά μήνες περισσότερα από όλους τους ηγέτες της χώρας του επί 27 χρόνια.

Γιατί δεν ζούμε περισσότερα χρόνια;

Ο «γρίφος» που προσπαθούν να λύσουν οι επιστήμονες: από το 2011 και εντεύθεν το προσδόκιμο ζωής επιβραδύνθηκε

Το προσδόκιμο ζωής βελτιώνεται διαρκώς, σταθερά, και με σημαντική ταχύτητα, τα τελευταία διακόσια χρόνια. Τη δεκαετία του 1840, οι άνθρωποι δεν ξεπερνούσαν τα σαράντα χρόνια ζωής, κατά μέσον όρο. Ωστόσο, οι βελτιώσεις στη διατροφή, στην υγιεινή και στη στέγαση, κατά τη βικτωριανή περίοδο (1837-1901) βοήθησαν ώστε το προσδόκιμο ζωής, το 1900, να προσεγγίσει τα 60 χρόνια.

Καθώς προχωρούσε ο 20ός αιώνας, αν εξαιρεθούν, βέβαια, τα χρόνια των πολέμων, σημειώθηκαν περαιτέρω κέρδη για την μακροζωία, χάρη στην εισαγωγή της υγειονομικής περίθαλψης και την εφαρμογή των παιδικών εμβολιασμών.

Μετά τη δεκαετία του 1970, οι ιατρικές εξελίξεις, κυρίως στην περίθαλψη ασθενών με εγκεφαλικό επεισόδιο και καρδιακή προσβολή, βοήθησαν στην περαιτέρω αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Ετσι, στην αρχή του τρέχοντος 21ου αιώνα, αυτό προσέγγισε τα 80 έτη για τις γυναίκες και τα 75 για τους άνδρες. Αυτή η αυξητική τάση συνεχίστηκε, προσθέτοντας ένα περισσότερο έτος ζωής, περίπου κάθε τετραετία. Ομως, ξαφνικά το 2011 η αυξητική τάση του προσδόκιμου ζωής σταμάτησε ή πιο σωστά επιβραδύνθηκε.

Αρχικά, οι ειδικοί πιθανολόγησαν ότι πρόκειται για μία προσωρινή διακοπή της αύξησης. Σίγουρα το 2015 ήταν ένα έτος ορόσημο, με κατακόρυφη αύξηση των θανάτων, κυρίως εξαιτίας του ιδιαίτερα βαρύ χειμώνα. Η μεγάλη θνησιμότητα συνδέθηκε με το στέλεχος της γρίπης που κυκλοφορούσε εκείνη τη χρονιά. Ωστόσο, τώρα είναι σαφές ότι δεν επρόκειτο για μία μικρή, προσωρινή, παρέκκλιση από την κυρίαρχη τάση.

Τα τελευταία στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βρετανίας, για την περίοδο 2016-2018, είναι τα πρώτα που δεν περιλαμβάνουν εκείνο τον άσχημο χειμώνα. Παρότι καταγράφεται μια μικρή βελτίωση στο προσδόκιμο ζωής, εξακολουθεί να βρίσκεται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με αυτό που είχαμε δει τα προηγούμενα χρόνια. Με τις επικρατούσες τάσεις, οι άνθρωποι που ζουν στη Βρετανία θα χρειαστούν περισσότερα από δώδεκα χρόνια, προκειμένου να κερδίσουν ένα παραπάνω έτος ζωής.

SHUTTERSTOCK

Με τις επικρατούσες τάσεις, οι άνθρωποι που ζουν στη Βρετανία θα χρειαστούν περισσότερα από δώδεκα χρόνια για να κερδίσουν ένα επιπλέον έτος ζωής.

Ερευνα υποστηρίζει ότι το ανώτατο όριο είναι τα 115 έτη, αλλά γενετιστές θεωρούν ότι με την ενίσχυση των κατάλληλων γονιδίων αυτό μπορεί να αυξηθεί.

Ποια, όμως, είναι τα αίτια αυτής της νέας πραγματικότητας; Σύμφωνα με μία υπόθεση, μετά τόσα χρόνια αύξησης, οι άνθρωποι απλώς έχουν προσεγγίσει τα ανώτατα όρια του προσδόκιμου ζωής. Το γηραιότερο εν ζωή άτομο, για το οποίο υπάρχουν επίσημα στοιχεία, ήταν η Γαλλίδα Ζαν Κλεμέν, η οποία, όταν πέθανε, πριν από είκοσι χρόνια, ήταν 122 ετών.

Ερευνα που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Nature υποδεικνύει ότι το ανώτατο όριο μακροζωίας –εξαιρουμένων κάποιων περιπτώσεων όπως η Κλεμέν– είναι περίπου τα 115 χρόνια. Πολλοί επιστήμονες, ωστόσο, το αμφισβητούν αυτό. Ο Αμερικανός γενετιστής Ντέιβιντ Σινκλέρ εξέδωσε ένα βιβλίο, υπό το τίτλο «Lifespan» (Προσδόκιμο Ζωής), στο οποίο υποστηρίζει ότι με την ενίσχυση των γονιδίων της μακροζωίας, μπορούμε να ζούμε πολύ περισσότερο. Οποια και αν είναι η αλήθεια, υπάρχει πληθώρα στοιχείων που υποδεικνύουν ότι οι Βρετανοί δεν προσέγγισαν το ανώτατο όριο μακροζωίας. Η Ιαπωνία, που ήδη έχει μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής, κατέγραψε σημαντική αύξησή του, τα τελευταία χρόνια, όπως έκανε και το Χονγκ Κονγκ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Βρετανικής Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ανάμεσα στα πλούσια κράτη, μία μόνο χώρα έχει χειρότερη επίδοση από τη Βρετανία: οι ΗΠΑ. Ωστόσο, σε πολλά κράτη καταγράφεται επιβράδυνση της αύξησης του προσδόκιμου ζωής. Οι παράγοντες που ευθύνονται για το φαινόμενο είναι πολύπλοκοι και χρήζουν περαιτέρω έρευνας. Η Υγειονομική Υπηρεσία της Αγγλίας, σε έκθεση που δημοσιοποίησε πέρυσι, προτείνει κάποιους από αυτούς.

Η ιατρική

Μία πιθανή ερμηνεία είναι ότι δεν υπήρξε καμία σημαντική εξέλιξη στον τομέα της ιατρικής, τέτοια που να μεταβάλει τους κανόνες του παιχνιδιού, τα τελευταία χρόνια. Οι άνθρωποι μπορεί να μην πεθαίνουν εξαιτίας μιας νόσου, αλλά μια διαφορετική την αντικαθιστά ως αιτία θανάτου. Καθώς περισσότεροι επιβιώνουν εγκεφαλικών επεισοδίων, καρδιακών προσβολών και καρκίνου, καταγράφεται αύξηση των θανάτων από γεροντική άνοια. Η ιατρική κοινότητα, βέβαια, αναζητεί τρόπους να επιβραδύνει την άνοια, πολλώ δε μάλλον να τη θεραπεύσει, αλλά το προσδόκιμο ζωής μειώνεται.

Η έκθεση της Υγειονομικής Υπηρεσίας της Αγγλίας εξέτασε ανάμεσα σε άλλα και τις συνέπειες που έχει στη μακροζωία η οικονομική λιτότητα, κάτι που ο πρώην σύμβουλος του Οργανισμού Παγκόσμιας Υγείας, σερ Μάικλ Μάρμοτ είχε ήδη υποδείξει ότι ενδέχεται να διαδραματίζει κάποιο ρόλο.

Ο σερ Μάρμοτ, ειδικότερα, αφού εξέφρασε και την έντονη ανησυχία του για την επιβράδυνση της αύξησης του προσδόκιμου ζωής, εξήγησε ότι κοινωνικοί παράγοντες όπως η παιδεία, η εργασία, οι συνθήκες στον εργασιακό χώρο και η φτώχεια επηρεάζουν το προσδόκιμο ζωής, μεταβάλλοντας τον τρόπο με τον οποίο ζούμε. Ετσι, λοιπόν, καθώς η οικονομική λιτότητα ασκεί πιέσεις σε αυτούς τους παράγοντες, είναι εξαιρετικά πιθανό να επηρεάζει και τη μακροζωία μας. Επίσης, προσέθεσε ότι οι «μίζερες» χρηματοδοτήσεις για το βρετανικό ΕΣΥ και την κοινωνική πρόνοια, σημαίνουν ότι η ποιότητα ζωής των πιο ηλικιωμένων έχει επιδεινωθεί, επηρεάζοντας το προσδόκιμο ζωής. Τόνισε, εξάλλου, ότι η μείωση της ταχύτητας αύξησης της μακροζωίας στη Βρετανία δεν συνδέεται με την προσέγγιση των ανώτατων δυνατών ορίων μακροζωίας, όπως εκτιμούν άλλοι επιστήμονες.

Οι πιο φτωχοί

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν υποδεικνύουν ότι οι πιο φτωχοί έχουν βιώσει τη μεγαλύτερη μείωση όσον αφορά τη βελτίωση του προσδόκιμου ζωής. Προφανώς είναι αυτοί που επηρεάζονται, κατά μείζονα λόγο, από τις περικοπές των κυβερνητικών δαπανών στους ευαίσθητους τομείς δαπανών. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί, ότι η έκθεση δεν κατάφερε να εξαγάγει αδιαμφισβήτητα συμπεράσματα. Αυτό που, ωστόσο, δεν επιδέχεται καμία αμφισβήτηση είναι το γεγονός ότι όσο εξακολουθεί αυτή η πτωτική τάση του προσδόκιμου ζωής, θα πρέπει να βρούμε την απάντηση.

Προς το παρόν, ένας βασικός τρόπος που θα μας κάνει να ζήσουμε περισσότερα χρόνια είναι να ακολουθήσουμε έναν υγιεινό τρόπο ζωής, δηλαδή να τρώμε υγιεινά ώστε να καταφέρουμε να διατηρήσουμε έναν ιδανικό δείκτη μάζας σώματος. Μάλιστα, μελέτη που εκπονήθηκε στην κλινική Μαγο των ΗΠΑ διαπίστωσε ότι πιο υγιείς ήταν αυτοί που ακολουθούσαν πιστά τη μεσογειακή διατροφή. Απαραίτητη είναι και η καθημερινή σωματική άσκηση, τουλάχιστον επί τριάντα λεπτά καθημερινά. Εξίσου σημαντικές παράμετροι είναι η διακοπή του καπνίσματος, η λελογισμένη κατανάλωση οινοπνεύματος, η πρόληψη, με τη βοήθεια εμβολιασμών αλλά και προληπτικών εξετάσεων, και φυσικά η πρόσβαση σε καλή υγειονομική περίθαλψη, εφόσον παραστεί ανάγκη.

REUTERS, A.P.

«Είναι δική σας ευθύνη να απεξαρτηθείτε από το smartphone»

Οι συστάσεις ενός γνώστη του θέματος

Της **NELLIE BOWLES**
THE NEW YORK TIMES

Ο Νιρ Εγιάλ δεν μετανοεί για τη συγγραφή του βιβλίου «Εξαρτημένος: Πώς να δημιουργείς εξαρτησιογόνα προϊόντα» (Hooked: How to Build Habit-Forming Products), που αποτέλεσε βίβλο για τη Σίλικον Βάλεϊ. Φέτος, ωστόσο, κυκλοφόρησε ένα νέο βιβλίο του, για τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να ξεπεράσουμε τον εθισμό μας στην τεχνολογία και να απελευθερωθούμε.

Το καινούργιο βιβλίο του Εγιάλ, που κυκλοφόρησε στις Ηνωμένες Πολιτείες πριν από έναν μήνα, τιτλοφορείται «Απερίσπαστος: Πώς να ελέγξετε την προσοχή σας και να επιλέξετε τη ζωή» (Indistractable: How to Control Your Attention and Choose Your Life).

Το διαφορετικό σε αυτό το βιβλίο απεξάρτησης είναι ότι ο Εγιάλ δεν θεωρεί ότι η τεχνολογία είναι το πρόβλημα. Αντιθέτως, το μεγάλο πρόβλημα είμαστε εμείς, εκτιμά ο συγγραφέας.

«Μιλάμε για εθισμό, αλλά ούτε "σνιφάρουμε" το Facebook ούτε κάνουμε ενέσεις Instagram. Είναι πράγματα τα οποία μπορούμε να αντιμετωπίσουμε, αλλά πιστεύουμε ότι η τεχνολογία οφείλει να τα κάνει όλα για εμάς», εξηγεί ο Νιρ Εγιάλ.

Το νέο του βιβλίο είναι στην πραγματικότητα ένας οδηγός για την απεξάρτηση από έναν εθισμό που ο ίδιος υποστηρίζει ότι δεν υφίσταται. Στην πραγματικότητα, για την εξάρτησή μας από την τεχνολογία ευθύνεται η κατηγορηματική άρνησή μας να αναλάβουμε τις προσωπικές μας ευθύνες. Η λύση αυτού το μείζονος προβλήματος είναι απλή, αρκεί να επωμισθούμε εκ νέου τις ευθύνες μας.

Μικρά βήματα

Η «απελευθέρωση» αυτή μπορεί να επιτευχθεί με μικρά, ανώδυνα βήματα. Παραδείγματος χάριν: Μπορείτε να βάλετε το κινητό σας στο «αθόρυβο» για να περιορίσετε τις ενοχλήσεις και βεβαίως τη διάσπαση της προσοχής σας. Να στέλνετε λιγότερες ηλεκτρονικές επιστολές και ταχύτερες. Να μην περνάτε ώρες σε κάποιες ιστοσελίδες. Να έχετε μόνο έναν φορητό υπολογιστή στις συσκέψεις, και πολλά άλλα.

Ο Εγιάλ, που γεννήθηκε στο Ισραήλ και μεγάλωσε στη Φλόριντα, δεν πιστεύει ότι σήμερα, με το νέο του βιβλίο, προσπαθεί να πουλήσει τη θεραπεία σε μια νόσο που ο ίδιος προκάλεσε με το πρώτο του βιβλίο. «Ποιος υποστηρίζει ότι ο εθισμός στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι κάτι κακό; Για πολλούς ανθρώπους, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και τα παιχνίδια είναι κάτι το θαυμάσιο. Ολο το θέμα βρίσκεται στο πώς διαχειρίζεσαι αυτόν τον τεχνολογικό πλούτο», επισημαίνει.

A.P./ ALEXANDER ZEMLIANICHENKO

«Οσοι έχουν εθιστεί στα κινητά τηλέφωνα πρέπει να σκεφθούν σοβαρά γιατί νιώθουν τόσο άσχημα χωρίς την οθόνη μπροστά τους. Να τηρούν ημερολόγιο, όπου θα σημειώνουν όσα χάνουν εξαιτίας του εθισμού τους», προτείνει ο Εγιάλ.

Ο συγγραφέας Νιρ Εγιάλ δεν θεωρεί την τεχνολογία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κάτι κακό και επιρρίπτει τις ευθύνες για τις όποιες «παρενέργειες» στους χρήστες τους.

«Αν χαρακτηρίσουμε την τεχνολογία εθιστική, τότε είναι βέβαιο ότι πρέπει να υπάρχουν τα "βαποράκια" της και οι έμποροί της. Αν όμως παραδεχθούμε ότι η τεχνολογία είναι κάτι το οποίο οι άνθρωποι απλώς χρησιμοποιούν υπερβολικά, τότε κάθε χρήστης πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του και να κάνει ο ίδιος κάτι για το πρόβλημά του», επισημαίνει ο Εγιάλ.

Οπως λέει, όσοι έχουν εθιστεί με τα κινητά τηλέφωνα πρέπει να σκεφθούν σοβαρά γιατί νιώθουν τόσο άσχημα όταν περιμένουν στην ουρά χωρίς την οθόνη τους μπροστά τους. Πρέπει να τηρούν ένα λεπτομερές ημερολόγιο, όπου να σημειώνουν όλα αυτά που χάνουν εξαιτίας του εθισμού τους.

Σίγουρα αυτές οι συμβουλές είναι δύσκολα εφαρμόσιμες και πιθανώς ενοχλητικές, ωστόσο, όπως σημειώνει στο βιβλίο του, «αν περιμένεις από τις εταιρείες τεχνολογίας να κάνουν κάτι ώστε τα προϊόντα τους να μην είναι τόσο ελκυστικά, θα πεθάνεις περιμένοντας».

Ο Εγιάλ, πάντως, παραδέχεται ότι το νέο του βιβλίο δεν έτυχε της υποδοχής που ο ίδιος περίμενε. «Δεν έχω μεγάλο κοινό», ομολογεί και προσθέτει ότι «εκεί έξω» κυριαρχεί η θεωρία περί τεχνολογικού εθισμού. «Πρόκειται για τον τελευταίο μπαμπούλα και ο κόσμος τον λατρεύει», καταλήγει.

Σφοδρή κριτική

Το νέο βιβλίο του Νιρ Εγιάλ πυροδότησε έντονη κριτική. Ο Ρίτσαρντ Φριντ, παιδοψυχολόγος, που πιστεύει ότι πρέπει να μειωθεί ριζικά ο χρόνος που τα παιδιά περνούν προσηλωμένα σε μία οθόνη, τονίζει ότι ο Εγιάλ επιχειρεί να κάνει την απόλυτη μεταστροφή. «Οι άνθρωποι που προκάλεσαν τον τεχνολογικό εθισμό, έρχονται σήμερα να πουλήσουν την θεραπεία του. Ομως αυτοί είναι που εμπορεύτηκαν το ναρκωτικό πρώτοι. Είμαι βέβαιος ότι και η καπνοβιομηχανία υποστηρίζει ότι κάποιοι άνθρωποι έχουν απλά μία προδιάθεση στα αναπνευστικά προβλήματα». Την ίδια στιγμή, ο Τρίσταν Χάρις, ειδικός επί της ηθικής, που παλιότερα εργαζόταν στην Google και που πολλοί τον χαρακτηρίζουν η «συνείδηση της Σίλικον Βάλεϊ», έγινε η Νέμεσις του Εγιάλ. Το 2016, ο Χάρις διατύπωσε την άποψη ότι η τεχνολογία είναι εξαιρετικά εξαρτησιογόνα και στην πραγματικότητα, «υφαρπάζει» τους εγκεφάλους. Ετσι πιστεύει ότι η ευθύνη για τη θεραπεία δεν βαρύνει το άτομο, όπως προτείνει ο Εγιάλ. «Τα βιβλία αυτοελέγχου αποσπούν την προσοχή από τα ανησυχητικά προβλήματα που έχει γεννήσει η τεχνολογία, και που πρέπει να αλλάξουν άμεσα», τόνισε.

STOIXIMAN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

STOIXIMAN

Ενα καινούργιο αστέρι λάμπει και μαγεύει

Ο Ιωάννης Κωστή είναι το next big thing

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Ο Ιωάννης Κωστή, ίσως ο πιο ταλαντούχος και ελπιδοφόρος Κύπριος ποδοσφαιριστής, θα συνεχίσει την καριέρα του στον Ολυμπιακό Πειραιώς. Ο 19χρονος μέσος (γεννημένος στις 17 Μαρτίου 2000) της Νέας Σαλαμίνας Αμμοχώστου, θα υπογράψει (τη νέα εβδομάδα), συμβόλαιο πενταετούς διάρκειας στους «ερυθρόλευκους», αφού ολοκληρωθούν οι υποχρεώσεις του αντιπροσωπευτικού μας συγκροτήματος για τα προκριματικά του Euro 2020.

Στον Ολυμπιακό θα ενταχθεί και επίσημα την 1η Ιουλίου 2020. Η βελτιωμένη πρόταση της ελληνικής ομάδας είναι ύψους 500.000 ευρώ, συν ποσοστό μεταπώλησης 15%. Επίσης, προβλέπει μπόνους άλλων 50.000 ευρώ σε περίπτωση που ο νεαρός άσος παραχωρηθεί υπό οποιαδήποτε μορφή σε άλλον κυπριακό σύλλογο. Ο Κωστή είχε συμφωνήσει εδώ και καιρό με τους «ερυθρόλευκους» του Πειραιά, καθώς πιστεύει πως ο Ολυμπιακός αποτελεί τεράστια ευκαιρία για την περαιτέρω εξέλιξή του. Ο νεαρός μέσος της Νέας Σαλαμίνας θα αμείβεται από την ομάδα του Πειραιά, με το ποσό των 600 χιλιάδων ευρώ ανά έτος! Η μετεγγραφή του στον Ολυμπιακό Π. συγκαταλέγεται στις δέκα ακριβότερες Κυπρίων παικτών. Είναι η ακριβότερη πώληση παίκτη στην ιστορία Νέας Σαλαμίνας. Ο θρύλος του Πειραιά αποκτά ένα «διαμάντι». Το ζητούμενο είναι να το επεξεργαστεί με σωστό τρόπο και να το αναδείξει.

Ο ταλαντούχος μέσος πρόλαβε και έπαιξε στην Κ17 και στην Κ19 της Κύπρου μας. Πέρσι ο ομοσπονδιακός προπονητής Μπεν Σιμόν, τον κάλεσε στην Εθνική Ανδρών και τον χρησιμοποίησε στα προκριματικά του Euro 2020 απέναντι σε Ρωσία και Σκωτία. Μάλιστα, μετά τον αγώνα στη Ρωσία, ο Ισραηλινός τεχνικός αποθέωσε τον Κωστή, λέγοντας: «Είμαι αισιόδοξος για την επόμενη μέρα... Ο Ιωάννης Κωστή με έκανε τόσο περήφανο όσο έχω να νιώσω χρόνια»!

Παίρνει τις ευκαιρίες του στο αντιπροσωπευτικό μας συγκρότημα και μοίρασε και ασίστ στο διπλό επί του Καζακστάν.

Ωριμος και εργατικός

Όσοι τον είδαν να αγωνίζεται και όσοι ξέρουν την ποιότητα του χαρακτήρα του δηλώνουν σίγουροι για την επιτυχία του. Υπάρχει η πεποίθηση πως θα διαπρέψει στα ελληνικά γήπεδα αλλά και πως θα αποτελέσει στα επόμενα χρόνια, βασική και υπερπολύτιμη μονάδα για το αντιπροσωπευτικό μας συγκρότημα, στην προσπάθεια που γίνεται για πρόκριση σε μια από τις μεγάλες διοργανώσεις. Διαθέτει όλα τα εχέγγυα για να φτάσει πολύ ψηλά. Ξεχωρίζει για την άψογη τεχνική του κατάρτιση. Παίζει έξυπνα και με ωριμότητα που διαθέτουν πολύ πιο έμπειροι παίκτες. Η «κάθετη» πάσα του είναι εξαιρετική. Διαθέτει αυτό που λέμε, ποδοσφαιρικό θράσος.

Ο Ιωάννης Κωστή είναι ένα ταπεινό παιδί. Εργάζεται σκληρά καθημερινά στις προπονήσεις και παραμένει απόλυτα συγκεντρωμένος στον στόχο του για διεθνή καριέρα. Είναι από όλες τις απόψεις πανέτοιμος για τις νέες προκλήσεις και δηλώνει αποφασισμένος να ζήσει το όνειρο του κάνοντας περήφανους τους δικούς του ανθρώπους και όλους όσους πιστεύουν στο αυθεντικό, ταλέντο του.

Από τα ερυθρόλευκα της Νέας Σαλαμίνας σε αυτά του Πειραιά ο Κωστή.

Η ανάδειξή του

Το παιδί «θαύμα» της Νέας Σαλαμίνας έπαιξε για πρώτη φορά στην πρώτη ομάδα της Νέας Σαλαμίνας, λίγες εβδομάδες μετά που συμπλήρωσε τα 16 του χρόνια. Ήταν το τελευταίο παιχνίδι του πρωταθλήματος 2015-2016 με την ΑΕΚ. Μόλις 15 λεπτά έπαιξε σε ένα και μόνο παιχνίδι την επόμενη σεζόν (2016-17) πάλι την τελευταία αγωνιστική με αντίπαλο τη Δόξα. Συνέχισε στην πρώτη ομάδα των «ερυθρολεύκων» της Αμμοχώστου και την περίοδο 2017-18 έδειξε την τεράστια προοπτική του. Πήρε αρκετές ευκαιρίες στη δεύτερη φάση του πρωταθλήματος. Στη διάρκεια του περσινού πρωταθλήματος, καθιερώθηκε από τον Σάββα Πουρσαϊτίδη ως βασικό στέλεχος της ομάδας. Είχε 26 συμμετοχές σε αγώνες πρωταθλήματος.

Ο Ιωάννης Κωστή αποτελεί το επόμενο «next big think» του κυπριακού ποδοσφαίρου. Αν παραμείνει προσγειωμένος, ταπεινός και συνεχίσει να δουλεύει σωστά στις προπονήσεις, είμαστε σίγουροι ότι πετύχει πολύ μεγάλα πράγματα. Η μπάλα είναι στα πόδια του.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Διαιτησία - ενδείξεις

Στο κυπριακό ποδόσφαιρο πολλές φορές προκύπτει υπερβολή στην απόδοση ευθυνών στη διαιτησία, θέλοντας κάποιοι να δικαιολογήσουν την αποτυχία. Στην Κύπρο πολλές φορές οι διαιτητές έχουν μετατραπεί σε εξιλαστήρια θύματα, πολλές φορές έχουν... πληρώσει τον τεράστιο βαθμό προκατάληψης που υπάρχει στον χώρο. Κανείς, ωστόσο, δεν μπορεί να υποστηρίξει πως δεν υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στην κυπριακή διαιτησία και σημαντικές αδυναμίες. Και το χειρότερο, είναι πως το φετινό σκηνικό δεν αποτελεί μέρος της υπερβολής. Σε όλες τις μέχρι τώρα αγωνιστικές έγιναν σοβαρά λάθη, επηρεάστηκαν ή αλλοιώθηκαν πολλά αποτελέσματα και δυστυχώς οι ενδείξεις για τη συνέχεια μόνο θετικές δεν είναι. Και ακόμη βρισκόμαστε στην αρχή, τα μεγάλα ντέρμπι μόλις έχουν ξεκινήσει και προλάβαμε ήδη να καταγράψουμε πολλά αρνητικά. Και δυστυχώς το VAR αργεί...

* * * * *

Κρίμα για την ΑΕΚ

Ακόμη και να αποδείξει κάποιος πως όταν οι παρατηρητές της ΚΟΠ εργάζονται στην «ΑΕΚ Αρένα» είναι πολύ πιο... ευαίσθητοι ή έστω βλέπουν και ακούν πολύ περισσότερα απ' ό,τι σε άλλα γήπεδα, η ουσία δεν αλλάζει. Δεν είναι η πρώτη φορά, στα τρία χρόνια λειτουργίας της «Αρένας» που η ΑΕΚ παραπέμπεται για τη συμπεριφορά μερίδας οπαδών της, είτε για υβριστικά συνθήματα, είτε για φτύσιμο ή ρίξιμο αντικειμένων στους αντιπάλους, πολύ περισσότερο για ρατσιστικά συνθήματα. Μικρή μερίδα αποτελούν οι οπαδοί της ΑΕΚ που παραφέρονται, μικρή μερίδα αλλά ικανή να χαλάσει την εικόνα των πολλών. Κρίμα για την ΑΕΚ και κυρίως για τη διοίκησή της, που έφτιαξε ένα γήπεδο – στολίδι για τον κόσμο. Και η διοίκηση του κυρίου Καραπατάκη θα πρέπει να αντιδράσει άμεσα και δυναμικά, εντοπίζοντας και κυρίως απομακρύνοντας τους λίγους που ζημιώνουν τους πολλούς...

* * * * *

Να ξέρουμε ποιοι είμαστε

Το ξέσπασμα χαράς μετά το διπλό στο Καζακστάν είναι απόλυτα δικαιολογημένο και από τους διεθνείς μας και από την ΚΟΠ και από όσους είναι διπλά στην ομάδα. Δείχνει όμως και το ποιο είναι το πραγματικό μας μέγεθος και το πού μπορούμε ρεαλιστικά να στοχεύουμε. Για μια ομάδα που δικαιούται να συζητά πρόκριση στα τελικά, το διπλό στο Καζακστάν έρχεται με 4-0 και θεωρείται διαδικαστικό. Όπως ακριβώς ήταν για τους Ρώσους. Όταν το παίρνεις 2-1 με ανατροπή και πανηγυρίζεις σαν τρελός, το αντιλαμβάνεσαι ως υπέρβαση και τέτοια είναι κάθε νίκη μας εκτός έδρας με ομάδες πάνω από το έκτο γκρουπ δυναμικότητα. Αν αυτό επιτέλους το καταλάβουμε και αφού το χωνέψουμε συνεχίσουμε να δουλεύουμε, τότε κάποια στιγμή οι υπερβάσεις θα πυκνώσουν και θα φτάσουμε εκεί που θέλουμε. Εν ολίγοις, καλύτερα να κάνουμε πράγματα πριν τα θέσουμε ως στόχο και έτσι θα τα χαιρόμαστε και παραπάνω. Αν βάζουμε τον πήχη ψηλότερα από εκεί που φτάνουμε, θα περνάμε από κάτω και θα ψάχνουμε ποιος φταίει.

* * * * *

Θα πάρει χρόνο

Έγιναν πολλά στον Απόλλωνα αυτό το διάστημα και είναι αδύνατο έτσι απλά, με μια μονοκονδυλιά, να τα αφήσεις πίσω και να πεις πως είναι σαν να μην έγιναν. Η ομάδα είναι εμφανώς ταλαιπωρημένοι και χρειάζεται το χρόνο της προκειμένου να βρει το ρυθμό που συνηθίσαμε επί Σωφρόνη Αυγουστή. Ουσιαστικά, στόχος είναι να κρατηθούν όσο πιο κοντά γίνεται στην κορυφή και ήδη δουλεύουν για κινήσεις τον Γενάρη προκειμένου να διορθωθούν πράγματα. Έχουν κι ένα πρόγραμμα ισορροπημένο μέχρι το τέλος του πρώτου γύρου, αν γυρίσουν και οι τραυματίες η προοπτική θα είναι εκεί. Εντός ομάδας την πίστη στο υλικό ουδέποτε την έχασαν και συστήνουν υπομονή. Ο Κίρζης τους συνεργάτες του τους στηρίζει και περιμένει αποτελέσματα. Έχει ενδιαφέρον να δούμε αν οι επιλογές του θα τον δικαιώσουν.

* * * * *

Σοφοκλέους/ Κερκέζ

Είναι κάποιοι που ισχυρίζονται ότι η καρέκλα του Κερκέζ τρίζει. Μόνο που δεν είναι έτσι τα πράγματα. Εξ όσων έχουμε μάθει ο πρόεδρος της ΑΕΛ, στηρίζει τον προπονητή, όπως έκανε κατά το παρελθόν και δικαιώθηκε. Υπάρχει μια συμπάθεια εκ μέρους του Σοφοκλέους προς τον Σερβοβόσνιο, αφού αν μη τι άλλο αυτός τον ανέδειξε και τον εμπιστεύτηκε ως επαγγελματία.

* * * * *

Να τους πάρεις σοβαρά;

Ενώπιον της Επιτροπής Προσφύγων, ο πρόεδρος του Εθνικού Κίκης Φιλίππου τους κατήγγειλε την ανάμειξη τοκογλύφων στο ποδόσφαιρο και κανένας εξ αυτών δεν έκανε ούτε και μια δήλωση επί του θέματος. Δεν μπορεί πλέον να τους πάρεις σοβαρά αφού και οι ίδιοι χειρίζονται τα θέματα με τόσο ερασιτεχνισμό που σε κάνουν ν' αναρωτιέσαι για πολλά πράγματα και όχι μόνο για τη σοβαρότητα που τους διακατέχει...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Τοκογλύφοι; Σιγά τα ωά

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Δεν πρόλαβε να στεγνώσει το μελάνι μας... πότε γράφαμε απ' αυτή τη στήλη για την πολυμορφία που διαθέτει ο κόσμος του ποδοσφαίρου; Από τούτη την εβδομάδα μπήκαν στη ζωή μας και οι τοκογλύφοι.

Έχουμε και λέμε. Βόμβες, στημένα, βία, βρισίδι, κακός προγραμματισμός, άδεια γήπεδα, κομματικές παρεμβάσεις, ακροδεξιά στοιχεία, ρατσισμός, Τσε Γκεβάρα και Σοβιετική Ένωση, μάνατζερ πρόεδροι, υπόκοσμος και φυσικά τοκογλύφοι.

Κάθε μέρα που περνά προστίθεται και ένα ακόμη στοιχείο και πολύ χαρούμενος είμαι, γιατί δεν βαριέσαι ποτέ μ' αυτούς που μπλέξαμε.

Λοιπόν, το ότι οι τοκογλύφοι δρουν και έστησαν παντού επιχειρήσεις μες στο νησί δεν είναι και τίποτα περίεργο. Έτσι όπως πάνε θα υπάρχουν και μαγαζιά τους σε κάθε γειτονιά ανά την Κύπρο. Πώς είναι τα μπούκικα; Κάτι τέτοιο.

Το γεγονός, όμως, ότι έχουν αναμειχθεί στο ποδόσφαιρο και το καταγγέλλει ο πρόεδρος του Εθνικού ενώπιον της Βουλής είναι όπως και να το κάνουμε συγκλονιστικό.

Γιατί εύκολα μπορεί κανείς να καταλάβει ότι αν μια ομάδα είναι υποχείριο ενός τοκογλύφου τότε και αυτός με τη σειρά του μπορεί να πράξει ό,τι σκεφτεί το δαιμόνιο μυαλό του για να αυξήσει τα κέρδη του. Το στήσιμο αγώνων είναι το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό.

Το ακόμα πιο συγκλονιστικό της υπόθεσης είναι ότι ακριβώς την ίδια ανησυχία έχει ο και ο πρόεδρος του ΚΟΑ. Για τους βουλευτές δεν έχω άποψη, αφού κανείς δεν συγκινήθηκε ή δεν ένιωσε την υποχρέωση να τοποθετηθεί δημόσια. Εκεί, όμως, που κοκαλώνεις από συγκλονισμό είναι ότι ούτε και η αστυνομία ευαισθητοποιήθηκε για το θέμα.

Να το πάμε από την αρχή. Πρόεδρος ομάδας καταγγέλλει στη Βουλή ανάμειξη τοκογλύφων στο ποδόσφαιρο και εκτός από την ανησυχία του προέδρου του ΚΟΑ, δεν κουνιέται φύλλο.

Ούτε τα μίντια ασχολούνται, οι βουλευτές ήπιαν το καφέ τους τελείωσαν, ο πρόεδρος του ΚΟΑ απλώς ανησυχεί, ο πρόεδρος του Εθνικού δεν κλήθηκε ποτέ για κατάθεση, η αστυνομία είναι λες και δεν υπάρχει και το Υπουργείο Δικαιοσύνης κοιμάται τον ύπνο του δικαίου. Έγινε κάτι; Σιγά τα ωά... τοκογλύφοι.

Καλώς όρισες κ. Μπεργκ

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Όχι πως θα μπορούσε να λειτουργήσει διαφορετικά για τον κύριο Χένιγκ Μπεργκ, απ' εδώ πέρασαν κι' άλλοι, για την ακρίβεια όλοι οι προπονητές που εργάζονται ή εργάστηκαν κατά καιρούς στο κυπριακό πρωτάθλημα. Η αλήθεια να λέγεται όμως, δεν θα ανέμενε κάποιος, τόσο σύντομα και μετά το θετικό ξεκίνημα της Ομόνοιας στο φετινό πρωτάθλημα, ο Νορβηγός προπονητής να βρεθεί στο επίκεντρο έντονης κριτικής. Αρκούσε ένα μόνο άσχημο αποτέλεσμα και ο Χένιγκ Μπεργκ, των τελευταίων ημερών, άλλος προπονητής θεωρείται για κάποιους, σε σχέση με τον προπονητή που κάθισε στον πάγκο της Ομόνοιας στα προηγούμενα τέσσερα παιχνίδια!

Προς αποφυγή παρεξήγησης, το πρόβλημα δεν έχει να κάνει με την κριτική. Φυσιολογικά, ως ο άμεσα υπεύθυνος, ο Χένιγκ Μπεργκ έχει σημαντικό μερίδιο ευθύνης για την αγωνιστική εικόνα της ομάδας του. Το πρόβλημα έχει να κάνει με την υπερβολή και κατ' επέκταση τον μηδενισμό. Όπως ανάλογα μπορεί κάποιος να επικαλεστεί την υπερβολή και κατ' επέκταση τον ενθουσιασμό, από τη σιγουριά για την επιτυχία μιας επιλογής, προπονητή ή ποδοσφαιριστή, με μικρό το δείγμα των αγώνων.

Η Ομόνοια του Χένιγκ Μπεργκ ξεκίνησε... συγκρατημένα, με θετικά σημάδια, ενδείξεις και κυρίως προοπτική. Ανταποκρίθηκε πλήρως στις απαιτήσεις των δύο πρώτων ντέρμπι και η προοπτική φυσιολογικά έγινε ενθουσιασμός, αν και σε κάποιες περιπτώσεις υπερβολικός. Οι περισσότεροι από αυτούς, οι οποίοι από το βράδυ του περασμένου Σαββάτου τα... χώνουν στον κύριο Μπεργκ, πριν από τον αγώνα στην Πάφο θεωρούσαν πως ένας από τους κυριότερους λόγους από τους οποίους προκύπτει φέτος ελπίδα διάκρισης είναι ο Νορβηγός προπονητής. Τα υπόλοιπα γνωστά, από καλά διαβασμένος και άριστος στην επιλογή τακτικής και προσώπων στην εντεκάδα, ο κύριος Μπεργκ πήγε απροετοίμαστος για το τι θα αντιμετώπιζε στο «Στέλιος Κυριακίδης», η διαχείριση του παιχνιδιού κρίθηκε επικίνδυνη και οι αλλαγές του λανθασμένες και σε λάθος χρόνο!

Αν όλα αυτά δεν σας θυμίζουν κάτι, αρκούν μόνο τα πιο πρόσφατα παραδείγματα. Του Τόμας Ντολ, που από «μάγος» τη μία Τετάρτη έγινε «λίγος» για τους φίλους του ΑΠΟΕΛ, μία εβδομάδα αργότερα και του Σωφρόνη Αυγουστή, που από το... κάτι παραπάνω που έψαχναν κάποιοι στον Απόλλωνα, επέστρεψε τριανταπέντε μέρες ως ο καταλληλότερος!

Καλώς όρισες κύριε Μπεργκ στο κυπριακό ποδόσφαιρο. Δύναμη και κουράγιο σας εύχομαι...

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας									
Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	ΙΤΑΛΙΑ	Πετρέλαιο	€/$
0,53%	3,84%	1,28%	1,31%	1,76%	2,00%	1,54%	Αναζητεί 23 δισ. για να αποφύγει νέα αύξηση του ΦΠΑ Σελ. 10	2,97%	0,32%

Το Brexit δεν θα αυξήσει τα δίδακτρα

Για προγράμματα σπουδών φέτος ή του χρόνου -Δεν θα επηρεαστούν οι σχέσεις Κύπρου -Βρετανίας

Τη βεβαιότητα ότι οι σχέσεις του Ηνωμένου Βασιλείου με την Κύπρο θα παραμείνουν ισχυρές και θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται και μετά το Brexit διατυπώνει σε συνέντευξη στην «Κ» ο Βρετανός υπουργός για την Ευρώπη και Αμερική Κρίστοφερ Πίντσερ. Τονίζει ότι η βρετανική κυβέρνηση θα προτιμούσε να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Οκτωβρίου με συμφωνία, αλλά είναι προετοιμασμένη για όλα τα ενδεχόμενα. Απαντά και για το τι θα γίνει με τα δίδακτρα των βρετανικών πανεπιστημίων για τους φοιτητές κρατών μελών της Ε.Ε. «Με συμφωνία ή χωρίς, οι φοιτητές από την Ε.Ε. που αρχίζουν τα προγράμματα σπουδών τους αυτή την ακαδημαϊκή χρονιά (2019/20) ή την επόμενη (2020/21) θα έχουν εγγυημένο home fees status (μειωμένα ή δωρεάν -στην περίπτωση της Σκωτίας- δίδακτρα) και δυνατότητα χρηματοδότησης για τη διάρκεια των σπουδών τους», αναφέρει χαρακτηριστικά. **Σελ. 4**

Συνέντευξη Κρίστοφερ Πίντσερ στην «Κ»

Τεχνολογικοί κολοσσοί δραπετεύουν από την Κίνα

Τάσεις φυγής από την Κίνα έχουν οι τέσσερις τεχνολογικοί κολοσσοί, χάρη στους οποίους η χώρα έχει αναδειχθεί στον κορυφαίο παραγωγό ηλεκτρονικών παγκοσμίως. Η συνεχής απειλή των δασμών και η κλιμάκωση του σινοαμερικανικού πολέμου φαίνεται πως σπρώχνουν τις FoxconnTechnology, Inventec, Quanta Computer και Compal Electronics εκτός χώρας, οι οποίες αυτή τη στιγμή συνεισφέρουν το 40% στις συνολικές εξαγωγές ηλεκτρονικών από την Κίνα στις ΗΠΑ. Οι τέσσερις εταιρείες, οι οποίες έχουν έδρα στην Ταϊβάν, δημιούργησαν στενές σχέσεις μετην Κίνα, όταν 30 χρόνια πριν αποφάσισαν να κάνουν ανοίγματα στην ενδοχώρα, αναζητώντας οικονομικά γόνιμο έδαφος. Σήμερα, αναθεωρούν τη δέσμευσή τους με την Κίνα και σιγά σιγά δραπετεύουν. **Σελ. 11**

Μάχη χωρίς τέλος για τα εργασιακά στις τράπεζες

Επίδειξη δύναμης ΕΤΥΚ

Εντείνεται η αντιπαράθεση μεταξύ της ΕΤΥΚ και άλλων συντεχνιών από τη μια και της εργοδοτικής πλευράς από την άλλη, για τα εργασιακά στις τράπεζες ενόψει της ανανέωσης της συλλογικής σύμβασης. Ηδη η συνδικαλιστική πλευρά έχει πετύχει τρεις νίκες εξασφαλίζοντας ωφελήματα για τους υπαλλήλους. Η Τράπεζα Κύπρου βρίσκεται εκτός της κόντρας που έχει ξεσπάσει. **Σελ. 6**

Νέος στόλος λεωφορείων τον Ιούλιο

Συμβάσεις 70 εκατ. ευρώ

Νέο πιο σύγχρονο στόλο λεωφορείων αναμένεται να αποκτήσει το 2020 η Κύπρος. Σύμφωνα με το υπ. Μεταφορών, η υποβολή προσφορών για τις συμβάσεις ύψους 70 εκατομμυρίων ευρώ λήγει στις 25 Οκτωβρίου. Στόχος είναι οι νέες συγκοινωνίες να μπορούν να λειτουργήσουν στις 6 Ιουλίου. Στο νέο στόλο θα περιλαμβάνονται και υβριδικά ή ηλεκτρικά λεωφορεία. **Σελ.5**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΚΕΔΙΠΕΣ

Αποπληρώνει κρατική βοήθεια 120 εκατ. ευρώ

Την πρώτη δόση ύψους 60 εκατ. ευρώ θα καταβάλει την Τρίτη η ΚΕΔΙΠΕΣ για αποπληρωμή της κρατικής βοήθειας που είχε δοθεί στη ΣΚΤ το 2018. Η επόμενη δόση επίσης 60 εκατ. θα καταβληθεί τον Δεκέμβριο του 2019. Περαιτέρω αποπληρωμή θα γίνει μέσω της παραχώρησης ακινήτων. **Σελ. 6**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Αύξηση ενοικίων σε όλες τις συνοικίες της Αθήνας

Μεγάλη και απότομη αύξηση εμφανίζουν τα ενοίκια στις μέχρι πρότινος προσιτές περιοχές της Αθήνας. Είναι ενδεικτικό ότι στη διάρκεια του γ΄ τριμήνου οι ζητούμενες τιμές ενοικίασης στα δυτικά προάστια είναι αυξημένες κατά 24%, φθάνοντας τα 6,2 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**0,47%**	**0,03%**
Γερμανία	-0,47%	0,12%
Γαλλία	-0,15%	0,14%
Ιταλία	0,94%	0,12%
Ισπανία	0,22%	0,09%
Ιρλανδία	0,07%	0,12%
Ελλάδα	1,42%	0,10%
Ην. Βασίλειο	0,58%	0,11%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **FLORIAN HENSE***

Η αποστολή της Κρ. Λαγκάρντ και οι πολλές φωνές μέσα στην ΕΚΤ

Τα πρακτικά από τη συνεδρίαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), που πραγματοποιήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, αντικατοπτρίζουν το χάσμα απόψεων μεταξύ των υπευθύνων στη χάραξη νομισματικής πολιτικής. Προ τεσσάρων εβδομάδων, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ένα πακέτο μέτρων για τη στήριξη της Ευρωζώνης, συμπεριλαμβανομένης της επανεκκίνησης του προγράμματος αγοράς ομολόγων.

Οι απόψεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου διέφεραν ως προς την αποτίμηση των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν σήμερα στην Ευρωζώνη, την αποτελεσματικότητα των μέτρων της ΕΚΤ και την κλίμακά τους. Ταυτόχρονα, όλοι συμφώνησαν ως προς την ανάγκη υιοθέτησης μιας πιο ενεργής δημοσιονομικής πολιτικής. Είναι φυσιολογικό να υπάρχει ποικιλία απόψεων.

Εντούτοις, σε αυτή τη φάση η ΕΚΤ θα πρέπει να είναι προσεκτική. Για να είναι αποτελεσματική η νομισματική πολιτική στην Ευρωζώνη, η νέα επικεφαλής, Κριστίν Λαγκάρντ, θα πρέπει να χαμηλώσει τους τόνους και να γεφυρώσει το χάσμα απόψεων όταν θα αναλάβει επίσημα τα ηνία από τον Νοέμβριο. Είναι απαραίτητο να εκφράζονται διαφορετικές απόψεις, αλλά εξίσου σημαντική είναι η υιοθέτηση μιας κοινής στάσης. Ωστόσο η ΕΚΤ δεν έχει μιλήσει τελευταία με μια φωνή. Η διχογνωμία μεταξύ των υψηλόβαθμων αξιωματούχων έχει γίνει σήμερα πιο αισθητή από πριν εξαιτίας των μέτρων στήριξης που ελήφθησαν στην τελευταία συνεδρίαση. Ορισμένα μέλη του διοικητικού συμβουλίου εξέφρασαν πιο έντονα και δημόσια τη διαφωνία τους. Ενα μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου παραιτήθηκε λίγες ημέρες μετά τη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου επειδή δεν συμφωνούσε με την επανεκκίνηση του προγράμματος αγοράς ομολόγων. Την περασμένη εβδομάδα, μια ομάδα πρώην υψηλόβαθμων αξιωματούχων της ΕΚΤ και κεντρικών τραπεζιτών της Ευρωζώνης δημοσίευσαν από κοινού μια επιστολή όπου εκφράζουν την πλήρη αντίθεσή τους με την τρέχουσα νομισματική πολιτική της ΕΚΤ – κάτι τέτοιο γίνονταν σπάνια στο παρελθόν. Σύμφωνα με έκθεση που διέρρευσε στον Τύπο, η επιτροπή νομισματικής πολιτικής –η οποία απαρτίζεται από προσωπικό της ΕΚΤ και τους κεντρικούς τραπεζίτες των κρατών-μελών– δεν ήταν απολύτως σύμφωνη με τις νέες αγορές ομολόγων, καταδεικνύοντας το μέγεθος της διχογνωμίας. Το γεγονός ότι εκφράζονται τόσο έντονα οι διαφορετικές απόψεις για τον χειρισμό της νομισματικής πολιτικής μπορεί να βλάψει την αποτελεσματικότητα των μέτρων. Σε κάθε περίπτωση διακυβεύονται πολλά.

Η ΕΚΤ παραμένει η ισχυρή ασπίδα προστασίας του χρηματοπιστωτικού κλάδου στην Ευρωζώνη. Για να κάνει τη δουλειά της όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά σε ένα δύσκολο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, πρέπει να στέλνει ξεκάθαρα μηνύματα σε ό,τι αφορά την πορεία της νομισματικής πολιτικής. Το πιο δύσκολο εγχείρημα για την Κριστίν Λαγκάρντ, μόλις αναλάβει καθήκοντα προέδρου στην ΕΚΤ, θα είναι να γεφυρώσει αυτό το χάσμα.

* Ο κ. Florian Hense είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

pwc

Cyprus Annual Review 2019

Leading the Future

www.pwc.com.cy

ΑΠΟΨΗ Του **ΔΡ. ΣΤΕΛΙΟΥ ΠΛΑΤΗ**

Το passport story και η ανάπτυξη για τους Κυπρίους

Συζητήθηκε την περασμένη εβδομάδα στην κοινοβουλευτική επιτροπή οικονομικών νέο τροποποιητικό νομοσχέδιο για περαιτέρω φοροαπαλλαγές σε στελέχη διεθνών ιδιωτικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τόπο μας. Αλλά καμία κουβέντα για τον κύπριο εργαζόμενο, τον κύπριο επιχειρηματία. Αυτόν που σήκωσε και σηκώνει το βάρος της ανάπτυξης. Ως αποτέλεσμα της κρίσης, αλλά κυρίως της διαχείρισής της, παρατηρούμε μια έξαρση σε αυτό που ονομάζεται σχετική φτώχεια. Γινόμαστε μάρτυρες ολοένα και πιο ακραίων περιστατικών πραγματικής ανέχειας όσο ποτέ άλλοτε στο πρόσφατο παρελθόν. Βλέπουμε άστεγους για πρώτη φορά και διαμαρτυρίες για τη στέγαση κυπρίων. Παρατηρούμε έντονες οικονομικές αντιθέσεις που προκαλούν την κοινωνία. Ενώ η αδυναμία των θεσμών του Κράτους να παρέχουν αρωγή οδηγεί σε τραγικές καταστάσεις κάθε τρεις και λίγο. Επικεντρωθήκαμε σχεδόν μονοθεματικά στην άμεση προσέλκυση συγκεκριμένης ομάδας ξένων επενδυτών, μέσα κυρίως από την πώληση διαβατηρίων ή αδειών μόνιμης παραμονής, τροφοδοτώντας μια ξέφρενη όσο και άτακτη ανάπτυξη στον τομέα των ακινήτων. Σε σημείο που ακόμη και η Ε.Ε. μας έκανε συστάσεις, τη στιγμή που τα σχετικά στοιχεία προειδοποιούν για το πρόσκαιρο αυτού του είδους ανάπτυξης. Πριν από λίγο καιρό ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών μας αποκάλυψε ότι εισέρρευσαν στην οικονομία μας περίπου 1 δισ. το χρόνο από το 2013, από τα διαβατήρια. Ποσό που είναι σχεδόν διπλάσιο της ανάπτυξης του ΑΕΠ μας κατά μέσο όρο την περίοδο. Αυτό σημαίνει πως το περιβόητο «success story» δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα «passport story». Και ας μη παρεξηγηθώ. Είμαι κατηγορηματικά υπέρ της ανάπτυξης. Αλλά ανάπτυξη ως μέτρο διάχυσης πλούτου στην κοινωνία και δημιουργίας συνθηκών κοινωνικής ευημερίας και προόδου. Αλλιώς η ανάπτυξη ως σύνθημα με κάθε κόστος, ή ακόμη χειρότερα ως αποκλειστικό προνόμιο των λίγων που τυχαίνει να είναι σήμερα πολιτικά ευνοούμενοι είναι επιζήμια. Το είχαμε πει και το 2012-2013. Απαιτείται στήριξη του κύπριου επιχειρηματία, του κύπριου επιστήμονα, του κύπριου μισθωτού, της κοινωνίας γενικότερα. Και είναι εντονότερη αυτή η ανάγκη σήμερα. Είμαστε μικρή κοινωνία και με πραγματικό κίνδυνο αφανισμού, ιδιαίτερα με τα όσα επισυμβαίνουν στην περιοχή μας. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να χάνουμε επιστήμονες. Να χάνουμε τους νέους μας, στο εξωτερικό. Και ας αντιληφθούν επιτέλους οι κυβερνώντες ότι η πολυδιαφημιζόμενη μείωση της ανεργίας μέσα από τον εκπατρισμό των ανέργων ή την χαμηλής έντασης απασχόλησης δεν πείθει. Τους το αποδείξαμε με συγκεκριμένα στοιχεία, αριθμούς και γραφήματα. Σήμερα, δυστυχώς, ο κύπριος επιχειρηματίας υπόκειται σε σχεδόν τριπλάσιο φορολογικό συντελεστή από τον αλλοδαπό αντίστοιχό του, που έχει βάση του την Κύπρο. Επιπλέον ο κύπριος επιχειρηματίας δεν έχει την ίδια πρόσβαση σε ξένο προσωπικό. Αυτό σημαίνει ότι στον τόπο του ο κύπριος επιχειρηματίας είναι σε συγκριτικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα, ειδικά όταν επιχειρεί διεθνώς. Το ίδιο συμβαίνει με τη στέγαση. Όπου η μονοθεματική μας ανάπτυξη και ο προσανατολισμός της σε ξένους επενδυτές καθιστά αδύνατη την προσιτή στέγαση για πολλούς συμπολίτες μας. Και τώρα ακούμε και για τεράστιες φορολογικές ελαφρύνσεις σε στελέχη διεθνών ιδιωτικών εταιρειών – όπου στις πλείστες των περιπτώσεων δεν έχουν περισσότερα προσόντα ή/και ικανότητες από τους κύπριους αντιστοίχους τους. Την ίδια στιγμή βομβαρδιζόμαστε από δημοσιεύματα για πολιτικά συνδεδεμένα πρόσωπα με έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα στην προσέλκυση αυτής της ομάδας ξένων επενδυτών. Και εύλογα αναρωτιέται ο πολίτης. Μήπως όλα αυτά τα κίνητρα (που αναντίλεκτα επωμιζόμαστε είτε μέσα από τη σχετική φτώχεια, είτε μέσα από τους αυξημένους φόρους που καλούμαστε να καταβάλουμε εκ μέρους αυτών των ξένων επενδυτών), παραμένουν άθικτα και μάλιστα αυξάνονται επειδή κάποια πολιτικά πρόσωπα έχουν ιδιαίτερα συμφέροντα; Όλοι μας θέλουμε ανάπτυξη, ανάπτυξη όμως για όλους, δίκαιη και με διαφάνεια. Και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με ισότιμη φορολογική μεταχείριση κυπρίων και αλλοδαπών επιχειρηματιών, ισότιμη φορολογική μεταχείριση κυπρίων και αλλοδαπών μισθωτών, αλλά και αλλαγή του σχεδίου για τα «χρυσά διαβατήρια» ούτως ώστε το μεγαλύτερο ποσό να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες εξισορρόπησης των μέχρι σήμερα ανισοτήτων σε βάρος των κυπρίων πολιτών. Όπως, για παράδειγμα, στήριξη σε σχέδια επανένταξης ανέργων στην αγορά εργασίας μέσα από την επανεκπαίδευσή τους και επιδότησή τους, κίνητρα για εργοδότηση κυπρίων, επιχορήγηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών κυπρίων και κοινωνική στέγαση.

* Ο Δρ. Πλατής είναι Διδάκτορας Χρηματοοικονομικών του Πανεπιστημίου του Cambridge και επικεφαλής του Κινήματος Πολιτών «Μήνυμα Ελπίδας»

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Αυτή μάλιστα είναι στάση λεωφορείου. Και στέγαστρο έχει, και χώρο για να καθίσουν όσοι περιμένουν το λεωφορείο. Τι άλλο θέλετε πια!

Το φίδι από την τρύπα

Ο Μάτσης έχει αναλάβει να βγάλει το «φίδι από την τρύπα». Η τράπεζα που ηγείται είναι η μεγαλύτερη στο τόξο της «αντίδρασης», ενώ η τράπεζα Κύπρου «έχει γύρει πίσω». Κάθεται από απόσταση και βλέπει την Ελληνική να αναμετράται με την συντεχνία που το 2017 δεν κατάφερε η ίδια να κερδίσει. Το σύστημα αξιολόγησης που θέλει να εισαγάγει η Ελληνική είναι ίδιο με αυτό που ήθελε η Τράπεζα Κύπρου εξάλλου. Έχει μεγάλο ενδιαφέρον η εξέλιξη των πραγμάτων.

Τεχνολογικά προηγμένη

Η μία πλευρά καλεί την άλλη να έρθουν στο τραπέζι του διαλόγου. Το τραπέζι το έχει η Ζέτα. Την Πέμπτη έγινε μία προσπάθεια γεφύρωσης, ωστόσο έγινε εξ αποστάσεως. Δεν βρέθηκαν στο ίδιο τραπέζι ΕΤΥΚ, Ελληνική και Ζέτα, αλλά στο τραπέζι του «τελεκόνφερενς».

Αλλαξαν τα μεγέθη

Μόνο 600 υπάλληλοι ήταν αυτοί που πήγαν να εργαστούν στην Ελληνική Τράπεζα την Παρασκευή. Ακούγονται λίγοι σε σχέση με τους 2.600 και πλέον υπαλλήλους, αλλά στην ουσία ήταν τα 2/3 των υπαλλήλων της πριν ενάμιση χρόνου Ελληνικής.

Κατεδάφιση τώρα

Μάλλον τριτοκοσμικά τα κτήρια της υπηρεσίας αλλοδαπών και μετανάστευσης στη Λευκωσία. Στην προκειμένη περίπτωση η ιδέα της ανακαίνισης δεν είναι αρκετή, αλλά μάλλον χρειάζεται άμεση απομάκρυνση του προσωπικού και στη συνέχεια κατεδάφιση. Πρόκειται πάντως για ένα από τα τμήματα τα οποία περιμένουν στη σειρά για μετακόμιση, μαζί με άλλα όπως για παράδειγμα το τμήμα κοινωνικών ασφαλίσεων στη Λευκωσία. Το που θα στεγαστούν παραμένει ερωτηματικό με την Τεχνική Επιτροπή να συνεχίζει να αναζητεί μεγάλα κτήρια για να στεγάσει υπηρεσίες της.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υπεραξία Χρεογράφου

Υπεραξία χρεογράφου καλείται η θετική διαφορά η οποία προκύπτει από τη σύγκριση της τρέχουσας τιμής ενός επενδυτικού τίτλου (ομολόγου, αξιογράφου, ομολογίας, κ.ά.) που εκδίδεται από νομικό πρόσωπο (κυβέρνηση, εταιρία ή άλλο οργανισμό), σε σχέση με την αξία απόκτησής του.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing, The Cyprus Business School

Τα καλά να λέγονται

Σε αντίθεση με τα αρνητικά σχόλια για την κατάσταση του κτηρίου, αξίζει να σχολιάσουμε θετικά και τον τρόπο που οι υπάλληλοι αντιμετωπίζουν το κοινό. Ειδικά στο τμήμα έκδοσης αδειών και διαβατηρίων. Είναι άξιο αναφοράς, πώς οι άνθρωποι όχι μόνο καταφέρνουν να εργάζονται και να εξυπηρετούν τον κόσμο σε αυτό το μουντό περιβάλλον, αλλά το κάνουν με όρεξη, χαμόγελο, ευγένεια και χιούμορ. Μπράβο τους. Αυτό για όσους τοποθετούνται αφοριστικά και βάζουν στο ίδιο καζάνι όλους τους δημόσιους υπαλλήλους.

Ξέχασε τα αεροπλάνα το Μεταφορών

Σημαντική, δεν λέμε η έκθεση στο εθνικό αρχαιολογικό μουσείο της Ολλανδίας η οποία θα φιλοξενήσει 300 αρχαιολογικά αριστουργήματα από τις εθνικές συλλογές της Κύπρου, και σωστά η Υπουργός Μεταφορών και Έργων ήταν εκεί για τα εγκαίνια. Από την άλλη όμως, οι εξελίξεις στις αερομεταφορές και τα δρομολόγια τρέχουν, δρομολόγια κλείνουν, αλλά δεν βλέπουμε το υπουργείο στην πρώτη γραμμή για το θέμα. Και είναι αυτό που επείγει.

Εσπασαν 400 ρεκόρ υψηλών θερμοκρασιών

Ο πλανήτης φλέγεται: κατά το περασμένο καλοκαίρι έσπασαν τουλάχιστον 400 ρεκόρ υψηλής θερμοκρασίας στο βόρειο ημισφαίριο, σύμφωνα με ανάλυση του κλιματολογικού Ινστιτούτου Berkeley Earth, το οποίο μελέτησε τα θερμοκρασιακά αρχεία. Τα ρεκόρ υψηλής θερμοκρασίας έσπασαν σε 29 κράτη κατά την περίοδο από 30 Μαΐου έως 30 Αυγούστου του τρέχοντος έτους. Το ένα τρίτο των υψηλότερων θερμοκρασιών καταγράφηκε στη Γερμανία, ενώ ακολουθούν η Γαλλία και η Ολλανδία.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού καταγράφηκαν 1.200 περιπτώσεις τοποθεσιών του βόρειου ημισφαίριου που βίωσαν «τη θερμότερη ημέρα» της ιστορίας τους. Τα δεδομένα που αναλύθηκαν περιελάμβαναν μετρήσεις από μετεωρολογικούς σταθμούς στο βόρειο ημισφαίριο που διέθεταν τουλάχιστον 40 χρόνια παρατηρήσεων. Οι καύσωνες στην Ευρώπη, τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, προκάλεσαν δραματική αύξηση των θερμοκρασιών, καταρρίπτοντας περιφερειακά και εθνικά ρεκόρ.

Η Γαλλία κατέγραψε την ύψιστη θερμοκρασία όλων των εποχών (46 βαθμούς Κελσίου), ενώ Βρετανία, Βέλγιο, Γερμανία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία ανέφεραν νέες υψηλότερες θερμοκρασίες.

«Κάποια ευρωπαϊκά κράτη διαθέτουν αρχεία μετεωρολογικών παρατηρήσεων που χρονολογούνται πριν από 150 χρόνια. Παρ' όλα αυτά, και πάλι είδαμε θερμοκρασίες χωρίς προηγούμενο», δήλωσε ο δρ Ρόμπερτ Ροντ, επικεφαλής της επιστημονικής ομάδας του Ινστιτούτου Berkeley Earth. Στις ΗΠΑ έσπασαν τουλάχιστον 30 ρεκόρ υψηλής θερμοκρασίας, ενώ στην Ιαπωνία, όπου έντεκα άτομα έχασαν τη ζωή τους κατά τις περιόδους καύσωνα, έσπασαν δέκα ρεκόρ υψηλότερης θερμοκρασίας. Η δραματική αύξηση των θερμοκρασιών, επισημαίνει ο δρ Ροντ, αποτελεί μέρος της μακροπρόθεσμης τάσης της κλιματικής αλλαγής.

Ο Αμερικανός ερευνητής προσθέτει ότι, καθώς οι περίοδοι καύσωνα θα εντείνονται, θερμοκρασιακά ρεκόρ σίγουρα δεν πρόκειται να καταγράφονται κάθε χρόνο σε κάθε τοποθεσία, ωστόσο ένα τέτοιο ενδεχόμενο καθίσταται πιθανότερο.

Ο θερμότερος Ιούλιος

Ο φετινός Ιούλιος ήταν ο θερμότερος μήνας που καταγράφηκε ποτέ σε ολόκληρη την υφήλιο. Παγκοσμίως ήταν θερμότερος κατά 0,04 βαθμούς Κελσίου. Ο προηγούμενος θερμότερος μήνας υπήρξε ο Ιούλιος του 2016. Τέλος, διαπιστώθηκε ότι ο καύσωνας που έπληξε τη Γαλλία κατέστη πιθανός, κατά δέκα έως 100 φορές, εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Υψηλές εκπομπές ρύπων του κλάδου ειδών πολυτελείας

Μετά τον κλάδο των αερομεταφορών, ο οποίος δέχεται κριτική για το πόσο ρυπογόνος είναι, ήρθε η σειρά των ειδών πολυτελείας και των οίκων μόδας. Ο ιδρυτής του κολοσσού του κλάδου LVMH Moet Hennessy Louis Vuitton, Μπερνάρ Αρνό, άσκησε κριτική στη 16χρονη ακτιβίστρια για την κλιματική αλλαγή, Γκρέτα Τούνμπεργκ, επειδή «αποθαρρύνει τους νέους», ενώ και για τον ίδιο πιθανώς να έχει αρνητική επιρροή η παρέμβασή της. Και αυτό έχει να κάνει με το ότι οι δραστηριότητές του εξαρτώνται από τους καταναλωτές και ειδικά τους νεότερους που αγοράζουν πολλά και μη αναγκαία προϊόντα, από σακίδια Christian Dior για τη σέλα της μοτοσικλέτας έως πανάκριβα κραγιόν της σειράς, που υπογράφει η Ριάννα. Εάν, λοιπόν, οι νέοι άνθρωποι ανησυχούν για την οικολογική καταστροφή και ταυτόχρονα θεωρούν ότι με τις αγορές τους συμβάλλουν σε αυτήν, αυτό δεν αποτελεί καλή εξέλιξη για τον κλάδο ειδών πολυτελείας.

Οι οίκοι πολυτελείας δυσκολεύονται να περιορίσουν τις εκπομπές ρύπων, καθώς η ζήτηση ειδικά από την Κίνα εκτινάσσεται και για να ικανοποιηθεί, απαιτεί περισσότερους φυσικούς πόρους.

Ρύποι

Ο τομέας ένδυσης και υπόδησης με τις δραστηριότητές του, μέρος των οποίων είναι εκείνες των ειδών πολυτελείας και των οίκων υψηλής ραπτικής, ευθύνεται για το 8% των παγκοσμίων εκπομπών ρύπων, σύμφωνα με την εταιρεία περιβαλλοντικής συμβουλευτικής Quantis. Το μη κερδοσκοπικό ίδρυμα «Ελεν Μακάρθουρ» εκτιμά ότι η κλωστοϋφαντουργία δημιούργησε περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου το 2015 από όσα συνολικά ο κλάδος της ναυτιλίας μαζί με τις αερομεταφορές παγκοσμίως. Αρα έχει πολλούς λόγους η Γκρέτα Τούνμπεργκ να εξοργίζεται. Πάντως, δεν είναι ιδιαίτερα εύκολο να εντοπίσει κανείς αξιόπιστα δεδομένα για την περιβαλλοντική επίδραση της ένδυσης και υπόδησης. Ωστόσο, έγινε μία απόπειρα από το φόρουμ Global Fashion Agenda, τη Συμμαχία για τη Βιώσιμη Ενδυση και την εταιρεία συμβούλων Boston Consulting Group, και μαζί δημιούργησαν έναν πίνακα όπου καταγράφονται οι επιδόσεις με κριτήριο την επίδραση στο περιβάλλον, όπως το πόσο οικολογικά έξυπνος είναι ο σχεδιασμός των προϊόντων, ο βαθμός χρήσης πρώτων υλών και οι διαδικασίες επεξεργασίας που ακολουθούνται. Το να εξασφαλίσει κανείς μία βαθμολογία 100 μονάδων θα σημάνει πλήρη σεβασμό του περιβάλλοντος, αλλά καμία εταιρεία δεν την προσεγγίζει. Συνολικά, η ένδυση έφθασε τις 42 μονάδες, ενώ ειδικά οι μεγάλοι οίκοι μόδας και ειδών πολυτελείας κατόρθωσαν κάτι καλύτερο στις 54 μονάδες. Κατόπιν τούτων, δεν έχει και πολλούς λόγους να πανηγυρίζει ο κλάδος εν συνόλω, αλλά τουλάχιστον φαίνεται πως οι μεγάλοι παίκτες, όπως η LVMH και η Kering (όπου ανήκει και η Gucci μεταξύ πολλών άλλων) και η Richemont (όπου ανήκει και η Cartier) έχουν ένα παραπάνω πλεονέκτημα στο να μετριάσουν τον οικολογικό τους αντίκτυπο. Ο οποίος δεν παύει να είναι σοβαρός, διότι η ζήτηση ειδικά από την Κίνα εκτινάσσεται, και για να ικανοποιηθεί απαιτεί περισσότερους φυσικούς πόρους.

Η εξασφάλιση και η επεξεργασία τους προκαλούν σφοδρή ζημιά στο περιβάλλον – ένας από τους πόρους αυτούς είναι το μετάξι. Οι δε καταναλωτές έχουν επίσης κακές συνήθειες, όπως το ότι πολύ γρήγορα από το ένα προϊόν θα περάσουν στο αμέσως επόμενο, όπως και πολλές εταιρείες, δημιουργώντας σκουπίδια. Μάλιστα, πριν από λίγα χρόνια είχε δεχθεί έντονη κριτική η βρετανική Burberry Group, η οποία κατέστρεφε όσα απούλητα είδη είχε για να μην πουληθούν σε χαμηλότερη τιμή. Τέλος, η Louis Vuitton έχει κρατήσει χαμηλούς τόνους, αν και έχει κάποιες καλές επιδόσεις. Οπως λένε οι αναλυτές της Morgan Stanley, όσο περισσότερο κάνει η ίδια η εταιρεία την παραγωγή και δεν την αναθέτει σε τρίτους, τόσο περισσότερο εκπληρώνει στόχους που έχουν να κάνουν με το περιβάλλον, τη βιωσιμότητα, τα εργατικά δικαιώματα κ.λπ.

BLOOMBERG

The Economist EVENTS

#EconCyprusSummit

15TH CYPRUS SUMMIT
Cyprus: Thriving unimpeded?
Europe: In need of a new narrative

More than 40 distinguished speakers from the USA & Europe have confirmed for the 15th consecutive year including:

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Klaus Regling
Managing director
European Stability Mechanism (ESM)

Wess Mitchell
Former US assistant secretary of state for European and Eurasian affairs

David Harris
Chief executive officer
American Jewish Committee (AJC), USA

Nikos Christodoulides
Minister of foreign affairs
Cyprus

Harris Georgiades
Minister of finance
Cyprus

Yiorgos Lakkotrypis
Minister of energy, commerce and industry
Cyprus

Savvas Angelides
Minister of defence
Cyprus

Gikas Hardouvelis
Former minister of finance
Greece

Elias Kassis
Vice-president North Africa, MENA division
Total Exploration & Production

Evgenios Evgeniou
CEO, PwC Cyprus

Don Bagley
Vice-president, exploration and new ventures, Europe, Russia, Caspian, MENA, ExxonMobil International

Yiannos Trisokkas
Managing partner
Henley & Partners Cyprus

Judith G. Garber
Ambassador of the United States of America to the Republic of Cyprus

® Hazlis & Rivas advertising

NOVEMBER 4TH - 5TH 2019
Hilton Park Nicosia

hazlis & rivas
The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe

www.hazliseconomist.com www.cyprus2019.economist.com

In collaboration with: European Commission Representation in Cyprus

@The Economist SE Europe Events @Economist_SEUR The Economist SE Europe Events The Economist SE Europe Events

Platinum sponsor: Bank of Cyprus
Premium gold sponsor: pwc
Premium energy sponsor: ExxonMobil
Gold sponsors: Henley & Partners, ecommbx Fintech e-accounts platform
Silver sponsors: European University Cyprus, POBUCA

Bronze sponsor: noble energy
Communication sponsor: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Contributors: NESPRESSO, A2V LAB, HANIKIAN LAW FIRM, Proclium, ARTECNIKO
Airline carrier: AEGEAN
Logistics supplier: DHL
Supported by: Cyprus Chamber of Commerce and Industry

Ο ΒΡΕΤΑΝΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗ ΣΤΗΝ «Κ»

Το Brexit δεν επηρεάζει ούτε τις βάσεις ούτε τις σχέσεις μας με την Κύπρο

Το διεθνώς αποδεκτό μοντέλο της ΔΔΟ με πολιτική ισότητα είναι προς το παρόν η μόνη επιλογή στο τραπέζι λέει ο Κρίστοφερ Πίντσερ

Συνέντευξη στην
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Αποχωρούμε από την ΕΕ, δεν φεύγουμε από την Ευρώπη λέει ο Βρετανός υπουργός για την Ευρώπη και Αμερική Κρίστοφερ Πίντσερ σε συνέντευξή του στην «Κ».

«Ύψιστη προτεραιότητα της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου είναι να προετοιμαστεί για το Brexit στις 31 Οκτωβρίου με ή χωρίς συμφωνία», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Βρετανός υπουργός για την Ευρώπη και Αμερική Κρίστοφερ Πίντσερ ξεκαθαρίζοντας πως η βρετανική κυβέρνηση θα προτιμούσε αφενός να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση με συμφωνία, αλλά αφετέρου είναι προετοιμασμένη για όλα τα ενδεχόμενα. Απαντά και για το τι θα γίνει με τα δίδακτρα των βρετανικών πανεπιστημίων για τους φοιτητές κρατών μελών της Ε.Ε. «Με συμφωνία ή χωρίς, οι φοιτητές από την Ε.Ε. που αρχίζουν τα προγράμματα σπουδών τους αυτή την ακαδημαϊκή χρονιά (2019/20) ή την επόμενη (2020/21) θα έχουν εγγυημένο home fee status (μειωμένα ή δωρεάν -στην περίπτωση της Σκωτίας- δίδακτρα) και δυνατότητα χρηματοδότησης για τη διάρκεια των σπουδών τους» αναφέρει χαρακτηριστικά υπογραμμίζοντας ότι το Ηνωμένο Βασίλειο επιθυμεί να διατηρήσει στενούς δεσμούς με την Ε.Ε. σε σειρά τομέων, περιλαμβανομένης της Παιδείας. Ο Βρετανός υπουργός υπογραμμίζει πως το Brexit δεν θα αλλάξει την ισχυρή διμερή σχέση μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κύπρου. Καταδικάζει τις τουρκικές γεωτρήσεις στο αδειοδοτημένο οικόπεδο 7 και υπογραμμίζει πως προς το παρόν η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα είναι η μόνη επιλογή στο τραπέζι.

-Η Ε.Ε. ανέφερε πως η βρετανική κυβέρνηση θα φέρει ολόκληρη την ευθύνη στο ενδεχόμενο που δεν υπάρξει συμφωνία στο Brexit. Είστε έτοιμοι για έξοδο από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία, ή θα φέρετε αναθεωρημένη πρόταση τις επόμενες μέρες;

-Ύψιστη προτεραιότητα της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου είναι να προετοιμαστεί για το Brexit στις 31 Οκτωβρίου με ή χωρίς συμφωνία. Θα προτιμούσαμε να αποχωρήσουμε με συμφωνία και συνεχίζουμε να εργαζόμαστε εντατικά και αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση, προετοιμαζόμενοι όμως για όλα τα ενδεχόμενα. Είμαστε καλύτερα προετοιμασμένοι από όσο νομίζουν οι περισσότεροι και επιταχύναμε τις διαδικασίες για το Brexit ώστε να είμαστε έτοιμοι. Ο Πρωθυπουργός του ΗΒ και ο Ιρλανδός ομόλογός του είχαν μια λεπτομερή και εποικοδομητική συζήτηση στις 10 Οκτωβρίου. Και οι δύο εξακολουθούν να πιστεύουν ότι η συμφωνία είναι προς όφελος όλων. Συμφώνησαν ότι μια πορεία προς την κατεύθυνση μιας συμφωνίας είναι πιθανή.

> **Το μελλοντικό πλαίσιο της σχέσης ΗΒ - ΕΕ καθορίζεται στην Πολιτική Διακήρυξη η οποία δημοσιεύτηκε στις 25 Νοεμβρίου 2018 και προνοεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο επιθυμεί να διατηρήσει στενούς δεσμούς με την ΕΕ σε σειρά τομέων, περιλαμβανομένης της Παιδείας.**

-Οι φοιτητές κρατών μελών της Ε.Ε. δεν θα επωμιστούν οποιοδήποτε πρόστιμο αυτό τον χρόνο. Τι θα γίνει τα επόμενα χρόνια; Υπάρχει πλάνο για τους φοιτητές που θέλουν να ξεκινήσουν τις σπουδές τους μετά το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021;

-Με συμφωνία ή χωρίς, οι φοιτητές από την Ε.Ε. που αρχίζουν τα προγράμματα σπουδών τους αυτή την ακαδημαϊκή χρονιά (2019/20) ή την επόμενη (2020/21) θα έχουν εγγυημένο home fee status (μειωμένα ή δωρεάν -στην περίπτωση της Σκωτίας- δίδακτρα) και δυνατότητα χρηματοδότησης για τη διάρκεια των σπουδών τους. Το μελλοντικό πλαίσιο της σχέσης ΗΒ – Ε.Ε. καθορίζεται στην Πολιτική Διακήρυξη η οποία δημοσιεύτηκε στις 25 Νοεμβρίου 2018 και προνοεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο επιθυμεί να διατηρήσει στενούς δεσμούς με την Ε.Ε. σε σειρά τομέων, περιλαμβανομένης της Παιδείας. Είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε ότι αποχωρούμε από την Ε.Ε., δεν φεύγουμε από την Ευρώπη. Τα βρετανικά πανεπιστήμια ευημερούν βασισμένα στην ποικιλομορφία τους ως παγκόσμιοι οργανισμοί. Αποτελεί παράσημο για το παγκοσμίου επιπέδου ανώτερο εκπαιδευτικό μας σύστημα το γεγονός ότι τόσοι πολλοί φοιτητές από το εξωτερικό επιλέγουν το ΗΒ ως προορισμό των σπουδών τους. Σύμφωνα με έκθεση που κυκλοφόρησε αυτή τη βδομάδα, η Κύπρος είναι η 10η σημαντικότερη πηγή διεθνών φοιτητών στο ΗΒ. Επιθυμούμε οι Κύπριοι να συνεχίσουν να επιλέγουν το ΗΒ για την ανώτερη εκπαίδευσή τους.

-Τόσο το Brexit όσο και η μετά το Brexit εποχή, έχει αυξήσει την ανασφάλεια στην Κύπρο. Με ποιο τρόπο θα επηρεαστούν οι σχέσεις των δύο χωρών;

-Αντιλαμβάνομαι ότι το Brexit προκαλεί κάποια αβεβαιότητα. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που θα θέλαμε να δούμε το ΗΒ να αποχωρεί από την Ε.Ε. στις 31 Οκτωβρίου με μία συμφωνία. Θέλω όμως να είμαι ξεκάθαρος: το Brexit δεν θα αλλάξει την ισχυρή διμερή σχέση μεταξύ του ΗΒ και της Κύπρου. Το ΗΒ και η Κύπρος έχουν κοινές αξίες και ισχυρούς διαπροσωπικούς δεσμούς. Είμαστε εμπορικοί εταίροι και μέλη της Κοινοπολιτείας και είμαστε βέβαιοι ότι οι σχέσεις μας θα παραμείνουν ισχυρές και θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται μετά τις 31 Οκτωβρίου.

-Έχετε συζητήσει κάποια φόρμουλα για να διασφαλίσετε τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των πολιτών που μένουν ή εργάζονται στις Βάσεις;

-Η υπάρχουσα Συμφωνία Απόσυρσης περιλαμβάνει Πρωτόκολο για τις Κυρίαρχες Βάσεις το οποίο αποτελεί τη βάση για συνέχιση των ισχυουσών ρυθμίσεων. Σε περίπτωση άτακτου Brexit, το Ηνωμένο Βασίλειο παραμένει δεσμευμένο να διατηρήσει την τρέχουσα κατάσταση στις Βάσεις στον μέγιστο δυνατό βαθμό με σεβασμό στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, η οποία αποτελεί το θεμέλιο των ρυθμίσεων που εφαρμόζονται σήμερα. Αποτελεί ισχυρή μας πεποίθηση ότι αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος για να ελαχιστοποιηθεί η όποια αναστάτωση στην Κύπρο και στις Βάσεις.

Υπάρχει παράθυρο ευκαιρίας εντός φθινοπώρου

-Το τουρκικό γεωτρύπανο Γιαβούζ επιχειρεί γεωτρήσεις στο αδειοδοτημένο οικόπεδο 7. Ποια είναι η θέση της βρετανικής κυβέρνησης για τις τουρκικές δραστηριότητες;

-Όπως συζήτησα με τον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον υπουργό Εξωτερικών Χριστοδουλίδη κατά τη διάρκεια της πρόσφατης επίσκεψής μου, διαφωνώ σφόδρα με τις τουρκικές γεωτρήσεις στα ύδατα γύρω από την Κύπρο. Προτεραιότητά μας παραμένει η αποσυμφόρηση της κατάστασης. Εξακολουθούμε να αναγνωρίζουμε το κυρίαρχο δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να εκμεταλλεύεται τους υδρογονάνθρακες στην διεθνώς συμφωνημένη ΑΟΖ της. Εξακολουθούμε επίσης να θεωρούμε ύψιστης σημασίας μια διαρκή λύση του Κυπριακού και καλούμε όλα τα μέρη να βρουν τρόπους για ανάπτυξη των φυσικών πόρων του νησιού, οι οποίοι θα είναι υποστηρικτικοί στη λύση και θα ωφελήσουν όλους τους Κύπριους.

-Υπάρχει ενδεχόμενο τριμερούς διάσκεψης μεταξύ του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών και των δύο ηγετών και στη συνέχεια άτυπη πενταμερής με τις εγγυήτριες δυνάμεις. Ποια θα είναι η στάση της Βρετανίας;

> **Το Ην. Βασίλειο και η Κύπρος έχουν κοινές αξίες και ισχυρούς διαπροσωπικούς δεσμούς. Είμαστε βέβαιοι ότι οι σχέσεις μας θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται και μετά τις 31 Οκτωβρίου.**

-Χαιρετίζουμε τη θετική συνάντηση των ηγετών στις 9 Αυγούστου και τις χωριστές συναντήσεις τους με τον Γενικό Γραμματέα των ΗΕ στη Γενική Συνέλευση του οργανισμού. Πιστεύουμε ότι υπάρχει ένα παράθυρο ευκαιρίας για πρόοδο εντός του φθινοπώρου. Το ΗΒ παραμένει ισχυρός υποστηρικτής μιας περιεκτικής, διαρκούς και δίκαιης λύσης του Κυπριακού, βασισμένης στο διεθνώς αποδεκτό μοντέλο της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα και δηλώνουμε έτοιμοι να συνδράμουμε θετικά σε οποιαδήποτε επερχόμενη κίνηση, αν και όταν μας ζητηθεί.

-Ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, υπογράμμισε πως σε μία πενταμερή όλες οι μορφές λύσης θα πρέπει να είναι στο τραπέζι. Εσείς θα επιμείνετε πως η μόνη αποδεκτή μορφή λύσης είναι η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία;

-Το διεθνώς αποδεκτό μοντέλο της ΔΔΟ με πολιτική ισότητα είναι προς το παρόν η μόνη επιλογή στο τραπέζι. Και οι δύο Κύπριοι ηγέτες παραμένουν προσηλωμένοι σε αυτό το μοντέλο. Κατά την περίοδο πριν αλλά και κατά τη διάρκεια της Συνόδου για την Κύπρο στο Κραν Μοντανά το 2017 επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος. Τα μέρη ήρθαν πιο κοντά από ποτέ στην επίτευξη συμφωνίας και αναγνώρισαν τα τελευταία θέματα που χρειάζονται διαπραγμάτευση. Αυτά τα θέματα περιλαμβάνουν μερικά από τα δυσκολότερα ζητήματα, όπως ο τρόπος με τον οποίο η πολιτική ισότητα εκφράζεται και οι μελλοντικές ρυθμίσεις για την ασφάλεια της ενωμένης Κύπρου. Ελπίζουμε ότι θα προκύψει ευκαιρία στις επαφές του φθινοπώρου να κτίσουμε πάνω σε αυτή τη δουλειά και να συζητήσουμε έναν αποδεκτό τρόπο για να προχωρήσουμε με όλα τα μέρη.

-Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων στο Κραν Μοντανά, είπατε πως δεν έχετε καμία αντίρρηση να αποποιηθείτε τον ρόλο σας ως εγγυήτρια δύναμη στην Κύπρο, εάν οι δύο κοινότητες το ζητήσουν. Έχει αλλάξει η θέση σας στο ενδιάμεσο;

-Η θέση μας δεν έχει αλλάξει. Ήμασταν πάντα ξεκάθαροι ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα υποστηρίξει οποιεσδήποτε ρυθμίσεις στο θέμα της ασφάλειας μπορούν να συμφωνήσουν οι δύο πλευρές με τις υπόλοιπες εγγυήτριες δυνάμεις ώστε να καταλήξουμε σε λύση του Κυπριακού.

Οπως συζήτησα με τον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον υπουργό Εξωτερικών Χριστοδουλίδη κατά τη διάρκεια της πρόσφατης επίσκεψής μου, διαφωνώ σφόδρα με τις τουρκικές γεωτρήσεις στα ύδατα γύρω από την Κύπρο, αναφέρει ο Κρίστοφερ Πίντσερ.

Τον Ιούλιο το λίφτινγκ στις συγκοινωνίες

Συμβάσεις 70 εκατ. ευρώ για νέα λεωφορεία, ενδιαφέρον και από ξένες εταιρείες - Δεκαετούς διάρκειας με ισχύ έως το 2030

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η συζήτηση για τις δημόσιες συγκοινωνίες και τις διαχρονικές παθογένειες που τις χαρακτηρίζουν, δεν είναι κάτι καινούργιο, όπως καινούργιο δεν είναι και η ανάγκη για την αναβάθμισή τους ώστε να μπορούν να κερδίσουν περισσότερο κοινό. Το θέμα ήρθε ξανά στο προσκήνιο με αφορμή την δαιδαλώδη εικόνα που παρουσιάζουν οι δρόμοι της πρωτεύουσας με τα οδικά έργα να εκτελούνται ταυτόχρονα σε πολλά κεντρικά σημεία, βραχυκυκλώνοντας την κυκλοφορίας κυρίως στις ώρες αιχμής, αφού πολλοί απέδωσαν την κατάσταση στην

Βάσει των προνοιών του διαγωνισμού έχει δοθεί αύξηση των διαδρομών γύρω στο 22% περισσότερα χιλιόμετρα.

Οι υφιστάμενες συμβάσεις με τις ανάδοχες εταιρείες λήγουν 5 Ιουλίου. Μέχρι τότε οι εταιρείες που θα επιλεγούν θα πρέπει να είναι έτοιμες, ώστε να πιάσουν δουλειά την ίδια μέρα.

απουσία λειτουργικών δημόσιων μεταφορών.

Πάντως, σύμφωνα με το Υπουργείο Μεταφορών, σύντομα θα υπάρχουν θετικές εξελίξεις και ανακοινώσεις σχετικές με το θέμα. Ήδη η διαδικασία προσφορών για τις συμβάσεις ύψους 70 εκατομμυρίων ευρώ είναι στην εκπνοή της, καθώς η 25η Οκτωβρίου είναι η τελευταία μέρα υποβολής προσφορών από τις ενδιαφερόμενες εταιρείες. Ακολούθως, το Υπουργείο θα χρειαστεί περίοδο δύο μηνών για να εξετάσει τις υποβληθησόμενες προσφορές και αναμένεται ότι μέχρι τέλος Δεκεμβρίου, θα ολοκληρώσει και την διαδικασία της επιλογής, ενώ τον Ιανουάριο αναμένονται να πέσουν οι υπογραφές. Στόχος είναι οι νέες συγκοινωνίες να μπορούν να λειτουργήσουν στις 6 του Ιούλη, αμέσως μετά την λήξη των υφιστάμενων δεκαετών συμβάσεων με τις ανάδοχες εταιρείες στις 5 Ιουλίου. Η νέα συμφωνία θα είναι επίσης δεκαετούς διάρκειας και θα έχει ισχύ μέχρι το 2030.

Νέος στόλος

Από τις 6 Ιουλίου, τουλάχιστον βάσει του προγραμματισμού, στους δρόμους θα κυκλοφορούν νέα λεωφορεία, τα οποία θα σταματούν σε νέες αναβαθμισμένες στάσεις λεωφορείων, νέα στέγαστρα , σταθμούς μετεπιβίβασης ενώ θα λειτουργεί και σύστημα τηλεματικής για καλύτερο συντονισμό του στόλου και ενημέρωση του επιβατικού κοινού.

Μέρος των νέων υποδομών θα αναλάβουν οι εταιρείες που θα επιλεγούν. Το μεγαλύτερο μέρος των υποδομών θα αναλάβει ωστόσο το Υπουργείο Μεταφορών. Η βασικότερη αλλαγή η οποία προνοείται στη νέα σύμβαση, είναι η ανανέωση του στόλου των λεωφορείων. Στους όρους των προσφορών εισάγεται ο μέσος όρος ηλικίας του στόλου των δημόσιων λεωφορείων, ο οποίος δεν πρέπει να ξεπερνά τα δέκα χρόνια.

Επιπλέον βάσει των περιορισμών που θέτει το Υπουργείο το αρχαιότερο λεωφορείο του στόλου των εταιρειών δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 15 χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι το σύνολο των παλαιών λεωφορείων, θα αποσύρονται. Οι εταιρείες επίσης θα μπορούν να εντάξουν στον στόλο τους πέραν των συμβατικών λεωφορείων, υβριδικά και ηλεκτρικά. Ο αριθμός των λεωφορείων θα φανεί στο πλάνο το οποίο θα υποβάλουν οι εταιρείες στις προσφορές τους.

Στην υποβολή των προσφορών τους οι εταιρείες θα προκαθορίσουν τα χιλιόμετρα τα οποία προτίθενται να καλύψουν. Όπως αναφέρει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών Σταύρος Μιχαήλ, οι εταιρείες έχουν στα χέρια τους τα στατιστικά στοιχεία για τις διαδρομές όπως καλύπτονται μέχρι σήμερα ενώ έχει δοθεί αύξηση των διαδρομών και αυξημένα χιλιόμετρα γύρω στο 22% σε σχέση με τα υφιστάμενα. Έχουν επίσης στην κατοχή τους τα στατιστικά για τα έσοδα των τελευταίων δέκα χρόνων και όλα τα στοιχεία που χρειάζονται για να ξέρουν ποια στοιχεία θα χρησιμοποιήσουν και τι προσφορά θα υποβάλουν.

Τι αλλάζει

Ο αριθμός των εταιρειών που θα συμμετέχουν στη νέα εποχή των δημόσιων συγκοινωνιών δεν έχει αποφασιστεί, εξαρτάται από τη μορφή και τον αριθμό των προσφορών που θα υποβληθούν. Σημειώνεται δε ότι οι εταιρείες έχουν το προνόμιο να υποβάλουν αίτηση για να αναλάβουν δύο επαρχίες ή μέχρι το 65% των συγκοινωνιών της ελεύθερης Κύπρου, με τον περιορισμό ο συνδυασμός να αφορά μόνο μία εκ των μεγάλων πόλεων, Λευκωσία ή Λεμεσό.

Ξένο ενδιαφέρον

Σύμφωνα με το Υπουργείο Μεταφορών οι όροι της σύμβασης και το ύψος των 70 εκατομμυρίων, έχει αποτελέσει δέλεαρ για αριθμό εταιρειών. Εκτιμάται ότι στους προσφοροδότες θα περιλαμβάνονται οι υφιστάμενες ανάδοχες εταιρείες, ενώ αναμένεται και ενδιαφέρον από ξένες εταιρείες αλλά και προτάσεις για συνεργασία ξένων και εγχώριων εταιρειών. Όπως σχολίασε ο κ. Μιχαήλ, ο μεγάλος ανταγωνισμός που προκύπτει σε επίπεδο υποβολής προσφορών, κυρίως δε και από το εξωτερικό, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το προϋπολογισθέν ποσό των 70 εκατομμυρίων ευρώ δεν θα ξεπεραστεί. Ξεκαθάρισε επίσης ότι δεν υπάρχει περιθώριο για το υπουργείο να δώσει περισσότερα χρήματα. Αυτό φυσικά είναι κάτι το οποίο ελλοχεύει κινδύνους, η νέα σελίδα στις συγκοινωνίες να καθυστερήσει να έρθει. Αν για παράδειγμα οι προσφορές ανεβάσουν το κόστος της αναβάθμισης πέραν των 70 εκατομμυρίων, είναι πιθανό να ακυρωθεί ο διαγωνισμός, όπως έγινε και στην πρόσφατη διαδικασία διαγωνισμού για το κτήριο της Βουλής. Οι εκτιμήσεις από πλευράς του Υπουργείου είναι ότι έχουν γίνει σωστοί υπολογισμοί και ότι θα υποβληθούν ικανοποιητικές προσφορές και ότι η διαδικασία θα ολοκληρωθεί εντός των χρονοδιαγραμμάτων.

Νέα στέγαστρα

Η αποσυμφόρηση στους δρόμους των πόλεων είναι μόνο ένας από τους επιδιωκόμενους στόχους της αλλαγής. Με τις νέες συμβάσεις ο στόχος είναι επίσης να επεκταθεί το δίκτυο εξυπηρέτησης των επιβατών, να αυξηθούν τα δρομολόγια, η συχνότητα και το ωράριο τους. Στους στόχους και η ανάγκη μείωσης ρύπων, γι αυτό και προωθείται η αντικατάσταση μέρους του στόλου με υβριδικά ή ηλεκτρικά λεωφορεία. Στο πλαίσιο των νέων συμβάσεων αναμένεται να καθοριστεί διαφορετική ορθολογική τιμολογιακή πολιτική για τα κόμιστρα και φυσικά να δημιουργηθούν οι σωστές υποδομές για χρήση του δικτύου από τους επιβάτες, για παράδειγμα, στάσεις, στέγαστρα και σταθμοί μετεπιβίβασης.

Στις 23/10 η πρώτη διαδικτυακή δημοπρασία ακινήτων της BidX1

Η διεθνής proptech εταιρεία BidX1 ξεκίνησε πρόσφατα τις δραστηριότητές της στην Κύπρο λανσάροντας ένα νέο τρόπο αγοραπωλησίας ακινήτων - Ο Προϊστάμενος Σύμβουλος της BidX1 Cyprus, Κρίτωνας Ονησιφόρου μιλάει στην Καθημερινή

–Πείτε μας με λίγα λόγια για την BidX1 και τι νέο φέρνει στον τομέα των ακινήτων;

–Η BidX1 είναι μια ιδιωτική διεθνής εταιρεία η οποία έχει αναπτύξει μία διαδικτυακή πλατφόρμα μέσω της οποίας μπορεί κάποιος να αγοράσει και να πουλήσει ακίνητα μέσω της μεθόδου της δημοπρασίας, παρέχοντας διαφάνεια, αποδοτικότητα, εύρος αγοράς, αξιοπιστία και προσβασιμότητα. Η μέθοδος αγοραπωλησίας ακινήτων της BidX1 έχει αποδειχθεί εξαιρετικά επιτυχής, φέρνοντας επανάσταση στον τομέα των ακινήτων. Από την ίδρυση της εταιρείας στην Ιρλανδία το 2011 μέχρι και σήμερα, η BidX1 έχει πετύχει πώληση ακινήτων συνολικής αξίας €1,5 δισ., με ακίνητα αξίας περίπου €700 εκατομμυρίων να έχουν πωληθεί μέσω της ψηφιακής της πλατφόρμας τα τελευταία τρία χρόνια.

–Αυτή η μέθοδος αγοραπωλησίας ακινήτων εποπτεύεται από κάποιο τοπικό θεσμό;

–Ναι, η εταιρία ρυθμίζεται από το Συμβούλιο Εγγραφής Κτηματομεσιτών στην Κύπρο. Η BidX1 εποπτεύεται και στις υπόλοιπες αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται, την Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Νότιο Αφρική και την Ισπανία.

–Πώς μπορεί το μοντέλο αυτό αγοραπωλησίας ακινήτων να εφαρμοστεί στην Κύπρο;

–Βλέπουμε μεγάλες δυνατότητες στην Κύπρο, μιας αγοράς με παρόμοιο νομικό σύστημα όπως του Ηνωμένου Βασίλειου, όπου η αγορά ακινήτων αποτελούσε πάντοτε μία ελκυστική επένδυση και το ποσοστό ιδιοκατοίκησης είναι ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη. Τα τελευταία τρία χρόνια, ο τομέας των ακινήτων είχε μια ισχυρή ανάκαμψη και είχε τη δυνατότητα να αναπτυχθεί χάρη στα ιστορικά χαμηλά επιτόκια καθώς και στα κίνητρα της κυβέρνησης. Η κυπριακή αγορά είναι εξαιρετικά δυναμική, με σημαντικό αριθμό διεθνών επενδυτών αλλά και τοπικούς αγοραστές και πωλητές. Στόχος μας είναι να κάνουμε την αγοραπωλησία ακινήτων όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική, παρέχοντας μεγαλύτερη πρόσβαση, ταχύτητα και –πάνω απ' όλα– διαφάνεια.

–Τραπεζικοί και γνώστες του Real Estate εκτιμούν πως η διάθεση ακινήτων στην αγορά θα πρέπει να γίνεται με αργούς ρυθμούς, ώστε να μην πέσουν οι τιμές των ακινήτων σε παγκύπρια βάση. Πώς διασφαλίζετε πως δεν συμβάλετε σε ένα τέτοιο αποτέλεσμα.

–Η βάση δεδομένων που συλλέγουμε όσο αφορά τα ακίνητα που διατίθενται προς πώληση αλλά και αναλύοντας στοιχεία πώλησης ακινήτων από το Κτηματολόγιο, μας δίνει τη δυνατότητα να έχουμε πλήρη και άμεση εικόνα της δυναμικής ζήτησης και προσφοράς για κάθε είδος ακινήτου, σε κάθε περιοχή. Μετά από ενδελεχή έρευνα και ανάλυση των δεδομένων αυτών, καθορίζουμε το είδος, τον αριθμό και την τοποθεσία των ακινήτων που θα συμπεριλάβουμε στη δημοπρασία μας ούτως ώστε να επιτύχουμε το πιο αποδοτικό αποτέλεσμα για κάθε πώληση και να διασφαλίσουμε ότι δεν προκαλείται υπερπροσφορά σε συγκεκριμένες περιοχές. Με βάση την εμπειρία μας σε διάφορες αγορές, υπάρχει πάντοτε ζήτηση για «καλά» ακίνητα, και δεν υπήρξε ποτέ περίπτωση όπου αυτή η πλατφόρμα να έχει προκαλέσει μείωση των τιμών της αγοράς.

Η εταιρεία έχει αναπτύξει μία διαδικτυακή πλατφόρμα μέσω της οποίας μπορεί κάποιος να αγοράσει και να πουλήσει ακίνητα μέσω της μεθόδου της δημοπρασίας

–Πότε είναι η πρώτη σας δημοπρασία και ποιοι είναι οι πελάτες σας;

–Η πρώτη μας δημοπρασία θα πραγματοποιηθεί τη Τετάρτη, 23 Οκτωβρίου, και ο κατάλογος θα περιλαμβάνει 62 παρτίδες ακινήτων. Ως ψηφιακή πλατφόρμα αγοραπωλησίας ακινήτων, πελάτες μας είναι ιδιώτες, κυβερνητικές αρχές, φιλανθρωπικά ιδρύματα, διαχειριστές αφερεγγυότητας, φορείς κοινωνικής κατοικίας, διαχειριστές ιδιωτικών μετοχικών κεφαλαίων και επαγγελματίες ανάπτυξης γης. Μάλιστα, ιδιοκτήτες μεγάλων ακινήτων εμπιστεύονται την πλατφόρμα μας χάρη στην αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια που τους παρέχει.

–Τι είδους ακίνητα περιλαμβάνει ο κατάλογος για τη δημοπρασία της 23ης Οκτωβρίου;

–Περιλαμβάνει ένα συνδυασμό οικιστικών και εμπορικών ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων επενδυτικών ευκαιριών με άμεσο εισόδημα για τους αγοραστές. Οι 62 παρτίδες ακινήτων που βρίσκονται στο κέντρο και στα προάστια της Πάφου, Λευκωσίας, Λάρνακας και Λεμεσού, περιλαμβάνουν διαμερίσματα, εξοχικές κατοικίες, καταστήματα, γραφεία και εμπορικά ακίνητα και οικιστικά και εμπορικά οικόπεδα, με επιφυλασσόμενες τιμές που κυμαίνονται από 30.000 έως και 1.600.000 ευρώ. Ο κατάλογος περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες ακινήτων από ιδιωτικές κατοικίες μέχρι εμπορικά ακίνητα υψηλής αξίας. Το ευρύ φάσμα παρουσιάζει ευκαιρίες για επένδυση με άμεσο εισόδημα από οικιστικά ακίνητα και οικόπεδα με δυνατότητες ανάπτυξης.

–Πώς μπορεί κάποιος να συμμετάσχει στη δημοπρασία και τι πρέπει να γνωρίζουν ενδιαφερόμενοι σχετικά με τη διαδικασία;

–Όποιος επιθυμεί να πλειοδοτήσει σε ένα ακίνητο θα πρέπει να εγγραφεί στην ιστοσελίδα μας, παρέχοντας στοιχεία ταυτότητας, αποδεικτικό διεύθυνσης, και να καταβάλει μια μικρή προκαταβολή σε σχέση με την επιφυλασσόμενη τιμή του ακινήτου, η οποία θα κρατηθεί μόνο εάν ο πλειοδότης είναι ο επιτυχών αγοραστής τη μέρα της δημοπρασίας, ενώ θα γίνει 100% επιστροφή στους μη επιτυχόντες πλειοδότες. Όλα τα έγγραφα των ακινήτων είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της BidX1 (www.bidx1.com) πριν από την πώληση. Η ομάδα της BidX1 στην Κύπρο με εμπειρία στον τομέα και γνώση της αγοράς βρίσκεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων για να παρέχει υποστήριξη κατά την εγγραφή, να απαντήσει σε ερωτήσεις για συγκεκριμένα ακίνητα και να διοργανώσει ανοικτές επισκέψεις. Η πλατφόρμα είναι προσβάσιμη από οποιαδήποτε συσκευή οπουδήποτε στον κόσμο, και προσφέρει την ευκαιρία στον αγοραστή να εγγραφεί και να πλειοδοτήσει από όπου κι αν βρίσκεται. Τη μέρα της δημοπρασίας, η υποβολή προσφορών ξεκινά από την αναφερθείσα επιφυλασσόμενη τιμή. Κάθε προσφορά καταχωρείται και εμφανίζεται σε πραγματικό χρόνο στην ιστοσελίδα. Οι πλειοδότες εμφανίζονται με τον αριθμό τους και όχι με το όνομά τους ώστε να διασφαλίζεται η ανωνυμία τους. Οι επιτυχόντες αγοραστές είναι υποχρεωμένοι να ολοκληρώσουν την αγορά, δηλαδή να μεταφέρουν ολόκληρο το ποσό στον δικηγόρο του πωλητή εντός έξι με επτά εβδομάδων, όμως η ακριβής μέρα ολοκλήρωσης της πώλησης για κάθε ακίνητο αναγράφεται στο αγοραπωλητήριο έγγραφο, το οποίο είναι διαθέσιμο στα νομικά έγγραφα του κάθε ακινήτου στην ιστοσελίδα μας.

–Τι γίνεται σε περιπτώσεις που κάποιος επιτυχών πλειοδότης δεν εξασφαλίσει δανειοδότηση από τραπεζικό ίδρυμα;

–Σε αντίθεση με τη διαδικασία ιδιωτικής συμφωνίας, η πώληση των ακινήτων δεν υπόκειται σε «συμφωνία», «χρηματοδότηση» ή «επιθεώρηση». Όταν ένα ακίνητο πωληθεί μέσω της πλατφόρμας, διαμορφώνεται ένα νομικό δεσμευτικό συμβόλαιο με βάση το οποίο ο επιτυχών πλειοδότης είναι νομικά δεσμευμένος να ολοκληρώσει την αγορά εντός έξι με επτά εβδομάδων (ή εντός του χρονικού περιθωρίου που αναφέρει το συμβόλαιο). Γι' αυτό τον λόγο συμβουλεύουμε ενδιαφερόμενους αγοραστές όπως μελετήσουν και κατανοήσουν όλα τα νομικά έγγραφα, όπως επίσης και τους όρους και κανονισμούς πριν από τη συμμετοχή τους στη δημοπρασία.

«Powergame» στα εργασιακά των τραπεζών

ΕΤΥΚ, ΣΕΚ και ΠΕΟ έδειξαν τα δόντια τους σε τραπεζικά ιδρύματα και έχουν ήδη κερδίσει τρεις μάχες

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ο πόλεμος για τα εργασιακά των νυν και πρώην τραπεζών, αλλά και για ιδρύματα που είναι συναφή με τραπεζικές εργασίες ξεκίνησε. Και οι εργαζόμενοι μπορεί να μην έχουν κερδίσει ακόμα τον πόλεμο, αλλά σίγουρα έχουν κερδίσει τρεις μάχες. Το κλίμα είχε δυναμιτιστεί από τα τέλη του 2018, όταν είχαν εκπνεύσει οι πλείστες συλλογικές συμβάσεις που είχαν υπογραφεί μεταξύ Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου αλλά και συντεχνιών με τις τράπεζες και δεν ανανεώθηκαν για το 2019. Την ίδια ώρα όμως, ΑΤΑ και προσαυξήσεις από τα πλείστα ιδρύματα δεν είχαν δοθεί στους τραπεζοϋπαλλήλους, γεγονός που ΕΤΥΚ και συντεχνίες οδηγήθηκαν στο Υπουργείο Εργασίας και συγκεκριμένα στην αρμόδια Υπουργό, Ζέτα Αιμιλιανίδου για να επιλύσει το ζήτημα που έχει δημιουργηθεί. Είχε δρομολογήσει λοιπόν για την Πέμπτη η ΕΤΥΚ δίωρη στάση εργασίας στην JCC Payments, ενώ για την Παρασκευή είχε δρομολογηθεί εικοσιτετράωρη στάση εργασίας στην Ελληνική. Η JCC αποφάσισε την Τετάρτη να παραχωρήσει την ΑΤΑ και τις προσαυξήσεις στους εργαζόμενούς της για το 2019, και ως εκ τούτου η στάση εργασίας ακυρώθηκε. Την Παρασκευή η ΕΤΥΚ, αλλά με τη στήριξη των συντεχνιών ΣΕΚ και ΠΕΟ, πραγματοποίησε στάση εργασίας στην Ελληνική, ενώ από τους συνολικά 2.650 υπαλλήλους, μόνο οι 600 παραβρέθηκαν για εργασία στα γραφεία της τράπεζας. Τα καταστήματα παρέμειναν ανεξαιρέτως όλα κλειστά. Επιπρόσθετα, η ΕΤΥΚ είχε ανοίξει μέτωπο και με την ΚΕΔΙΠΕΣ και την Altamira. Την Παρασκευή όμως «έριξε νερό στο κρασί της» και έδωσε χρόνο στον κρατικό Φορέα Διαχείρισης Δανείων και την εταιρεία που διαχειρίζεται τα δάνειά της να μελετήσει τις εισηγήσεις μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου οπόταν και θα επανέλθουν στο τραπέζι του διαλόγου. Έτσι, αποφεύχθηκε η στάση εργασίας που ήταν προγραμματισμένη για τη Δευτέρα 14 Οκτωβρίου. Η ΣΕΚ και η ΠΕΟ είχαν όμως άλλη άποψη. Και αυτό γιατί τα κλαδικά συμβούλια των συντεχνιών ΠΕΟ και ΣΕΚ σε έκτακτη κοινή συνεδρία που έγινε την Παρασκευή, με αφορμή επιστολή της ΚΕΔΙΠΕΣ αποφάσισαν ομόφωνα την πραγματοποίηση της εικοσιτετράωρης απεργίας τη συγκεκριμένη ημέρα.

Η Τράπεζα Κύπρου βρίσκεται εκτός της εξίσωσης στην κόντρα που έχει ξεσπάσει.

Η Ελληνική θα προχωρήσει εντός του μηνός με αυξήσεις στο προσωπικό της, μεγαλύτερες από ό,τι ζητά η ΕΤΥΚ και θα καθιερώσει και κατώτατο μισθό 1.300 ευρώ.

Η Τράπεζα Κύπρου όμως είναι εκτός της εξίσωσης της κόντρας που έχει ξεσπάσει. Τη δεδομένη στιγμή η μεγαλύτερη τράπεζα που έχει να διαχειριστεί τα της συντεχνίας είναι η Ελληνική Τράπεζα, μία τράπεζα η οποία την περασμένη Δευτέρα ανακοίνωσε δημοσίως πως θα προχωρήσει εντός του μηνός με αυξήσεις στο προσωπικό της, μεγαλύτερες από ότι ζητά η ΕΤΥΚ και ότι θα καθιερώσει και κατώτατο μισθό 1.300 ευρώ. Η Τράπεζα Κύπρου διανύει μια περίοδο «νηνεμίας» με την ΕΤΥΚ και όπως διαρρέει η Τράπεζα δεν πρόκειται να αλλάξει στο άμεσο μέλλον. Μην ξεχνάμε πως υπάρχει ένα Σχέδιο Εθελούσιας Αποχώρησης που βρίσκεται σε εφαρμογή, καθώς επίσης οι συζητήσεις για ανανέωση της συλλογικής σύμβασης γίνονται σε ένα καλό κλίμα.

Όλα τα παραπάνω έχουν δημιουργήσει δύο στρατόπεδα. Ένα της Τράπεζας Κύπρου και το άλλο της Ελληνικής που κατά πάσα πιθανότητα στο πλάι της θα έχει και την AlphaBank Κύπρου. Οι πρώτες πληροφορίες ήθελαν στο ίδιο στρατόπεδο να βρίσκεται και η Astrobank, όμως τραπεζικοί κύκλοι αναφέρουν πως η ηγεσία της Τράπεζας και ειδικά με τη διαμόρφωση του νέου της σχήματος να είναι ιδιαίτερα φιλικά προσκείμενη προς την ηγεσία της ΕΤΥΚ.

Η κόντρα ΕΤΥΚ, ΣΕΚ και ΠΕΟ με τις τράπεζες, πρώην τραπεζικά ιδρύματα και διαχειριστές δανείων φαίνεται πως θα κρατήσει μέχρι και τα τέλη του έτους, αφού η εξίσωση είναι δύσκολη και επιζήμια για όλες τις πλευρές.

Ερωτηματικό η Κεντρική

Μπορεί η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου να μην έχει ανοίξει ακόμα τα χαρτιά της, ωστόσο θα έχει μεγάλο ενδιαφέρον για τη στάση που θα κρατήσει. Ίσως είναι το μόνο μέρος το οποίο έχει μείνει στην αφάνεια και δεν έχει δείξει τις προθέσεις του, μέρος που έχει και αυτό μέλη της ΕΤΥΚ στο δυναμικό του.

Τα χρήματα

Οι τραπεζοϋπάλληλοι που επέλεξαν να προχωρήσουν σε στάση εργασίας στην Ελληνική Τράπεζα την Παρασκευή, δεν πληρώθηκαν την συγκεκριμένη ημέρα. Η ΕΤΥΚ έχει συγκεκριμένο ταμείο που μπορεί να πληρώσει τους υπαλλήλους που επιλέγουν να κάνουν στάση εργασίας στο πλευρό της συντεχνίας, όμως δεν είναι σίγουρο κατά πόσο το ταμείο μπορεί να πληρώνει μία και μόνο ημέρα. Για να αποζημιωθεί ένας υπάλληλος από το συγκεκριμένο ταμείο πρέπει να συμπληρώσει τρεις ημέρες στάσης εργασίας. Ερωτηματικό γεννάται πλέον, κατά πόσο το ταμείο αυτό της ΕΤΥΚ έχει χρήματα για να πληρώσει πάνω από 2.000 εργαζομένους της τράπεζας. Όσο η Τράπεζα είχε κάτω των 1.000 εργαζομένων, ήταν διαχειρίσιμο το ποσό, ενώ επίσης ερωτήματα γεννώνται τι θα γινόταν εάν κάτι αντίστοιχο συνέβαινε στην Τράπεζα Κύπρου που είναι ακόμα μεγαλύτερη. Όπως και να έχει, μέχρι το τέλος του έτους ΕΤΥΚ και Ελληνική, θα κάνουν ένα «powergame» διαρκείας.

Ποιους κινδύνους βλέπει το ΥΠΟΙΚ για την οικονομία

Το εγχώριο και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα

Επιμέλεια
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Ο Προϋπολογισμός του 2020 προβλέπει έσοδα ύψους 6,96 δισεκατομμυρίων ευρώ σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους 6,75 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2019, παρουσιάζουν δηλαδή αύξηση της τάξης του 3,1%. Από την άλλη, το σύνολο των δαπανών προϋπολογίζονται στα 7,48 δισεκατομμύρια ευρώ σε σύγκριση με 6,89 δισ. το 2019, παρουσιάζουν δηλαδή αύξηση της τάξης του 8,7% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι προέρχονται τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό περιβάλλον, ωστόσο από πλευράς του εσωτερικού περιβάλλοντος, αρνητικές επιπτώσεις μπορούν να επέλθουν από δικαστικές υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της δικαιοσύνης. Τέτοιες είναι, όπως περιγράφεται άλλωστε στην ανάλυση κινδύνων του προϋπολογισμού 2020, από αποφάσεις της Αρχής Εξυγίανσης των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, καθώς και σε σχέση με αποφάσεις της πολιτείας για αποκοπές στις απολαβές των εργαζομένων και συνταξιούχων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα. Πρόσθετα, από το ψηλό ποσοστό των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, από μία επιβράδυνση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας ή χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής, αλλά και από τις κρατικές εγγυήσειςπου παραχωρήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια προς εταιρείες, κρατικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ωστόσο, στην ανάλυση κινδύνων που συνοδεύει τον προϋπολογισμό του 2020, αναφέρεται πως το εγχώριο και κυρίως το διεθνές οικονομικό περιβάλλον συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα. Τονίζεται πως το οικονομικό περιβάλλον στις Η.Π.Α., Ε.Ε. και Ευρωζώνη εξακολουθεί να είναι σχετικά ασταθές και σε ορισμένες περιπτώσεις οι τάσεις επιβράδυνσης ή/και ύφεσης είναι προφανείς, με συνακόλουθες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία. Επίσης, έχουν ενταθεί οι τάσεις προστατευτισμού στο διεθνές εμπόριο, ενώ τυχόν άτακτη έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. αναμένεται να έχει αρνητικό αντίκτυπο, κυρίως στην οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου, που αποτελεί σημαντική αγορά για την κυπριακή οικονομία.

Το οικονομικό περιβάλλον στις Η.Π.Α., Ε.Ε. και Ευρωζώνη εξακολουθεί να είναι σχετικά ασταθές.

Το δημόσιο χρέος

Βάσει της ανάλυσης κινδύνων του Υπουργείου Οικονομικών για τον προϋπολογισμό του 2020, το δημόσιο χρέος αντιστοιχούσε σε 21,2 δισ. ευρώ στα τέλη 2018, σημειώνοντας αύξηση από 18,8 δισ. ευρώ στα τέλη του 2017. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν αυξήθηκε στο 102% από 96% στα τέλη του προηγούμενου έτους, λόγω της κυβερνητικής παρέμβασης για σκοπούς διευκόλυνσης της πώλησης της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας (ΣΚΤ).

Το μεγαλύτερο μερίδιο του δημόσιου χρέους αποτελούν τα επίσημα δάνεια σύμφωνα με την έκθεση, δηλαδή δάνεια από διεθνείς οργανισμούς ιδιαίτερα τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αλλά και διακρατικά από τη Ρωσική Ομοσπονδία, με συνολικό ποσοστό 49% στο δημόσιο χρέος. Τη δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία αποτελούν τα κυβερνητικά ομόλογα εξωτερικού με συνολικό ποσοστό 28% στο δημόσιο χρέος. Η μέση διάρκεια του χρέους ήταν 5,9 έτη, ενώ του εμπορεύσιμου χρέους, δηλαδή των κυβερνητικών τίτλων εξαιρουμένου των δανείων, ήταν 4,4 έτη. Το χρέος σε κυμαινόμενα και σταθερά επιτόκια αποτελούσε το 37% και 63% του χρέους αντίστοιχα ενώ το χρέος σε ξένο νόμισμα αποτελούσε το 3% του συνολικού δημόσιου χρέους.Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019, η Κυπριακή Δημοκρατία εξέδωσε με επιτυχία τρία Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Ομόλογα (ΕΜΟ-ΕΜΤΝ) διάρκειας 5, 15 και 30 ετών, με απώτερο σκοπό την περαιτέρω επέκταση της καμπύλης επιτοκίων, τη διαχείριση του κινδύνου αναχρηματοδότησης μέσω της εξομάλυνσης του χρονοδιαγράμματος λήξεως χρέους και την επέκταση της επενδυτικής βάσης. Το Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (ΓΔΔΧ) έχοντας υιοθετήσει πενταετές σχέδιο δράσης για τη διαχείριση του δημόσιου χρέους, έχει αναγνωρίσει τις κύριες πηγές λειτουργικών και άλλων κινδύνων, όπως την ποιότητα δεδομένων του ΓΔΔΧ, του ανθρώπινου σφάλματος και της απώλειας φήμης συνεπεία των διάφορων συναλλαγών και έχει καθορίσει αριθμό μέτρων για περιορισμό τους. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην έκθεση, το ΓΔΔΧ προχώρησε στην υιοθέτηση ενός σύγχρονου λογισμικού συστήματος για την διαχείριση του δημόσιου χρέους, ενώ προς το τέλος του 2018 υιοθέτησε το νέο πιλοτικό σύστημα της Γραμματείας της Κοινοπολιτείας με το όνομα «Meridian», η πλήρης λειτουργία του οποίου αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019. Πρόσθετα έχει δημιουργηθεί σχετικό μητρώο καταγραφής και αξιολόγησης περιστατικών λειτουργικών κινδύνων ενώ έχει εκπονηθεί εγχειρίδιο εσωτερικών διαδικασιών στο οποίο αποτυπώνονται με σαφήνεια και αξιοπιστία οι διαδικασίες που διέπουν τις λειτουργίες του ΓΔΔΧ.

Την Τρίτη ξεκινά η αποπληρωμή της κρατικής βοήθειας στη ΣΚΤ

Την ερχόμενη Τρίτη η ΚΕΔΙΠΕΣ ξεκινά την αποπληρωμή της κρατικής βοήθειας που είχε δοθεί στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα τον Απρίλιο του 2018. Την Παρασκευή, το Υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε πως η πρώτη αποπληρωμή προς το κράτος θα που θα γίνει εντός του 2019 θα είναι στα 120 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, στη βάση της προόδου διαχείρισης των δανείων και άλλων περιουσιακών στοιχείων της ΚΕΔΙΠΕΣ, θα γίνει σε δύο δόσεις. Βάσει του σχεδίου, 60εκατ. ευρώ θα καταβληθούν μέχρι 15 Οκτωβρίου και 60εκατ. ευρώ στο τέλος του 2019. Βάσει της ανακοίνωσης, πέραν της καταβολής των 120εκατ. ευρώ σε μετρητά, περαιτέρω αποπληρωμή θα γίνει μέσω της παραχώρησης ακινήτων στην Κυπριακή Δημοκρατία εκτιμώμενης αξίας 85 εκατ. ευρώ, ενώ επιπρόσθετα ακίνητα αξίας 35 εκατ. ευρώ αναμένεται να παραχωρηθούν στην Κυπριακή Δημοκρατία μέσα στις επόμενες βδομάδες. Τα ακίνητα, όπως έχει ήδη γνωστοποιηθεί, προορίζονται για τις ανάγκες των κρατικών υπηρεσιών και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σε δύο δόσεις από την ΚΕΔΙΠΕΣ – 60εκατ. θα καταβληθούν στις 15 Οκτωβρίου και 60εκατ. μέχρι το τέλος του 2019.

Περαιτέρω, σημειώνεται ακόμη πως μέχρι το τέλος του έτους θα υπάρξει πλήρης εξόφληση των υποχρεώσεων προς το προσωπικό του Συνεργατισμού που έχει αποχωρήσει με το Σχέδιο Εθελούσιας Εξόδου αλλά και η καταβολή του μεγαλύτερου μέρους των απαιτήσεων της Ελληνικής Τράπεζας στο πλαίσιο του Σχεδίου Προστασίας Δανείων (Asset Protection Scheme), χωρίς ενεργοποίηση της κρατικής εγγύησης.Συνυπολογίζοντας τα πιο πάνω, βάσει των υπολογισμών του ΥΠΟΙΚ, η ΚΕΔΙΠΕΣ εκτιμάται ότι θα διατηρεί στο τέλος του 2019 ρευστά διαθέσιμα ύψους 65 – 70 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται πως στην ΚΕΔΙΠΕΣ περιλαμβάνονται μη εξυπηρετούμενα δάνεια ύψους περίπου 6,62 δισ. ευρώ, εξυπηρετούμενα δάνεια ύψους περίπου 0,55 δισ. ευρώ και ακίνητα ενδεικτικής αξίας 0,63 δισ. που προήλθαν από το «κακό» χαρτοφυλάκιο της τράπεζας που διαχωρίστηκε (πρώην ΣΚΤ).

«Από το 2020 η εκτίμηση της ταμειακής κατάστασης και η αποπληρωμή της κρατικής βοήθειας θα γίνεται σε τακτική τριμηνιαία βάση», καταλήγει το Υπουργείο.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

A PROJECT BY

WiZGUIDE Difford's Guide

FOR DISCERNING DRINKERS

CYPRUS Cocktail Festival

MAIN SPONSOR

αλφαμεγα

THE CLUMSIES
ATHENS

BABA AU RUM
ATHENS

THE GIN JOINT
ATHENS

NOEL
ATHENS

A FOR ATHENS
ATHENS

42
ATHENS

UPUPA EPOPS
ATHENS

ODORI
ATHENS

PALAIA PINEZA
NICOSIA

ZONKEY
NICOSIA

THE GYM
NICOSIA

JOLLY JOKER
NICOSIA

BARREL HOUSE
LARNACA

OLD MARKET ST.
LARNACA

LIBRARY BAR/ GIN GARDEN
LIMASSOL

MADAME
LIMASSOL

#cocktailfestcy

SPONSORS

ABSOLUT. | BACARDÍ | EDINBURGH GIN | Naked Grouse

Η βιομηχανία

Οι βιομηχανικές εξαγωγές της Ελλάδας, που περιλαμβάνουν και τη μεταποίηση των ελληνικών γεωργικών προϊόντων, αυξήθηκαν στα 17,7 δισ. ευρώ το 2018, από 15,9 δισ. το 2017 και 11,6 δισ. το 2009. Συμβάλλουν δε στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών κατά 53,8% το 2018 (από το 64,7% που ήταν το 2009).

Τιμές πώλησης

Σύμφωνα με τη μελέτη της Stochasis, στις αγορές των χωρών στις οποίες εξάγονται τα ελληνικά προϊόντα, το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών είναι χαμηλότερο του 0,5% σε άνω του 97% των περιπτώσεων. Επομένως, οι ελληνικές εξαγωγές αντιμετωπίζουν τιμές προϊόντων προσδιορισμένες από τρίτους δηλαδή είτε τοπικές επιχειρήσεις ή εξαγωγείς με μεγαλύτερα μερίδια.

Γεωργικά προϊόντα

Οι εξαγωγές γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 4,3% την περίοδο 2010-18, με τους υψηλότερους ρυθμούς να σημειώνονται την περίοδο 2010-14. Η Ελλάδα κατέχει σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα και οι εξαγωγές του κλάδου συμβάλλουν στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών κατά 12,2% το 2018, από 15,54% το 2009.

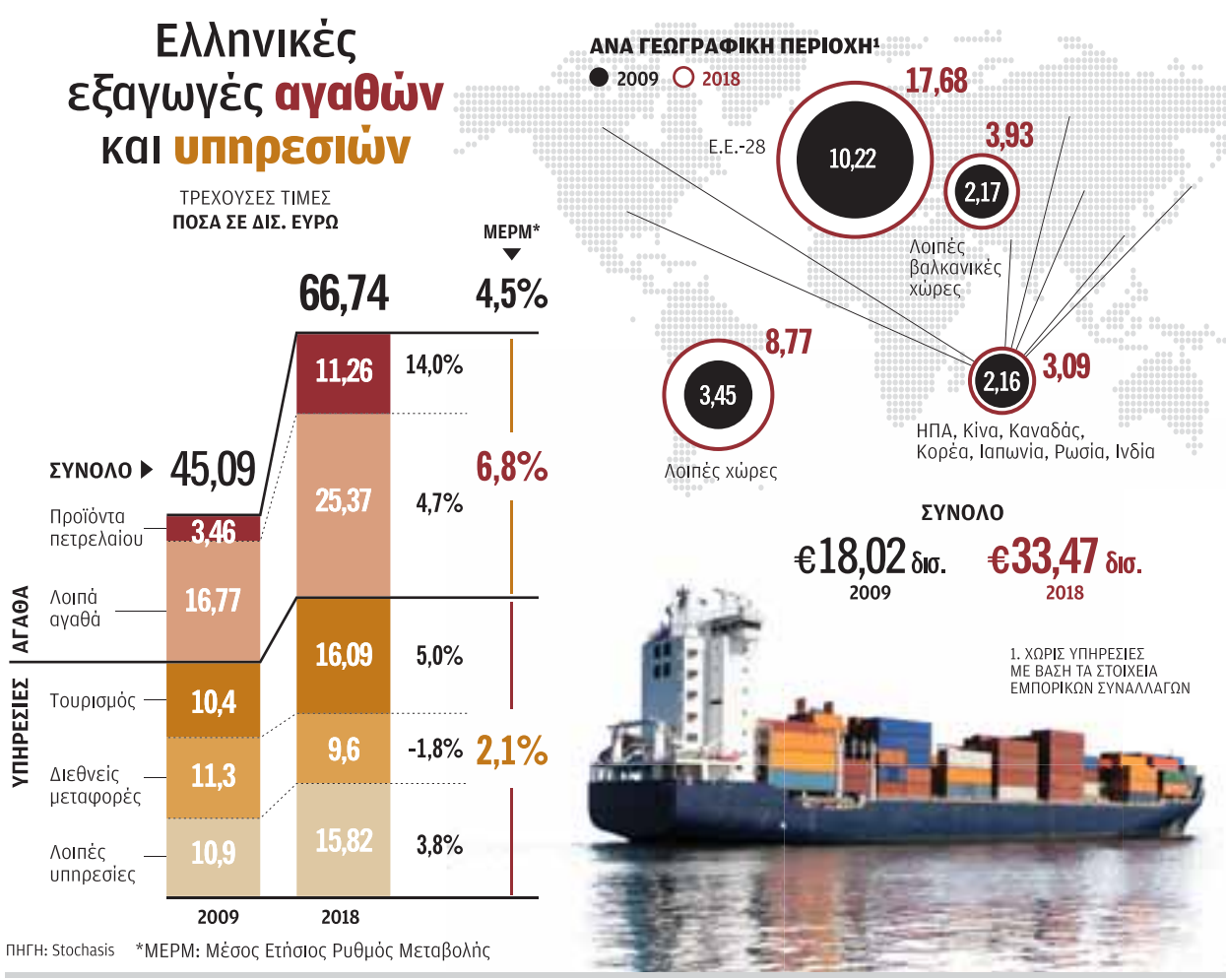

ΠΗΓΗ: Stochasis *ΜΕΡΜ: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ¹ (ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ)

	2009	2018	ΜΕΡΜ*
Καύσιμα-ενέργεια	3.535,3	11.484,4	14,0%
Επιπλα, παιχνίδια, μουσικά όργανα	350,1	926,6	11,4%
Αργίλιο	735,9	1.752,1	10,1%
Μηχανές εσ. καύσης, επεξεργασία δεδομένων, λέβητες	717,2	1.588,2	9,2%
Ορυκτά-μάρμαρα-τσιμέντα	310,2	616,6	7,9%
Χάλυβας, χαλκός, νικέλιο	1.098,5	1.955,4	6,6%
Λοιπά μέταλλα	118,3	202,0	6,1%
Λοιπά προϊόντα	500,9	959,2	6,1%
Μεταποιημένα τρόφιμα	1.114,8	1.770,2	5,3%
Χημικά-φαρμακευτικά	1.298,6	2.073,0	5,3%
Πλαστικές ύλες	1.206,5	1.912,1	5,3%
Γεωργικά-κτηνοτροφικά	2.787,4	4.060,2	4,3%
Οικοδομικά υλικά, πολύτιμα μέταλλα	281,4	400,6	4,0%
Ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές αναπαραγωγής ήχου & εικόνας	727,2	996,1	3,6%
Ποτά-αναψυκτικά-καπνός	332,0	441,5	3,2%
Ξύλο-χαρτί	330,8	398,1	2,1%
Δέρματα-γούνες	292,1	314,4	0,8%
Νήματα-υφάσματα (εκτός από βαμβάκι)	326,8	335,4	0,3%
Υφάσματα-ένδυση	948,6	938,8	-0,1%
Αυτοκίνητα, αεροσκάφη, πλοία	1.002,6	345,2	-11,2%
ΣΥΝΟΛΟ	18.015,2	33.470,1	7,1%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η κρίση... απογείωσε τις ελληνικές εξαγωγές

Μετά την Πορτογαλία, η Ελλάδα σημείωσε τη μεγαλύτερη αύξηση στην Ευρωζώνη το διάστημα 2009-2018

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Η οικονομική κρίση που βίωσε η χώρα μας τα προηγούμενα χρόνια επέφερε έναν περισσότερο ενάρετο κύκλο συναλλαγών εξωτερικού εμπορίου. Τα μεγάλα ελλείμματα, ειδικά στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου αγαθών, αν και παραμένουν ακόμη και σήμερα, είναι σημαντικά βελτιωμένα συγκριτικά με εκείνα της περιόδου προ της οικονομικής κρίσης. Η χώρα βελτίωσε το εμπορικό ισοζύγιό της όχι μόνον στον κλάδο των πετρελαιοειδών που έγινε περισσότερο εμφανές τα τελευταία χρόνια, αλλά και σε όλους τους κλάδους της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Προς την κατεύθυνση αυτή, ήταν κυρίως οι εξαγωγές αγαθών που οδήγησαν στη μείωση των εμπορικών ελλειμμάτων της χώρας.

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που επεξεργάστηκε η εταιρεία συμβούλων Stochasis Α.Ε., παρουσιάζουν ξεκάθαρα τον νέο και πιο ορθολογικό κύκλο εξωτερικού εμπορίου στον οποίο εισήλθε η χώρα από το 2010 και μετά.

Η μελέτη που παρουσίασε η εταιρεία συμβούλων τον περασμένο Ιούλιο, παρουσιάζει τη θετική εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου της χώρας κατά την περίοδο 2009-2018. Και σύμφωνα με τη μελέτη, «η εξέλιξη των ελληνικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (Α&Υ) κατά τη συγκεκριμένη περίοδο ήταν απολύτως ικανοποιητική».

Σημαντική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών σημειώθηκε τόσο σε τρέχουσες και σταθερές τιμές (2010), όσο και σε σχέση με τους ρυθμούς που σημείωσε η Ευρωζώνη και η Ε.Ε.-28. Προφανώς, βελτίωση υπήρξε και σε σχέση με την εξέλιξη του εγχώριου ΑΕΠ το οποίο, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, υποχώρησε. Σύμφωνα με τον επικεφαλής της εταιρείας, Βασίλη Ρεγκούζα, αύξηση των εξαγωγών καταγράφεται ακόμη και την περίοδο 2010-2016, δηλαδή κατά την εφαρμογή από την Ελλάδα των μνημονίων όπου οι επιχειρήσεις της χώρας λειτούργησαν κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες (υποχρηματοδότηση, υπερφορολόγηση, capital controls, μειωμένη εμπιστοσύνη για την Ελλάδα, κ.ά.).

Το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκε στο 1,3% του ΑΕΠ πέρυσι από 10,2% το 2009.

Ειδικότερα, το σύνολο των εξαγωγών Α&Υ το 2018 ανήλθε σε 66,7 δισ. ευρώ (τρέχουσες τιμές) και σημείωσαν μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής (ΜΕΡΜ) 4,5% μεταξύ 2010-2018. Μικρότερος ήταν ο ΜΕΡΜ (3,5%) σε σταθερές τιμές του 2010. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, οι εξαγωγές Α&Υ διευρύνθηκαν από 19,9% το 2009 σε 34,0% το 2018. Κατά την ίδια περίοδο, οι εισαγωγές Α&Υ αυξήθηκαν, αλλά με μικρότερη ταχύτητα, αφού από 30,1% του ΑΕΠ το 2009 ανήλθαν σε 35,3% του ΑΕΠ το 2018. Οι εξαγωγές Α&Υ αντιστοιχούν πλέον στο 96,3% των εισαγωγών Α&Υ το 2018, έναντι 66,2% το 2009. Ετσι, το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου Α&Υ της χώρας έχει περιοριστεί μόλις στο 1,3% του ΑΕΠ (2018) από 10,2% το 2009.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της μελέτης Δημήτρη Μαρούλη, η Ελλάδα κατάφερε να ξεπεράσει σε ρυθμό αύξησης των εξαγωγών το σύνολο της Ευρωζώνης και τις περισσότερες «ανταγωνίστριες» χώρες, όπως Ιταλία και Ισπανία. Ο ΜΕΡΜ των ελληνικών εξαγωγών Α&Υ ήταν υψηλότερος από το ΜΕΡΜ της Ευρωζώνης, της Ιταλίας, της Ισπανίας, και της Γερμανίας. Μόνον η Πορτογαλία πέτυχε υψηλότερους ρυθμούς αύξησης των εξαγωγών της. Πάντως, ο κ. Μαρούλης σημειώνει ότι ο υψηλός ρυθμός μεταβολής των εξαγωγών για την Ελλάδα αποδίδεται και στο γεγονός ότι οι εξαγωγές μας εκκινούν από χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες εξεταζόμενες χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εξαγωγές Α&Υ, παρά τη μεγάλη αύξησή τους, υστερούν έναντι των εισαγωγών, ενώ βαριά ελλειμματικό παραμένει το ισοζύγιο εξωτερικού εμπορίου αγαθών.

Πρωταθλητές τα διυλιστήρια, υψηλές επιδόσεις και στον κλάδο επίπλων

Σε σύνολο 24 κλάδων της εγχώριας παραγωγής αγαθών, οι 22 κλάδοι παρουσίασαν αύξηση εξαγωγών κατά την περίοδο 2009-2010. Λόγω των επιδόσεών τους, οι εξαγωγές αγαθών παραγόμενων στη χώρα μας, από 18,0 δισ. ευρώ ανήλθαν σε 33,5 δισ. ευρώ το 2018 με βάση τα στοιχεία εμπορικών συναλλαγών. Την κορυφαία επίδοση στις εξαγωγές σημείωσε ο κλάδος των καυσίμων και ενέργειας που εκτόξευσε τις εξαγωγές του από 3,5 δισ. ευρώ το 2009, σε 11,5 δισ. ευρώ το 2018. Κάθε χρόνο οι εξαγωγές του αυξάνονται κατά μέσον όρο 14% (σε τρέχουσες τιμές).

Η ραγδαία αυτή αύξηση αποδίδεται κυρίως στην εξαγωγή διυλισμένου πετρελαίου από τα δύο διυλιστήρια της χώρας. Σημαντικό μέρος επομένως της διεύρυνσης των εξαγωγών αποδίδεται στις εξαγωγές καυσίμων. Ωστόσο, υπάρχουν άλλοι 22 κλάδοι που σημειώνουν αύξηση εξαγωγών. Στους πιο σημαντικούς συγκαταλέγονται οι κλάδοι παιχνιδιών, επίπλων, μουσικών οργάνων (ΜΕΡΜ 11,4%), αργιλίου (ΜΕΡΜ 10,1%) κ.ά. Βελτίωση ακόμη παρουσιάζεται στις εξαγωγές μηχανών εσωτερικής καύσης, Η/Υ κ.ά.

Μόνον σε δύο κλάδους παρουσιάζεται μείωση των εξαγωγών αγαθών. Πρόκειται για τους κλάδους υφασμάτων-ενδυμάτων και των αυτοκινήτων, πλοίων κ.λπ. «Αν από το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών αγαθών», λέει ο κ. Ρεγκούζας από τη Stochasis, «αφαιρεθούν οι εξαγωγές ελάχιστων παραδοσιακών κλάδων, όπως, π.χ., η κλωστοϋφαντουργία και τα έτοιμα ενδύματα, ή ορισμένων έως πρόσφατα κρατικά υποστηριζόμενων κλάδων, όπως, π.χ., τα ναυπηγεία και οι βιομηχανίες πολεμικών εφοδίων και όπλων, η ανάπτυξη των εξαγωγών του συνόλου των υπολοίπων κλάδων της ελληνικής γεωργίας-κτηνοτροφίας και της ελληνικής βιομηχανίας ήταν εντυπωσιακή». Ο ίδιος σημειώνει ότι η εγχώρια παραγωγή ενδυμάτων υποχωρεί λόγω υψηλού ανταγωνισμού, ενώ η παραγωγή π.χ. αμυντικού και άλλου εξοπλισμού διακόπηκε ολοσχερώς κατά την περίοδο της προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας.

Από τους 24 κλάδους της εγχώριας παραγωγής αγαθών, οι 22 παρουσίασαν αύξηση εξαγωγών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Stochasis, η μεγαλύτερη ανάπτυξη των εξαγωγών καταγράφεται στα πρώτα πέντε χρόνια της κρίσης (2010-2014), ενώ στη συνέχεια (2014-2018) υποχωρεί. Σύμφωνα με τη μελέτη, την περίοδο 2010-18 ο ΜΕΡΜ ανέρχεται σε 7,1% ενώ κατά την περίοδο 2014-18 σε 4,2%. Τα αντίθετα ισχύουν με τις εισαγωγές. Δηλαδή τα πρώτα χρόνια εφαρμογής μέχρι και το 2016 οι εισαγωγές υποχωρούν και στα δύο τελευταία χρόνια (2017-18) εκτοξεύονται από 43 δισ. ευρώ το 2016 σε 55 δισ. ευρώ το 2018.

Με τα παραπάνω, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου αγαθών,συρρικνώθηκε από 35,0 δισ. ευρώ το 2009 σε 21,76 δισ. ευρώ το 2018. Ωστόσο, το έλλειμμα σημειώνει συστηματικά αύξηση από το 2015 που υποχώρησε σε 17,6 δισ. ευρώ μέχρι και σήμερα. Η αύξηση αυτή του ελλείμματος, αποδίδεται κυρίως στο γεγονός ότι αυξάνονται οι εισαγωγές αγαθών (π.χ. αυτοκίνητα κ.λπ.), ενώ μετριάζεται ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών.

Πρώτοι προορισμοί των εγχώριων προϊόντων οι Ιταλία, Γερμανία, Τουρκία και Κύπρος

Μέσα στην κρίση οι ελληνικές επιχειρήσεις διεύρυναν τόσο τα προς εξαγωγή αγαθά τους όσο και τις γεωγραφικές αγορές που τα διέθεσαν. «Οι ελληνικές εξαγωγές έχουν ήδη εισέλθει ουσιαστικά στις αγορές των χωρών σε ολόκληρο τον κόσμο και οι ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις έχουν ήδη εγκαταστήσει ισχυρά προγεφυρώματα στις αγορές σε περισσότερες από 200 χώρες», παραδέχεται ο υπεύθυνος της μελέτης της Stochasis, Δημήτρης Μαρούλης.

Πάντως, ο σημαντικότερος όγκος ελληνικών εξαγωγών συνεχίζει να κατευθύνεται προς την Ευρωπαϊκή Ενωση, παρότι το μερίδιο της τελευταίας βαίνει μειούμενο. Επίσης, τα στοιχεία δείχνουν ότι πέρυσι 30 χώρες του πλανήτη απορρόφησαν το 83,5% των ελληνικών εξαγωγών. Ειδικά για την Ε.Ε., το 2018 απορρόφησε το 52,8% των ελληνικών εξαγωγών αγαθών, από 56,7% που ήταν το 2009.

Οι «μεγάλες χώρες»

Αντίθετα, η Ελλάδα σημειώνει χαμηλές εξαγωγές στις λεγόμενες «μεγάλες χώρες» του πλανήτη, όπως είναι οι ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Κίνα, Ινδία, Ρωσία, Κορέα. Οι προαναφερόμενες χώρες δέχθηκαν ελληνικά προϊόντα αξίας μόλις 3,1 δισ. ευρώ, αντιστοιχώντας στο 9% των συνολικών εξαγωγών της χώρας.

Ο σημαντικότερος όγκος εξαγωγών συνεχίζει να κατευθύνεται προς την Ε.Ε.

Μάλιστα, ως ποσοστό, οι «μεγάλες χώρες» υποχώρησαν σε σχέση με το 2009 (ήταν 12%), παρότι σε απόλυτο μέγεθος οι εξαγωγές προς τις ίδιες χώρες αυξήθηκαν (ήταν 2,2 δισ. ευρώ).

Η χώρα που δέχεται τα περισσότερα ελληνικά αγαθά, ύψους 3,5 δισ. ευρώ για το 2018, είναι η Ιταλία. Ακολουθεί η Γερμανία με 2,1 δισ. ευρώ, η Τουρκία με 2,0 δισ. ευρώ και η Κύπρος με 1,9 δισ. ευρώ.

Το εμπορικό ισοζύγιο αγαθών της χώρας, ωστόσο, είναι αρνητικό για τις δύο πρώτες χώρες (Ιταλία: 1,03 δισ. ευρώ, Γερμανία: 3,66 δισ. ευρώ) και θετικό για τις δύο τελευταίες (Τουρκία: 0,19 δισ. ευρώ, Κύπρος: 1,46 δισ. ευρώ).

Εν κατακλείδι, όπως σημειώνει η μελέτη της Stochasis, η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στην περίοδο 2010-2018 στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στους κλάδους στους οποίους η Ελλάδα κατέχει συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Τέτοιοι κλάδοι είναι ο τουρισμός, τα ελληνικά φρούτα και λαχανικά, το ελαιόλαδο, τα ψάρια και μαλακόστρακα, οι ελιές και άλλα γεωργικά προϊόντα, τα βιομηχανοποιημένα τρόφιμα, τα μεταλλεύματα και η μεταποίησή τους. «Ιδιαίτερα το αργίλιο, η διύλιση πετρελαίου, τα παιχνίδια κ.ά.» σημειώνουν μεγάλη αύξηση των εξαγωγών τους, αναφέρει ο κ. Μαρούλης, υποστηρίζοντας ότι η εξαγωγική δραστηριότητα στηρίζεται και σε ένα πλήθος βιομηχανικών κλάδων στους οποίους η χώρα δεν κατέχει συγκριτικό πλεονέκτημα.

Η Ελλάδα προετοιμάζεται για σκληρό Brexit

Ερχεται νομοσχέδιο με ρυθμίσεις για τις συναλλαγές με τη Βρετανία

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

«Το Brexit θα έχει κόστος, όσο καλά και να προετοιμαστούμε. Το ζήτημα είναι να μειώσουμε το κόστος για την ελληνική οικονομία και να θέσουμε ως στρατηγικό στόχο να έχουμε καλύτερες σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο σε σύγκριση με πριν». Με τα λόγια αυτά ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών, Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, έδωσε το στίγμα για τις συνέπειες του Brexit –ειδικά για τις συνέπειες ενός άτακτου Brexit– αλλά και τις ευκαιρίες που μπορεί να υπάρξουν για την ελληνική οικονομία σε επίπεδο κυρίως επενδύσεων.

Ο ίδιος, μιλώντας σε ειδική εκδήλωση 23 ημέρες πριν από την ημερομηνία που έχει οριστεί για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ενωση, προανήγγειλε την κατάθεση νομοσχεδίου στη Βουλή τις επόμενες εβδομάδες, με το οποίο θα ρυθμίζεται σειρά ζητημάτων για την αντιμετώπιση του άτακτου Brexit.

Ρυθμίσεις που εκτείνονται από τη ναυτιλία και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τελωνειακά ζητήματα και ΦΠΑ έως τις άδειες οδήγησης, το εάν θα έχουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη οι Βρετανοί που εργάζονται στην Ελλάδα, καθώς και τι θα ισχύει για τα ζώα συντροφιάς που φέρνουν μαζί τους οι Βρετανοί τουρίστες.

Εμπόριο, αγροτική παραγωγή και τουρισμός αναμένεται να είναι οι τομείς που θα πληγούν περισσότερο από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε., χωρίς να αποκλείονται αρνητικές συνέπειες στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και στη ναυτιλία. Σύμφωνα με τον Κώστα Φραγκογιάννη, υφυπουργό Εξωτερικών, αρμόδιο για την οικονομική διπλωματία και την εξωστρέφεια, από τους δασμούς που σχεδιάζει να επιβάλει η Βρετανία θα επηρεαστεί το 3,6% της αξίας των ελληνικών προϊόντων που εξάγονται στη χώρα αυτή. Υπενθυμίζεται ότι το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο διαμορφώθηκαν σε 1,19 δισ. ευρώ.

Το παρήγορο είναι ότι μέχρι τώρα έχουν μείνει εκτός σχεδιασμού για την επιβολή δασμών το τυρί φέτα και τα φρούτα, όμως θίγονται άλλα προϊόντα με ιδιαίτερη διείσδυση στη βρετανική αγορά, όπως το γιαούρτι (δασμός 5%), η γραβιέρα (επίσης 5%), ενώ από τους σχεδιαζόμενους δασμούς 12% στα ενδύματα, που γνωστοποιήθηκαν μόλις χθες, εκτιμάται ότι θα επηρεασθεί το 10% των εξαγωγών ενδυμάτων. Εξαιρετικά υψηλοί δασμοί έχουν ανακοινωθεί για τα κρέατα (από 4% στο χοιρινό έως 76% στα αμνοερίφια). Η φέτα, δε, μπορεί να μην πλήττεται από δασμολογικής άποψης, όμως, καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο θα είναι πλέον τρίτη χώρα, δεν θα αναγνωρίζεται το εν λόγω τυρί –τουλάχιστον μέχρι να υπάρξουν σχετικές διμερείς συμφωνίες– ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ).

Η μείωση του πραγματικού εισοδήματος των Βρετανών και η εκτιμώμενη υποχώρηση της στερλίνας έναντι του ευρώ αναμένεται να προκαλέσουν πλήγμα στον τουρισμό. Η Βρετανία είναι η δεύτερη κυριότερη χώρα προέλευσης των ξένων τουριστών στην Ελλάδα. Το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου η ταξιδιωτική κίνηση και οι τουριστικές εισπράξεις από τη Βρετανία αυξήθηκαν κατά 12,2% και 25,9% αντιστοίχως.

Ο κ. Φραγκογιάννης επισήμανε, εξάλλου, ότι αν και υπάρχει περιορισμένη άμεση έκθεση του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι έμμεσες επιπτώσεις σκληρής εξόδου μπορούν να οδηγήσουν σε επιδείνωση των συνθηκών χρηματοδότησης των τραπεζών. Αξίζει, δε, να σημειωθεί ότι το 44% των ελληνικών ομολόγων διακινείται μέσω Λονδίνου. Οσον αφορά τέλος τη ναυτιλία, η ελληνική κυβέρνηση επιδιώκει τη συνομολόγηση μνημονίου κατανόησης για θέματα αμιγώς εθνικής αρμοδιότητας.

Το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο διαμορφώθηκαν σε 1,19 δισ. ευρώ.

ΠΩΣ ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΤΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Τρόφιμα	36%
Χημικά και πλαστικά	21%
Μηχανήματα και εξοπλισμός	12%
Μέταλλα και μη μεταλλικά υλικά	12%
Πετρελαϊκά προϊόντα	11%
Υφάσματα	2%
Αλλα	6%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Κατέβασε ταχύτητα» η αύξηση των εξαγωγών στο οκτάμηνο του 2019

Με θετικό πρόσημο έκλεισε το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2019 για τις ελληνικές εξαγωγές, με τον ρυθμό όμως αύξησης να είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των εξαγωγών σε συνδυασμό με την ενίσχυση των εισαγωγών, ως αποτέλεσμα της μεγαλύτερης εγχώριας ζήτησης, έχει οδηγήσει σε διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου.

Τον Αύγουστο, πάντως, καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της αξίας των εισαγωγών και των εξαγωγών και κατά συνέπεια του εμπορικού ισοζυγίου διαδραμάτισαν τα πετρελαιοειδή.

Ενδεικτικό του παραπάνω είναι ότι εάν συμπεριληφθούν τα πετρελαιοειδή, οι ελληνικές εξαγωγές εμφανίζουν σημαντική μείωση, ενώ εάν εξαιρεθούν αύξηση. Ανάλογη είναι η εικόνα και στις εισαγωγές.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), η αξία των εξαγωγών τον Αύγουστο του 2019, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, διαμορφώθηκε σε 2,57 δισ. ευρώ, καταγράφοντας μείωση 7,3%. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, οι εξαγωγές κατέγραψαν αύξηση 2,6%.

Οι εισαγωγές τον Αύγουστο του 2019 διαμορφώθηκαν σε 4,32 δισ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, σημειώνοντας μείωση 5% σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2018. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, οι εισαγωγές εμφανίζονται αυξημένες κατά 2,9% τον Αύγουστο του 2019 σε σύγκριση με έναν χρόνο πριν.

Σε επίπεδο οκταμήνου οι εξαγωγές κατέγραψαν αύξηση, με χαμηλότερο όμως ρυθμό σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Το διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου 2019 η αξία των ελληνικών εξαγωγών, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, διαμορφώθηκε σε 22,11 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 1,9%.

Εάν εξαιρεθούν τα πετρελαιοειδή, η αξία των ελληνικών εξαγωγών στο οκτάμηνο εμφάνισε αύξηση 4,4%.

Η αξία των εισαγωγών το διάστημα Ιανουαρίου - Αυγούστου 2019 διαμορφώθηκε, συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών, σε 36,99 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 4,1%.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου διευρύνθηκε κατά 7,7% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018.

Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, η αξία των εισαγωγών σημείωσε μεγαλύτερη αύξηση, της τάξεως του 6,5% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2019 διαμορφώθηκε σε 14,58 δισ. ευρώ – συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών– ενισχυμένο κατά 7,7% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018.

Εάν εξαιρεθούν τα πετρελαιοειδή, η ποσοστιαία αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου ήταν μεγαλύτερη και δη 9,4%.

Η Ρώμη αναζητεί 23 δισ. ευρώ για να αποφύγει αύξηση ΦΠΑ

Ο προϋπολογισμός του 2020 δεν πρέπει να αποκλίνει από τους κανόνες της Ε.Ε.

Η κυβέρνηση του Τζουζέπε Κόντε αφενός δεν θέλει να έρθει σε αντιπαράθεση με τις Βρυξέλλες και αφετέρου σταθμίζει ότι αν λάβει εισπρακτικά μέτρα, όπως η αύξηση του ΦΠΑ, θα επηρεαστεί αρνητικά ο οριακός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ.

Ολοένα και πιο δύσκολο γίνεται για την Ιταλία να υλοποιήσει τις περίπλοκες υποσχέσεις της για έναν αναπτυξιακό προϋπολογισμό, χωρίς να παραβεί τους δημοσιονομικούς κανόνες ούτε να αναγκαστεί να αυξήσει τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Και για να το κάνει αυτό θα πρέπει να εξοικονομήσει δισεκατομμύρια ευρώ. Ο υπουργός Οικονομικών της κυβέρνησης, Ρομπέρτο Γκουαλτιέρι, δήλωσε ότι θέλει να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και να ενισχύσει την οικονομία. Ωστόσο, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ιταλίας, μέσω της ομοσπονδίας τους, είπαν πως βλέπουν δυσοίωνο το μέλλον, και σε ορισμένες περιπτώσεις, επειδή δεν τις πληρώνουν οι πελάτες τους, καθυστερούν τη μισθοδοσία και την καταβολή φόρων. Η Confindustria, η συνομοσπονδία ιταλικών βιομηχανιών, προειδοποίησε ότι το 2019 και το 2020 θα υπάρξει στασιμότητα εάν τελικώς αυξηθεί ο ΦΠΑ, μέτρο που θα φέρει έσοδα 23 δισ. ευρώ.

Με όλα αυτά κατά νουν, ο κ. Γκουαλτιέρι αγωνίζεται να εξασφαλίσει έσοδα για να συγκρατήσει το δημοσιονομικό έλλειμμα, να αποτρέψει τη στασιμότητα της οικονομίας και να πυροδοτήσει την ανάπτυξη, ανεξαρτήτως του όγκου του δημοσίου χρέους, το οποίο εξ ανάγκης δεν αφήνει παρά μικρά περιθώρια επιπλέον δαπανών. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, ο Ρομπέρτο Γκουαλτιέρι αναμένεται να υποβάλει το προσχέδιο του προϋπολογισμού του 2020 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως και τις 15 τρέχοντος, ενώ η τελική του έγκριση υπολογίζεται πριν από την εκπνοή του έτους. «Στόχος μου είναι να θέσω ξανά σε κίνηση την οικονομία και την απασχόληση», είπε απευθυνόμενος στα μέλη της συνομοσπονδίας ιταλικών βιομηχανιών. «Ο στόχος της κυβέρνησης για ρυθμό ανάπτυξης 0,6% είναι ισόρροπος και θα μπορούσα να πω και συνετός».

Επιπλέον, όπως μεταδίδει το Ιταλικό Πρακτορείο Ειδήσεων, δεν παρέλειψε να εκφράσει την πεποίθησή του ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εγκρίνει τον προϋπολογισμό της ιταλικής κυβέρνησης, όπως αποτυπώνεται στο προσχέδιο με τις νέες ενημερώσεις. Προβλέπονται μεταξύ άλλων νέα μέτρα 29 δισ. ευρώ, εκ των οποία σχεδόν τα μισά θα μπορέσουν να υλοποιηθούν, βάσει της πρόβλεψης για ευελιξία προσαρμογής στους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε. Επιπλέον, στο προσχέδιο αναφέρεται πως δεν θα γίνει αύξηση στον ΦΠΑ από του χρόνου, ενώ για το θέμα αυτό ο κ. Γκουαλτιέρι διευκρινίζει πως διεξάγεται συζήτηση. «Η ευελιξία για τον ΦΠΑ, που ζητούμε, συνάδει με τους ευρωπαϊκούς κανόνες», προσέθεσε.

Το έλλειμμα θα αυξηθεί στο 2,2%, παρά τη δέσμευση για μείωσή του κατά 0,6 της μονάδας.

Η ιταλική οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί ελάχιστα φέτος, αν και η νέα κυβέρνηση του Τζουζέπε Κόντε αποσκοπεί στο να την αναθερμάνει και να επιτύχει ανάπτυξη 0,6%. Για τον λόγο αυτό θα ενισχύσει τις επενδύσεις, θα μειώσει τον φόρο μισθωτών υπηρεσιών, θα πατάξει τη φοροαποφυγή και θα περιορίσει την ανεργία. Ο στόχος ήδη φαίνεται μάλλον μη εφικτός. Με τα τελευταία στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας Istat απεστάλη μήνυμα στον υπουργό Οικονομικών ότι οι προοπτικές της ιταλικής οικονομίας δεν είναι ευοίωνες και ότι οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές δείχνουν αδυναμία. Τα στοιχεία αναμένονται αύριο Πέμπτη και οι αναλυτές προβλέπουν αύξηση βιομηχανικής παραγωγής τον Αύγουστο κατά 0,1%, αν και έχει προηγηθεί κάμψη 0,7% και 0,3% τον Ιούλιο και τον Ιούνιο. Ο Ρομπέρτο Γκουαλτιέρι, όμως, πρέπει να εξισορροπήσει τις ανάγκες για επενδύσεις και δημοσιονομική πειθαρχία: το 2020 το έλλειμμα θα φθάσει το 2,2% του ΑΕΠ, δηλαδή θα είναι αυξημένο κατά 0,1 της μονάδας, όταν η αρχική δέσμευση της Ρώμης ήταν να περιοριστεί κατά 0,6 της μονάδας.

BLOOMBERG

Τροχοπέδη η φοροδιαφυγή

Η εικόνα που αποτυπώνεται στα στατιστικά στοιχεία δεν αφήνει περιθώρια εσφαλμένης εντύπωσης. Χθες, η Στατιστική Υπηρεσία της Ιταλίας ανέφερε ότι η φοροαποφυγή συνιστά πολύ σοβαρό πρόβλημα, το οποίο εμποδίζει τη χώρα να αναπτυχθεί. Απευθυνόμενος στα μέλη της ιταλικής Βουλής, ο Τζιανκάρλο Μπλαντζιάρντο είπε ότι, βάσει των στοιχείων, «παραμένουν υψηλά τα επίπεδα φοροαποφυγής και τα επίπεδα μη καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, παράγοντες κρίσιμοι για να ενεργοποιηθούν η ανάπτυξη και η ανταγωνιστική της ικανότητα, αλλά και για να υπάρξει δικαιοσύνη στο σύστημα δημοσίων οικονομικών». Στο πλαίσιο της έκθεσής της για το προσχέδιο του προϋπολογισμού, η στατιστική υπηρεσία ανέφερε ότι την περίοδο 2014-2016 τα κρατικά ταμεία λόγω της φοροαποφυγής ζημιώθηκαν σε έσοδα κατά 109,7 δισ. ευρώ κατά μέσον όρο.

Μιλώντας με την ίδια αφορμή στο Κοινοβούλιο, ο αναπληρωτής γενικός διευθυντής της Τραπέζης της Ιταλίας Λουίτζι Φεντερίκο Σινιορίνι τόνισε ότι είναι καλή ιδέα να αναθεωρηθεί το φορολογικό σύστημα, αλλά δεν είναι δυνατόν να περικοπούν όλοι οι φόροι. «Απαιτείται εμπεριστατωμένη μεταρρύθμιση, βασισμένη σε προσεκτική ανάλυση», διευκρίνισε ο κ. Σινιορίνι. Πάντως, είπε ότι αυτή η αλλαγή δεν ισοδυναμεί με μείωση όλων των φόρων, προσθέτοντας πως η κεντρική τράπεζα τάσσεται υπέρ της παροχής κινήτρων στους φορολογουμένους να κάνουν τις πληρωμές τους μέσω καρτών ή αλλιώς, ώστε να μπορούν να αποτυπώνονται και να παταχθεί η φοροαποφυγή.

Αναλαμπή της βιομηχανικής παραγωγής στη Γερμανία

Επειτα από δύο μήνες υποχώρησης, η απροσδόκητη αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στη Γερμανία ανακούφισε προσωρινά τον κλάδο της μεταποίησης, ο οποίος συνεισφέρει περίπου 23% στο ΑΕΠ της χώρας. Ωστόσο, η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής τον Αύγουστο δεν αρκεί ώστε να καταπραΰνει πλήρως τους φόβους των επενδυτών για τη Γερμανία και για ολόκληρη την Ε.Ε., διότι το γενικότερο κλίμα παραμένει δυσμενές.

Διαψεύδοντας τις προβλέψεις για συρρίκνωση της βιομηχανικής παραγωγής κατά 0,1% τον Αύγουστο, σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 0,3% σε σχέση με τον Ιούλιο, παρά τη μεγάλη υποχώρηση στον τομέα της ενέργειας. Η άνοδος αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση κεφαλαιουχικών και βασικών αγαθών, καθώς και στην ενίσχυση της παραγωγής οχημάτων. Παρ' όλα αυτά, φαίνεται πως η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης εξακολουθεί να οδεύει προς ύφεση –βρίσκεται ήδη σε τεχνική ύφεση–, παρασύροντας την υπόλοιπη Ευρωζώνη και δημιουργώντας πονοκεφάλους για την ΕΚΤ. Σε ετήσια βάση, η βιομηχανική παραγωγή έχει συρρικνωθεί κατά 4%, ενώ οι παραγγελίες των εργοστασίων μειώνονται συνεχώς. Δεδομένου ότι η Γερμανία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις εξαγωγές της, η ζημία που έχει υποστεί ο μεταποιητικός κλάδος εξαπλώνεται και στους υπόλοιπους πυλώνες της γερμανικής οικονομίας. Το γερμανικό εμπορικό επιμελητήριο (BGA) αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις του για ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας, αναμένοντας για το 2019 ρυθμό ανάπτυξης στο 0,5%, δηλαδή στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2013.

Ενισχύθηκε 0,3% τον Αύγουστο, αλλά οι αναλυτές ανησυχούν για την επιβράδυνση της οικονομίας.

Η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης οδεύει προς ύφεση.

Οι παγκόσμιες εμπορικές εντάσεις, η αναιμική επιχειρηματική εμπιστοσύνη και το επικείμενο Brexit επιβαρύνουν περαιτέρω τη γερμανική οικονομία. Επιπλέον, την επόμενη εβδομάδα οι ΗΠΑ πρόκειται να επιβάλουν δασμούς στις εισαγωγές ευρωπαϊκών προϊόντων αξίας δισεκατομμυρίων δολαρίων. Στο περιβάλλον αυτό, η θετική ανατροπή που σημειώθηκε τον Αύγουστο στη βιομηχανική παραγωγή δεν αναμένεται ούτε να συνεχιστεί, αλλά ούτε και να έχει αξιοσημείωτη επίπτωση στη γερμανική οικονομία. Το κλίμα δεν αναμένεται να γίνει –τουλάχιστον όχι σύντομα– ευνοϊκότερο, αφού Κινέζοι αξιωματούχοι προειδοποίησαν ότι δεν πρόκειται να υπογράψουν την ευρεία εμπορική συμφωνία που απαιτούν οι ΗΠΑ, ενώ το ενδεχόμενο επίτευξης μιας συμφωνίας εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε. συνεχώς απομακρύνεται. «Η κύρια πηγή ανησυχιών, δηλαδή η μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με το εμπόριο και τη μείωση των επενδύσεων παγκοσμίως, θα συνεχίσει να υπάρχει», όπως σχολίασε στο Bloomberg ο Τζέιμι Ρας, επικεφαλής οικονομολόγος στο Bloomberg Economics στο Λονδίνο.

Ρυθμός ανάπτυξης 3,2% στα Δυτικά Βαλκάνια

Επιβραδύνεται η οικονομική δραστηριότητα στα Δυτικά Βαλκάνια, δηλαδή συνολικά σε Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, Βόρεια Μακεδονία, Μαυροβούνιο και Σερβία, λόγω της μείωσης των επενδύσεων και των εξαγωγών, σύμφωνα με σχετική έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η τελευταία προβλέπει στην περιοχή μείωση του ρυθμού ανάπτυξης 3,2% το 2019 από 3,9% πέρυσι.

Οι εμπορικές εντάσεις και η επιβράδυνση στην Ε.Ε., τον βασικό εμπορικό εταίρο των έξι χωρών, δημιουργούν επιπλέον αβεβαιότητα για το 2020 και 2021. Από τον γενικό κανόνα εξαιρούνται η Βόρεια Μακεδονία και το Κόσοβο, οι οποίες, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, διαφεύγουν τον κίνδυνο και πρόκειται να αναπτυχθούν με ισχυρό ρυθμό φέτος, αλλά και στα επόμενα δύο χρόνια.

Παρότι συνολικά οι οικονομίες των Δυτικών Βαλκανίων επιβραδύνονται, το ποσοστό ανεργίας εξακολουθεί να μειώνεται και έχει αγγίξει ιστορικά χαμηλά. Στο πρώτο εξάμηνο του έτους είχαν δημιουργηθεί 150.000 περισσότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Συγκεκριμένα, νέοι εργαζόμενοι κατέλαβαν 43.000 θέσεις, εκ των οποίων σχεδόν οι μισές δημιουργήθηκαν στην Αλβανία.

Δεδομένου ότι αναμένεται αύξηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων σε τέσσερις από τις έξι οικονομίες των Δυτικών Βαλκανίων, η Παγκόσμια Τράπεζα αμφισβητεί τη βιωσιμότητα της ανάπτυξης στην περιοχή, η οποία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην κατανάλωση. Προκειμένου να αρθούν οι αμφιβολίες περί βιωσιμότητας, προτείνει βελτίωση της αποδοτικότητας των δημοσίων δαπανών και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, κυρίως όσον αφορά τις εξαγωγές.

Απώλειες 700 δισ. δολαρίων στο παγκόσμιο ΑΕΠ το 2020 προβλέπει το ΔΝΤ

Η νέα επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), Κριστάλινα Γκεοργκίεβα, τόνισε πως η ανάπτυξη στην παγκόσμια οικονομία βρίσκεται ήδη σε «συγχρονισμένη επιβράδυνση» λόγω των εμπορικών συγκρούσεων. Στην εναρκτήρια ομιλία που πραγματοποίησε χθες στην Ουάσιγκτον αφού ανέλαβε τα ηνία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), στις αρχές Οκτωβρίου, η Γκεοργκίεβα έδωσε νέα στοιχεία στο φως της δημοσιότητας για τις επιπτώσεις των εμπορικών πολέμων.

Το ΔΝΤ, αναλυτικότερα, διαβλέπει μείωση του παγκόσμιου ΑΕΠ κατά 700 δισ. δολάρια ή περίπου κατά 0,8% μέσα στο 2020. Στην έρευνα του ΔΝΤ περιλαμβάνονται οι πρόσφατοι δασμοί που έχει επιβάλει ή θα θέσει σε ισχύ η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ σε προϊόντα από την Κίνα, συνολικής αξίας 300 δισ. δολαρίων. Ουσιαστικά, οι ΗΠΑ θα έχουν φορολογήσει σχεδόν όλες τις εισαγωγές από την Κίνα μέχρι τα τέλη του τρέχοντος έτους. Οι μεγαλύτερες απώλειες στο παγκόσμιο ΑΕΠ θα σημειωθούν από την πτώση της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης και της αρνητικής επίδρασης στις αγορές, σύμφωνα με το ΔΝΤ. «Το 2019 αναμένουμε πως θα έχει επιβραδυνθεί η ανάπτυξη στο 90% του κόσμου. Η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται σήμερα σε συγχρονισμένη επιβράδυνση. Αυτό σημαίνει πως η ανάπτυξη θα κινηθεί φέτος στα χαμηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί από τις αρχές της δεκαετίας», τόνισε η ίδια. Προειδοποίησε πως οι ρωγμές που έχουν προκληθεί σήμερα στο παγκόσμιο εμπόριο μπορεί να διαρκέσουν μια ολόκληρη γενιά. Εστίασε στις βίαιες αλλαγές που έχουν γίνει στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα, στην απομόνωση συγκεκριμένων κλάδων μιας οικονομίας και στην ανέγερση ενός «ψηφιακού τείχους» σαν αυτό του Βερολίνου, που αναγκάζει τις χώρες να επιλέξουν μεταξύ διαφορετικών συστημάτων τεχνολογίας.

Η ανάπτυξη θα κινηθεί φέτος στα χαμηλότερα επίπεδα από τις αρχές της δεκαετίας.

Την ανησυχία της για τις επιπτώσεις των εμπορικών πολέμων εξέφρασε η νέα επικεφαλής του Ταμείου Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα.

Η Γκεοργκίεβα κάλεσε τις χώρες να συνεργαστούν για την αναθεώρηση των κανόνων του παγκόσμιου εμπορίου ώστε να γίνουν βιώσιμοι, κάνοντας αναφορά στα συχνά παράπονα που εκφράζονται για τις εμπορικές πρακτικές της Κίνας χωρίς να αναφερθεί σε συγκεκριμένη χώρα. Η διάδοχος της Κριστίν Λαγκάρντ στο τιμόνι του ΔΝΤ τόνισε πως θα πρέπει να βρεθεί κοινό έδαφος όχι σε ένα αλλά σε περισσότερα εμπορικά ζητήματα που οδηγούν σε συγκρούσεις όπως είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και η μεταφορά τεχνολογίας. Οι ΗΠΑ κατηγορούν την Κίνα για αθέμιτες πρακτικές και στα δύο αυτά πεδία.

Ομως, ο Αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ, εφαρμόζει μια επιθετική εμπορική πολιτική όχι μόνον εναντίον του Πεκίνου, αλλά και της Ε.Ε. Χρησιμοποιεί τους δασμούς ως μοχλό πίεσης. Παράλληλα, στρέφει τα πυρά του εναντίον της κινεζικής τεχνολογίας. Εχει επίσης επιβάλει κυρώσεις εις βάρος του Ιράν, αφού αποφάσισε να αποσύρει τις ΗΠΑ από τη διεθνή συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης, η οποία υπεγράφη το 2015.

REUTERS

Εχοντας την έδρα τους στην Ταϊβάν, οι τέσσερις τεχνολογικοί κολοσσοί δημιούργησαν στενές σχέσεις με την Κίνα, όταν 30 χρόνια πριν αποφάσισαν να κάνουν ανοίγματα στην ενδοχώρα, αναζητώντας οικονομικά γόνιμο έδαφος.

Τέσσερις τεχνολογικοί γίγαντες με τάσεις φυγής από την Κίνα

Τάσεις φυγής από την Κίνα έχουν οι τέσσερις τεχνολογικοί κολοσσοί χάρη στους οποίους η χώρα έχει αναδειχθεί στον κορυφαίο παραγωγό ηλεκτρονικών παγκοσμίως. Η συνεχής απειλή των δασμών και η κλιμάκωση του σινοαμερικανικού πολέμου φαίνεται πως σπρώχνουν τις Foxconn Technology, Inventec, Quanta Computer και Compal Electronics εκτός χώρας, οι οποίες αυτή τη στιγμή συνεισφέρουν το 40% στις συνολικές εξαγωγές ηλεκτρονικών από την Κίνα στις ΗΠΑ.

Οι τέσσερις εταιρείες, οι οποίες έχουν έδρα στην Ταϊβάν, δημιούργησαν στενές σχέσεις με την Κίνα, όταν 30 χρόνια πριν αποφάσισαν να κάνουν ανοίγματα στην ενδοχώρα, αναζητώντας οικονομικά γόνιμο έδαφος. Σήμερα, αναθεωρούν τη δέσμευσή τους με την Κίνα και σιγά σιγά δραπετεύουν. Παρότι η απομάκρυνση των εταιρειών αυτών έχει μόλις ξεκινήσει, η απειλή για την Κίνα είναι τεράστια, καθώς, εάν πράγματι οι εταιρείες αποχωρήσουν, δεν προβλέπεται πως θα επιστρέψουν σύντομα.

Η Foxconn Technology, κατασκευάστρια κινητών iPhone, των τάμπλετ Kindle της Amazon και του κινητού τηλεφώνου Pixel της Google, έχει ήδη δείξει τάση απομάκρυνσης από την Κίνα. Ο ιδρυτής της και μέλος του Δ.Σ. Τέρι Γκου ξεκίνησε ως κατασκευαστής βυσμάτων για κονσόλες και διακοπτών για ασπρόμαυρες τηλεοράσεις και κατέληξε να διαχειρίζεται τη μεγαλύτερη παραγωγό ηλεκτρονικών στον κόσμο. Η Foxconn Technology δραστηριοποιείται σε 15 χώρες, αλλά η κύρια βάση παραγωγής της βρίσκεται στην Κίνα, όπου διατηρεί εγκαταστάσεις σε περισσότερες από 30 πόλεις. Πρόσφατα, η Foxconn Technology προχώρησε σε ενίσχυση την παραγωγής παλιότερων μοντέλων iPhone στα ινδικά εργοστάσιά της και ανακοίνωσε τα σχέδιά της για ανέγερση εργοστασίου στο Ουισκόνσιν, κίνηση την οποία έχει επαινέσει και ο Ντόναλντ Τραμπ.

Με την ιδέα απομάκρυνσης από την Κίνα φλερτάρει και η Inventec, η οποία κατασκευάζει λάπτοπ για την HP, τα νέα ακουστικά AirPods της Apple και διακομιστές της Google. Προσπαθώντας να διασώσει την εταιρεία του από τα θραύσματα του εμπορικού πολέμου, ο ιδρυτής της Inventec, Γε Κούο-Ι, είχε εξετάσει το ενδεχόμενο εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων στο Βιετνάμ, ώστε να μεταφέρει την παραγωγή εκεί και να αποφύγει τους δασμούς. Προς το παρόν, η παραγωγή μικρών συσκευών της Inventec έχει μεταφερθεί στη Μαλαισία, ενώ από τον Δεκέμβριο όσα λάπτοπ προορίζονται για την αμερικανική αγορά θα κατασκευάζονται στην Ταϊβάν. Μάλιστα, την Πέμπτη επικυρώθηκε το σχέδιο αξίας 40 εκατ. δολαρίων για την αγορά οικοπέδων στη βόρεια Ταϊβάν, που θα αξιοποιηθούν για την ανέγερση εργοστασίου.

Με το βλέμμα εκτός Κίνας βρίσκεται και ο Μπάρι Λαμ, ιδρυτής και πρόεδρος της Quanta Computer, η οποία κατασκευάζει μεταξύ άλλων λάπτοπ και ρολόγια της Apple και διακομιστές για την Amazon και την Google. Οι κινήσεις της Quanta Computer είναι λιγότερο ραγδαίες σε σχέση με τις υπόλοιπες εταιρείες, αλλά εξίσου επικίνδυνες για το μέλλον του κλάδου των ηλεκτρονικών στην Κίνα. Χαρακτηριστικά, ο Λαμ παρομοιάζει την εταιρεία με χελώνα, καθώς είναι εξίσου υπομονετική, επίμονη, αλλά όποτε χρειαστεί μπορεί να αντεπιτεθεί γρήγορα. Προς το παρόν, η εταιρεία έχει επενδύσει σε έναν ακόμη εργοστασιακό χώρο στην Ταϊβάν, πρόκειται να επεκτείνει ορισμένες εγκαταστάσεις της στις ΗΠΑ και εξετάζει νέες τοποθεσίες στη Νοτιοανατολική Ασία.

Στην έδρα της στην Ταϊβάν επιστρέφει σταδιακά και η Compal Electronics, η οποία κατασκευάζει λάπτοπ για την HP και την Dell. Επιπλέον, μετά την επιβολή του πρώτου γύρου δασμών, η εταιρεία μετέφερε την παραγωγή τεχνολογικού εξοπλισμού στο Βιετνάμ, όπου ενδέχεται σύντομα να ενισχύσει περισσότερο την παραγωγή.

BLOOMBERG

Με έξυπνες λύσεις οι Ελβετοί αποφεύγουν τα αρνητικά επιτόκια

Καντόνια προπληρώνουν επιδόματα και δεν εισπράτουν φορολογικά έσοδα

Νέα καταφύγια για τα χρήματά τους μακριά από τις τράπεζες αναζητούν Ελβετοί αξιωματούχοι και πολλοί ιδιώτες, ώστε να ξεφορτωθούν όσο το δυνατόν περισσότερα μετρητά μπορούν και συνεπώς να αποφύγουν τα οδυνηρό κόστος των αρνητικών επιτοκίων.

Με επιτόκιο δανεισμού -0,75%, οι αξιωματούχοι στο ελβετικό καντόνι Τσουγκ, προκειμένου να μειώσουν τα μετρητά στην τράπεζα, βάζουν τη φαντασία τους να δουλέψει, και πολλές φορές καταφεύγουν σε ακραίες λύσεις. Το υπουργείο Οικονομικών του Τσουγκ καθυστερεί, παραδείγματος χάριν, να παραλάβει περίπου 1 δισ. ελβετικά φράγκα από φορολογικά έσοδα, που του αναλογούν. Το Τσουγκ, το οποίο φιλοξενεί περίπου 1.800 διεθνείς επιχειρήσεις λόγω της χαμηλότατης φορολογίας εταιρικών κερδών, σκοπεύει φέτος να πληρώσει νωρίτερα τους λογαριασμούς και τα επιδόματα Χριστουγέννων, ώστε να αποφύγει τα αρνητικά επιτόκια.

«Μπορεί να βρεθείς και με περισσότερα από 1 δισ. ελβετικά φράγκα σε έναν λογαριασμό, για παράδειγμα στη μέση του έτους, όταν στέλνονται τα ειδοποιητήρια για την καταβολή φόρων», σύμφωνα με συνέντευξη που παραχώρησε ο Χάινζ Τάενλερ, μέλος της επιτροπής οικονομικών του Τσουγκ, στο Bloomberg. Το καντόνι του Τσουγκ, λαμβάνοντας έξυπνα μέτρα, κατάφερε να χάσει μόνο 7.000 φράγκα από τα αρνητικά επιτόκια το 2019, αλλά σε περίπτωση που τα επιτόκια μειωθούν περαιτέρω, θα πρέπει να αναζητήσει ακόμη δραστικότερες εναλλακτικές.

Στο καντόνι Τσουγκ, το υπουργείο Οικονομικών καθυστερεί να παραλάβει περίπου 1 δισ. ελβετικά φράγκα από φορολογικά έσοδα για να μην τα καταθέσει στις τράπεζες με αρνητικό επιτόκιο.

Τα αρνητικά επιτόκια έχουν μετατραπεί σε πραγματική απειλή για την Ευρώπη, ενώ ο Χάινζ Τάενλερ χαρακτηρίζει την όλη κατάσταση «πραγματικά μεγάλο μπελά», όπως αναφέρει το Bloomberg. Πολλές τράπεζες, οικονομολόγοι και κεντρικοί τραπεζίτες εκθειάζουν τη χρησιμότητά τους, ωστόσο όσοι πράγματι τα πληρώνουν καταλήγουν να αλλάξουν τον τρόπο που διαχειρίζονται τα χρήματά τους. Τα επιτόκια δανεισμού έχουν υποχωρήσει σε τόσο χαμηλό επίπεδο, ώστε πλέον περισσότερο βλάπτουν παρά ευνοούν, όπως πιστεύει ο Αξελ Βέμπερ, πρόεδρος της UBS και πρώην πρόεδρος της κεντρικής τράπεζας της Γερμανίας. Μάλιστα, δεδομένης της επιβράδυνσης στην Ευρώπη, δεν προβλέπεται πως η ΕΚΤ θα αυξήσει τα επιτόκια, τουλάχιστον όχι στο κοντινό μέλλον.

Ελβετικές εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της βιομηχανίας ή της λιανικής, καθώς και ορισμένα συνταξιοδοτικά ταμεία εξετάζουν την επιλογή της «αποθήκευσης» των χρημάτων σε χρηματοκιβώτια, σύμφωνα με πληροφορίες που παραχώρησε στο Bloomberg η ασφαλιστική εταιρεία Zurich Insurance Group. Τα ασφάλιστρα ισοδυναμούν με μερικά χιλιοστά του ασφαλιζόμενου ποσού και είναι επομένως φθηνότερα από το κόστος των αρνητικών επιτοκίων. Οι αιτήσεις για χρηματοκιβώτια στη Zurich Insurance αυξήθηκαν για πρώτη φορά το 2015, όταν η κεντρική τράπεζα της Ελβετίας επέβαλε αρνητικά επιτόκια. Οι αιτήσεις «αυξήθηκαν και πάλι πρόσφατα, όταν ξεκαθαρίστηκε ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν χαμηλά παγκοσμίως», όπως δήλωσε στο Bloomberg η Ρενέ Χαρλαχερ, υψηλό στέλεχος της ελβετικής ασφαλιστικής.

Στην πλειονότητα των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης έχουν επιβληθεί αρνητικά επιτόκια δανεισμού στο -0,5%. Ο αρχικός σκοπός της ΕΚΤ μέσω των χαμηλών επιτοκίων ήταν η ενίσχυση του πληθωρισμού, αλλά ταυτόχρονα οι πιστωτές με υψηλή πιστοληπτική αξιολόγηση μπορούσαν να συγκεντρώσουν μεγάλα ποσά χωρίς να πληρώσουν ή ακόμη και να πληρωθούν, για να δανειστούν.

Οι ελβετικές αρχές καλούνται να προβούν σε μεγαλύτερες δημόσιες δαπάνες, ώστε να αντισταθμίσουν την επιβράδυνση, που έχει χτυπήσει σε ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Ωστόσο, η Ελβετία παραμένει επιφυλακτική ως προς τις δημόσιες δαπάνες. Το υψηλής πιστοληπτικής αξιολόγησης καντόνι της Βασιλείας, το οποίο φιλοξενεί και τις γιγαντιαίες φαρμακευτικές εταιρείες Roche και Novartis, ουσιαστικά πληρώνεται για να δανείζεται χρήματα και με αυτό τον τρόπο συγκεντρώνει περίπου 4 εκατ. φράγκα ετησίως. Τα χρήματα χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή του χρέους. Σύμφωνα με τον Σβεν Μιχάλ, γενικό γραμματέα του υπουργείου Οικονομικών της Βασιλείας, η κυβέρνηση του καντονιού δεν ξοδεύει τα επιπλέον χρήματα. Εχουμε μια «στρατηγική μακροπρόθεσμης δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Αυτό δεν αλλάζει», συμπλήρωσε ο Μιχάλ, σύμφωνα με το Bloomberg.

Η Apple προχωράει σε αύξηση παραγωγής του iPhone 11 κατά 10%

Η Apple ενημέρωσε προμηθευτές της να αυξήσουν την παραγωγή εξαρτημάτων για το νέο iPhone 11 μέχρι και κατά 10% ώστε να καλυφθεί η ισχυρότερη από το αναμενόμενο ζήτηση, σύμφωνα με πληροφορίες της ιαπωνικής εφημερίδας Nikkei Asian Review. Η είδηση επιβεβαιώνει τη ζήτηση που υπάρχει για το σημαντικότερο προϊόν της Apple, η οποία προχώρησε σε μείωση της αρχικής τιμής του iPhone 11 κατά 50 δολάρια. Η ενίσχυση της παραγωγής αναμένεται να οδηγήσει στην παραγωγή 7-8 εκατομμυρίων περισσότερων iPhone 11, σύμφωνα με ανώνυμες πηγές που μίλησαν στη Nikkei. Η μετοχή της Apple ενισχυόταν μέχρι και κατά 1,2% μετά τη δημοσίευση της είδησης, ενώ κέρδη κατέγραφαν και οι μετοχές σημαντικών προμηθευτών της, όπως οι Murata Manufacturing και Alps Alpine, στο χρηματιστήριο του Τόκιο, και η AAC Technologies, στο χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ. Εκπρόσωπος Τύπου της Apple στην Ιαπωνία αρνήθηκε να σχολιάσει την είδηση.

Δεν είναι ασυνήθιστο για την Apple να αυξάνει σταδιακά τις παραγγελίες τους προς τους προμηθευτές της, καθώς αξιολογεί τη ζήτηση που διαμορφώνεται μετά την παρουσίαση των νέων της προϊόντων, αλλά και καθώς πλησιάζουμε προς την εορταστική περίοδο. Σύμφωνα με το Bloomberg, η Apple δεν αλλάζει την πρόβλεψη για πωλήσεις μέχρι και 75 εκατ. νέων iPhone το δεύτερο εξάμηνο του. Ωστόσο, ο διευθύνων σύμβουλος της Apple Τιμ Κουκ άφησε να εννοηθεί πως το προϊόν της εταιρείας που αποφέρει το μεγαλύτερο κέρδος όντως είχε καλύτερη από το αναμενόμενο υποδοχή από την αγορά, ενισχύοντας τις προσδοκίες ότι το νέο iPhone 11 θα τα πάει καλά, παρά τη γενικότερη μείωση πωλήσεων κινητών τηλεφώνων παγκοσμίως. Μιλώντας στη γαλλική εφημερίδα Les Echos, ο Τιμ Κουκ είπε πως προβλέπει νέο αναπτυξιακό κύκλο στην αγορά. Σημαντικές βελτιώσεις στην κάμερα του νέου iPhone 11, όπως η περίληψη ενός νέου υπερευρυγώνιου φακού, βελτιωμένη διάρκεια ζωής της μπαταρίας και η μείωση της αρχικής τιμής στα 699 δολάρια πιθανότατα είχαν σημαντική απήχηση στο αγοραστικό κοινό.

Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης καλεί τους δανειολήπτες του, που είναι επιλέξιμοι για το Σχέδιο Εστία, να υποβάλουν έγκαιρα τις Αιτήσεις τους για ένταξη στο Σχέδιο. Το Σχέδιο Εστία έχει εκπονηθεί από το Κράτος με στόχο την προστασία της κύριας κατοικίας. Με βάση τις πρόνοιες του Σχεδίου, οι δανειολήπτες που θα ενταχθούν στο Σχέδιο επωφελούνται με τους πιο κάτω τρόπους:

1. Διαγραφή μέρους του χρέους
2. Αποπληρωμή του 1/3 του δανείου από το Κράτος
3. Μείωση επιτοκίου

Η έγκαιρη υποβολή της Αίτησης αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση δεδομένου ότι το Σχέδιο έχει ημερομηνία λήξης την 15η Νοεμβρίου 2019. Το έντυπο της Αίτησης είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Οργανισμού στη διεύθυνση http://www.hfc.com.cy/userfiles/hfc/sxedio-estia.pdf ή μπορεί να παραληφθεί από τα κατά τόπους Καταστήματα του Οργανισμού.
Οι δανειολήπτες-πελάτες του Οργανισμού μπορούν να κάνουν χρήση των υπηρεσιών επαγγελματιών Συμβούλων που συνεργάζονται με τον Οργανισμό, οι οποίοι αναλαμβάνουν τη συμπλήρωση και την υποβολή της Αίτησης. Όσοι επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν την υπηρεσία αυτή, παρακαλούνται όπως επικοινωνήσουν με τα κατά τόπους Καταστήματα του Οργανισμού για να εφοδιαστούν με τον Κατάλογο των Συμβούλων και το σχετικό Παραπεμπτικό.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΛΛΑΓΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (email)

Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ikyk@ikyk.org.cy, έχει καταργηθεί. Στο εξής, παρακαλώ όπως επικοινωνείτε με το Ίδρυμα μέσω του νέου ηλεκτρονικού ταχυδρομείου **info@ikyk.mof.gov.cy**

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Pyxida ALL ABOUT THE SEA
BAR OYSTER

Τα εστιατόρια Πυξίδα ζητούν σερβιτόρους με εμπειρία τουλάχιστον 2 χρόνων σε εστιατόρια για όλες τις πόλεις (Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσό) για full time ωράριο ή part time τα Σαββατοκύριακα.
Επίσης ζητούν μαγείρους για την Λευκωσία και Λεμεσό για full time ωράριο.
Τηλέφωνο επικοινωνίας 97828511
Email επικοινωνίας info@pyxidafishtavern.com
Γιάννος Χριστοφόρου - Ώρες επικοινωνίας 10.00-12.00

ΠΩΛΕΙΤΑΙ BMW 730

Πωλείται λιμουζίνα BMW 730 σε άριστη κατάσταση. Με πρόσφατα service, αλλαγή λαδιού και MOT! Με πολλά extras, εγγραφής τον Δεκέμβριο του 2003. Ειδική έκδοση χρώματος μέσα-έξω, οικονομικό στην κατανάλωση βενζίνης, δερμάτινα θερμαινόμενα, ηλεκτρικά ρυθμιζόμενα καθίσματα, sensors μπρος-πίσω, αυτοματισμοί στον κλιματισμό και στην οδήγηση, πόρτες που κλείνουν με το σύστημα soft closing κ.ά. Όλα τα services σε εγκεκριμένο συνεργείο της BMW. Τιμή €7.800. **Τηλ. 99300909, 99610809**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

Απότομη αύξηση ενοικίων στις συνοικίες της Αττικής

Στο γ΄ τρίμηνο σημείωσαν άνοδο 24% στα δυτικά προάστια και 27,3% στον Πειραιά

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Κατακόρυφη αύξηση των ζητούμενων τιμών ενοικίασης διαμερισμάτων έχουν αρχίσει πλέον να καταγράφονται και στις μέχρι πρότινος «προσιτές» περιοχές της Αττικής, προκειμένου να συμβαδίσουν με το γενικότερο κλίμα ανατιμήσεων που έχει διαμορφωθεί στην αγορά ακινήτων κατά τη διάρκεια του τελευταίου χρόνου. Ετσι, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του δείκτη τιμών Spitogatos Property Index, κατά τη διάρκεια του τρίτου τριμήνου του έτους οι ζητούμενες τιμές ενοικίασης στα δυτικά προάστια εκτινάχθηκαν κατά σχεδόν 24% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018, για να διαμορφωθούν σε 6,2 ευρώ / τ.μ., από 5 ευρώ / τ.μ.

Πανελλαδικά, η μέση τιμή ενοικίασης διαμορφώθηκε σε 7 ευρώ / τ.μ., ενισχυμένη κατά σχεδόν 9%.

Ακόμα μεγαλύτερη αύξηση, ύψους 27,3%, σημειώθηκε στα προάστια του Πειραιά, όπου εντοπίζονταν τα φθηνότερα ακίνητα της Αττικής. Πλέον, η μέση ζητούμενη τιμή ενοικίασης ανέρχεται σε 5,88 ευρώ / τ.μ., έναντι 4,62 ευρώ / τ.μ. πριν από μόλις ένα χρόνο. Δηλαδή, ένα διαμέρισμα 100 τ.μ. προσφέρεται πλέον προς 580 ευρώ μηνιαίως, από 460 ευρώ πριν από ένα χρόνο, μια αύξηση 120 ευρώ / μήνα ή 2.400 ευρώ ετησίως.

Στον αντίποδα, μικρή πτώση κατά 2,8% σημείωσαν κατά τον τελευταίο χρόνο οι τιμές στα ανατολικά προάστια της Αττικής (Παλλήνη, Παιανία, Σπάτα κ.λπ.), όπου το μέσο κόστος ενοικίασης διαμορφώνεται πλέον σε 5,83 ευρώ (από 6 ευρώ / τ.μ.) και είναι το χαμηλότερο σε όλο το λεκανοπέδιο. Αντίστοιχα, φαίνεται πως το «ράλι» των τιμών στο κέντρο της Αθήνας άγγιξε το αποκορύφωμά του, με τη μέση τιμή να διαμορφώνεται σε 9,23 ευρώ / τ.μ., από 9 ευρώ / τ.μ. πριν από ένα χρόνο (+2,3%).

Ασφαλώς, ακόμα κι έτσι το κόστος ενοικίασης προφανώς και κρίνεται υπερβολικό για την πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών, ιδίως σε σύγκριση με πριν από μερικά χρόνια, όταν η μέση τιμή δεν ξεπερνούσε τα 6-6,5 ευρώ / τ.μ. Πανελλαδικά, κατά το φετινό τρίτο τρίμηνο, σύμφωνα με τα στοιχεία του δικτύου αγγελιών Spitogatos, η μέση ζητούμενη τιμή ενοικίασης διαμορφώθηκε σε 7 ευρώ / τ.μ., αυξημένη κατά σχεδόν 9% από τα 6,43 ευρώ / τ.μ. πριν από ένα χρόνο. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2011 έως και το 2015, οι τιμές ενοικίασης στο σύνολο της χώρας υποχώρησαν κατά 40% κατά μέσον όρο, εκμηδενίζοντας την αύξηση του 43% που είχε καταγραφεί τα προηγούμενα χρόνια και συγκεκριμένα κατά την περίοδο από το 2000 έως το τέλος του 2010. Σήμερα, φαίνεται να επιχειρείται η επιστροφή των τιμών στα προ κρίσης επίπεδα. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή, αντί να είναι σταδιακή και σε βάθος χρόνου, συμβαίνει σε διάστημα μόλις λίγων μηνών, χωρίς να δικαιολογείται από την αναλογία προσφοράς και ζήτησης, τουλάχιστον σε αυτόν τον βαθμό.

Σύμφωνα με μεσίτες, ο βασικός λόγος της απότομης αυτής αύξησης των ενοικίων οφείλεται στην αντιστροφή της αρνητικής ψυχολογίας που είχε διαμορφωθεί στην αγορά ακινήτων επί σειρά ετών. Ως εκ τούτου, πολλοί ιδιοκτήτες εκτιμούν ότι μπορούν να εξασφαλίσουν αισθητά υψηλότερες τιμές ενοικίασης σε σχέση με πριν από λίγα χρόνια, προκειμένου να αποσβέσουν και την υπερφορολόγηση που υπέστη η περιουσία τους κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

Μέσες ζητούμενες τιμές κατοικιών προς ενοικίαση

ΠΟΣΑ ΕΥΡΩ/Τ.Μ.	γ' τρίμ. 2018	γ' τρίμ. 2019	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΕΛΛΑΔΑ - ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	6,43	7,00	8,9%
Κέντρο Αθήνας	9,02	9,23	2,3%
Αθήνα - Βόρεια Προάστια	7,52	8,20	9,0%
Αθήνα - Νότια Προάστια	10,00	10,42	4,2%
Αθήνα - Δυτικά Προάστια	5,00	6,19	23,8%
Αθήνα - Ανατολικά Προάστια	6,00	5,83	-2,8%
Πειραιάς	6,67	7,38	10,6%
Προάστια Πειραιά	4,62	5,88	27,3%
Υπόλοιπο Αττικής	5,88	6,40	8,8%
Θεσσαλονίκη - Δήμος	6,92	7,50	8,4%
Θεσσαλονίκη - Περιφ/κοί δήμοι	4,62	5,20	12,6%
Θεσσαλονίκη -υπόλ. νομού	2,78	3,33	19,8%

ΠΗΓΗ: Spitogatos (www.spitogatos.gr)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τρία έργα αξίας 740 εκατ. ευρώ εξασφάλισε η «Αβαξ»

Αύξηση του ανεκτέλεστου υπολοίπου έργων της σε ποσοστό άνω του 70% εξασφάλισε η «Αβαξ», μέσω της υπογραφής τριών νέων συμβάσεων έργων, όλες εκτός Ελλάδας.

Συγκεκριμένα, η εισηγμένη ανέλαβε τρία νέα έργα αξίας 740 εκατ. ευρώ, μέσω των οποίων το ανεκτέλεστο υπόλοιπο έργων αυξάνεται σε 1,8 δισ. ευρώ, ενώ, πλέον, το 85% αφορά έργα στο εξωτερικό. Τα δύο έργα είναι στον τομέα της ενέργειας και το τρίτο αφορά μια σημαντική οδοποιία. Η μεγαλύτερη σύμβαση αφορά την κατασκευή και λειτουργία ενός νέου σταθμού ενέργειας στην περιοχή Μπισμαΐγια του Ιράκ, ισχύος 1.650 MW και αξίας 533 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για τον σταθμό Μπισμαΐγια 3, που αποτελεί το μεγαλύτερο ενεργειακό έργο που αναλαμβάνει ελληνικός κατασκευαστικός όμιλος στο εξωτερικό.

Το ανεκτέλεστο υπόλοιπο αυξάνεται σε 1,8 δισ., με το 85% να αφορά έργα στο εξωτερικό.

Το έργο ανατέθηκε από τον όμιλο Mass Global Holdings για λογαριασμό του οποίου αυτό το διάστημα η εταιρεία ολοκληρώνει τη μελέτη, κατασκευή και θέση σε λειτουργία ανάλογου σταθμού ισχύος 1.500 MW στην ίδια περιοχή, στα περίχωρα της Βαγδάτης.

Επισημαίνεται ότι η αθροιστική ισχύς 3.150 MW των δύο σταθμών που έχει αναλάβει η «Αβαξ» αντιστοιχεί στο 64% της εγκατεστημένης ισχύος όλων των μονάδων φυσικού αερίου της Ελλάδας.

Αντίστοιχα, η «Αβαξ υπέγραψε χθες και τη σύμβαση για την κατασκευή του αγωγού διασύνδεσης φυσικού αερίου Ελλάδας - Βουλγαρίας (έργο IGB), ύψους 145 εκατ. ευρώ.

Ο αγωγός IGB θα συνδέσει τον υφιστάμενο εθνικό αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου στην Κομοτηνή και το ελληνικό τμήμα του αγωγού Trans Adriatic (TAP) με τον υπάρχοντα αγωγό μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου κοντά στη βουλγαρική πόλη της Στάρα Ζαγκόρα.

Ο νέος αγωγός θα τροφοδοτηθεί αποκλειστικά με αέριο από το Αζερμπαϊτζάν, προκειμένου να περιορίσει τη σχεδόν αποκλειστική εξάρτηση από το ρωσικό αέριο. Η ετήσια δυναμικότητά του θα ανέρχεται σε 3 δισ. κ.μ., ενώ τα έργα θα ξεκινήσουν τον προσεχή Ιούλιο, με στόχο ο αγωγός να είναι έτοιμος να λειτουργήσει προς το τέλος του 2020.

Η «Αβαξ» έχει σημαντική εμπειρία σε ανάλογα έργα, καθώς έχει συμμετάσχει και στην κατασκευή μέρους του αγωγού TAP. Η τρίτη νέα σύμβαση για την «Αβαξ» αφορά την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου Ston Bypass (DC414) και συγκεκριμένα τα τμήματα Sparagovici/ Zaradeze - Prapratno και Prapratno - Doli, συνολικού προϋπολογισμού 68,8 εκατ. ευρώ. Το έργο βρίσκεται στη δυτική ακτή της Κροατίας και περιλαμβάνει την κατασκευή εθνικής οδού μήκους 18 χιλιομέτρων.

Το έργο θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό για τη χώρα, καθώς θα προσφέρει πρόσβαση στην υπό κατασκευή γέφυρα Peljesac, για τη σύνδεση της περιοχής του Ντουμπρόβνικ με την υπόλοιπη Κροατία, χωρίς την ανάγκη διέλευσης μέσω Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Real Estate χωρίς «βούρος»

Οι λέξεις «βουράτε να προλάβετε» έπαιξαν και πιθανόν να συνεχίσουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της πορείας της κυπριακής κτηματαγοράς.

Αν ανατρέξουμε πίσω στις αρχές της δεκαετίας του 2000 και μετά, θα δούμε πως κάθε τόσο για κάποιο λόγο μας καλούσαν να «βουρήσουμε» να προλάβουμε κάποιο τρένο και να φανταστείτε τρένα δεν έχουμε! Να υπενθυμίσω πως η κουβέντα κατά την τριετία 2001 – 2003 ήταν να «βουρήσουμε να αγοράσουμε ακίνητα επειδή με το που θα εντασσόμασταν στην ΕΕ θα ερχόντουσαν οι Ευρωπαίοι εδώ κάτω και όλα θα καθίσταντο απρόσιτα από πλευράς τιμής».

Η κτηματαγορά δεν είναι κάτι που πρέπει να παίζουμε με μόνο στόχο το πρόσκαιρο κέρδος. Είναι ενδεχομένως το μόνο πράγμα που μπορεί να διασφαλίσει την μακροχρόνια επιβίωσή μας.

Σκεφτείτε την εικόνα που μας ζωγράφιζαν: με το που υπόγραφε ο Τάσσος τη συνθήκη προσχώρησης μας στην ΕΕ, φάλαγγες Ευρωπαίων θα ερχόντουσαν να αγοράσουν τα ακίνητά μας! Τα επιχειρήματα φυσικά ήταν, ούτε λίγο ούτε πολύ, γελοία επειδή από την πλευρά αυτών των Ευρωπαίων κανένα ουσιαστικό οικονομικό όφελος δεν προέκυπτε σε σχέση με την προ της ένταξης κατάστασης, αλλά αντίθετα μάλλον η εικόνα γι' αυτούς χειροτέρευε. Ας μην ξεχνάμε πως η ένταξη μας δεν συνοδευόταν με παράλληλη υιοθέτηση του Ευρώ άρα για τους Ευρωπαίους θα εξακολουθούσε να υπάρχει το ρίσκο ξένου συναλλάγματος. Επιπλέον, είχαμε ήδη τελωνειακή ένωση άρα καμία αλλαγή εκεί, ενώ στον αντίποδα λόγω του ενιαίου συστήματος αγοράς θα έπρεπε πλέον να ήμασταν πλήρως εναρμονισμένοι περιλαμβανομένου του καθεστώτος των offshore εταιρειών που απολάμβαναν μέχρι τότε φορολόγηση 4,25% και έκανε την χώρα μας ελκυστικό προορισμό δεκάδων χιλιάδων εταιρειών και εταιρικών σχημάτων. Τώρα αν εμείς το παλεύαμε να πείσουμε αν ήμασταν tax efficient zone αντί φορολογικού παράδεισου, λίγη σημασία είχε στην εξέλιξη αφού στην ουσία με την ένταξη μας αυτός ο τομέας απέκτησε ημερομηνία λήξης.

Εκ του αποτελέσματος, είδατε πολλούς Ευρωπαίους να επενδύουν σε ακίνητα στη χώρα μας; Θα έλεγα ότι μάλλον θυμίζουν τους αιτητές του ΕΣΤΙΑ, όπου παρά τις προσδοκίες για χιλιάδες, τελικά επρόκειτο για μερικές δεκάδες. Η μόνη κατηγορία ήταν αυτή των Άγγλων. Ναι αυτοί κατέβηκαν, πλην όμως αυτοί ήταν θεωρητικοί Ευρωπαίοι και από τις 31 τρέχοντος θα είναι και Εξωευρωπαίοι – όπως τους εξωπλανήτες ένα πράγμα.

Ο ποταμός της εύκολης χρηματοδότησης έτρεχε και πολλοί έτρεχαν να αγοράσουν ακίνητο προτού ανέβουν και άλλο οι τιμές.

Όμως οι αυξημένες προσδοκίες του τι θα συνέβαινε με την ένταξη μας στην ΕΕ, δημιούργησε ζήτηση και ώθησε τις τιμές προς τα πάνω. Ανέβηκαν κάποια σκαλιά πάνω και έμειναν εκεί μέχρι που μας είπαν πως έπρεπε να βουρήσουμε επειδή θα έμπαινε ΦΠΑ στα κτήρια και οι τιμές θα πήγαιναν πάνω και άρα αν θέλαμε να τοποθετηθούμε σε ακίνητα έπρεπε να βιαστούμε.

Παράλληλα έτρεχε ο ποταμός της εύκολης χρηματοδότησης. Σε όλη αυτή την περίοδο έπρεπε να τρέχουμε να προλάβουμε να αγοράσουμε πριν ανέβουν και άλλο οι τιμές. «Βούρα ρε φίλε πριν πελλάνουν τζιαι άλλον οι τιμές...». Ύστερα ήταν το, «βούρα πιάσε δάνειο ώσπου διούν τζιαι δεν ρωτούν...».

Όλο αυτό το ανέβασμα μιας σκάλας σε στυλ «τριάππιν» όπου πεταγόμασταν τα σκαλιά τρία – τρία μας έφερε προ της υιοθέτησης του Ευρώ. Οι τιμές των ακινήτων να είναι στο μεταξύ στο κεφαλόσκαλο. Αρκετοί πίστευαν πως με το Ευρώ η πορεία προς μια νέα σκάλα ανόδου θα συνέχιζε. Εγώ δεν τον κατανοούσα. Γίνεται όταν υπάρχει ενιαίο νόμισμα που επιτρέπει τις απευθείας συγκρίσεις και αφαιρεί τον συναλλαγματικό κίνδυνο να είναι λόγος έλκυσης Ευρωπαίων με αυτές τις τιμές που είχαμε σε σχέση με τις χώρες τους; Μάλλον αντίθετα θα πήγαινε το πράγμα. Φυσικά αυτό το σημείο δεν μπήκε απομονωμένα ποτέ κάτω από το μικροσκόπιο επειδή πλάκωσε η παγκόσμια οικονομική κρίση και όλα ήρθαν «πούκουππα» έτσι και αλλιώς με τη σύγχρονη ιστορία να είναι φρέσκια στην μνήμη μας…

Παρόλα αυτά, μετά το 2016 άρχισαν να ακούονται φωνές για νέο «βούρος». Έπρεπε κάποιοι να τρέξουν να προλάβουν την επιβολή ΦΠΑ στη γη. Αυτό δημιούργησε αυξημένες πωλήσεις πριν τα Χριστούγεννα πέρυσι και μετά κάποιοι έκαναν λόγο ότι με το νέο χρόνο υπήρξε κάμψη στις πωλήσεις… Φυσικά και υπήρξε κάμψη. Άμα αυτοί που είχαν τη δυνατότητα και την θέληση να αγοράσουν ήταν συγκεκριμένοι σε αριθμό και κάποιοι από αυτούς έτρεξαν να προλάβουν πριν την επιβολή, μετά οι υπόλοιποι ήταν λιγότεροι σε αριθμό! Το ίδιο έγινε και με τους ξένους που επιδιώκουν πολιτογράφηση μέσω επενδύσεων. Πόσοι είναι αυτοί; Όταν έτρεξαν οι δικηγόροι και οι λογιστές τους και τους είπαν «βουράτε πριν τον Μάη, επειδή μετά θα επέλθουν αλλαγές στο σχέδιο..» δεν θα ήταν φυσικό επακόλουθο να δούμε αυξημένες πωλήσεις πριν τον Μάιο και «κάμψη» μετά; Ήταν.

Εγώ νομίζω να σταματήσουμε να «βουρούμε» και να «πνάσουμε λλίον» επειδή το «βούρος» μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μόνο κακά μας έχει επιφέρει και αυτό με αντάλλαγμα μια πρόσκαιρη ικανοποίηση μιας ματαιοδοξίας μας. Η κτηματαγορά δεν είναι κάτι που πρέπει να παίζουμε με μόνο στόχο το πρόσκαιρο κέρδος. Είναι ενδεχομένως το μόνο πράγμα που μπορεί να διασφαλίσει την μακροχρόνια επιβίωσή μας.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Blue Air

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

Blue Air

Κατασκοπεία με φόντο το Brexit

Η «Κ» προδημοσιεύει απόσπασμα από το νέο μυθιστόρημα του Τζον Λε Καρέ «Ενας έντιμος άνθρωπος»

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Πώς είναι άραγε να ξεκινάς μια λαμπρή συγγραφική καριέρα καταμεσής του Ψυχρού Πολέμου, να είσαι ταυτισμένος στη συνείδηση του διεθνούς αναγνωστικού κοινού με κατασκόπους μέσα και έξω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα, και σήμερα να γράφεις για το Brexit και τη Ρωσία του Πούτιν; Ο Τζον Λε Καρέ δεν χρειάζεται βέβαια συστάσεις. Μετρ των κατασκοπικών θρίλερ και συνάμα δεινός ανατόμος της ανθρώπινης ψυχής, των σχέσεων εξουσίας και της δύναμης της επιθυμίας, με μια κοινωνική-πολιτική ματιά μοναδική στο είδος της λογοτεχνίας στην οποία κινείται, στο νέο του μυθιστόρημα, «Ενας έντιμος άνθρωπος», μεταφέρει τον αναγνώστη στη σύγχρονη Βρετανία που ταλανίζεται από την οξύτατη πολιτική κρίση στο εσωτερικό της, αλλά και σε ένα ρευστό διεθνές σκηνικό όπου ο ρωσικός δάκτυλος μοιάζει να παίζει ένα επικίνδυνο παιχνίδι.

Πρωταγωνιστής είναι ο Νατ, βετεράνος των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών, ο οποίος νομίζει πως θα μπορέσει να γυρίσει στο Λονδίνο, στη γυναίκα του Πρου και στην κόρη του Στεφ, όταν ξαφνικά καλείται να αναλάβει έναν παροπλισμένο υποσταθμό, γεμάτο γηραλέους κατασκόπους, με εξαίρεση τη νεαρή Φλόρενς, που έχει βάλει στόχο έναν Ουκρανό ολιγάρχη με ύποπτα πάρε-δώσε στη Ρωσία.

Στο μυθιστόρημα πρωταγωνιστεί και ο αντίπαλος του Νατ στο μπάντμιντον, ο νεαρός Εντ, ο οποίος μισεί το Brexit, τον Τραμπ και τη θέση του σε μια απρόσωπη αυτοκρατορία των ΜΜΕ. Ο Εντ θα αποδειχθεί καταλύτης, παρασύροντας τον Νατ, την Πρου και τη Φλόρενς «σε μια πράξη πολιτικής αγανάκτησης με ολέθριες συνέπειες για όλους».

Οπως έχει δηλώσει η επιμελήτρια του Τζον Λε Καρέ στη Viking Books, Μαίρη Μάουντ, «το θέμα με τον Λε Καρέ είναι ότι ένιωθε πάντοτε σαν στο σπίτι του, τόσο στην Ευρώπη όσο και στη Βρετανία. Ενας άνθρωπος με τη δική του εμπειρία από τα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου δεν θα μπορούσε να αγνοήσει τον διχασμό που επικρατεί σήμερα εντός της Βρετανίας, όπως επίσης ανάμεσα στη Βρετανία και στην Ευρώπη... Μετά το δημοψήφισμα, δεν είχε άλλη επιλογή παρά να σκύψει πάνω από το πού βρισκόμαστε τώρα... Είναι ένα απίστευτα διορατικό αλλά και συναισθηματικά φορτισμένο βιβλίο, καθώς αισθάνεται βαθιά σύνδεση με την ιστορία της Βρετανίας και της Ευρώπης».

Σήμερα η «Κ» προδημοσιεύει χαρακτηριστικό απόσπασμα του βιβλίου, που κυκλοφορεί σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Bell.

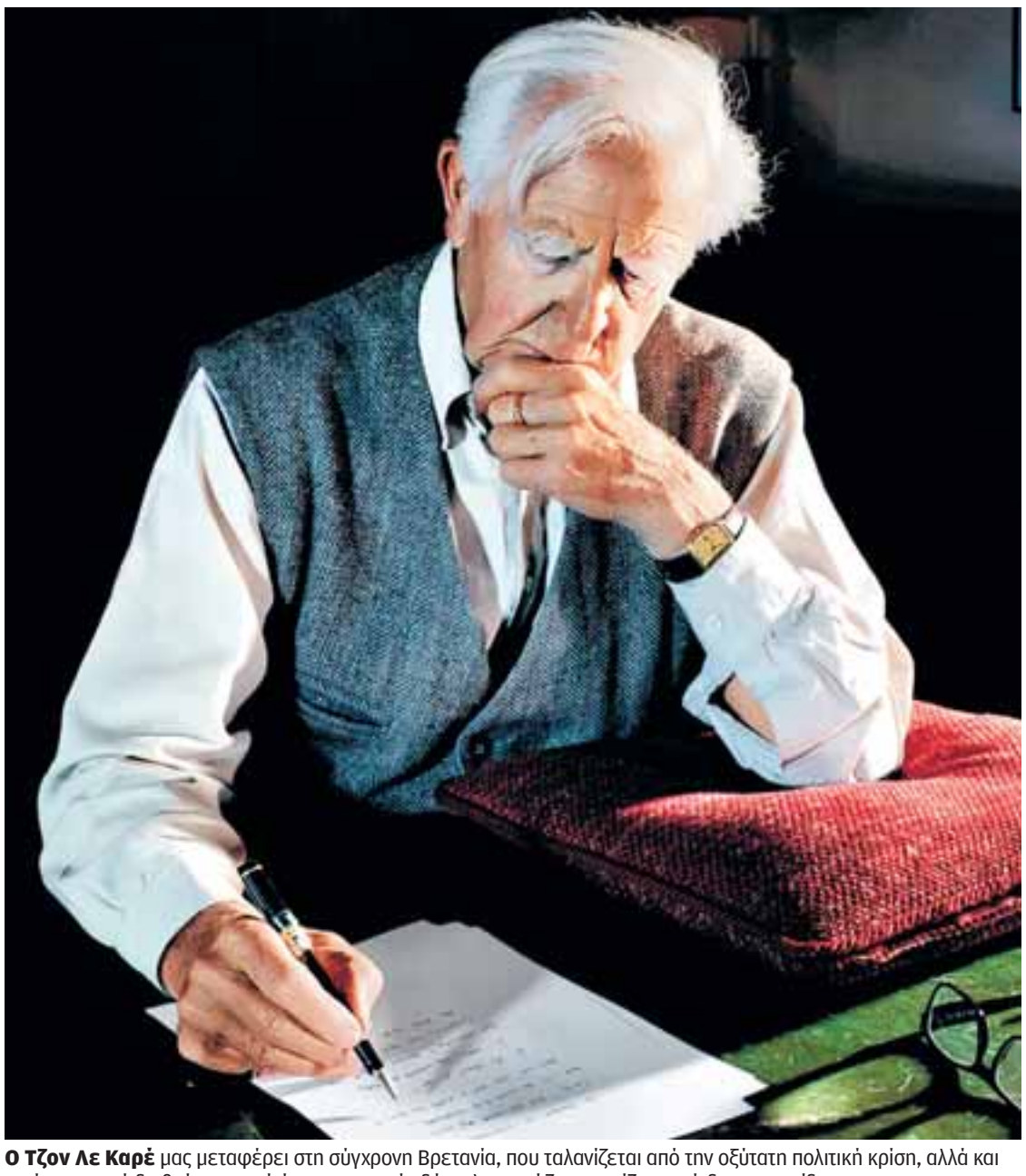

Ο Τζον Λε Καρέ μας μεταφέρει στη σύγχρονη Βρετανία, που ταλανίζεται από την οξύτατη πολιτική κρίση, αλλά και σε ένα ρευστό διεθνές σκηνικό όπου ο ρωσικός δάκτυλος μοιάζει να παίζει επικίνδυνο παιχνίδι.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«Στεφ, υπάρχει κάτι για μένα που η μητέρα σου κι εγώ θεωρούμε ότι είναι καιρός να μάθεις».

«Είμαι εξώγαμο», λέει ανυπόμονα.

«Οχι, αλλά εγώ είμαι κατάσκοπος».

Κοιτάζει κι εκείνη μπροστά της. Δεν είχα σκοπό να το ξεκινήσω ακριβώς έτσι. Τέλος πάντων. Λέω τα λόγια μου όπως τα είχα προετοιμάσει, εκείνη με ακούει. Χωρίς οπτική επαφή, άρα χωρίς άγχος. Είμαι σύντομος και χαλαρός. Ετσι έχουν τα πράγματα λοιπόν, Στεφ, τώρα ξέρεις. Ζούσα αναγκαστικά σ' ένα ψέμα, και δεν επιτρέπεται να σου πω περισσότερα. Μπορεί να φαίνομαι αποτυχημένος, αλλά στην Υπηρεσία μου έχω ένα κάποιο κύρος. Εκείνη δε λέει τίποτα. Φτάνουμε στην κορυφή, αφήνουμε τον αναβατήρα, κατεβαίνουμε τον λόφο, κι ακόμα δεν έχει πει λέξη. Είναι πιο γρήγορη από μένα, ή έτσι της αρέσει να πιστεύει, κι έτσι της αφήνω την πρωτιά. Ξαναβρισκόμαστε στους πρόποδες του αναβατήρα.

Στεκόμαστε στην ουρά χωρίς να μιλάμε κι εκείνη δεν κοιτάζει προς το μέρος μου, αλλά δε με ανησυχεί αυτό. Η Στεφ ζει σ' έναν δικό της κόσμο, τώρα λοιπόν ξέρει ότι ζω κι εγώ σ' έναν δικό μου, και δε μιλάμε για κανένα κέντρο απόσυρσης αποτυχημένων υπαλλήλων του υπουργείου Εξωτερικών. Στέκεται μπροστά μου και πιάνεται πρώτη από τον αναβατήρα. Δεν έχουμε καλά καλά ξεκινήσει όταν με ρωτάει στεγνά αν έχω σκοτώσει ποτέ κανέναν. Γελάω συγκρατημένα, λέω όχι, Στεφ, κατηγορηματικά όχι, ευτυχώς, πράγμα που αληθεύει. Αλλοι ναι, έστω και έμμεσα, εγώ όμως όχι. Ούτε καν από μακριά ή δι' αντιπροσώπου, ούτε καν, όπως το ονομάζει το Γραφείο, με *διαψεύσιμη συμβολή*.

«Αν *δεν* έχεις σκοτώσει κανέναν, ποιο είναι το *δεύτερο* χειρότερο πράγμα που έχεις κάνει ως κατάσκοπος;» –με τον ίδιο αδιάφορο τόνο.

«Να σου πω, Στεφ, υποθέτω ότι το *δεύτερο* χειρότερο που έχω κάνει είναι να πείσω ανθρώπους να κάνουν πράγματα που δε θα είχαν κάνει αν δεν τους είχα πείσει, ας πούμε».

«Κακά πράγματα;».

«Ενδεχομένως. Εξαρτάται από ποια σκοπιά το κοιτάς».

«Σαν τι, για παράδειγμα;».

«Να προδώσουν την πατρίδα τους, για αρχή».

«Και τους έπεισες εσύ να το κάνουν;».

«Αν δεν είχαν πειστεί ήδη από μόνοι τους, ναι».

«Μόνο *ανθρώπους*, ή έχεις πείσει και *θηλυκούς* ανθρώπους;» –που αν είχες ακούσει τη Στεφ να μιλάει για φεμινισμό αυτό δεν είναι τόσο ανάλαφρο όσο ακούγεται.

«Κυρίως αρσενικούς ανθρώπους, Στεφ. Ναι, άντρες, στη συντριπτική πλειοψηφία τους άντρες», τη διαβεβαιώνω.

Εχουμε φτάσει στην κορυφή. Αφήνουμε πάλι τον αναβατήρα και κατεβαίνουμε, με τη Στεφ να προπορεύεται με μεγάλη ταχύτητα. Βρισκόμαστε και πάλι στους πρόποδες του αναβατήρα. Δεν έχει ουρά. Μέχρι τώρα ανέβαζε τη μάσκα του σκι στο μέτωπό της όσο διαρκούσε η ανάβαση. Αυτή τη φορά την αφήνει κατεβασμένη. Εχει επιστρωση καθρέφτη, αδιαπέραστη.

«*Πώς* ακριβώς τους πείθεις;» συνεχίζει αμέσως μόλις ξεκινάμε.

«Εντάξει, δε μιλάμε και για *βασανιστήρια*, Στεφ», απαντάω, που είναι μοιραίο λάθος εκ μέρους μου: *Το χιούμορ σε σοβαρές στιγμές είναι απλά υπεκφυγή στα μάτια της Στεφ.*

«Αρα πώς;» επιμένει, αμετακίνητη στο θέμα της πειθούς. «Να σου πω, Στεφ, πολλοί άνθρωποι κάνουν πολλά πράγματα για τα *λεφτά* και πολλοί άνθρωποι κάνουν πράγματα από *πείσμα* ή από *εγωισμό*. Επίσης υπάρχουν άνθρωποι που κάνουν πράγματα για ένα *ιδανικό*, και δε θα έπαιρναν λεφτά ούτε αν τους τα έδινες με το ζόρι».

«Και ποιο ιδανικό είναι αυτό συγκεκριμένα, *μπαμπά*;» –κρυμμένη πίσω από την αστραφτερή μάσκα.

Το βιβλίο θα κυκλοφορήσει τις επόμενες ημέρες από τις εκδόσεις Bell.

«Είναι ένα απίστευτα διορατικό αλλά και συναισθηματικά φορτισμένο βιβλίο, καθώς αισθάνεται βαθιά σύνδεση με την ιστορία της Βρετανίας και της Ευρώπης».

Είναι η πρώτη φορά εδώ και βδομάδες που με αποκαλεί μπαμπά. Παρατηρώ επίσης ότι δε βρίζει, που στην περίπτωση της Στεφ μπορεί να ερμηνευτεί σαν ένα πρώτο σήμα κινδύνου.

«Ας πούμε, για παράδειγμα, ότι κάποιος έχει την ιδεαλιστική άποψη ότι η Αγγλία είναι η μητέρα όλων των δημοκρατιών. Ή ότι αγαπάει την καλή μας Βασίλισσα με ένα ανεξήγητο πάθος. Μπορεί αυτή η Αγγλία να μην υπάρχει πια για *μας*, αν υπήρξε και ποτέ, αλλά εκείνος το πιστεύει, οπότε το καλλιεργούμε».

«Εσύ *πιστεύεις* ότι υπάρχει;».

«Με επιφυλάξεις».

«Σοβαρές επιφυλάξεις;».

«Μα για όνομα του Θεού, ποιος δε θα είχε επιφυλάξεις;» απαντάω, πληγωμένος από τον υπαινιγμό ότι δεν έχω προσέξει πως η χώρα είναι σε ελεύθερη πτώση. «Μια Συντηρητική κυβέρνηση μειοψηφίας με παντελώς άχρηστα στελέχη. Ενας εξοργιστικά αδαής υπουργός Εξωτερικών* τον οποίο υποτίθεται ότι υπηρετώ. Οι Εργατικοί δεν είναι καλύτεροι. Και μόνο η απόλυτη παράνοια του Brexit» –αφήνω τη φράση μου μετέωρη. Εχω κι εγώ αισθήματα. Επαφίεμαι στην αγανακτισμένη σιωπή μου για να πει τα υπόλοιπα.

«Δηλαδή έχεις *όντως* σοβαρές επιφυλάξεις;» επιμένει με το πιο αθώο ύφος της. «Εως και πολύ σοβαρές. Σωστά;» Συνειδητοποιώ πολύ αργά ότι έχω μείνει εκτεθειμένος, ίσως όμως να ήταν αυτό που ήθελα να επιτύχω από την αρχή: να της δώσω τη νίκη, να αναγνωρίσω ότι δεν πιάνω μία μπροστά στους λαμπρούς καθηγητές της, οπότε τώρα μπορούμε όλοι να επιστρέψουμε σ' αυτό που ήμασταν πριν.

«Δηλαδή, αν κατάλαβα καλά», συνεχίζει καθώς ξεκινάμε την επόμενη ανάβασή μας, «στο όνομα μιας χώρας για την οποία έχεις σοβαρές επιφυλάξεις, έως και *πολύ* σοβαρές, πείθεις ανθρώπους *άλλων* εθνικοτήτων να προδώσουν τις *δικές* τους χώρες». Και σαν να το σκέφτηκε εκ των υστέρων: «Και ο λόγος είναι ότι *εκείνοι* δε μοιράζονται τις ίδιες επιφυλάξεις που έχεις *εσύ* για τη *δική* σου χώρα, *έχουν* όμως επιφυλάξεις για τη δική τους χώρα. Σωστά;».

Τότε ακριβώς αφήνω ένα χαρούμενο επιφώνημα σε αναγνώριση της έντιμης ήττας μου ενώ ταυτόχρονα επικαλούμαι ελαφρυντικά στοιχεία:

«Μα δεν είναι αθώα θύματα, Στεφ! Προσφέρονται *εθελοντικά*. Τουλάχιστον οι περισσότεροι. Κι εμείς τους φροντίζουμε. Τους ανταμείβουμε. Αν θέλουν λεφτά, τους δίνουμε ένα σωρό. Αν έχουν βρει το Θεό, τον βρίσκουμε μαζί τους. Ο,τι χρειαστεί, Στεφ. Είμαστε φίλοι τους. Μας εμπιστεύονται. Καλύπτουμε τις ανάγκες τους. Κι εκείνοι καλύπτουν τις δικές μας. Ετσι είναι η ζωή».

Ομως η Στεφ δεν ενδιαφέρεται για το πώς είναι η ζωή. Ενδιαφέρεται για το πώς είναι η *δική* μου ζωή, όπως αποδεικνύεται στην επόμενη ανάβασή μας:

«Οταν έλεγες σε *άλλους* ανθρώπους ποιοι έπρεπε να είναι, σκέφτηκες ποτέ ποιος ήσουν *εσύ*;».

«Ηξερα απλώς ότι ήμουν στη σωστή πλευρά, Στεφ», απαντάω, ενώ τα νεύρα μου αρχίζουν να τεντώνονται παρά τις σαφείς οδηγίες της Πρου.

Ενας άνθρωπος με τη δική του εμπειρία από τα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου δεν θα μπορούσε να αγνοήσει τον διχασμό που επικρατεί σήμερα εντός της Βρετανίας, όπως επίσης ανάμεσα στη Βρετανία και στην Ευρώπη...

*** Οταν γράφτηκε** το μυθιστόρημα, υπουργός Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας ήταν ο Μπόρις Τζόνσον. (Σ.τ.Μ.)

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

13.10.19 -19.10.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας σε συνεργασία με τον Δήμο Λαπήθου παρουσιάζουν την έκδοση «Αγγείων Τέχνη από τη Γη της Λαπήθου». Η έκδοση ανιχνεύει την κεραμική της Λαπήθου από τα προϊστορικά χρόνια παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα της πρόσφατης επιστημονικής έρευνας. Επτά εμπεριστατωμένες συνεργασίες τεκμηριώνουν τη διαχρονική παραγωγή αγγείων από το χώμα της Λαπήθου, της όμορφης κατεχόμενης κωμόπολής του Πενταδακτύλου. Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο, Ιπποκράτους 15-17, Λευκωσία. Τρίτη 15 Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. **Κρατήσεις τηλ. 22661475 (εσωτ.100, Δευτέρα - Παρασκευή, 8:00 - 15:30) και info@leventismuseum.org.cy**

ΘΕΑΤΡΟ

«Η αξία της ζωής» από τα Παράσιτα

Στο πλαίσιο του theYard.Residency.19 στο Παλιό Ξυδάδικο στη Λεμεσό ανεβαίνει το βραβευμένο με Pulitzer έργο «Cost of living»/ «Η αξία της ζωής» της Martyna Majok παρατηρεί δύο ζευγάρια και τις αναπηρίες τους, συναισθηματικές και σωματικές. Παρουσιάζει με χιούμορ και απλό λόγο πόσο δύσκολη και πολύπλοκη έχει γίνει η επικοινωνία ανάμεσα στους ανθρώπους. Άνθρωποι μόνοι, ευάλωτοι, σκληροί και αστείοι. Εμείς. Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και έχει τη δική του μοναδική ιστορία. Κανένας δεν είναι παράσιτο. Η Θεατρική Ομάδα παράσιτα δημιουργήθηκε το 2015 από τους Φώτη Γεωργίδη, Άντρια Ζένιου και Μαρίνα Μανδρή. Σκοπός της ομάδας είναι να επικοινωνήσει στο κοινό της Κύπρου έργα του παγκοσμίου ρεπερτορίου που προβληματίζουν, αφυπνίζουν και αντικατοπτρίζουν τα κακώς κείμενα της σύγχρονης κοινωνίας. Έχοντας ήδη στο ενεργητικό της τρεις επετυχημένες παραστάσεις η ομάδα, αυτή τη φορά, επιλέγει να παρουσιάσει για πρώτη φορά σε Κύπρο και Ελλάδα το έργο της Martyna Majok, «Cost of living». Συντελεστές: Σκηνοθεσία: Φώτης Γεωργίδης, Μετάφραση: παράσιτα, Παίζουν: Φώτης Γεωργίδης, Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Άντρια Ζένιου, Αντρεας Παπαμιχαλόπουλος, Φωτισμοί: Βασίλης Πετεινάρης, Συμπαραγωγός- Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ. Παραστάσεις κάθε Δευτέρα, Σάββατο και Κυριακή μέχρι Δευτέρα, 21 Οκτωβρίου. Παλιό Ξυδάδικο, Γενεθλίου Μιτέλλα 34, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99985232.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Μακρόνησος» από το Θέατρο ΑντίΛογος

Το Θέατρο ΑντίΛογος ανοίγει αυλαία στη νέα θεατρική σεζόν με το έργο του Κύπριου συγγραφέα Μιχάλη Παπαδόπουλου «Μακρόνησος», στη πρώτη του συνεργασία με τον ΑντίΛογο, σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου. Η «Μακρόνησος» είναι ένα έργο που περιγράφει τον ανθρώπινο πόνο, ένα έργο βαθιά ανθρώπινο, με ηρωίδες απλές γυναίκες που πίστεψαν στο δίκαιο, σε ένα καλύτερο κόσμο και που καλέστηκαν να αντιμετωπίσουν τη σκληρότητα ενός απάνθρωπου συστήματος. Πρωταγωνίστριες επί σκηνής «η Βαλεντίνη, η Μαρία, η Σμαρώ, η Ελένη», κάποιες, από τις χιλιάδες «άγνωστες» πρωταγωνίστριες στον αγώνα των «χαμένων» της επίσημης Ιστορίας. Για τη Μακρόνησο έχουν γραφτεί και ακουστεί πολλά. Κυρίως για τους άντρες, πολίτες ή στρατιώτες. Λίγοι όμως φαίνεται γνωρίζουν πως στο κολαστήριο αυτό πάτησαν το πόδι τους και εξόριστες γυναίκες που με γενναιότητα ψυχής, βίωσαν μια από τις πιο σκοτεινές στιγμές της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Παίζουν οι Γιάννα Λευκάτη, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Χριστίνα Χριστόφια και Ηλιάνα Κάκκουρα. Μουσική: Γιώργος Κάρβελλος. Flea Theatre - Γιάννη Κορομία 2, Καϊμακλί, Λευκωσία. Πρεμιέρα Σάββατο 19 Οκτωβρίου ώρα 8:30 μ.μ. Τακτικές παραστάσεις κάθε Σάββατο στις 8:30 και Κυριακές στις 7:00 μ.μ. Επιπλέον παραστάσεις: Τρίτη 22 και Τετάρτη 23 Οκτωβρίου στις 8:30 μ.μ. Λεμεσός: Τεχνοχώρος ΕΘΑΛ, Τετάρτη 16 Οκτωβρίου και Παρασκευή 18 Οκτωβρίου στις 8:30 μ.μ. **Για πληροφορίες και κρατήσεις 99251331.**

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Βραδιά λογοτεχνίας

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής και ο Όμιλος Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Στροβόλου διοργανώνουν την εκδήλωση «Βραδιά λογοτεχνίας και κριτικής». Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται λογοτεχνικές αναγνώσεις από τις Ηλιάδα Αδάμου, Νάτια Αναξαγόρου, Τάσο Αριστοτέλους, Σάββα Βαρναβίδη, Ανδρέα Γεωργαλλίδη, Άντη Κανάκη, Ανδρέα Καπανδρέου, Φένια Κινικλή, Μιχάλη Κτίστη, Στέφανο Κωνσταντινίδη, Ανδρέα Ονουφρίου, Ανδρέα Πάμπουκκα, Αντώνη Πιλλά, Ανδρέα Τίφα, Γιώργο Χαριτωνίδη, Ανδρέα Χατζηθωμά. Συμμετέχει και ο ηθοποιός Δημήτρης Αντωνίου με αναγνώσεις κειμένων. Στο δεύτερο μέρος θα γίνουν κριτικές προσεγγίσεις από τους Κώστα Βασιλείου, Κυριάκου Ιωάννου, Ρήνα Κατσελλή, Έλενα Ματσάγγου, Μαρία Μιχαηλίδου, Κώστα Νικολαΐδη. Θα ακολουθήσει συζήτηση. Τετάρτη, 16 Οκτωβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. **Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Στροβόλου, λεωφόρος Αρχ. Κυπριανού 34.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Ζωγραφίζοντας Πέρα από την Εικόνα»

«Ζωγραφίζοντας Πέρα από την Εικόνα» είναι η πρώτη ατομική έκθεση του Παναγιώτη Δουκανάρη. Η συνεργασία μεταξύ του καλλιτέχνη και της Art Seen ξεκινά με τη συμμετοχή του καλλιτέχνη στην ομαδική έκθεση «Ζωγραφικές Σημειώσεις» (Μάιος 2018). Ένα χρόνο και κάτι αργότερα, η παρούσα έκθεση παρουσιάζει μια σειρά από καινούρια έργα του καλλιτέχνη, όλα δημιουργήματα και αποτέλεσμα της πρόσκλησης/ανάθεσης της επιμελήτριας και ιδρύτριας της Art Seen, Μαρίας Στάθη. Η έκθεση «Ζωγραφίζοντας Πέρα από την Εικόνα» σχολιάζει, διερευνά και διευρύνει τα όρια της ζωγραφικής τέχνης όπως την αντιλαμβανόμαστε σήμερα. Επιμέλεια έκθεσης: Μαρία Στάθη. Διάρκεια: 18 Οκτωβρίου – 22 Νοεμβρίου 2019. Εγκαίνια την Παρασκευή, 18 Οκτωβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Art Seen, λεωφ. Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ 66Β, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22006624, info@art-seen.org**

ΧΟΡΟΣ

Sketching a Dance-Ο κόσμος της Κύπρου με Γυναίκες

Το Echo Arts / Αριαννα Οικονόμου ανακοινώνει τη νέα του δημιουργία: «Sketching a Dance / Ο κόσμος της Κύπρου με Γυναίκες». Το έργο είναι μια συνεργασία της Echo Arts / Αριάννας Οικονόμου με την χορωδία Amalgamation & Friends της Βασιλικής Αναστασίου και τον συνθέτη Αντρέα Παπαπέτρου. Πρόκειται για μία χορογραφική έρευνα με αφορμή το προσχέδιο «Ο Κόσμος της Κύπρου Με Γυναίκες» του Αδαμάντιου Διαμαντή (1900-1994). Το προσχέδιο αποτελεί έδαφος ιερογλυφικής – συμβολικής - γραφής μνημονικών νύξεων που λειτουργούν ως ερεθίσματα για τη δημιουργία κίνησης μέσα από δομές που επιχειρούν να ερευνήσουν τα βιώματα των Γυναικών στις σχέσεις μεταξύ των: Σώμα - Μνήμη, Σώμα - Γη, Τόπος - Χρόνος. Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος 25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Τρίτη 15, Πέμπτη 17 και Παρασκευή 18 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22780 960, 97772264, www.echoarts.info**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ο ζωγράφος και ο «Τζόκερ»

Λίγο πριν αποφασίσει να εγκαταλείψει τη Δρέσδη για να περάσει στο Ντίσελντορφ, λίγο πριν από την ανέγερση του Τείχους, ο ζωγράφος Κουρτ Μπαρνέρτ (κινηματογραφική περσόνα του Γκέρχαρντ Ρίχτερ) έχει μια σύγκρουση με τον αγαπημένο του καθηγητή στη Σχολή Καλών Τεχνών. Κάτι τον ρωτάει, ο ζωγράφος απαντάει ξεκινώντας με το «εγώ...», ο καθηγητής ξεσπαθώνει: «Ich, ich, ich!». Η διαρκής επανάληψη της αντωνυμίας στο πρώτο πρόσωπο. «Επιτέλους», είναι σαν να θέλει να πει ο καθηγητής, που επιπλέον οφείλει να είναι πιστός εκφραστής των αρχών του σοσιαλιστικού ρεαλισμού. Δεν περιστρέφονται όλα γύρω από το άτομο, γύρω από τον εαυτό.

Η ταινία του Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ (γνωστού από τις «Ζωές των άλλων», 2007), με τίτλο «Μη χαμηλώνεις το βλέμμα» (βλ. σελ. 13), είναι η βιογραφία του, 87χρονου σήμερα, σπουδαίου Γερμανού καλλιτέχνη Γκέρχαρντ Ρίχτερ, αλλά και μια πορεία σε ταραγμένες εποχές που διαμόρφωσαν τον 20ό αιώνα. Πόλεμος, ναζισμός, κομμουνισμός, ένα Τείχος, η προσπάθεια να βρει μια χώρα –και ένας ολόκληρος κόσμος– τον βηματισμό της.

Ο Ρίχτερ, του οποίου η ζωή σφραγίστηκε από τραγικά περιστατικά, μπόρεσε να μετασχηματίσει το «τραύμα» σε τέχνη. Εχοντας στερηθεί την παρουσία της πολυαγαπημένης θείας του (όταν ήταν ήδη πολύ μικρός), η οποία διαγνώστηκε με σχιζοφρένεια, οδηγήθηκε σε ψυχιατρείο και στη συνέχεια υπέστη τη φρίκη του ναζιστικού καθεστώτος· έχοντας βιώσει την αυτοκτονία του πατέρα του, θανάτους στο περιβάλλον του, και άλλα πολλά, θα μπορούσε να έχει βρεθεί, εύκολα, από την άλλη πλευρά: της τρέλας, της αυτοκαταστροφής, να έχει περιπέσει στην κοινοτοπία του κακού. Ομως, έγινε όχι ένας αλλά πολλοί καλλιτέχνες μαζί, στράφηκε στο φως και στα χρώματα. Ο Μπαρνέρτ (Ρίχτερ) μοιράστηκε, εντέλει, το «εγώ» του. Προφανώς και δεν τον εγκατέλειψε ο ναρκισσισμός του δημιουργού αλλά δεν τον εγκλώβισε κιόλας.

Στις αίθουσες προβάλλεται, επίσης, το «Τζόκερ» του Τοντ Φίλιπς, με πολύ μεγάλη απήχηση στο κοινό, και ακόμη μεγαλύτερη εισπρακτική επιτυχία, από την Αμερική έως την Αθήνα. Ενας απόβλητος από την κοινωνία και διαταραγμένος άνδρας, που ζει σε μια πόλη δυστοπική και κάπως αχρονική (γύρω στο '80;), θέλει να δουλεύει ως κλόουν, φροντίζει μόνος την άρρωστη και ψυχοπαθή μητέρα του. Κάθε φορά που απορρίπτεται από το περιβάλλον του, κάνει ένα βήμα πιο βαθιά στην τρέλα, στην εκδίκηση, στην τιμωρία όλων όσων τον εμπαίζουν και του επιτίθενται. Αρχίζει να σκοτώνει και δεν σταματά. Η Γκόθαμ Σίτι, η πόλη του (ο Τζόκερ είναι εμπνευσμένος από κόμικ), κατοικείται από φτωχούς, περιθωριακούς ανθρώπους, από τη μια, και πλούσιους, κυνικούς, απολύτως αμοραλιστές, από την άλλη. Ο ήρωας αυτής της ταινίας, ο Αρθουρ Φλεκ, όπως ονομάζεται, σε αντίθεση με τον Κουρτ Μπαρνέρτ του «Μη χαμηλώνεις το βλέμμα», γίνεται τιμωρός. «Είναι η εντύπωσή μου ή έχει ξεφύγει η κατάσταση εκεί έξω;» ρωτάει ο Τζόκερ την ψυχίατρό του, που εργάζεται στην κοινωνική υπηρεσία του δήμου της Γκόθαμ Σίτι. Και εκείνη απαντά: «Ναι, η κατάσταση είναι έκρυθμη. Ο κόσμος ζορίζεται».

Ο Μπαρνέρτ βιώνει τραγωδίες· ο Φλεκ υφίσταται κακοποίηση και απορρίψεις. Και οι δύο, ζουν σε «κόσμους που ζορίζονται». Του ενός η συνθήκη (στη Δυτική Γερμανία, τις δεκαετίες του '60 και του '70, μέσα σε έναν στρόβιλο καλλιτεχνικών πειραματισμών και δημιουργίας) είναι ανοικτή σε προοπτικές. Αποτυγχάνει και ξανασηκώνεται, ξαναδοκιμάζει. Του άλλου, η κόλαση δεν έχει διέξοδο. Ο κόσμος γύρω του δεν αντέχεται. Είναι ακατανόητα βίαιος, σοκαριστικός, ανερμάτιστος. Και αυτό δεν οφείλεται μόνο στη φτώχεια ή στην ανεργία. Ο ευάλωτος Μπαρνέρτ πλαισιώνεται από φίλους, δασκάλους, καλλιτέχνες που τον στηρίζουν. Ο μοναχικός και ευάλωτος Φλεκ ζει την ερήμωση ενός κόσμου χωρίς καλοσύνη ή αλληλεγγύη, του οποίου οι μεταλλάξεις έχουν γίνει ανεξέλεγκτες. Η δική του παράνοια συναντά και ενισχύεται από την παράνοια της κοινωνίας. Η «αχρονική», αλλά τόσο οικεία σε εμάς, εποχή του, δεν έχει αναχώματα. Η φρίκη της διαρκώς εξαπλούμενης βίας κάνει τους αδύναμους αόρατους. Το «εγώ», που δεν βρίσκει διέξοδο, σήπεται. Πώς θα ζούσε ο Μπαρνέρτ στην Γκόθαμ Σίτι και πώς θα εξελισσόταν; Ποια θα ήταν η πορεία του Φλεκ στην προπολεμική και, στη συνέχεια, μεταπολεμική Γερμανία; Τα όρια των εποχών είναι και τα όρια των ανθρώπων;

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Εγώ εν τζιαι

Πέρασε μια ολόκληρη εβδομάδα με γεγονότα τραγελαφικά και συνάμα τραγικά, με προτάσεις νόμου που μόνο θυμηδία προκαλούν, με κάποιες να γίνονται γνωστές για όλους τους λάθους λόγους, με προέδρους αθλητικών σωματείων να καταγγέλλουν ότι έπεσαν στα χέρια τοκογλύφων, με παραστάσεις που ακυρώνονται γιατί καταγγέλθηκε κακοποίηση ενός αλόγου. Παρκάρουμε όπου θέλουμε, βρίζουμε όποιον περνάει από δίπλα μας, πέφτω χάμω και λασπώνομαι και γελάει μαζί μου όλη η κοινωνία.

Και μέσα σε όλα αυτά η Τουρκία γιατί απλώς μπορεί ονομάζει μια επιχείρηση Μήνυμα Ειρήνης και εισβάλλει σε μια άλλη χώρα, στη Συρία, που απέχει από εμάς μερικές εκατοντάδες χιλιόμετρα και σκοτώνει αβέρτα κουβέρτα εκατοντάδες άμαχους. Και εμείς εξανιστάμεθα και βρίζουμε την Τουρκία, και θυμόμαστε τους δικούς μας πρόσφυγες και ευχόμαστε ταυτόχρονα να μην έλθουν κατά δω, διότι θα αλλοιώσουν τον πολιτισμό μας και μπορεί να χρειαστεί να φτιάξουμε τίποτε δομές φιλοξενίας με μικρά τζιχαντιστάκια που θα ανατινάξουν τα χωριά μας και εμείς στήνουμε πόδι και λέμε ένα βροντερό όχι, και ταυτόχρονα χύνουμε λίτρα δακρύων για τα παιδάκια που όσο είναι στη χώρα τους είναι καλά, κι ας σκοτώνονται, για τ' αφέντη το φαΐ.

Δυστυχώς, οι μεγάλοι αυτού του κόσμου δεν ξέρουν από συμμαχίες, μόνο από λυκοφιλίες –ας με συγχωρήσουν οι λύκοι–, αλλά τώρα που το σκέφτομαι γιατί να μην τις ονομάσω ανθρωποφιλίες; Ναι, σωστά, είμαστε τάχα μου ανώτεροι και όντα με συναισθήματα… κολοκύθια με τη ρίγανη, αν ήμασταν δεν θα φοβόμασταν τόσο πολύ για τη ζωούλα μας, το σπιτάκι μας, την καλοπέρασή μας. Οι ΗΠΑ και η Ρωσία είδαν ότι έχει ψωμί η υπόθεση Συρία, οι Κούρδοι, άλλωστε, δεν μας χρειάζονται πια. Και από την άλλη ο Ερντογάν απειλεί ότι αν δεν σιωπήσει η Ευρώπη έχει πέντε και κάτι εκατομμύρια ανθρώπους που θα τους ξαμολήσει στη Γηραιά Ήπειρο και τότε… ξέρει ότι αυτό το φοβόμαστε τόσο πολύ που μας κουνά με σιγουριά το δάκτυλο. Και τα τρισεκατομμύρια των ελαχίστων αβγατίζουν και εμείς εδώ βυζί cow σε μια γυναίκα που μένει στην Κύπρο είκοσι χρόνια. Τους άλλους τους έχουμε σε εγκαταστάσεις μαζεμένους και αναπνέουν καθαρό, καθάριο αέρα. Και πολύς τους είναι!

Όσο κοιμόμαστε ήσυχοι και τα ρίχνουμε όλα στο DNA μας και ησυχάζουμε, τότε τίποτε δεν αλλάζει. Φτάνει πια να σιχτιρίζουμε την άδικη μας μοίρα που μας έταξε να ζούμε εδώ και να θέλουμε να φύγουμε, αλλά και να μην το αποφασίζουμε γιατί εδώ είναι ο τόπος μας και πού να τρέχεις τώρα, σάματις και στο εξωτερικό είναι καλά; Δυστυχώς, έχουμε πολλά προβλήματα που μας κάνουν να γινόμαστε λιγότερο άνθρωποι, να γινόμαστε περισσότερο ξένοι μεταξύ μας, μα πιότερο… δυστυχώς υπάρχουν άνθρωποι που έπαψαν να είναι άνθρωποι, που η εξουσία και το χρήμα τους έκανε τόσο χαμερπούς. Κρίμα, δεν

Τώρα θα μου πείτε και τι μπορούμε να κάνουμε εμείς οι αδύναμοι τούτης της γης; Οπωσδήποτε να αλλάξουμε τον κόσμο αποκλείεται, δεν μπορούμε όσο και να χτυπιόμαστε, αλλά –διάολε– μπορούμε να κάνουμε λίγο καλύτερο τον τόπο μας, γιατί σας ρωτώ. Θέλουμε να ζούμε σε έναν χωρκατόροτσο; Μας αρέσει που μας αποκαλούμε ττόπουζους και χώρκατους; Ικανοποιούμαστε που είμαστε πολίτες μιας Μπανανίας; Δεν νομίζω και είμαι βέβαιος ότι υπάρχουν πολλές υγιείς δυνάμεις στην κοινωνία μας, που επιθυμούν σφόδρα να δουν τον τόπο να πηγαίνει λίγο καλύτερα σε επίπεδο ανθρώπων. Ας σταματήσουμε επιτέλους να σηκώνουμε τα χέρια μας ψηλά και λέμε, εγώ εν τζιαι.

Όλο και κάτι θα κάνουμε λάθος κι εμείς. Ας αρχίσουμε να σεβόμαστε το διπλανό οικόπεδο, το αδέσποτο, τον γείτονα, τον εμπερίστατο λίγο περισσότερο. Ας αρχίσουμε να σεβόμαστε τον τόπο μας, τις ομορφιές του, και να μη θέλουμε πλάνο ψήλωμα, γιατί ανέβα, ανέβα θα πέσουμε και θα φάμε τα μούτρα μας. Και όπως λέει και το παραμύθι υπάρχουν και ασχημόπαπα που στο τέλος γίνονται κύκνοι. Ας προσπαθήσουμε, όχι να γίνουμε κύκνοι, μα τουλάχιστον να βγούμε από τον βούρκο που εμείς συντηρούμε.

Οι καλλιτέχνες κουβαλάμε τεράστια κοινωνική και καλλιτεχνική ευθύνη

Η Κύπρια Alexandra Waierstall χορογραφεί την παράσταση «VENUS un/seen»

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η βαθιά ανάγκη μου να κρατήσω ενεργή τη σχέση μου με την Κύπρο, με ώθησε να αναλάβω εγώ τα έξοδα αυτής της δημιουργικής περιόδου και να παρουσιάσω το έργο μου σε εξέλιξη στην πόλη μου, τη Λευκωσία.

Η Κύπρια καλλιτέχνης Alexandra Waierstall χορογραφεί την Καρολίνα Szymura στην παράσταση «VENUS un/seen» στη Στέγη Χορού Λευκωσίας. Η Alexandra μού εξηγεί τι θα δούμε στην παράστασή της, σημειώνοντας ότι το VENUS un/seen είναι ένα σόλο για την Καρολίνα Szymura, που λειτουργεί σαν ένα είδος χορευτικού πορτρέτου της χορεύτριας. Επίσης, ο τίτλος αναφέρεται και στον πλανήτη Αφροδίτη, γνωστό κα ως αδελφή της Γης ως προς την ομοιότητα και στο μέγεθος της με τον πλανήτη μας και τονίζει: «για εμένα, η Καρολίνα είναι αυτός ο ξένος πλανήτης όπου θα τον προσεγγίσω και θα τον ανακαλύψω σιγά-σιγά».

Ρώτησα την Alexandra αν η τέχνη του Venus in Rags, η arte povera, επηρέασε τη χορογραφία της και μου απάντησε ότι πηγή έμπνευσής της είναι το Venus in Rags του Ιταλού ζωγράφου, πρωτοπόρου της Arte Povera Michelangelo Pistoletto,: «Πρόκειται για ένα έργο που συνδυάζει το κλασικά εμπνευσμένο άγαλμα με κομμάτια από ρούχα, ανακοινώνοντας μια σειρά αντιθέσεων: σκληρό / μαλακό, μονόχρωμο / έγχρωμο, σταθερό / κινητό, ιστορικό / σύγχρονο, μοναδικό/καθημερινό». Η χορογράφος μού λέει ότι στα έργα της υπάρχουν ψήγματα από την arte povera: «είμαι της άποψης ότι εμείς οι καλλιτέχνες κουβαλάμε τεράστια κοινωνική και καλλιτεχνική ευθύνη ως προς τη δουλειά μας και την κοινωνία. Το να παλεύουμε για την καλλιτεχνική μας ακεραιότητα, να αναθεωρούμε τις καθιερωμένες αξίες της βιομηχανίας του πολιτισμού και των ιδιωτικών και κυβερνητικών θεσμών είναι καθήκον μας. Αυτό ήταν και το πνεύμα της arte povera». Η Alexandra λέει ότι το έργο της αυτό, το VENUS un/seen,

> *«Με εμπνέει να δημιουργώ ένα σύμπαν και να σμιλεύω το σύνολο του χώρου, του χρόνου και των περιεχομένων τους».*

απορρίφθηκε από τη φετινή Πλατφόρμα Χορογραφίας Κύπρου που οργανώνει το Υπουργείο Πολιτισμού Κύπρου και θεώρησε ότι ήταν καλλιτεχνική της υποχρέωση, αλλά και βαθιά της ανάγκη να κρατήσει ενεργή τη σχέση της με την Κύπρο, «αυτό με ώθησε να αναλάβω εγώ τα έξοδα αυτής της δημιουργικής περιόδου και να παρουσιάσω το έργο μου σε εξέλιξη στην πόλη μου, τη Λευκωσία. Το έργο θα παρουσιαστεί στην πιο μινιμαλιστική του εκδοχή και θα αναζητήσει τη δική του θέση στα καλλιτεχνικά δρώμενα της Κύπρου».

Αναρωτήθηκα, διαβάζοντας το δελτίο Τύπου ότι η χορογράφος διερευνά ένα συμβιωτικό τρόπο δημιουργίας ανάμεσα στην χορεύτρια και την ίδια και, ρωτώντας της αν είναι σωστή η αίσθησή μου ότι ο χορογράφος καθοδηγεί τον χορευτή και είναι ήδη γνωστός ο τρόπος δημιουργίας και επικοινωνίας μεταξύ των δύο συντελεστών, η Alexandra μού απάντησε ότι τίποτε δεν είναι δεδομένο στον τρόπο δημιουργίας και επικοινωνίας μεταξύ συντελεστών. «Είναι ένα κουβάρι γνώσεων και εμπειριών που ξετυλίγεται σιγά-σιγά από στιγμή σε στιγμή και βασίζεται στην εμπιστοσύνη που θα κτιστεί ανάμεσά τους. Με τα χρόνια εξελίσσονται χορογραφικές τεχνικές και μέθοδοι, αλλά και αυτές βρίσκονται πάντα σε συνεχή εξέλιξη, ωρίμανση και αμφισβήτηση». Όσο για το τι είναι αυτό που την εμπνέει μού είπε: «Με εμπνέει να δημιουργώ ένα σύμπαν και να σμιλεύω το σύνολο του χώρου, του χρόνου και των περιεχομένων τους». Ως θεατής άραγε τι θα με κάνει να ξεκλειδώσω τη χορογραφική της παράσταση και η απάντησή της απλή, αλλά ταυτόχρονα ουσιαστική: «Η συνάντηση». Αναμένω, λοιπόν, με ενδιαφέρον αυτή τη συνάντηση.

Πληροφορίες: VENUS un/seen, Κυριακή, 20 Οκτωβρίου & Δευτέρα, 21 Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ., Στέγη Χορού Λευκωσίας. Είσοδος Ελεύθερη.

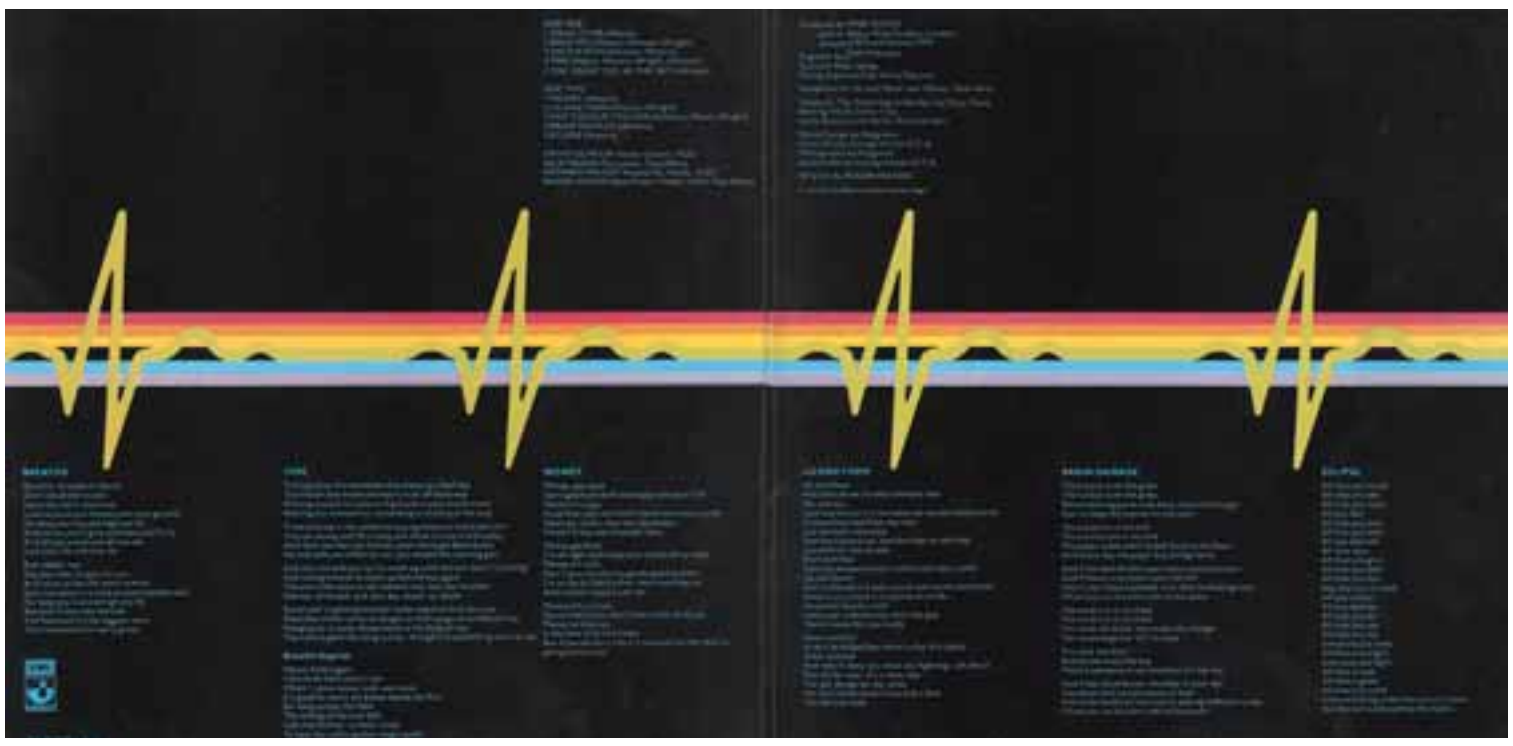

Εργο τέχνης, το εξώφυλλο του άλμπουμ έχει μείνει κλασικό. Το μυστηριακό πρίσμα παραπέμπει στις πυραμίδες της Αιγύπτου, ενώ οι χρωματιστές από τη διάθλαση γραμμές στο εσώφυλλο απεικονίζουν στους χτύπους της καρδιάς.

Pink Floyd, «The Dark Side Of The Moon»

Με το άλμπουμ-ορόσημο της διεθνούς δισκογραφίας το βρετανικό συγκρότημα επηρέασε καθοριστικά την πορεία της ροκ

Του **ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΡΑΡΑΚΟΥ***

Στα μάτια ενός εφήβου στην Ελλάδα του ’73 το «The Dark Side Of The Moon» έμοιαζε με πέρασμα σε έναν καινούργιο μαγικό κόσμο ονείρων, φαντασίας και προσδοκιών. Σαν να ήρθε να κάνει πιο αληθινές τις περιπέτειες του «Star Trek» και του «2001 A Space Odyssey» αλλά και να επενδύσει μουσικά το θαύμα του πρώτου βήματος του ανθρώπου στη Σελήνη. Ομως, το «The Dark Side Of The Moon», σήμαινε περισσότερα για τη ζωή εδώ στη γη και, βέβαια, για τους δημιουργούς του και για το ίδιο το ροκ.

Οι Pink Floyd ηχογράφησαν το άλμπουμ κατά διαστήματα από τον Ιούνιο ’72 έως τον Ιανουάριο ’73, στα περίφημα Abbey Road Studios. Μηχανικός ήχου ήταν ο Alan Parsons, που αργότερα δημιούργησε τη δική του επιτυχημένη καριέρα και ως μουσικός. Ωστόσο, οι πρώτες λήψεις έγιναν τον Νοέμβριο ’71 στα studio της Decca, και ο Roger Waters που είναι και ο στιχουργός του έργου επεξεργαζόταν τη θεματολογία του ακόμη πιο πριν. Το «The Dark Side Of The Moon» παρά την πρωτόγνωρη πειραματική ηχητική του διάσταση, πραγματεύεται θέματα ζωτικής σημασίας για τον άνθρωπο του 20ού-21ου αιώνα. Το άγχος του χρόνου, την πίστη και τη θρησκεία, την εξουσία του χρήματος, τον αρχέγονο φόβο του θανάτου, το καλό και το κακό, τη συμβίωση και τον έρωτα.

Το album που κυκλοφόρησε την 1η Μαρτίου 1973 έμελλε να κάνει τους Pink Floyd το θρυλικό συγκρότημα που αναγνωρίζουμε σήμερα. Εως τότε οι πωλήσεις τους δεν ξεπερνούσαν τις 300.000 αντίτυπα. Εν τούτοις, οι ηχογραφήσεις δεν ξεκίνησαν βάσει ενός συγκεκριμένου σχεδίου, εκτός του ότι ο Roger Waters ήθελε οι στίχοι να έχουν κάτι ουσιαστικό να πουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι κάποια μουσικά μέρη προϋπήρχαν, όπως η μελωδία του «Us and Them» που γράφτηκε για το soundtrack του «Zabriski Point», αλλά ο Μικελάντζελο Αντονιόνι την απέρριψε.

Στη διάρκεια των επτά μηνών, μόνο 38 ημέρες αξιοποιήθηκαν στο studio. Το συγκρότημα είχε ένα γεμάτο πρόγραμμα με εμφανίσεις στην Ευρώπη και στη Βόρεια Αμερική. Εξαιρετικά χρονοβόρα ήταν και η συνεργασία με τον Ρολάν Πετί, τον διάσημο Γάλλο χορογράφο στη διάρκεια του χειμώνα ’72-’73. Οι Pink Floyd έπαιξαν κλασικά τους σήμερα κομμάτια, συνοδεύοντας ζωντανά τους χορευτές σε παραστάσεις, πρώτα στη Μασσαλία και μετά στο Παρίσι. Είναι εντυπωσιακό πως ανάμεσα σε τόσες διαφορετικές δραστηριότητες, το νέο τους έργο είχε τελικά αυτήν την ολοκληρωμένη εικόνα.

Απλές συνθέσεις με διαστημική αίσθηση και εντυπωσιακά εφέ

Στο «The Dark Side Of The Moon», ο μπασίστας και τραγουδιστής Roger Waters, ο κιθαρίστας και τραγουδιστής David Gilmour, ο κιμπορντίστας Richard Wright και ο ντράμερ Nick Mason είχαν αποχαιρετίσει τα πρώτα ψυχεδελικά χρόνια με τον Syd Barett, διατηρώντας όμως αυτό το ασυνήθιστο και συναρπαστικό ηχητικό τοπίο όπως διαμορφώθηκε στα άλμπουμ «Atom Heart Mother» και «Meddle» που προηγήθηκαν. Οι πρόβες και οι ώρες στο στούντιο υπήρξαν ιδιαίτερα παραγωγικές. Το κάθε κομμάτι έπαιρνε σχήμα ξεχωριστά, και όλα μαζί στο τέλος συμπλήρωσαν το παζλ, με την επιμέλεια κυρίως του Roger Waters και του David Gilmour. Οι δύο μουσικοί διήνυαν την καλύτερη φάση της συνεργασίας τους.

Ο σπουδαίος κιθαρίστας του συγκροτήματος χρειάστηκε πολλές ώρες να ψάξει και να δημιουργήσει τους ήχους που επιδίωκε, αλλά ήταν αποτελεσματικότατος στις ηχογραφήσεις. Δική του ιδέα ήταν και η παρουσία του Dick Parry για τα σόλο του σαξοφώνου στα «Money» και «Us and Them», ενώ ο Alan Parsons σύστησε την Clare Torry για τα φωνητικά στο «The Great Gig In The Sky». Αξίζει να σημειωθεί ότι στην προσπάθεια να ενωθούν τα τραγούδια μεταξύ τους ο Roger Waters είχε την ιδέα να βάλει ανάμεσά τους συνεντεύξεις και σχόλια από τους τεχνικούς, συνεργάτες και άλλους μουσικούς που βρίσκονταν στα Abbey Road Studios. Μεταξύ τους ήταν και ο Πολ Μακ Κάρτνεϊ που εκείνη την εποχή ηχογραφούσε το «Redrose Speedway». Επειδή, όμως, η διάθεσή του ήταν ανάλαφρη και εκτός κλίματος δεν συμπεριλήφθη.

Πολλοί αναρωτήθηκαν μέσα στα χρόνια πού οφείλεται η τεράστια επιτυχία του «The Dark Side Of The Moon». Σήμερα μπορούμε να εκτιμήσουμε με την ασφάλεια της απόστασης, ότι το άλμπουμ αυτό είχε ορισμένα πρωτοφανή χαρακτηριστικά που παραμένουν αναλλοίωτα μέσα στα χρόνια. Εμπνευσμένες, απλές στη βάση τους συνθέσεις, που τις απογείωσε η τεχνολογία και η χρήση εντυπωσιακών εφέ. Τίποτα έως τότε δεν είχε αυτή τη διαστημική αίσθηση. Ακόμη, εξαιρετικές ερμηνείες των μουσικών, των τραγουδιστών και των καλλιτεχνών που συμμετείχαν, καθώς και στίχους που θίγουν διαχρονικά καθημερινά προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας.

ASSOCIATED PRESS

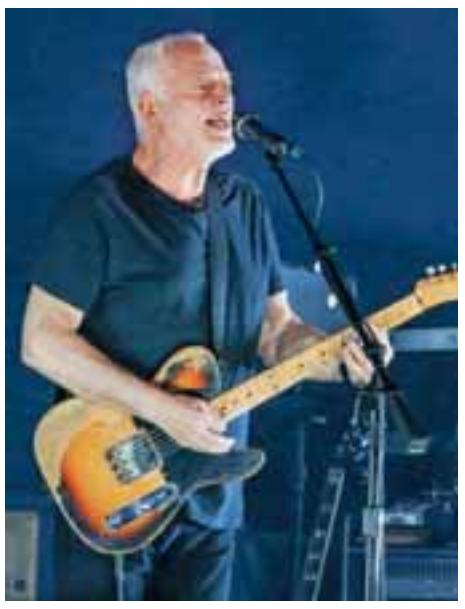

ASSOCIATED PRESS

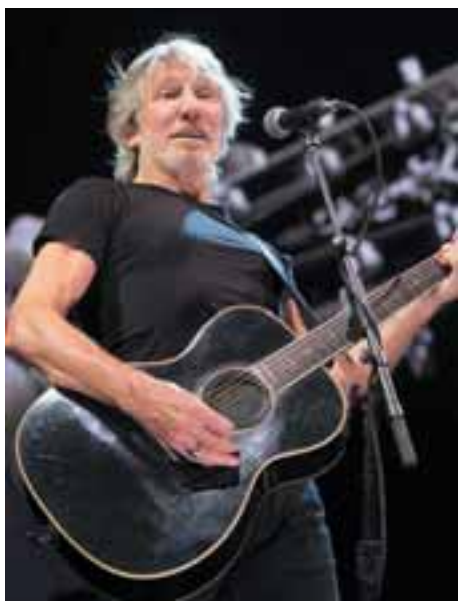

ASSOCIATED PRESS

Ο Nick Mason (αριστερά), ο David Gilmour (στο μέσον) και ο Roger Waters (δεξιά σε φωτογραφιες του 2017) μαζί με τον Richard Wright και σε πρώτη φάση τον Syd Barrett αποτέλεσαν τους Pink Floyd.

Ιστορικό εξώφυλλο

Το εξώφυλλο του άλμπουμ είχε απήχηση ανάλογη των τραγουδιών. Σπάνια υπήρξε τέτοια ταύτιση περιεχομένου με την εξωτερική εμφάνιση, στη δισκογραφία. Είναι ένα εξώφυλλο, που κοιτάζοντάς το νομίζεις ότι παίζει τη μουσική από μόνο του! Φυσικά έχει τη δική του μοναδική ιστορία. Η περίφημη εταιρεία Hipgnosis που είχε «ντύσει» και τα προηγούμενα άλμπουμ του συγκροτήματος, ακολούθησε την πρόταση του Richard Wright να εστιάσει σε ένα απλό και αναγνωρίσιμο θέμα. Ετσι, οι περίφημοι γραφίστες και φωτογράφοι Storm Thogerson και Audrey Powell επεξεργάστηκαν το σχέδιο του George Hardie και δημιούργησαν το κλασικό πρίσμα που κοσμεί το «The Dark Side Of The Moon». Μυστηριακό και δυνατό όπως και οι πυραμίδες της Αιγύπτου στις οποίες άμεσα παραπέμπει. Οι δυο τους άλλωστε ταξίδεψαν στο Κάιρο να τις φωτογραφίσουν και να αναπτύξουν όλο το artwork σε σχέση με τα μνημεία, σε πόστερ και αυτοκόλλητα που υπήρχαν στην τότε συσκευασία. Οταν ανοίγει το διπλό εξώφυλλο, παρατηρούμε για πρώτη φορά σε δίσκο των Pink Floyd τυπωμένους τους στίχους, και ακόμη τις χρωματιστές γραμμές του πρίσματος να συνεχίζουν ως καρδιογράφημα, αποτυπώνοντας συμβολικά τους παλμούς που ακούμε στην έναρξη και στο κλείσιμο του άλμπουμ.

Ο μπασίστας και τραγουδιστής Roger Waters και ο κιθαρίστας και τραγουδιστής David Gilmour είχαν την κύρια ευθύνη για το αποτέλεσμα.

ASSOCIATED PRESS

3 Μαρτίου 1967. Οι Roger Waters, Nick Mason, Syd Barrett και Richard Wright φωτογραφίζονται πριν από μια εμφάνισή τους στο Λονδίνο. Το πρώτο τους άλμπουμ κυκλοφόρησε την ίδια χρονιά.

Σπάνια στη δισκογραφία υπήρξε τέτοια ταύτιση περιεχομένου με την εξωτερική εμφάνιση του άλμπουμ όσο στο «The Dark Side Of The Moon».

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: **ΕΥΑΝΘΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ**

937 εβδομάδες στην πρώτη θέση

Οι Pink Floyd με το «The Dark Side Of The Moon» πέτυχαν μερικά αξιοσημείωτα ρεκόρ. Στην πατρίδα τους, το Ηνωμένο Βασίλειο, αν και δεν έφτασε στο Νο 1, έμεινε στον κατάλογο επιτυχιών 310 εβδομάδες. Στις ΗΠΑ ανέβηκαν στην πρώτη θέση και παρέμειναν στο Top 200, για 740 συνεχόμενες εβδομάδες, και 937 συνολικά! Εκτιμάται ότι έχουν πωληθεί έως σήμερα 45 εκατ. αντίτυπα, ενώ είναι ένα από τα πιο αναγνωρίσιμα άλμπουμ στην ιστορία. Και σίγουρα ένα από τα καλύτερα και επιδραστικότερα όλων των εποχών. Η «Σκοτεινή Πλευρά Του Φεγγαριού» είναι τελικά, εκείνες οι δύσκολες φάσεις στις ζωές των ανθρώπων. Τα αδιέξοδα, οι απογοητεύσεις, τα λάθη, η απομόνωση, ακόμη και η τρέλα... Ενας κοινός τόπος που όλοι μας λίγο ώς πολύ τον διαβαίνουμε και συχνά συναντιόμαστε. Τραγούδια για «όλα όσα αγγίζουμε, βλέπουμε, γευόμαστε, αισθανόμαστε, αγαπάμε ή μισούμε, που σώζουμε ή καταστρέφουμε…» όπως αναφέρουν οι στίχοι στο «Eclipse» που κλείνει το άλμπουμ.

* Ο κ. Ξενοφών Ραράκος είναι μουσικός παραγωγός.

Μάθαμε πως τα οράματα δεν είναι χάρτινα

Η θεατρική Ομάδα Αντι-δρώντες, όπως λέει η ψυχή της, Βασίλης Χατζηστυλλής, είναι ευκαιρία για συνάντηση

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Νιώθω διπλά τυχερός όταν μέσω της δουλειάς μου γνωρίζω ανθρώπους με όραμα και ταγμένους να υπηρετήσουν τον σκοπό τους με χαμόγελο και πείσμα, μακριά από μιζέρια και συναισθηματικούς εκβιασμούς. Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με τη θεατρική ομάδα Αντι-Δρώντες, και την ψυχή της, τον Βασίλη Χατζηστυλλή, ο οποίος έχει πραγματικά ταχθεί στην υπόθεση θέατρο και πολιτισμού εν γένει στην Κύπρο. Πλαισιωμένος από μια ομάδα ερασιτεχνών ηθοποιών, οι οποίοι νιώθουν ευλογημένοι για ό,τι κάνουν, ο Βασίλης από το 2014 δίνει το παρών του στα πολιτιστικά πράγματα κατά τη δύναμή του, και φέτος για να γιορτάσουν τα πέντε χρόνια Αντι-Δρώντες διοργανώνουν ένα πλούσιο δεκαήμερο πολιτιστικών δράσεων και με την ευκαιρία αυτή μίλησα με τον Βασίλη για τους Αντι-Δρώντες και για τον ρόλο τους στην κοινωνία.

Το ζήτημα της ουσιαστικής συμπόρευσης των ανθρώπων τίθεται πάντοτε στο προσκήνιο. Ως εκ τούτου, θα είναι εσαεί χρήσιμη στην κοινωνία κάθε προσπάθεια η οποία στοχεύει στη σύνδεση των ανθρώπων.

«Δεν εξηγείται αλλιώς, κάποιο μαγικό χέρι μας έσμιξε με τους συνεργάτες και συνοδοιπόρους μου, έτσι που πάντα καταφέρνουμε να υπερβαίνουμε τα εμπόδια», λέει ο Βασίλης Χατζηστυλλής, δημιουργός της θεατρικής ομάδας Αντι-Δρώντες.

–Βασίλη, πώς δημιουργήθηκαν οι Αντιδρώντες;

–Οι Αντι-Δρώντες δημιουργήθηκαν το 2014 σε ένα μικρό καμαράκι, κάπου στην Έγκωμη, με κίνητρο την αγάπη για την τέχνη και το σμίξιμο των ανθρώπων. Η ίδρυσή τους αποτέλεσε μια αντίδραση σε ό,τι ήθελε να απογυμνώσει την τέχνη από την πραγματική της αξία και τον καταλυτικό της ρόλο στην «εξυγίανση» κάθε μικρής ή μεγάλης παθογένειας. Σαν να μας αφορούσαν, τότε και σήμερα ακόμα πιο πολύ, οι ίδιοι στίχοι του Ελύτη: «Κάπου, σε κάποιο καμαράκι, κάποιοι πεισματάρηδες αγωνίζονται να εξουδετερώσουν την φθορά».

–Στόχος μας είναι η αυθεντική ανθρώπινη επαφή, μού είχες πει σε συνέντευξή μας το 2016, τον έχετε πετύχει;

–Θεωρώ πως ο στόχος μας έχει επιτευχθεί σε ένα πολύ μεγάλο βαθμό. Μέσα στον ορυμαγδό των «κονσερβοποιημένων συναισθημάτων» της εποχής μας, η αυθεντική ανθρώπινη επαφή αποτελεί φωτεινό όραμα. Θεωρώ πως εκείνο που κάνει τους Αντι-Δρώντες να ξεχωρίζουν όλα αυτά τα χρόνια είναι η ουσιαστική επένδυση στις ανθρώπινες σχέσεις. Χωρίς πρόθεση να εξωραΐσω την ευγενή προσπάθεια των Αντι-Δρώντων, πρέπει να πω ότι είναι αληθινή ευλογία να βλέπει κανείς ανθρώπους που έρχονται με μια ατόφια ευτυχία σε όλες τις συναντήσεις μας –θα 'λεγα με την καθαρότητα ενός μικρού παιδιού που πιάνει τη ζωή από την αρχή. Ανθρώπους που αφήνουν στην άκρη την εσωστρέφεια και το «Εγώ» τους και έρχονται για να φτάσουν με τόλμη στο «Εμείς». Δεν υπονοώ πως δεν υπάρχουν κρίσεις –άλλωστε το «Εμείς» δεν είναι, για καλή μας τύχη, σκηνοθετική οδηγία, αλλά πρωτίστως ύψιστο βίωμα που προϋποθέτει την αυταπάρνηση. Ακόμα, λοιπόν, και σε αυτή την εσωτερική διεργασία, οι προβληματισμοί μάς κρατάνε σε εγρήγορση και κυρίως εν ζωή. Υπό αυτή την έννοια ναι, έχουμε πετύχει.

–Δημιουργηθήκατε το 2014, λίγο μετά την κρίση του '13, σήμερα οι Αντι-Δρώντες είναι το ίδιο χρήσιμοι στην κοινωνία;

–Το ζήτημα της ουσιαστικής συμπόρευσης των ανθρώπων τίθεται πάντοτε στο προσκήνιο. Ως εκ τούτου, θα είναι εσαεί χρήσιμη στην κοινωνία κάθε προσπάθεια η οποία στοχεύει στη σύνδεση των ανθρώπων – όχι για να υποδυθούν κάποιους άλλους, όχι για να αποσπάσουν το χειροκρότημα– μα πάνω από όλα για να μεταφέρουν τα υλικά του συναπαντήματός τους εκτός σκηνής, εκτός πλατείας, εκτός του φωτός, εντός του Φωτός! Αυτή είναι, ευτυχώς, η πεμπτουσία της θεατρικής πράξης. Και δεν πρόκειται για ουτοπία…

–Πιστεύεις ότι οι Αντι-Δρώντες έχουν αντιδράσει αυτά τα πέντε χρόνια, απέναντι στη φθορά και στη μιζέρια της εποχής μας;

–Μια μόνο στιγμή σε κάποια συνάντηση της οικογένειας των Αντι-Δρώντων, πρόβα, παράσταση, εργαστήρι, εκδρομή ή έξοδο, θα πείσει και τον πιο διστακτικό πως τα οράματα δεν είναι χάρτινα, αλλά είναι φτιαγμένα εξ ορισμού για να τα μοιράζεται κανείς δένοντας τον εαυτό του με τους Άλλους και εξουδετερώνοντας – «τουλάχιστον όσο μπορεί» –όπως θα έλεγε ο Καβάφης– το ψυχοφθόρο «Εγώ» του. Έτσι κι αλλιώς τις εποχές πρέπει Εμείς να τις φτιάχνουμε! Κυρίως για να «συναντιόμαστε»!

–Ποιες ήταν οι δυσκολίες και ποιες οι προκλήσεις που κλήθηκες να αντιμετωπίσεις;

–Οι δυσκολίες –κυρίως οικονομικές– φάνταζαν ανυπέρβλητες. Κάποιες στιγμές νιώσαμε ακόμα και τις «πέτρες» της κακεντρέχειας πάνω στα κεφάλια μας. Τις περισσότερες φορές, πίσω από κάθε παράσταση κρυβόταν για τους Αντι-Δρώντες μια «προσωπική τραγωδία» –κυρίως σε επίπεδο επιβίωσης! Η πρόκληση βαριά κι ασήκωτη: να παραμείνουμε ποιοτικά προσηλωμένοι στα οράματά μας, αψηφώντας δυναμικά τους κανόνες της λογικής. Δεν εξηγείται αλλιώς, κάποιο μαγικό χέρι μας έσμιξε με τους συνεργάτες και συνοδοιπόρους μου, έτσι που πάντα καταφέρνουμε να υπερβαίνουμε τα εμπόδια, κάνοντας πράξη τους στίχους που μας χάρισαν κάποτε το Πρώτο Βραβείο από τον ΘΟΚ: «Άκουσε Άνθρωπε μικρέ, για να 'σαι καθωσπρέπει, βάλε ανθρώπους στην καρδιά κι όχι παρά στην τσέπη…»

–Η Πολιτεία και οι σχετικοί φορείς στέκονται αρωγοί σε τέτοιες προσπάθειες, όπως αυτή των Αντι-Δρώντων;

–As μου επιτραπεί να απαντήσω κάπως αλληγορικά. Οι καλλιτέχνες δεν είναι ούτε επαίτες, ούτε και εκτελούν κάποιου είδους φιλανθρωπία –και αλίμονο –ούτε καν την προσδοκούν! Οι –ψυχή τε και σώματι– ταγμένοι εργάτες και υπηρέτες της τέχνης, αψηφώντας τους κανόνες της λογικής, κάνουν απέλπιδες προσπάθειες να γνωρίσουν στον Άνθρωπο πώς να αγαπήσει τον εαυτό του…

–Πες μας τι περιλαμβάνουν οι εκδηλώσεις, που προγραμματίζετε;

–Πρόκειται για ένα πλούσιο δεκαήμερο πολιτιστικών δράσεων, γεμάτο θέατρο, μουσική και φυσικά επιμόρφωση. Ξεκινάμε με την ξεχωριστή παράσταση «Πρόβα από την Αρχή», ακολουθεί μουσική παράσταση - αναφορά στο έντεχνο και λαϊκό τραγούδι, διήμερο σεμινάριο με τον σκηνοθέτη Πάρι Ερωτοκρίτου, Ανοικτό Εργαστήρι για φίλους από Ερασιτεχνικές Ομάδες με την ηθοποιό Νάγια Αναστασιάδου και φυσικά η θεατρική μας παράσταση «Ο Φαντασμένος» στο πλαίσιο του 32ου Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου του ΘΟΚ.

–Τι σημαίνει για εσένα πολιτισμός και θέατρο ειδικότερα;

–Εξανθρωπισμός… Σαν να ξαναπιάνει κανείς τη ζωή από την αρχή...

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ***

Τα πειράματα του CERN

Στα τέλη του περασμένου μήνα (29 Σεπτεμβρίου) συμπληρώθηκαν 65 χρόνια από τότε που τα δώδεκα ιδρυτικά κράτη-μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, υπέγραψαν την τελική σύμβαση για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Πυρηνικών Ερευνών (Conseil Europeéne pour la Recherche Nucléaire-CERN)! Σήμερα τα κράτη-μέλη (ενεργά και υποψήφια) έχουν φτάσει τα 31, αλλά οι αρχικοί στόχοι του CERN παραμένουν οι ίδιοι και αφορούν τη διερεύνηση των βασικών ερωτήσεων που έχουμε για το σύμπαν, αφού η πειραματική αλλά και η θεωρητική έρευνα που διεξάγεται εκεί, μας δείχνει τον δρόμο για την κατεύθυνση που θα πάρει η έρευνα στη φυσική τα επόμενα χρόνια.

Σε βάθος περίπου 100 μέτρων κάτω από την επιφάνεια του εδάφους και στις διάφορες πειραματικές διατάξεις του μεγάλου επιταχυντή αδρονίων (LHC) του CERN μπορούμε να δούμε το σύμπαν να ξαναγεννιέται, όχι μία αλλά 30 εκατομμύρια φορές κάθε δευτερόλεπτο και επί χρόνια! Ο τεράστιος κυκλικός επιταχυντής LHC με μήκος 27 χιλιομέτρων αποτελείται από χιλιάδες χιλιόμετρα καλωδιώσεων, χιλιάδες ηλεκτρομαγνήτες και ερευνητικές συσκευές με δεκάδες δισεκατομμύρια τρανζίστορ. Επί πλέον 128 τόνοι υγρού ηλίου κρατούν τη θερμοκρασία των υπεραγώγιμων μαγνητών στον 1,8 βαθμό πάνω από το απόλυτο μηδέν, θερμοκρασία δηλαδή 271 βαθμών Κελσίου κάτω από το μηδέν. Στον LHC οι ροές των σωματιδίων επιταχύνονται σχεδόν στην ταχύτητα του φωτός, εκτελούν δηλαδή περίπου 11.200 βόλτες γύρω από τον κυκλικό επιταχυντή κάθε δευτερόλεπτο, ενώ η πίεση που επικρατεί είναι 760 φορές μικρότερη από την ατμοσφαιρική πίεση που επικρατεί στην επιφάνεια της θάλασσας. Οι συγκρούσεις των σωματιδίων παράγουν στιγμιαία τεράστια ποσά ενέργειας που φτάνουν μέχρι και τα 14 τρισεκατομμύρια ηλεκτρονιοβόλτ (TeV). Η θερμοκρασία δηλαδή που δημιουργείται στιγμιαία φτάνει τα περίπου 162.000 τρισεκατομμύρια βαθμούς Κελσίου, 10,8 δισεκατομμύρια φορές μεγαλύτερη θερμοκρασία απ' αυτήν που επικρατεί στον πυρήνα του Ηλιου.

Σε αυτές τις θερμοκρασίες φτάνουμε στις ενέργειες που επικρατούσαν τις πρώτες στιγμές της γέννησης του σύμπαντος και στα διάφορα φαινόμενα που εξελίσσονταν την εποχή εκείνη. Μέρος της ενέργειας αυτής μετατρέπεται σε ύλη σύμφωνα με την περίφημη εξίσωση του Αϊνστάιν ($E = mc^2$). Μερικά από τα σωματίδια που δημιουργούνται στις συγκρούσεις του LHC δεν «επιζούν» περισσότερο από ένα τρισεκατομμυριοστό του τρισεκατομμυριοστού του δευτερολέπτου γιατί σε ένα απειροελάχιστο κλάσμα του δευτερολέπτου διασπώνται σε ελαφρότερα σωματίδια και ορισμένα εξ αυτών διασπώνται ακόμη πιο πολύ. Οι διαδικασίες αυτές των διασπάσεων δημιουργούν χαρακτηριστικές «υπογραφές» που μας αποκαλύπτουν τα είδη των σωματιδίων τα οποία εμφανίζονται. Οι ανιχνευτές μπορούν να εντοπίσουν τα είδη των σωματιδίων που δημιουργούνται κατά τη σύγκρουση καταγράφοντάς τα στους ειδικούς υπολογιστές. Από την επεξεργασία των στοιχείων αυτών οι ειδικοί ερευνητές μπορούν να βγάλουν συμπεράσματα για τη δομή της ύλης. Και αν όλα πάνε όπως έχουν σχεδιαστεί, τότε θα μπορέσουμε να αποτυπώσουμε στις ειδικές συσκευές τα χνάρια των συνθηκών που επικρατούσαν στις πρώτες απειροελάχιστες στιγμές της γέννησης του σύμπαντος πριν από 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια.

Ο τεράστιος κυκλικός επιταχυντής LHC, με μήκος 27 χιλιομέτρων, αποτελείται από χιλιάδες χιλιόμετρα καλωδιώσεων, χιλιάδες ηλεκτρομαγνήτες και ερευνητικές συσκευές με δεκάδες δισεκατομμύρια τρανζίστορ.

Υπάρχουν ερωτήματα που παραμένουν αναπάντητα: από τι αποτελούνται η «σκοτεινή ύλη» και η «σκοτεινή ενέργεια» που συνιστούν το 95% των συστατικών του σύμπαντος;

Σήμερα, το θεωρητικό μοντέλο της σύγχρονης Πυρηνικής Φυσικής, που ονομάζεται «Καθιερωμένο Πρότυπο», μπορεί να εξηγήσει και να προβλέψει αναρίθμητα φαινόμενα που παρατηρούνται στον μικρόκοσμο, ενώ μεταξύ των άλλων, μεγάλη επιτυχία του CERN θεωρείται και η ανακάλυψη του μποζονίου Χιγκς το 2012. Υπάρχουν, όμως, και ερωτήματα που παραμένουν αναπάντητα ακόμη: από τι αποτελούνται η «σκοτεινή ύλη» και η «σκοτεινή ενέργεια» που συνιστούν το 95% των συστατικών του σύμπαντος; Γιατί υπάρχουν μόνο τρεις οικογένειες σωματιδίων; Εάν η ύλη και η αντιύλη δημιουργούνται πάντα σε ίσες ποσότητες, πού πήγε η αντιύλη που θα πρέπει να δημιουργήθηκε αμέσως μετά τη Μεγάλη Εκρηξη; Οι θεωρητικές προσεγγίσεις για την απάντηση τέτοιων ερωτημάτων έχουν ήδη αρχίσει και η συμβολή του LHC στην πειραματική επαλήθευση των προσεγγίσεων αυτών αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στα χρόνια που έρχονται.

Εν κατακλείδι τα πειράματα του CERN συνεχίζουν την «περιπέτεια ιδεών» της επιστήμης που ξεκίνησε με τα πειράματα που έκανε ο Ερνεστ Ράδερφορντ πριν από περίπου 100 χρόνια. Τα πειράματα αυτά μας οδήγησαν στη διαπίστωση ότι η μεγαλύτερη ποσότητα της μάζας ενός ατόμου είναι συγκεντρωμένη στον πυρήνα του, γεγονός που μας έχει αναγκάσει να οδηγηθούμε στις σύγχρονες υποθέσεις μιας «νέας φυσικής» όπου όλα τα θεμελιώδη σωματίδια ίσως να είναι απλές χορδές ενέργειας. Και όχι μόνο, γιατί ίσως το σύμπαν να περιλαμβάνει περισσότερες διαστάσεις από αυτές που γνωρίζουμε, ενώ ίσως να υπάρχουν και άλλων ειδών σωματίδια που δεν έχουμε μέχρι τώρα ανακαλύψει. Η περιπέτεια συνεχίζεται!

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Η πόλις εάλω

ΜΕΛΑΝΙΑ ΔΑΜΙΑΝΟΥ
Λιτανεία του χρόνου
εκδ. Κίχλη, **σελ.** 82

Μια πόλη μετά την άλωσή της. Ερείπια, συντρίμμια, αποκαΐδια, σκιές στο σκοτάδι, χαλάσματα και φαντάσματα. Η πρωτοεμφανιζόμενη Μελανία Δαμιανού αποκαλύπτει στις σελίδες ένα υπερχρονικό, εωσφορικό τοπίο, ένα απέραντο πεδίο μάχης, αποκύημα ενός αέναου πολέμου. Περιφερόμενη στην πόλη, που φλέγεται σε κάποια γωνιά του κόσμου, η Διαμανού περισυλλέγει σπαρακτικά στιγμιότυπα, στιγμές έσχατης απόγνωσης, ανθρώπων ρημαγμένων από την ακατονόμαστη θηριωδία. Δεν μαθαίνουμε ποτέ τα αίτια της σφαγής ούτε γνωρίζουμε οτιδήποτε για τους εχθρούς που τη διέπραξαν. Η αφήγηση, κερματισμένη στις εξιστορήσεις πολιορκημένων και πολιορκητών, εστιάζεται στη φρίκη του άλογου κακού, απέναντι στο οποίο η ανθρώπινη ύπαρξη αποδεικνύεται πάντοτε ευπόρθητη.

Ο καθένας υπομένει τη δική του καταδίκη, καταδυόμενος σε ενδόμυχα βάραθρα, πορευόμενος ολομόναχος σε «έναν κόσμο αφώτιστο κι ανεξιχνίαστο». Ενας λιποτάκτης, που εγκατέλειψε τα όπλα του, φαντάζεται πως κρατά ένα ξίφος από πάγο, και καθώς αυτό λιώνει στο χέρι του, θυμάται πως είναι άοπλος. Περιπλανιέται στα ερείπια κουβαλώντας ένα σακούλι, όπου αποθησαυρίζει λείψανα της χαμένης ζωής, για να μην ξεχάσει τις όψεις των πραγμάτων. Μια αναγνώστρια, κρυμμένη από τον όλεθρο σε μια κατερειπωμένη βιβλιοθήκη, πολιορκημένη από τις στάχτες των βιβλίων, πασχίζει να διασώσει τη μνήμη του ελάχιστου. Πάνω στη σκόνη της πόλης γράφει θρυμματισμένες φράσεις, που σκορπίζονται στο φύσημα του ανέμου. Οι λέξεις της «ισχνό κεράκι», που φώτιζε «μια καταποντισμένη κιβωτό». Μια άλλη γυναίκα τριγυρνάει στα χαλάσματα τραγουδώντας, αντιπαλεύοντας με το θλιμμένο τραγούδι της τη νεκρική σιγή. Ενας άντρας ξυπνά από τη μελωδία της γυναικείας φωνής και ρίχνεται στο σκοτάδι, αποζητώντας την, παρακαλώντας την να συνεχίσει το τραγούδι. Οι δύο φωνές, βουλιαγμένες στη νύχτα, αντηχούν η μία μέσα στην άλλη. Ακολουθώντας την ηχώ του τραγουδιού, ο άντρας βημάτιζε μες στην ερημιά, που τον «σκέπαζε με το νεκρικό της σεντόνι»· «πάλευα να σκίσω το σάβανο, μα είχα ήδη στο στόμα τη γεύση του χώματος».

Ενας καλόγερος αντιδικεί με τον Θεό που απέσυρε το έλεός του. Κενός πλέον από πίστη, απευθύνεται στον Θεό της Δυστυχίας, του Πένθους, της Οδύνης, της Εγκατάλειψης, του Φόβου και του Θανάτου, και λίγο πριν γκρεμιστεί από τα τείχη, αγαλλιά που θα απαλλαγεί «από τη φριχτή αιχμαλωσία». Το σήμαντρο του μοναστηριού άπλωνε τον μεταλλικό του ήχο σε μια θανατερή, τεφρή επικράτεια, κυριαρχημένη από «την πιο σκληρή και άθραυστη σιωπή».

Η Δαμιανού ανασύρει από τα ερείπια εικόνες συγκλονιστικές, συμπυκνωμένου ζόφου. Ολόκληρη η πόλη είναι «ένας ξεχερσωμένος τάφος». Σε κάθε λασπωμένη της κόγχη πλαντάζουν από πόνο και παράπονο οι επιζώντες. Θαμμένος σε ένα λαγούμι, ένας άντρας ψάχνει κάποια ρωγμή ή ράγισμα ανάμεσα στις πέτρες και τα χώματα. Από κάπου μακριά διαισθάνεται ένα «λεπτό, σχεδόν ανεπαίσθητο νήμα αέρα», και όταν η ανάσα του, λυτρωμένη από τη λάσπη, πλημμυρίζει από αυτή την πνοή, συνειδητοποιεί πως δεν μπορεί να πάει πουθενά αλλού, παρά πίσω, βαθιά μέσα στο χώμα.

Ανάμεσα στις μαρτυρίες θυτών και θυμάτων παρεμβάλλονται ολιγόστιχες παράγραφοι, ποιητικές μινιατούρες, όπου η συγγραφέας μοιάζει να αποστάζει την οδύνη, διηθώντας την μέσα από λόγια σιβυλλικά, που εκδιπλώνονται σαν εφιαλτικές προφητείες. Ο ερεβώδης, βίαιος λυρισμός είναι το δεσπόζον στοιχείο της γραφής. Μολονότι στις συμβολικές νύξεις του λυρισμού εγκιβωτίζονται αλληγορίες, η γλώσσα παραμένει κρυπτική. Οι δεξιοτεχνικές αποκρύψεις της φειδωλής γραφής φλογίζουν την ένταση της εικονοποιίας. Χωρίς αμφιβολία, στο βιβλίο της Δαμιανού ξεχωρίζει ο λόγος, που σπαράζει στην προσπάθειά του να διαφυλάξει το ίχνος των πραγμάτων, να το διαρπάξει από το αδιαπέραστο σκοτάδι της λήθης.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΧΑΡΙΤΙΝΗ ΞΥΔΗ

Η Χαριτίνη Ξύδη γεννήθηκε στον Βόλο και κατοικεί στην Αθήνα. Εχει σπουδάσει Ιστορία και Αρχαιολογία. Εμφανίστηκε στη λογοτεχνία το 2005 με το μυθιστόρημα «C-Minor» (Ιωλκός), το οποίο ακολούθησαν επτά ποιητικές συλλογές, ένα διήγημα και μία συλλογή μικρών κειμένων. Το τελευταίο της βιβλίο, «Λαϊκά & Μπλουζ», κυκλοφόρησε τον Μάρτιο του 2018, από τις εκδόσεις Μετρονόμος.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Ολον τον καιρό έχω τους Ψαλμούς του Δαυίδ. Επειδή πρόκειται για ακραιφνή ποίηση που γαλήνευει την ψυχή μου.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα θα θέλατε να είστε και γιατί;
Οποιαδήποτε ηρωίδα του Δανού σκηνοθέτη Καρλ Ντράγερ, γιατί είναι αγωνίστριες, παθιασμένες, αποφασισμένες, και υμνούν τη γυναικεία εξέγερση ανά τους αιώνες. Διαθέτουν ψυχική και πνευματική δύναμη, συμπαραλλήλως με τη μεγαλειώδη αγνότητα του συναισθηματισμού τους.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές και συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Την Ντιράς, γιατί είμαι αδήριτα ντιρασιανή (sic), τον Μπέκετ, γιατί δεν θα είναι φλύαρος, την Αγκαθα Κρίστι, για τη σπινθηροβολία της, τον Γιώργο Ιωάννου, για την ευαισθησία και την απέραντη συγκίνηση που μου προκαλεί η ύπαρξή του, και τον Χρήστο Βακαλόπουλο, για όλα αυτά που ήταν.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα, χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Κάθε χρόνο στη βορειοανατολική Ινδία, στην περιοχή Jatinga, μεταξύ Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου, καθημερινά από τις 7 το απόγευμα μέχρι τις 10 το βράδυ, πολλά είδη αποδημητικών πουλιών αυτοκτονούν μαζικά πέφτοντας με ταχύτητα σε δέντρα και κτίρια. Το διάβασα στο βιβλίο «Απαγορευμένες περιοχές», του Γιώργου Σταυριανού.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
«Το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι», του Οσκαρ Ουάιλντ.

Και το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Επιστρέφω συχνά σε ορισμένους «τόπους» της «Μήδειας» του Ευριπίδη, σε αριστουργηματική μετάφραση του Γιώργου Χειμωνά. Ας πούμε πως έχω μια ιδιαίτατη αδυναμία στο χορικό, το οποίο μιλάει για το μέγα κακό του έρωτα.

Τι ενώνει τα λαϊκά με τα μπλουζ; Και τι τα χωρίζει;
Ακούω και τα δύο είδη σαν προσευχές, κάτι πολύ κατανυκτικό. Μοιραία, λοιπόν, αυτό που τα ενώνει είναι πως ακυρώνουν κάθε σύμβαση, καταργούν τα απωθημένα, είναι κατασταλαγμένα, δεν αμφιταλαντεύονται. Είναι αθώα, αγνά, συγχρόνως περιπλάνηση και το σπίτι σου. Στη δική μου μουσική συνείδηση, δεν τα χωρίζει απολύτως τίποτε, γιατί μιλάνε για εκείνους που, ενώ η ζωή τούς βύθισε στα δεινά και στις συμφορές, «έστυψαν την ψυχή τους και βγήκαν από τους πόρους της» τα λαϊκά και τα μπλουζ.

Να περιμένουμε καινούργιο βιβλίο; Σε τι πελάγη θα πλέει;
Εχω ήδη παραδώσει το σώμα του καινούργιου βιβλίου στον εκδότη μου, Θανάση Συλιβό (εκδ. Μετρονόμος), και η έκδοση αναμένεται σύντομα. Πρόκειται για το 2ο μέρος της «τριλογίας» των «Λαϊκών & Μπλουζ», και τιτλοφορείται «Λιτλ Μπόι».

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Ανθρωπιστικές επιστήμες

1. **«The Narrow Corridor - States, Societies and the Fate of Liberty»** του Daron Acemoglu (Allen Lane)
2. **«Narrative Economics - How Stories Go Viral & Drive Major Economic Events»** του Robert Shiller (Princeton University Press)
3. **«The Cosmopolitan Tradition - A Noble But Flawed ideal»** της Martha Nussbaum (Harvard University Press)
4. **«Where Power Stops - The Making and Unmaking of Presidents and Prime Ministers»** του David Runciman
5. **«The Great Cauldron - A History of Southeastern Europe»** της Marie-Janine Calic (Harvard University Press)

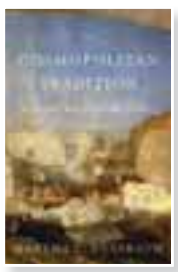

Αυτή την εβδομάδα

Θετικές επιστήμες

1. **«Outgrowing God - A Beginner's Guide»** του Richard Dawkins (Bantam Press)
2. **«Through Two Doors at Once - The Elegant Experiment that Captures the Enigma of Our Quantum Reality»** του Anil Ananthaswamy (Dutton)
3. **«The Art of Logic - How to Make Sense in a World that Doesn't»** της Eugenia Cheng (Profile Books)
4. **«The Human Swarm - How Our Societies Arise, Thrive, and Fall»** του Mark Moffett (Head of Zeus)
5. **«Cosmological Koans - A Journey to the Heart of Physics»** του Anthony Aguirre (Allen Lane)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ERIK TANNER / THE N.Y. TIMES

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Τζέσικα Λανγκ, η φωτογράφος

Φωτογραφημένη στα γραφεία του Netflix στη Νέα Υόρκη, η Τζέσικα Λανγκ βρέθηκε στο προσκήνιο όχι μόνο για τον ρόλο της στη σειρά «The Politician», αλλά και για το νέο της βιβλίο «Highway 61». Είναι ένα φωτογραφικό χρονικό που καταγράφει όλα όσα συμβαίνουν στον αυτοκινητόδρομο 61, που αρχίζει στα καναδικά σύνορα και φθάνει έως τη Νέα Ορλεάνη, όπου η Τζέσικα Λανγκ είχε δικό της σπίτι. Το πάθος της είναι η φωτογραφία.

EPA / FERNANDO ALVARADO

ΜΑΔΡΙΤΗ

Νέα πνοή στο Πράδο

Ο ιστορικός πυρήνας του Μουσείου Πράδο, το Salon de Reinos, αποκαθίσταται και επανέρχεται στην αρχική μορφή του 17ου αιώνα, σε συνδυασμό με τον εμπλουτισμό του με νέα στοιχεία. Το έργο αποκατάστασης υπογράφουν οι αρχιτέκτονες Νόρμαν Φόστερ και Κάρλος Ρούμπιο, που κέρδισαν το πρώτο βραβείο σε διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Σύμφωνα με τη μελέτη, θα μεγαλώσει η είσοδος και θα επεκταθεί σημαντικά ο διαθέσιμος χώρος για την έκθεση έργων τέχνης.

THE MORGAN LIBRARY

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Τα σχέδια του Τζον Σίνγκερ Σάρτζεντ

Γνωστός ως ο υπέρτατα κομψός χρονικογράφος της αστικής μπελ εποκ, ο Τζον Σίνγκερ Σάρτζεντ (1856-1925) έχει αφήσει και μεγάλη παρακαταθήκη από σχέδια με κάρβουνο. Στο σχέδιο επιδόθηκε κυρίως μετά το 1907, όταν σταδιακά σταμάτησε να ζωγραφίζει τα μεγάλα πορτρέτα σε λάδι. Είναι μια στροφή στην τέχνη του περισσότερο εσωτερική και μύχια. Μεγάλο μέρος των σχεδίων αυτών παρουσιάζονται τώρα στη Νέα Υόρκη, στη Βιβλιοθήκη Μόργκαν.

GRAFTON

ΔΟΥΒΛΙΝΟ

Βραβείο για τους Grafton

Το χρυσό βραβείο του RIBA (Βασιλικό Ινστιτούτο Βρετανών Αρχιτεκτόνων) για το 2020 έλαβε το αρχιτεκτονικό γραφείο Grafton Architects, με έδρα το Δουβλίνο. Οι Grafton έχουν σχεδιάσει μεγάλο αριθμό υποδειγματικών πανεπιστημιακών κτιρίων, ανάμεσα στα οποία η Ιατρική Σχολή του Λίμερικ (βραβευμένο έργο), η Σχολή Οικονομικών Επιστημών της Τουλούζης (στη φωτογραφία), το πανεπιστημιακό κάμπους στη Λίμα του Περού, κ.ά. Το γραφείο ιδρύθηκε το 1978.

EPA/RODRIGO JIMENEZ

ΜΑΔΡΙΤΗ

Η δύναμη του φωτορεπορτάζ

Η Ισπανίδα φωτογράφος Καταλίνα Μαρτίν-Τσίκο ξεναγεί το κοινό στις φωτογραφίες της, που αποτελούν μέρος της μεγάλης έκθεσης των υποψηφίων για το διεθνές βραβείο Φωτορεπορτάζ. Η έκθεση φιλοξενείται στο κτίριο της Ενωσης Αρχιτεκτόνων στη Μαδρίτη και θα παραμείνει ανοικτή έως τις 3 Νοεμβρίου. Οι φωτογραφίες έχουν τίτλο «Κολομβία (ανα)γέννηση» και συνθέτουν τη μεγάλη τοιχογραφία του κοινωνικού και πολιτικού χάρτη της εποχής μας.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA / GIUSEPPE LAMI

Λεονάρντο, Ραφαήλ και Δάντης

ΡΩΜΗ

Το τρίπτυχο της ιταλικής μεγαλοφυΐας –ως τίτλος– ακούγεται πομπώδες και αυτάρεσκο, ωστόσο έχει να κάνει με μεγέθη που ακούν στο όνομα Λεονάρντο ντα Βίντσι, Ραφαήλ και Δάντης. Η ιστορική Εθνική Ακαδημία των Λυγκέων (Ακαντέμια Νατσιονάλε ντέι Λιντσέι) στη Ρώμη εγκαινίασε την πρώτη έκθεση αφιερωμένη στον Λεονάρντο ντα Βίντσι, αρχίζοντας έτσι το αφιέρωμα στις τρεις μεγάλες μορφές της Ιταλίας, ένα αφιέρωμα για κάθε χρόνο. Η έκθεση «Ο Λεονάρντο στη Ρώμη» εστιάζει σε ένα κεφάλαιο της ζωής του, αν και είχε δράσει κυρίως στο Μιλάνο, στη Βενετία και στη Φλωρεντία. Είναι όμως το πρώτο μέρος της τριλογίας «Το τρίπτυχο της ιταλικής μεγαλοφυΐας» (ή διάνοιας, θα μπορούσε να πει κανείς), που θα συνεχιστεί με το αφιέρωμα στον Ραφαήλ το 2020 και στον Δάντη το 2021. Η Ακαδημία των Λυγκέων πήρε το όνομά της από τον λύγκα, το αιλουροειδές που διακρίνεται για την εξαιρετική όραση, την ταχύτητα και την ετοιμότητά του. Είναι το έμβλημά της, καθώς ως ακαδημία των επιστημών, τα χαρακτηριστικά αυτού του αιλουροειδούς ταιριάζουν με τους ιδρυτικούς σκοπούς της, σύμφωνα με τις αντιλήψεις του πρώιμου 17ου αιώνα. Η ακαδημία ιδρύθηκε το 1603, και ο Γαλιλαίος Γαλιλέι βρέθηκε στο επίκεντρο των ερευνών της. Ηταν ένας δυναμικός αλλά σύντομος πρώτος κύκλος ζωής που ατόνησε μετά τον θάνατο του ιδρυτή της Φραντσέσκο Τσέζι το 1630. Το 1651, η Ακαδημία των Λυγκέων ήταν παρελθόν. Αλλά η αναγέννησή της ήρθε περίπου 200 χρόνια αργότερα, όταν τον 19ο αιώνα ανασυστάθηκε και από το 1847 συνδέθηκε με το παπικό καθεστώς της Ρώμης. Η αρχική ιδέα της ακαδημίας ήταν να δημιουργηθεί μια ένωση της νέας επιστήμης γύρω στο 1600, με τις μεγάλες καινοτομίες που έφερναν η συστηματική παρατήρηση, τα πειράματα και οι ανακαλύψεις. Ηταν μια κοινότητα με κανόνες αλλά και προνόμια, βιβλιοθήκες, κοιτώνες και βοτανικό κήπο. Η ακαδημία τύπωσε πρώτη τα βιβλία του Γαλιλαίου και τον υποστήριξε σε κάθε αντιμαχία του. Τα μέλη της ακαδημίας είχαν μεγάλη παραγωγή σε μικρογραφίες και σχέδια, αξιοποιώντας την πρόσφατη, τότε, εφεύρεση του μικροσκοπίου. Η νέα περίοδος, από τα μέσα του 19ου αιώνα, έχει διευρυμένο προσανατολισμό, αγκαλιάζει και τις τέχνες και τη λογοτεχνία και δρα ως παραδοσιακός θεσμός στην ιταλική πρωτεύουσα. Στεγάζεται στο επιβλητικό Παλάτσο Κορσίνι, στη Βία ντέλα Λουνγκάρα. Χτίστηκε από την οικογένεια Κορσίνι τη δεκαετία του 1730.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το πρόβλημα με τη ζωή είναι ότι υπάρχουν οι άνδρες και οι γυναίκες

Τροφή για σκέψη. Κάπως έτσι αντιμετωπίζει ο κύριος Γκρι τα βιβλία του Ντέιβιντ Σιλντς (γενν. το 1956). Αυτός ο ανήσυχος Αμερικανός, που έχει γράψει χιουμοριστικά, δηκτικά, στοχαστικά –αλλά και κάπως αφοριστικά (βλέπε: επιφανειακά)– για θέματα όπως η φθορά («το πρόβλημα με τη ζωή είναι ότι μια μέρα θα πεθάνεις» – αμετάφραστο ακόμη στην Ελλάδα) ή για τη γραφή («πεινασμένος για πραγματικότητα», επίσης αμετάφραστο), έχει τραβήξει εδώ και χρόνια την προσοχή του κυρίου Γκρι, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι και αγαπημένος συγγραφέας.

Το τελευταίο του βιβλίο, «Το πρόβλημα με τους άνδρες. Σκέψεις πάνω στο σεξ, τον έρωτα, τον γάμο, το πορνό και την εξουσία» (αμετάφραστο), είναι ακριβώς αυτό: θραύσματα σκέψεων και βιβλίων που έχει διαβάσει, ένα ευφυές κολάζ που συνδέεται με μια χαλαρή δομή. Το κείμενο αναπτύσσεται σαν σπείρα και ισορροπεί κάπου ανάμεσα στην εξομολόγηση και την επινόηση. Μάλλον: δεν απασχολεί διόλου τον Σιλντς τι είναι πραγματικό και τι επινοημένο – αρκεί να είναι δραστικός λόγος, γραφή και σύνθεση που να σε διαπερνά με τον τρόπο που μόνον η λογοτεχνία μπορεί να το πετύχει. Το αποτέλεσμα εδώ είναι άνισο· είναι όμως απολαυστικό.

Αρχίζει με αυτούς να σε μισούν και τελειώνει με σένα να μισείς εσένα (Τζέιμς Μπόλντγουιν).

Το βιβλιαράκι αυτό (εκτός από αραιό είναι και σύντομο: μόλις 140 σελίδες) θα μπορούσε να είναι και ερωτική επιστολή του συγγραφέα προς τη γυναίκα του. Κυρίως, όμως, είναι σπασμωδικός στοχασμός (σπασμός: όπως κλονισμός, μα και όπως οργασμός) πάνω στις σχέσεις και στα φύλα στον εικοστό πρώτο αιώνα. Ζήτησα λοιπόν από τον κύριο Γκρι, αντί άλλης φλυαρίας, να ξεχωρίσει μερικά αποσπάσματα:

«Εραστές που κολυμπούν», τμήμα εργου που ο Αμερικανός ζωγράφος Ερικ Φιτσλ φιλοτέχνησε το 1984.

• Είναι ακριβώς η ισότητα που καταστρέφει τη λίμπιντό μας, η ισότητα είναι που κάνει τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες να πλήττουν (Κριστίνα Νέρινγκ).

• Διότι, εάν μπορούσαμε να ικανοποιηθούμε με οποιονδήποτε τρόπο, θα είχαμε ικανοποιηθεί εδώ και πολύ καιρό (Σενέκας).

• Ολοι μας είμαστε τραυματισμένοι και τα βαθύτερα τραύματα πάντοτε αναδύονται μέσα από το σεξ (Τίσντεϊλ).

• Είναι συμφέρον του συγγραφέα να διασφαλίσει ότι το τραύμα δεν θα κλείσει ποτέ. Ο δαίμονας που παράγει παραείναι πολύτιμος (Ρίτσαρντ Στερν).

• Η θηλυκή αδιαφορία πάντοτε ήταν για μένα κάτι απίστευτα ερωτικό.

• Κανένας ποτέ δεν θεραπεύεται από τίποτα· αυτό τουλάχιστον είναι φανερό.

• Γιατί μου παίρνεις τον συναισθηματικό μου πυρετό, να δεις πόσο έχω, μονάχα όταν ήδη γνωρίζεις ότι βρίσκομαι σε ελεύθερη πτώση;

• Το δράμα της ηδονής μιας γυναίκας δεν είναι γραμμένο στα γεννητικά της όργανα αλλά στο πρόσωπό της (Λίζα Κάτζμαν).

• Δεν μ' ενδιαφέρει τόσο πώς επιβιώνουν οι άνθρωποι όσο το πώς αποφεύγουν την ταπείνωση. Νομίζω ότι η αποφυγή της ταπείνωσης βρίσκεται στον πυρήνα της τραγωδίας και της κωμωδίας και πιθανώς της ζωής μας όλης (Τζον Γκουάρ).

• Αρχίζει με αυτούς να σε μισούν και τελειώνει με σένα να μισείς εσένα (Τζέιμς Μπόλντγουιν).

• Εχουν όλες οι ταινίες ένα κοινό θέμα;

Το μοναδικό θέμα που μπορώ να σκεφτώ είναι στ' αλήθεια μια ερώτηση: Γιατί δεν μπορούν οι άνθρωποι να είναι ευτυχισμένοι μαζί; (Ακίρα Κουροσάβα, συνέντευξη με τον Ντόναλντ Ρίτσι).

«Αφηνα τους χαρακτήρες να με οδηγούν»

Η Ελληνοαμερικανίδα ενδυματολόγος Ανθια Σίλμπερτ (Γιαννακούρου), δύο φορές υποψήφια για Οσκαρ, μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

SAKIS LALAS

Η Ανθια Σίλμπερτ στο σπίτι της στη Σκιάθο, όπου ζει τα τελευταία περίπου 20 χρόνια, κρατώντας το βραβείο για το σύνολο της προσφοράς της.

Η επιθυμία της ήταν να κάνουμε τη συνέντευξη γραπτώς. Ετσι κι έγινε. Ελαβε τις ερωτήσεις με mail και τις απάντησε μέσα σε λίγες ώρες. Αποτελεσματική και σαφής, έτσι πρέπει να ήταν ανέκαθεν. Στο βιογραφικό της, λίγες γραμμές μόνον αφορούν τη ζωή της και ας είναι πλούσια σε γεγονότα. Το μεγαλύτερο μέρος του καταλαμβάνεται από τη φιλμογραφία της. Η Ανθια Σίλμπερτ είναι μια προσωπικότητα του κινηματογράφου, που όμως δεν περιαυτολογεί. Προτιμά να μιλούν τα έργα της για εκείνη.

Γεννήθηκε στο Μπρούκλιν το 1937, το πατρικό της όνομα είναι Ανθια Γιαννακούρου (Anthea Giannakouros). Μεγάλωσε σε μια τυπική, πολύ δεμένη ελληνοαμερικανική οικογένεια, ένα παιδί που του άρεσε να σχεδιάζει και να ζωγραφίζει. Εμαθε να ράβει από τη γιαγιά της.

Ηταν μέλος μιας παρέας διανοουμένων του κινηματογράφου, οι οποίοι συνέδεσαν το όνομά τους με την εποχή: Μάικ Νίκολς, Ρόμαν Πολάνσκι, Ουόρεν Μπίτι, Τζακ Νίκολσον.

Ο πατέρας της ήλπιζε ότι θα γινόταν δικηγόρος ή αρχιτέκτονας, αλλά εκείνη σπούδασε Ιστορία Τέχνης. Ξεκίνησε να εργάζεται στον κινηματογράφο ως ενδυματολόγος το 1967 και συνέχισε επί περίπου μία δεκαετία, την περίοδο που ονομάστηκε «New Hollywood», όταν η πτώση των μεγάλων στούντιο παραγωγής έδωσε ευκαιρίες σε νέους δημιουργούς. Ηταν μέλος μιας παρέας διανοουμένων του κινηματογράφου οι οποίοι συνέδεσαν το όνομά τους με την εποχή: σκηνοθέτες σαν τον Μάικ Νίκολς και τον Ρόμαν Πολάνσκι, ηθοποιούς σαν τον Ουόρεν Μπίτι και τον Τζακ Νίκολσον· όλοι τους outsiders των ’60s.

Εκείνα τα χρόνια σχεδίασε κοστούμια για είκοσι μία ταινίες, μεταξύ αυτών το «Μωρό της Ρόζμαρι» και το «Chinatown», το «Shampoo» και το «Julia». Υπήρξε δύο φορές υποψήφια για Οσκαρ. Εχαιρε μεγάλης εκτίμησης ανάμεσα στους κινηματογραφιστές, η φιλοσοφία της ήταν να σχεδιάζει κοστούμια που δεν αυτοπροβάλλονταν αλλά εξυπηρετούσαν το σενάριο και τους ρόλους. Λένε ότι πολλές φορές έγινε η επιτυχημένη διαμεσολαβήτρια μεταξύ των σκηνοθετών και της παραγωγής.

Οταν τα πράγματα άλλαξαν στο Χόλιγουντ, εγκατέλειψε την ενδυματολογία και συνέχισε την καριέρα της ως studio executive, παραγωγός και σεναριογράφος. Το 2005 έλαβε ένα μεγάλο βραβείο για τη συνολική προσφορά της (Costume Designers Guild’s Lifetime Achievement Award), αλλά ήδη είχε κάνει άλλη μια στροφή στη ζωή της.

Εδώ και περίπου μία εικοσαετία ζει με τον σύζυγό της στη Σκιάθο. Εχει επιμεληθεί και εικονογραφήσει το βιβλίο του «Act III»: μιλάει για την «τρίτη πράξη» στη ζωή ενός καλλιτεχνικού ζευγαριού που πουλάει όλα του τα υπάρχοντα στην Αμερική και μετακομίζει στην Ελλάδα για να ζήσει την ωριμότητά του.

Το ξεκίνημα

«Πώς αποφασίσατε να γίνετε ενδυματολόγος;», αρχίζουμε τη συνέντευξη. «Είχα μόλις αποφοιτήσει από το Κολέγιο Μπάρναρντ και ετοιμαζόμουν να συνεχίσω στο Κολούμπια», απαντά. «Εκείνο το καλοκαίρι ένας σχεδιαστής του Μπρόντγουεϊ με προσέλαβε να κάνω έρευνα για ένα έργο. Οταν τελείωσα και του παρέδωσα τα σχέδια, με ρώτησε αν μπορούσα να παραμείνω στη διάθεσή του και να παρακολουθήσω την πορεία της κατασκευής των κοστουμιών, έτσι ώστε να γίνουν σωστά οι λεπτομέρειες.

»Μια μέρα που καθόμουν και παρακολουθούσα τη δουλειά, σκέφτηκα: “Αυτό είναι πιο ενδιαφέρον από τα χειρόγραφα του 12ου αιώνα”. Τηλεφώνησα λοιπόν στον πατέρα μου και του είπα ότι δεν θα συνεχίσω τις σπουδές μου στην Ιστορία Τέχνης, αλλά ότι ίσως μπορούσε ακόμη να πάρει πίσω τα χρήματα που έδωσε στο Κολούμπια. Είχα αποφασίσει να γίνω σχεδιάστρια κοστουμιών. Αλλωστε από παιδί, όποτε μου χάριζαν μια κούκλα, της έφτιαχνα ξανά τα μαλλιά και τα ρούχα».

Στιγμιότυπο από την ταινία «Chinatown» (αριστερά). Το πρωτότυπο σχέδιο από κοστούμι για την πρωταγωνίστρια στο «Μωρό της Ρόζμαρι» (στο κέντρο). Στιγμιότυπο από το «Μωρό της Ρόζμαρι» (δεξιά).

«Η συνεργασία με τον Ρόμαν ήταν ανέκαθεν πρόκληση για έμπνευση»

Η ταινία «Το μωρό της Ρόζμαρι» (Rosemary’s Baby, 1968) ήταν η δεύτερη στην οποία εργάστηκε και απογείωσε την καριέρα της. Ο Πολάνσκι ήθελε η πρωταγωνίστριά του να φορά κοριτσίστικα φορέματα σε αντίθεση με τη σκοτεινή πλοκή και την ένταση που κορυφώνεται σταδιακά.

Η Σίλμπερτ σχεδίασε πολλά φλοράλ βαμβακερά μπέιμπι-ντολ σε παστέλ αποχρώσεις. Ηταν η εποχή που το μίνι μεσουρανούσε· οι φούστες μέρα με τη μέρα κόνταιναν. Αυτό συνέβη επίσης στα φορέματα της Μία Φάροου (Ρόζμαρι): στην αρχή της ταινίας έφταναν λίγο κάτω από το γόνατο και στην πορεία «ανέβαιναν», κάνοντας τη νεαρή έγκυο να δείχνει όλο και πιο ευάλωτη.

Λίγα χρόνια αργότερα συνεργάστηκε πάλι με τον Πολάνσκι στο κλασικό «Chinatown» (1974), ένα νεο-νουάρ με πρωταγωνιστές τους Τζακ Νίκολσον και Φέι Νταναγουέι. Η ιδέα για τα κοστούμια ήταν να ανατρέξει σε εφημερίδες της εποχής και οικογενειακές φωτογραφίες αντί να συμβουλευθεί περιοδικά μόδας. Η ταινία κέρδισε 11 υποψηφιότητες για Οσκαρ, μία από τις οποίες ήταν για την Ανθια Σίλμπερτ.

«Η συνεργασία με τον Ρόμαν ήταν ανέκαθεν πρόκληση για έμπνευση και διασκέδαση», λέει. «Στην πραγματικότητα διαφωνήσαμε μία μόνον φορά: ήταν για το κόκκινο βερνίκι νυχιών της πρωταγωνίστριας. Η δική μου έρευνα έδειξε ότι τη δεκαετία του ’30 που διαδραματίζεται η ταινία, οι γυναίκες της ανώτερης τάξης στην οποία ανήκε ο χαρακτήρας που υποδύεται η Φέι Νταναγουέι, δεν έβαφαν κόκκινα τα νύχια τους. Εκείνος μου εξήγησε ότι οι θεατές δεν θα καταλάβαιναν τον αναχρονισμό επειδή η άποψή τους για τη συγκεκριμένη εποχή διαμορφώθηκε μέσω του κινηματογράφου, και όλες οι ηθοποιοί έβαφαν κόκκινα τα νύχια τους. Τη στιγμή που άρχισα να απαντώ, με ρώτησε εάν είχα αρχίσει να γίνομαι κι εγώ χαζή σαν όλους τους άλλους. Αργότερα μου δήλωσε ότι με θεωρούσε την εξυπνότερη γυναίκα που γνώρισε».

Πρωτότυπα σχέδια για τα κοστούμια δύο ακόμη ταινιών, με υποψηφιότητα για Οσκαρ: Αριστερά, μακέτα από το «Chinatown», δεξιά από το «Julia».

Και γιατί απέφευγε τα περιοδικά μόδας στη δουλειά της; «Επειδή ποτέ δεν γνώρισα κανέναν που μοιάζει σαν να βγήκε από τις σελίδες της Vogue. Για να ντύσω ένα χαρακτήρα, αναζητούσα κάποιο υπαρκτό πρόσωπο που του έμοιαζε, κι αυτό με καθοδηγούσε στον σχεδιασμό.

Η δουλειά του ενδυματολόγου σε μια ταινία είναι να αφήσει τον χαρακτήρα να τον καθοδηγήσει, όχι να κάνει ό,τι επιθυμεί ο ίδιος για να πάρει το χειροκρότημα».

Ο Σιλβέστερ Σταλόνε

Εντέλει ο μόνος που κατάφερε να την εκνευρίσει ήταν ο Σιλβέστερ Σταλόνε. «Είχα σχεδιάσει τα κοστούμια για το “FIST” (“Πυγμή”, 1978), και περιμέναμε να γυριστεί η πρώτη μεγάλη σκηνή της απεργίας των εργατών. Είδα τον Σιλβέστερ Σταλόνε να μπαίνει στο πλατό με το σακάκι ριγμένο στους ώμους του. Περίμενα να το φορέσει. Και περίμενα, και περίμενα. Εντέλει πήγα στον σκηνοθέτη (σ.σ. Νόρμαν Τζούισον) και του ζήτησα να πει στον Σιλβέστερ να φορέσει το σακάκι. Δεν επρόκειτο να κάνει μια βόλτα στη Βία Βένετο άλλωστε. Ο σκηνοθέτης μου είπε να μην παρεμβαίνω στη δουλειά του με τους ηθοποιούς. Του απάντησα ότι ήθελα ένα εισιτήριο για να φύγω και αποχώρησα. Χτύπησε την πόρτα μου στη μέση της νύχτας και μου ζήτησε συγγνώμη. Εντέλει έμεινα ώς το τέλος της ταινίας. Ομως αυτή η εμπειρία συνέβαλε στην απόφασή μου να αλλάξω καριέρα. Οταν μου έγινε η πρόταση από την Warner Brothers, δέχθηκα. Και ποτέ δεν κοίταξα πίσω».

• Η Ανθια Σίλμπερ βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη πριν από λίγες ημέρες για μια τιμητική εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και η εταιρεία παραγωγής Dark Candy.

Παρουσιάζω μια γενιά εν απογνώσει

Ο Πάρις Ερωτοκρίτου λαμβάνει μέρος στο 9ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους με το 15λεπτο «Scratch»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Στο πλαίσιο του 9ου Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους που πραγματοποιείται στο Θέατρο Ριάλτο, στη Λεμεσό έως τις 18 Οκτωβρίου στο Εθνικό Διαγωνιστικό Πρόγραμμα (αυτόματα συμπεριλαμβάνονται και στο διεθνές πρόγραμμα) συμμετέχει και ο σκηνοθέτης Πάρις Ερωτοκρίτου με την ταινία του «Scratch» (προβολή Πέμπτη 17/10). Το σενάριο της ταινίας, όπως μου λέει ο Πάρις, ήταν μια ενστικτώδης αντίδραση στα όσα θλιβερά έβλεπε να διαδραματίζονται γύρω του όταν ζούσε στην Ελλάδα το 2011, που λίγο αργότερα θα έφταναν και στην Κύπρο…

–Ποια η αφορμή για αυτή το «Scratch»;

–Έγραψα αυτό το σενάριο γύρω στο 2011, όταν ακόμα ζούσα στην Ελλάδα, η οποία τότε βίωνε έντονα τα αρχικά στάδια της οικονομικής κατάρρευσης, οι επιπτώσεις της οποίας συνεχίζονται δυστυχώς μέχρι σήμερα. Το σενάριο ήταν μια ενστικτώδης αντίδραση στα όσα θλιβερά έβλεπα να διαδραματίζονται γύρω μου –αλλά και στη δική μου ζωή– στον τόπο που ζούσα τότε. Μετά την ολοκλήρωση του σεναρίου επήλθε και στην Κύπρο η οικονομική κατάρρευση με τα γεγονότα του 2013. Ένιωσα ότι δεν υπάρχει διαφυγή, δεν υπάρχει το «εδώ είναι καλύτερα» τουλάχιστον όσο αφορά στον ευρωπαϊκό Νότο, αντιλήφθηκα ότι «you can run, but you can't hide». Ό,τι έβλεπα στην Ελλάδα το 2011 επαναλαμβάνονταν στην πατρίδα μου το 2013 και οι βίαιες αλλαγές που επέφερε στην ελληνική κοινωνία άρχιζαν να γίνονται αισθητές και στην κυπριακή. Πίστευα ότι μέχρι να γυριστεί η ταινία το θέμα της θα ήταν παρωχημένο, ότι θα αντιπαρερχόμασταν αυτή την κρίση, όχι τόσο σε οικονομικό αλλά κυρίως σε πνευματικό/συλλογικό επίπεδο. Δυστυχώς, όχι μόνο δεν έγινε αυτό αλλά κατά την άποψή μου η κρίση συντηρείται, γιγαντώνεται και μεταλλάσσεται, με τη φτωχοποίηση μεγάλου μέρους του πληθυσμού αλλά και τη συσσώρευση πλούτου και εξουσίας από μια πολύ μικρή ομάδα ανθρώπων, εις βάρος του συνόλου αλλά και του περιβάλλοντος, χωρίς ουσιαστική αντίσταση. Η εν λόγω ταινία περιλαμβάνει μόνο μια ατάκα. Αποτελεί μια σύνθεση εικόνων με μια χαλαρή γραμμική αφήγηση. Θεώρησα ότι μια τόσο σύντομη αλλά ουσιώδης –κατ' εμέ– και έντονα προσωπική εικονοκλαστική αφήγηση θα αποδιδόταν καλύτερα σε φιλμ παρά σε θεατρική σκηνή. Σε επαγγελματικό επίπεδο η ταινία αυτή υπήρξε ένα υπέροχο δημιουργικό διάλειμμα από την κύρια εργασία μου ως θεατρικού σκηνοθέτης.

Πίστευα ότι μέχρι να γυριστεί η ταινία το θέμα της θα ήταν παρωχημένο, ότι θα αντιπαρερχόμασταν αυτή την κρίση, όχι τόσο σε οικονομικό αλλά κυρίως σε πνευματικό/συλλογικό επίπεδο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΥΡΗΣ

Η ταινία πραγματεύεται το στοιχείο της τύχης ή καλύτερα την εναπόθεση της τελευταίας ελπίδας ενός απεγνωσμένου νέου (Προκόπης Αγαθοκλέους) στην τύχη, στη μορφή των ξυστών λαχείων.

–Γιατί Scratch;

–Η ταινία πραγματεύεται το στοιχείο της τύχης ή καλύτερα την εναπόθεση της τελευταίας ελπίδας ενός απεγνωσμένου νέου (Προκόπης Αγαθοκλέους) στην τύχη, στη μορφή των ξυστών λαχείων. Πέραν της άμεσης σχέσης του τίτλου με αυτό το είδος των λαχείων, υπάρχει και μια άλλη προέκταση του τίτλου πολύ πιο ουσιαστική. Αν μπεις στον κόπο να ξύσεις την επιφάνεια (κυριολεκτικά ή/και μεταφορικά) θα σου αποκαλυφθεί το χάος που εν τέλει σε περιβάλλει. Κι όμως, όπως και για τον πρωταγωνιστή της ταινίας, ίσως να είναι πολύ αργά. Κι ας νόμιζες ότι θα βγεις αλώβητος, χωρίς ούτε μια γρατζουνιά από την καταστροφή που κυκλώνει τους άλλους. Κλείνοντας, ας μου επιτραπεί ένας παράλληλος τίτλος, ο οποίος συνοψίζει το ταξίδι του πρωταγωνιστή στην ταινία, παραφράζοντας τους στίχους ενός γνωστού ξένου τραγουδιού της Tina Turner: What's luck (αντί love) got to do with it (if you live here).

–Διαβάζοντας την περίληψη της ταινίας, νιώθω ότι παρουσιάζεις μία Κύπρο εν απογνώσει, ισχύει;

–Παρουσιάζω κατά κύριο λόγο μια γενιά εν απογνώσει και δυστυχώς αυτή η γενιά (η ακόμα και γενιές) δεν βρίσκεται μόνο στην Κύπρο. Μια γενιά που δυσκολεύεται να διεκδικήσει, δυσκολεύεται να συσπειρωθεί και να δημιουργήσει κοινότητες, πολλές φορές δυσκολεύεται να αρθρώσει πολιτικό λόγο και να υψώσει ανάστημα. Αυτή η γενιά κατά την άποψή μου έχει προ πολλού περάσει το στάδιο της απόγνωσης, πιο πολύ στο σύνδρομο της παραίτησης τη βρίσκω, του εαυτού μου συμπεριλαμβανομένου. Όσο αφορά στην Κύπρο, η δική μου γενιά βίωσε μια βίαιη και απότομη απομυθοποίηση: το αφήγημα του οικονομικού θαύματος, της ευημερίας, της «σκληρής δουλειάς» κατέρρευσε εν μια νυκτί. Την ίδια στιγμή κατέρρευσαν ή καταρρέουν καθημερινά κι άλλα αφηγήματα και κορώνες με τις οποίες μεγαλώσαμε κι έχουν να κάνουν με το Κυπριακό, ενώ την ίδια στιγμή καταστρέφεται το περιβάλλον στο οποίο ζούμε στο όνομα της «οικονομικής ανάπτυξης». Ζούμε σ' ένα κράτος μιας κατ' επίφαση κανονικότητας, όπου δεσπόζει ο ατομικισμός ως στάση ζωής, το προσωπικό συμφέρον πέραν και πάνω από το συλλογικό καλό. Όλοι γνωρίζουμε, ίσως και να εκστομίσαμε, τη γνωστή φράση της κυπριακής διαλέκτου, το δημοφιλές «κρύψε να περάσουμε». Κρυβόμαστε τόσο καλά και για τόσο καιρό που κινδυνεύουμε να καθούμε, ξεχνώντας από ποιον ή ποιους κρυβόμαστε, κι εν τέλει ούτε «περνούμε» αλλά το κυριότερο ούτε ζούμε. Εγώ επιθυμώ να ζω κι όχι να επιβιώνω. Να δημιουργώ κι όχι να καταστρέφω, να μοιράζομαι κι όχι να συσσωρεύω. Κι όμως το παράδοξο όσο αφορά τη δημιουργία στο εν λόγω έργο, είναι ότι πρέπει να δείξεις την καταστροφή, όπως εγώ τουλάχιστον την αντιλαμβάνομαι: ελλείψει παραδείγματος μίμησης γίνεται επιτακτική η ανάγκη της παρουσίασης μιας φρικτής προειδοποίησης για τα όσα μας περιμένουν.

–Ολόκληρη η κοινωνία δεν έχει ευθύνη για την –ας την πούμε– αδηφαγία της άρχουσας τάξης;

–Δεν είναι τόσο απλό το θέμα που να ξεγράφεται με την απόδοση μεριδίων γενικευμένης ευθύνης μεταξύ δυνάστη και καταδυναστευόμενου. Παρά ταύτα κάθε φορά που ανεχόμαστε μια οποιαδήποτε αδικία μικρή ή μεγάλη, που σιωπούμε μπροστά στη διαφθορά και στο ψέμα, που εκστομίζουμε ή πληκτρολογούμε μεγάλα λόγια τα οποία δεν μετουσιώνονται σε δράση, ενδυναμώνουμε τους δυνάστες μας, και η σιωπή μας εκλαμβάνεται ως αποδοχή των όσων απαράδεκτων τεκταίνονται γύρω μας – χωρίς να το συνειδητοποιούμε γινόμαστε ένα με το τέρας.

–Δεν εξοργιζόμαστε όσο πρέπει ως κοινωνία;

–Αντιθέτως. Πιστεύω ότι είμαστε γεμάτοι οργή, ότι ζούμε τις δικές μας Dies irae, τις δικές μας μέρες οργής. Όμως αυτή η οργή δεν βρίσκει ουσιαστική, δημιουργική διέξοδο, δεν μετουσιώνεται σε κάτι θετικό, δεν γίνεται το καύσιμο για να προωθήσει μικρές και μεγάλες αλλαγές, κι ως εκ τούτου στρέφεται προς τα μέσα, εσωτερικοποιείται και επωάζεται. Και εν τέλει εκκολάπτεται στα γήπεδα, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα σχολεία, στις σχέσεις μας, στον δρόμο ενίοτε και σε πάρκινγκ, όπως είδαμε προσφάτως.

Σαρώνοντας τον «καμβά» της Ιστορίας

Η ζωή του εμβληματικού Γερμανού ζωγράφου Γκέρχαρντ Ρίχτερ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ο Τομ Σίλινγκ υποδύεται τον Γερμανό ζωγράφο Γκέρχαρντ Ρίχτερ στην ταινία του Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ «Μη χαμηλώνεις το βλέμμα». Μια ζωή τραγική και την ίδια στιγμή συναρπαστική.

«Αν μου πρότεινε κανείς να περάσω εβδομάδες μαζί με τον Μιχαήλ Αγγελο θα έλεγα "ευχαριστώ πολύ, αλλά προτιμώ τον Γκέρχαρντ Ρίχτερ"». Η σχέση ανάμεσα στον 47χρονο Γερμανό σκηνοθέτη Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ (βραβευμένο με Οσκαρ, το 2007, για το αλησμόνητο «Οι ζωές των άλλων») και τον 87χρονο ζωγράφο Γκέρχαρντ Ρίχτερ δεν εξελίχθηκε έτσι όπως ο πρώτος θα ήθελε ή όπως φαίνεται από το σχόλιό του. Πέρασε, πράγματι, πολλές εβδομάδες στο σπίτι του, ταξίδεψε μαζί του στη Δρέσδη, ο Ρίχτερ του επέτρεψε να μαγνητοφωνήσει συνομιλίες τους, αλλά όταν είδε το «Μη χαμηλώνεις το βλέμμα» («Never look away») ενοχλήθηκε. Παρότι στην ταινία το όνομά του δεν αναφέρεται πουθενά και ο κεντρικός ήρωάς του λέγεται Κουρτ Μπαρνέρτ (τον ερμηνεύει ο Τομ Σίλινγκ), η ιστορία που αφηγείται ο Φον Ντόνερσμαρκ, στα 188 λεπτά, είναι η ζωή του ζωγράφου.

Φτωχή έκφραση όμως η «ζωή», για μια πορεία στον χρόνο που περιλαμβάνει κοσμοϊστορικές αλλαγές που διαμόρφωσαν τον 20ό αιώνα: Η άνοδος του ναζισμού, ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, το κομμουνιστικό καθεστώς, η ανέγερση του Τείχους του Βερολίνου. Γεννήθηκε στη Δρέσδη, η οποία μετά τον πόλεμο βρέθηκε στην Ανατολική Γερμανία. Μαθητής του σοσιαλιστικού ρεαλισμού ήρθε σε επαφή το 1959, κατά τη διάρκεια της έκθεσης Documenta στο Κάσελ, με το έργο του Τζάκσον Πόλοκ και του Λούτσιο Φοντάνα. Το 1961, λίγο πριν χτιστεί το Τείχος, διέφυγε από την Ανατολική Γερμανία και εγκαταστάθηκε στο Ντίσελντορφ, όπου σπούδασε και αργότερα δίδαξε, από το 1971 έως το 1994, στην περίφημη Ακαδημία Καλών Τεχνών της πόλης. Σήμερα ζει στην Κολωνία.

Η ταραχώδης και την ίδια στιγμή συναρπαστική, στις εποχές που διέσχισε, ζωή του Ρίχτερ αποτυπώνεται, κατά κάποιον τρόπο, και στο έργο του.

Το παρελθόν του, μια διαδοχή από τραγωδίες· ο πατέρας του είχε αυτοκτονήσει, η μητέρα του είχε βιαστεί από Ρώσους, δύο θείοι του είχαν σκοτωθεί στο Ανατολικό Μέτωπο, οι συμμαθητές του είχαν βρει τον θάνατο στους βομβαρδισμούς της Δρέσδης από τους Συμμάχους και η θεία του, Μαριάν Σονφέλντερ, μικρότερη αδελφή της μητέρας του, με διαγνωσμένη σχιζοφρένεια, είχε μεταφερθεί από τους ναζί σε ψυχιατρείο, είχε στειρωθεί παρά τη θέλησή της, είχε αφεθεί να πεθάνει από πείνα και ριχτεί το 1945 σε ομαδικό τάφο.

Ο πατέρας της φοιτήτριας που ερωτεύτηκε και παντρεύτηκε στη Δρέσδη, διαπρεπής γυναικολόγος με μεγάλη καριέρα στην Ανατολική Γερμανία, όχι μόνον είχε υπηρετήσει στα SS σε μεγάλες θέσεις, αλλά ήταν και προσωπικά υπεύθυνος για την αναγκαστική στείρωση χιλιάδων γυναικών. Τον ρόλο του Χάινριχ Οϊφινγκερ (Καρλ Σίμπαρντ, στην ταινία) υποδύεται επιβλητικά ο Σεμπάστιαν Κοχ. «Πρόκειται για τέρας... Το πιο κτηνώδες είναι ότι έχει πείσει τον εαυτό του πως κάνει το σωστό. Για να τον σκιαγραφήσω καθοδηγήθηκα από κείμενα που θα μπορούσαν να τον είχαν επηρεάσει, όπως γραπτά του Νιτσε και του Βάγκνερ», λέει ο Κοχ.

Η ταραχώδης και την ίδια στιγμή συναρπαστική, στις εποχές που διέσχισε, ζωή του Ρίχτερ αποτυπώνεται, κατά κάποιον τρόπο, και στο έργο του. Περνάει από τον φωτορεαλισμό στην αφηρημένη τέχνη, το αφαιρετικό συνυπάρχει με το παραστατικό, μέσα σε έναν καταιγισμό χρωμάτων και όψεων. Πορτρέτα, οικογενειακά, προσωπικά, φωτογραφημένα και αποτυπωμένα στον καμβά (με την τεχνική που ο ζωγράφος εισήγαγε αρχές της δεκαετίας του '60), δίπλα σε έργα από την περίοδο της απόλυτης, «αυθάδους» αφαίρεσης. «Μου αρέσει ό,τι δεν έχει στυλ: τα λεξικά, οι φωτογραφίες, η φύση, εγώ και οι πίνακές μου», είχε πει κάποτε.

Ογκος «πραγματικότητα»

Παρακολουθώντας την ταινία του Φον Ντόνερσμαρκ, αυτήν τη σάγκα μιας οικογένειας και μιας χώρας, ενός κόσμου που αλλάζει, που διαλύεται και ανασυγκροτείται, που βυθίζεται και ξαναβγαίνει στην επιφάνεια, ο Ρίχτερ πρέπει να ένιωσε άβολα. Μεγάλος όγκος από «πραγματικότητα» που όσο και να προσπάθησε να «διαλύσει» ο σκηνοθέτης μέσα σε ατμοσφαιρικές σκηνές ή να συντμήσει, παραμένει ασφυκτική. Ισως και να διαφώνησε με τον αφηγηματικό τρόπο του Γερμανού σκηνοθέτη, που, εμπλέκοντας την προσωπική με τη μεγάλη Ιστορία, αποκάλυψε και, ενδεχομένως, απομυθοποίησε –αν και είναι πολύ προσεκτικός σε αυτό– τον ζωγράφο που έχει χαρακτηριστεί ο «Πικάσο του 21ου αιώνα». Η εποχή είναι εκρηκτική και καλλιτεχνικά (μόνο τον Γιόζεφ Μπόις να σκεφτεί κανείς που υπάρχει ως ρόλος αλλά με άλλο όνομα) και ο Φον Ντόνερσμαρκ καταφεύγει, είναι η αλήθεια, σε ευκολίες για να συνθέσει αυτήν την απαιτητική τοιχογραφία.

Ο Γκέρχαρντ Ρίχτερ ρωτήθηκε «για τη δύναμη της τέχνης». Απάντησε, στην ουσία, ότι πιστεύει πως πρόκειται «για λάθος λέξη». Για εκείνον η τέχνη δεν έχει καμία δύναμη. Υπάρχει για να δίνει παρηγοριά. «Με απασχόλησε πολύ το νόημα των λόγων του», σχολιάζει ο σκηνοθέτης. «Και με τον κίνδυνο να φανώ δραματικός, πιστεύω ότι εννοούσε πως κάθε σπουδαίο έργο τέχνης είναι η συγκεκριμένη απόδειξη ότι το τραύμα μπορεί να μετασχηματιστεί σε κάτι θετικό».

ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ για όγδοη σεζόν στο ΡΙΚ

Το βραβευμένο talk-show του ΡΙΚ, ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ με τον Τάσο Τρύφωνος επιστρέφει για όγδοη σεζόν, σε νέα μέρα και ώρα μετάδοσης. Ο Τάσος Τρύφωνος θα συναντά και φέτος σπουδαίες προσωπικότητες από Ελλάδα και Κύπρο που έχουν κάτι σημαντικό να πουν σε εξομολογητικές συνεντεύξεις. Ανανεωμένο και με καινούργια εικόνα, το ΤΕΤ-Α-ΤΕΤ φιλοδοξεί και φέτος να είναι το αγαπημένο talk-show των τηλεθεατών της Κύπρου. Η πρεμιέρα της όγδοης σεζόν θα γίνει τη Δευτέρα 14 Οκτωβρίου στις 10 μ.μ στο ΡΙΚ1 και ΡΙΚΗD με μια αποκλειστική τηλεοπτική συνέντευξη του νέου δημάρχου Αθηναίων, Κώστα Μπακογιάννη στο δημαρχείο της Αθήνας. Ο κ. Μπακογιάννης μιλάει για τη δολοφονία του πατέρα του Παύλου Μπακογιάννη, τον παππού του Κωνσταντίνο Μητσοτάκη και τη γιαγιά του Μαρίκα, τη μητέρα του Ντόρα Μπακογιάννη και τον θείο του πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Μιλά επίσης για το πρώτο του γάμο με την συμπατριώτισσα μας Κάλια Καμπουρίδου, τα παιδιά του και τη νυν σύζυγό του, τη δημοσιογράφο Σία Κοσιώνη. Δευτέρα 14 Οκτωβρίου 10 μ.μ. στο ΡΙΚ1 και ΡΙΚΗD

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.15 Bridge of spies
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή.
11.30 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.00 Χάλκινα χρόνια, ΙΙ - (Ε)
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Εκπομπή για την Αμυνα.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, III - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Άκου να δεις - (Ε) Κωμική σειρά.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) «Best of».
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ(νοηματική)
18.20 Πεταλούδα - (Ε) Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλιππίδη, Πάμπο Χαραλάμπους.
18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
19.25 Κάποτε το ΄80 Νέα κωμική σειρά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.15 Η γέφυρα των κατασκόπων (Bridge of spies). Ιστορική, δραματική ταινία, με τους Τομ Χανκς, Έιμι Ράιαν, κ.ά.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.05 Συνέχεια της ταινίας
23.45 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε)
00.15 Άκου να δεις - (Ε)
01.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.30 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
03.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
04.00 Αμύνεσθαι περί πάτρης

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

19.00 Αγώνας Κύπρος - Ρωσία
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ολίβια
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Μπέμπα και οι κάρτες
δ. Οι Σούπερ Γουίνγκς
ε. Τα παπούτσια της Φράνι
στ. Η Μάρθα μιλά
ζ. Ο Σούπερ Γουάι
η. Ο Ροζ Πάνθηρας
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη
β. Η μπέμπα και οι κάρτες
γ. Ντετέκτιβ Νόντι
δ. Οι Σούπερ Γουίνγκς
ε. Τα παπούτσια της Φράνι
στ. Η Μάρθα μιλά
ζ. Ο Ροζ Πάνθηρας
η. Ο Σούπερ Γουάι
θ. Παιχνιδούπολη
15.30 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Η εποχή των παγετώνων Σε τροχιά σύγκρουσης (Ice Age: Collision Course). Ταινία κινουμένων σχεδίων.
18.00 Power of sports Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 EURO 2020 Pre Game Κύπρος - Ρωσία
19.00 EURO 2020 Αγώνας Κύπρος - Ρωσία
20.50 EURO 2020 - Post Game Κύπρος - Ρωσία
21.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
21.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
21.40 The Good Wife, VII
23.15 Smallville, X - (Ε)
00.05 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.20 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Το κόκκινο ποτάμι
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
15.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξ. Ταραμουντά
16.00 Greece's Next Top Model, II - (Ε) Ριάλιτι μόδας με τους Βίκυ Καγιά, Δημήτρη Σκουλό, Άγγελο Μπράτη και Ηλιάνα Παπαγεωργίου.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 X-Factor - (Ε) Μουσικό ριάλιτι, με τους Μελίνα Ασλανίδου, Γιώργο Θεοφάνους, Χρήστο Μάστορα, Μιχάλη Τσαουσόπουλο. Παρουσίαση Δέσποινα Βανδή.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση.
23.00 Globetrotters - (Ε) Ταξιδιωτικό παιχνίδι περιπέτειας, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
00.40 AR3NA - (Ε) Δραματική σειρά.
01.40 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά.
02.40 UNA Fatsa - (Ε)
03.40 Ευτυχείτε - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The Final Four
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Σαν τον σκύλο με τη γάτα - (Ε) Κωμική σειρά.
07.30 Ιδιαίτερα για κλάματα (Ε) Κωμική σειρά
08.45 Φίλα τον βάτραχό σου (Ε) Κωμική σειρά.
09.20 Μην ψαρώνεις - (Ε) Κωμική σειρά.
10.10 Πέτα τη φριτέζα - (Ε) Κωμική σειρά
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Κοινωνική εκπομπή.
12.50 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά
13.55 3ο ΟΠΑΠ Soccer Tournament - Τελικός
15.00 Casa De Mikel - (Ε)
17.00 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.10 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά
19.30 Μην ψαρώνεις, ΙΙ Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 The Final Four Μουσικό talent show.
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.15 Football stories Ντοκιμαντέρ που καταγράφει την ποδοσφαιρική κουλτούρα κάθε χώρας.
01.10 Game of thrones, VI Δραματική σειρά «No One».
02.00 Έγκλημα και πάθος - (Ε) Αστυνομική σειρά.
02.50 Ποτέ δεν ξέρεις - (Ε)
03.40 Τα νέα του ANT1 - (Ε)
04.30 Πρεμιέρα - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.00 The Voice of Greece
05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
06.20 Όσο έχω εσένα - (Ε) Κωμική σειρά.
07.20 Food n' Friends Μαγειρικό show, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντούλη.
08.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
09.00 Μαζί σου Εκπομπή με την Τατιάνα Στεφανίδου.
11.00 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
12.00 Στην υγειά μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
15.00 Θα γίνει της πολυκατοικίας - (Ε) Κωμική σειρά.
16.00 Μαζί σε κάθε φάση Εκπομπή μαγειρικής με τον Λευτέρη Λαζάρου.
16.40 The Voice of Greece - (Ε) Μουσικό talent show.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 The Voice of Greece (Συνέχεια)
19.10 Άλλα λόγια θκειε παπά Κωμική σειρά, με τους Κωστάκη Κωνσταντίνου, Κώστα Καζάκα, κ.ά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 The Voice of Greece, IV Μουσικό talent show.
00.20 Γεγονότα σε τίτλους
00.30 Άλλα λόγια θκειε παπά Κωμική σειρά.
01.30 Μαζί σου - (Ε)
03.30 Επιστροφή - (Ε)
04.20 Κατά λάθος - (Ε)
05.00 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Κοινωνική σειρά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Soundtrack of Love
06.00 Kitchen Lab - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής.
07.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.20 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
14.00 Η φαμίλια - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
14.45 Λούης Night Show - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Λούη Πατσαλίδη.
17.00 Σπίτι είναι... Κωμική σειρά, με τους Εβελίνα Παπούλια, Αλέξανδρο Λογοθέτη.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, IV Κωμική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα, VII Κωμική σειρά, με τους Αντώνη Αντωνίου, Ελένη Κοκκίδου, κ.ά.
20.20 ALPHA NEWS
21.15 Soundtrack of Love Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Χριστιάνα Αριστοτέλους.
23.30 Μεσάνυχτα Late night show με την Ελεονώρα Μελέτη.
01.00 World party - (Ε)
02.00 Αληθινοί έρωτες - (Ε)
02.45 10η εντολή - (Ε) Αστυνομική σειρά.
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.45 Τηλεαγορά
09.00 Ξένη ταινία
10.45 Ξένη ταινία
12.35 Κατά λάθος μπαμπάς Ελληνική ταινία.
14.00 Τηλεαγορά
15.25 Καταραμένη ώρα Ελληνική ταινία.
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Το die for
02.20 Βάσιμες υποψίες

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.30 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Μόνο για σένα - (Ε)
14.00 Express Weekend
16.30 Τηλεαγορά
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.45 Ταξίδι γεύσεων, ΙΙ
19.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
19.30 Ξένη ταινία
21.20 Το ταξίδι της ζωής
22.20 Code Name: The cleaner Κωμωδία.
00.00 Ξένες σειρές
02.55 Video Clips

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
21.00 Pacman
22.00 Super Mario
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 Lizzie
08.00 The Cheerleader Murders
09.30 Sliding Doors
11.30 Galveston
13.15 American Wrestler: The Wizard
15.20 A Family Man
17.30 Molly's Game
20.00 Mafia Only Kills In Summer, I
21.00 Lizzie
23.00 Harry & Meghan: Becoming Royal
00.45 12 Feet Deep
02.15 My New Best Friend

GREEK CINEMA

22.00 Ο ξυπόλυτος πρίγκιψ
05.30 Θου Βου: Φαλακρός πράκτωρ, επιχείρησις γης μαδιάμ
07.10 Ο ουρανοκατέβατος
08.50 Ένα αστείο κορίτσι
10.35 Κίτσος, μίνι και σουβλάκια
12.10 Παίξε, μπουζούκι μου γλυκό
13.40 Η τύχη μου τρελάθηκε
15.10 Δέκα μέρες στο Παρίσι
16.50 Βαφτιστικός
18.20 Συνοικία το όνειρο
20.05 Μπετόβεν και μπουζούκι
22.00 Ο ξυπόλυτος πρίγκιψ
23.45 Ο παρθένος
01.05 Το ψώνιο
02.40 Ταπεινός και καταφρονεμένος

Πορνογραφία, ένας «αόρατος δικτάτωρ»

Οι κίνδυνοι από την οικουμενική κυριαρχία της την εποχή του Διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Μέχρι πριν από 10 χρόνια εικασίες και φήμες, συνήθως εξωπραγματικές, για τη σεξουαλική ζωή των διάσημων κυριαρχούσαν στις παρέες στην Ελλάδα, αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο. Καλύπταμε το έλλειμμα εικόνων μιλώντας συνεχώς για τις ιδιωτικές στιγμές των «επωνύμων» και επαναλαμβάνοντας απίθανες υποθέσεις που «είχαμε ακούσει». Από τότε που ανακαλύφθηκε το iphone και διαδόθηκαν τα κάθε λογής smartphones, το ενδιαφέρον αυτού του είδους υποχώρησε αισθητά. Ο λόγος, όπως συνάγεται από την ανάγνωση μελετών για τη μαζική συμπεριφορά, είναι η απελευθέρωση της πορνογραφίας.

Ποτέ άλλοτε στην ιστορία της ανθρωπότητας δεν υπήρχε τόσο άμεση και ολοκληρωμένη πρόσβαση όλων σε μια ανεξάντλητη θεματολογία πορνογραφίας, όσο υπάρχει σήμερα μέσα από την έκρηξη των δυνατοτήτων πρόσβασης στο Ιντερνετ. Ο πορνογραφικός κορεσμός αναίρεσε τις αιτίες που συντηρούσαν τη ζωηρή φαντασία για τα «πρότυπα» της μαζικής κουλτούρας. Οταν οι πολίτες μπορούν να έχουν δωρεάν πρόσβαση σε δρώμενα που υπερβαίνουν τη φαντασία τους δεν έχουν ιδιαίτερη διάθεση να βάλουν τη φαντασία τους να δουλέψει με «πρωταγωνιστές» τις προσωπικότητες της δημόσιας ζωής. Η καταφυγή στον κανιβαλισμό των προτύπων της μαζικής κουλτούρας για τον κορεσμό της σεξουαλικής πείνας δεν είναι πια απαραίτητη.

Η κοινωνική αλληλεπίδραση οδηγούσε στην τροφοδότηση της ερωτικής φαντασίας με ιστορίες και αφηγήσεις «της παρέας» που γίνονταν φήμες, διαδίδονταν και συγκροτούσαν ένα είδος πρώιμης «επαυξημένης πραγματικότητας». Πλέον, η ερωτική φαντασία αναπτύσσεται μοναχικά, χάρη στο smartphone. Η πολυσυσκευή γίνεται οθόνη οργίων, αλλά και εικονικό κρεβάτι αφού επιτρέπει το cyber sex, δηλαδή τη σεξουαλική τηλεπικοινωνία, τη βιντεο-επαφή. Αντιστοίχως και οι φιλίες. Στηρίζονταν στην κοινωνική αλληλεπίδραση, στην πραγματική συνάντηση, αλλά τώρα οι περισσότερες εξελίσσονται εικονικά, στο Facebook, στο Instagram και στο WhatsApp, χωρίς την αλληλεπίδραση των φίλων στον πραγματικό κόσμο. Οι άνθρωποι, πλέον, συναντώνται κυρίως μέσα στο μυαλό τους. Συναντώνται μέσω εφαρμογών, με εικονικές διασυνδέσεις και αλληλεπιδράσεις, και όχι μέσα από πραγματικές ενώσεις και επαφές.

Σε λίγα χρόνια, όταν το smartphone θα γίνει ένα τσιπάκι που θα εμφυτεύεται στον εγκέφαλο, θα ενοποιηθεί η πραγματική και η εικονική πραγματικότητα και θα ζούμε όλοι σε μια προσαυξημένη πραγματικότητα, η οποία ασφαλώς θα παρακολουθείται και θα σκηνοθετείται από τα «υπουργεία αλήθειας» που κρύβονται πίσω και από τα σημερινά social media και τις μηχανές αναζήτησης, όπως κατ' επανάληψη έχει εξηγηθεί.

Ολόκληρες περιοχές του Διαδικτύου διαδίδουν αρρωστημένη πορνογραφία, που βρίσκεται στην περιοχή του κοινού εγκλήματος.

SHUTTERSTOCK

Είναι εντυπωσιακό, όπως υπογραμμίζει ο Εντουαρντ Σνόουντεν, ότι σε μια εποχή διαιρέσεων και μίσους η πορνογραφία είναι εκείνο που «ενώνει» την ανθρωπότητα.

Ολα αυτά έρχονται στο μυαλό εξαιτίας τριών βιβλίων. Του Εντουαρντ Σνόουντεν με τίτλο «Το μεγάλο φακέλωμα» (Ψυχογιός), της καθηγήτριας του Harvard Shoshana Zubof (Σοσάνα Ζουμπόφ) «Surveillance Capitalism», (εκδ. Profile και τον Νοέμβριο στα ελληνικά με τίτλο «Η εποχή του Κατασκοπευτικού Καπιταλισμού» από τις εκδόσεις Καστανιώτη) και του Samuel L. Perry (Σάμιουελ Λ. Πέρι), «Addicted to Lust: Pornography in the Lives of Conservative Protestants» (Oxford University Press).

Η Ζουμπόφ, συνέντευξη της οποίας δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο περιοδικό «Κ» της «Καθημερινής» αποκαλύπτει ότι το Facebook και το Google είναι παγκόσμιοι μηχανισμοί παρακολούθησης, ανάλυσης και αναδόμησης της ατομικής και συλλογικής συμπεριφοράς.

Το «Μεγάλο φακέλωμα»

Τα ευρήματά της είναι συμβατά με τις αποκαλύψεις του Σνόουντεν που έκανε το 2013 στη βρετανική εφημερίδα Guardian. Από τη Μόσχα όπου ζει σήμερα για να αποφύγει τη σύλληψη από τις υπηρεσίες των ΗΠΑ, κυκλοφόρησε το «Μεγάλο φακέλωμα», ένα αυτοβιογραφικό βιβλίο, στο οποίο αναφέρεται στις εκτεταμένες επιχειρήσεις παρακολούθησης στις οποίες έλαβε μέρος ως συνεργάτης της αμερικανικής υπηρεσίας NSA. Είναι εντυπωσιακό, λοιπόν, όπως υπογραμμίζει, ότι σε μια εποχή διαιρέσεων και μίσους, εκείνο που ενώνει την ανθρωπότητα είναι η πορνογραφία. Ο Σνόουντεν αναφέρει στο «Μεγάλο φακέλωμα» ένα εύγλωττο παράδειγμα, ότι το μοναδικό πράγμα που ενώνει έναν σκληρό 19χρονο τρομοκράτη με τον 65άρη ευυπόληπτο θείο του είναι η κατανάλωση πορνογραφίας. Πρόκειται για ένα συμπέρασμα που προέκυψε στη συγκεκριμένη περίπτωση έπειτα από παρακολούθηση ολόκληρης της οικογένειας του νεαρού τρομοκράτη. Ολοι ερίζουν για όλα, όλοι συγκρούονται με όλους, αλλά εκείνο στο οποίο συμφωνούν είναι η καταφυγή στην πορνογραφία. Η πορνογραφία γίνεται η νέα πολιτική, το νέο οικουμενικό δόγμα, το μόνο στο οποίο μπορούμε να συμφωνήσουμε όλοι.

Πολλοί ειδικοί στον αγγλοσαξονικό κόσμο πιστεύουν πως πρέπει να ξεκινήσουν εκστρατείες ενημέρωσης των νέων ότι το σεξ δεν είναι βία και δεν πρέπει να συνδέεται με τη βία.

Δεν μιλάμε, όμως, πλέον για μια ρομαντική πορνογραφία που μπορεί να σημαίνει «σκοτάδι και μαγεία, συνωμοσία στο φως των αστεριών», για να θυμηθούμε τον στίχο του Αρη Δαβαράκη από την «Πορνογραφία» του Μάνου Χατζιδάκι, αλλά για μια σκληρή και απάνθρωπη πορνογραφία, αν σκεφτούμε μάλιστα τις πρόσφατες αποκαλύψεις των New York Times ότι το Internet έχει πλημμυρίσει από εικόνες παιδικής πορνογραφίας. Μαθαίνουμε ότι μέσα στο 2018 απομονώθηκαν 45 εκατομμύρια εικόνες με σεξουαλική κακομεταχείριση παιδιών, ενώ το 1998 είχαν καταγγελθεί «μόνον» 3.000. Ολόκληρες περιοχές του Διαδικτύου διαδίδουν αρρωστημένη πορνογραφία, που βρίσκεται στην περιοχή του κοινού εγκλήματος.

Αλλά και η αποδεκτή πορνογραφία συνδέεται με την πρόκληση ψυχολογικών διαταραχών. Ο Σάμιουελ Πέρι, επίκουρος καθηγητής κοινωνιολογίας στο πανεπιστήμιο της Οκλαχόμα, μελετά στο βιβλίο του την εμπειρία των συντηρητικών προτεσταντών στις ΗΠΑ, που μέχρι πριν από λίγα χρόνια είχαν αυτοπροστατευθεί από την κατανάλωση πορνογραφικού υλικού. Οταν όμως ο πειρασμός τρυπώνει στις φορητές συσκευές και προκαλεί ακόμα και τον πιο ευσεβή, τότε ακόμα και οι πιο εγκρατείς υποκύπτουν και εθίζονται σε δρώμενα που ποτέ δεν πίστευαν ότι θα παρακολουθούσαν. Η εμπειρία αυτή δεν συνδέεται με μια συνθήκη εκτόνωσης και απελευθέρωσης, αλλά με τον εγκλωβισμό των εν λόγω πιστών, όπως αναφέρεται στο βιβλίο, σε ένα κλειστοφοβικό περιβάλλον κατάθλιψης, ντροπής και απομάκρυνσης από το δόγμα λόγω των ενοχών που αναπτύσσονται.

Οι Αμερικανοί προτεστάντες

Καθώς δεν μπορεί να συμβιβαστεί η πίστη με τον πειρασμό, οι Αμερικανοί προτεστάντες γίνονται ενοχικοί «καταναλωτές» της αμαρτίας. Αρχίζουν να πιστεύουν ότι δεν αξίζουν να είναι «πραγματικοί χριστιανοί» και απομακρύνονται από τις ενορίες. Οι ιερείς υπεύθυνοι των ενοριών σκέφτονται σοβαρά να προσφέρουν προγράμματα ανόρθωσης του ηθικού και απεξάρτησης από την πορνογραφία.

Στις νεότερες ηλικίες το πρόβλημα είναι ο σεξουαλικός αναλφαβητισμός, δηλαδή η αντίληψη που σχηματίζουν αρκετοί νέοι, οι οποίοι μαθαίνουν το σεξ από το Ιντερνετ, ότι σεξουαλικές σχέσεις είναι αυτές που απεικονίζει η πορνογραφία. Εχει δημιουργηθεί μια νέα εθνογραφία του σεξ, όπου ιδίως το «millennial sex», δηλαδή το σεξ των «τινέιτζερ», όσων γεννήθηκαν από το 2000 και μετά, είναι μια άχαρη μίμηση της πορνογραφικής βιαιότητας που αφειδώς καταναλώνεται. Τα πορνογραφικά σενάρια είναι κυρίως ιστορίες βίας και όσοι μαθαίνουν το σεξ από αυτά σχηματίζουν την εντύπωση ότι το σεξ διαφέρει ελάχιστα από τον βιασμό. Ακριβώς γι' αυτό τον λόγο πολλοί ειδικοί στον αγγλοσαξονικό κόσμο πιστεύουν ότι πρέπει να ξεκινήσουν εκστρατείες ενημέρωσης των νέων ότι το σεξ δεν είναι βία και δεν πρέπει να συνδέεται με τη βία.

Προειδοποίηση για μια δυστοπία επιστροφής στον πρωτογονισμό

Οι ασυμβίβαστες φεμινίστριες του παλιού καιρού, όπως η Κάθριν Μακ Κίνον και η Αντρέα Ντουόρκιν, που υποστήριζαν ότι η πορνογραφία οδηγεί στην κανονικοποίηση του βιασμού ή ότι το ίδιο το σεξ είναι μια πράξη βίας, επανέρχονται στην επικαιρότητα αφού τα λόγια τους, που πριν από 40 χρόνια θεωρήθηκαν υπερβολικά, αποδεικνύονται σήμερα ισορροπημένα και προφητικά. Οι μετριοπαθείς φεμινίστριες κρατούσαν αποστάσεις από τις ακραίες. Υποστήριζαν ότι η δαιμονοποίηση του σεξ είναι αντιφεμινιστική και υποτιμά τις γυναίκες αφού τις καθιστά εκ προοιμίου ανίκανες να προστατεύσουν τον εαυτό τους και να θέσουν εκείνες τα όρια και τα πρότυπα της υγιούς σεξουαλικής συμπεριφοράς. Ομως το ποιος θέτει τα όρια, όπως και όλα στο σεξ, είναι ένα ζήτημα ισχύος. Η ισχύς είναι οικονομική, θεσμική, πολιτική. Επρεπε να εμφανιστεί το κίνημα #metoo για να ισχυριστεί κανείς ότι μπορεί να έφτασε αυτή η στιγμή που οι γυναίκες πράγματι μπορούν να θέτουν όρια. Η βιαιότητα στις ερωτικές προσεγγίσεις έπαψε να θεωρείται «φυσιολογική» μόλις το 2018, με τη χιονοστιβάδα των αποκαλύψεων για τη συμπεριφορά του κινηματογραφικού παραγωγού Χάρβεϊ Ουάινσταϊν και άλλων «λουλουδιών» του θεάματος.

Η Γκουίνεθ Πάλτροου και ο Μαρκ Ράφαλο σε μια σκηνή της ταινίας «Thanks for Sharing». Δεξιά, ο Μάικλ Φασμπέντερ σε σκηνή της ταινίας «Shame». Και οι δύο έχουν θέμα τον εθισμό στην πορνογραφία και στο σεξ.

Στην Ελλάδα το #metoo απλώς δεν υπάρχει. Στη χώρα μας η κατάχρηση εξουσίας (και φυσικά όχι μόνο στο σεξ...) ανήκει στο πεδίο του φυσιολογικού.

Ωστόσο, η «πρόοδος» δεν αφορά όλες τις χώρες. Το #metoo βρήκε απήχηση μόνο στον αγγλοσαξονικό κόσμο, ίσως γιατί η ωρίμανση των οικονομικών σχέσεων στον αγγλόφωνο καπιταλισμό να έχει διαμορφώσει μια βαθύτερη και πιο στέρεη ισότητα ισχύος ανδρών - γυναικών, κάτι που είναι ακόμα ζητούμενο όχι μόνον στις ασιατικές και στις αραβικές χώρες, αλλά και στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης. Στη Γαλλία επικρατεί ακόμα η ρομαντική καρικατούρα της Γαλλίδας femme fatale που απολαμβάνει και ενθαρρύνει τα «παιχνίδια», αλλά δύσπιστοι θα έλεγαν ότι δεν πρόκειται παρά για μια εσωτερίκευση και μεταμφίεση της αδυναμίας σε υπολανθάνουσα υπερηφάνεια. Στην Ελλάδα το #metoo απλώς δεν υπάρχει. Στη χώρα μας η κατάχρηση εξουσίας (και φυσικά όχι μόνο στο σεξ...) ανήκει στο πεδίο του φυσιολογικού.

Ομως το θέμα δεν είναι η πορνογραφία της εξουσίας, αλλά η εξουσία της πορνογραφίας. Κάποτε πορνογραφία ήταν τα έργα του Ντ. Χ. Λόρενς και του Τζόις, του Μπατάιγ και του Μαρκήσιου Ντε Σαντ, τα οποία σήμερα μοιάζουν με γλαφυρά παραμύθια. Η πορνογραφία, κατά τον Σνόουντεν, είναι ίσως το μοναδικό πράγμα που ενώνει σήμερα τους ανθρώπους. Σε μια εποχή που οι αλήθειες διασπώνται σε άπειρα κομμάτια, που ο καθένας βρίσκει εύκολα στο Internet τα υλικά για να χτίζει τις δικές του αλήθειες, τη δική του πολιτική, τη δική του θρησκεία, ακόμα και τη δική του επιστήμη, η πορνογραφία αναδεικνύεται ίσως ως η τελευταία ενοποιητική αρχή. Πρόκειται για μια παρατήρηση που ίσως προειδοποιεί για τη δυστοπία μιας επιστροφής στον πρωτογονισμό, για μια νέα πολιτική των ενστίκτων πέρα από τη λογική και την επιχειρηματολογία. Ολόκληρος ο κόσμος, εξουθενωμένος από την καταπίεση των κοινωνικών δομών της ημέρας, συναντά τους δαίμονές του τη νύχτα βράζοντας μέσα στα καζάνια της πορνογραφίας.

digitalagenda
CYPRUS SUMMIT

POWERED BY

cyta

“ONE OF THE BIGGEST TECH GATHERINGS IN EAST MED”

TICKETS

digitalagendacy.com

DANIEL BOBROFF
Founder of ASOS Ventures

DELPHINE REMY-BOUTANG
CEO the Bureau & Digital Women’s Day

KEN HUGHES
World’s leading Consumer & Shopper Behaviouralist

ANDREAS EKSTRÖM
Award winning journalist, author and digital futurist

DAVID CLARKE
FBCS, Chief Technology Officer The Trust Bridge

ANASTASIA SIDERI
Communications Director, The Coca-Cola Company

GEORGE NOUNESIS
National Centre “Demokritos” (Tesla Greece)

DR. MARINA - LIDA COUTARELLI
Founder “Communication Lab”

DANIEL DOMSCHEIT-BERG
WikiLeaks spokesperson in Germany

HARRIS GEORGIADES
Minister of Finance of the Republic of Cyprus

YIORGOS LAKKOTRYPIS
Minister of Energy, Commerce, Industry and Tourism

ANTONIS POLEMITIS
Chief Executive Officer of the University of Nicosia

CONSTANTINOS CHRISTOFIDES
Professor of Physics and 4th Rector of University of Cyprus

MARGARITIS SCHINAS
Vice-President -designate for Protecting our European Way of Life

NIKOLAOS MAVRIDIS
Interactive Robots and Media Lab (IRML)

MUNICIPAL NICOSIA THEATRE, OCTOBER 15&16, 2019

SUPPORTERS

Deloitte. | Logicom

PARTNERS

UNIVERSITY of NICOSIA | European University Cyprus | FREDERICK UNIVERSITY | Πανεπιστήμιο Κύπρου University of Cyprus | CYPRUS SCHOOL of molecular medicine

A PROJECT ENDORSED BY